

कृषि विभागाची
सांख्यिकीविषयक सर्वसाधारण
जिल्हावार माहिती

[१९८६--८७]

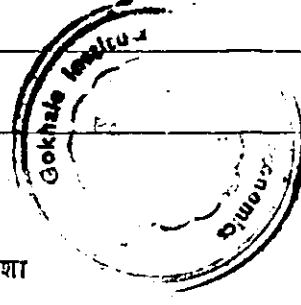
[भाग २--महाराष्ट्रातील कृषिविषयक संक्षिप्त माहिती]

Districtwise General Statistical Information
of
Agriculture Department

[1986-87]

[Part II—Epitome of Agriculture in Maharashtra]

अनुक्रमणिका
Contents

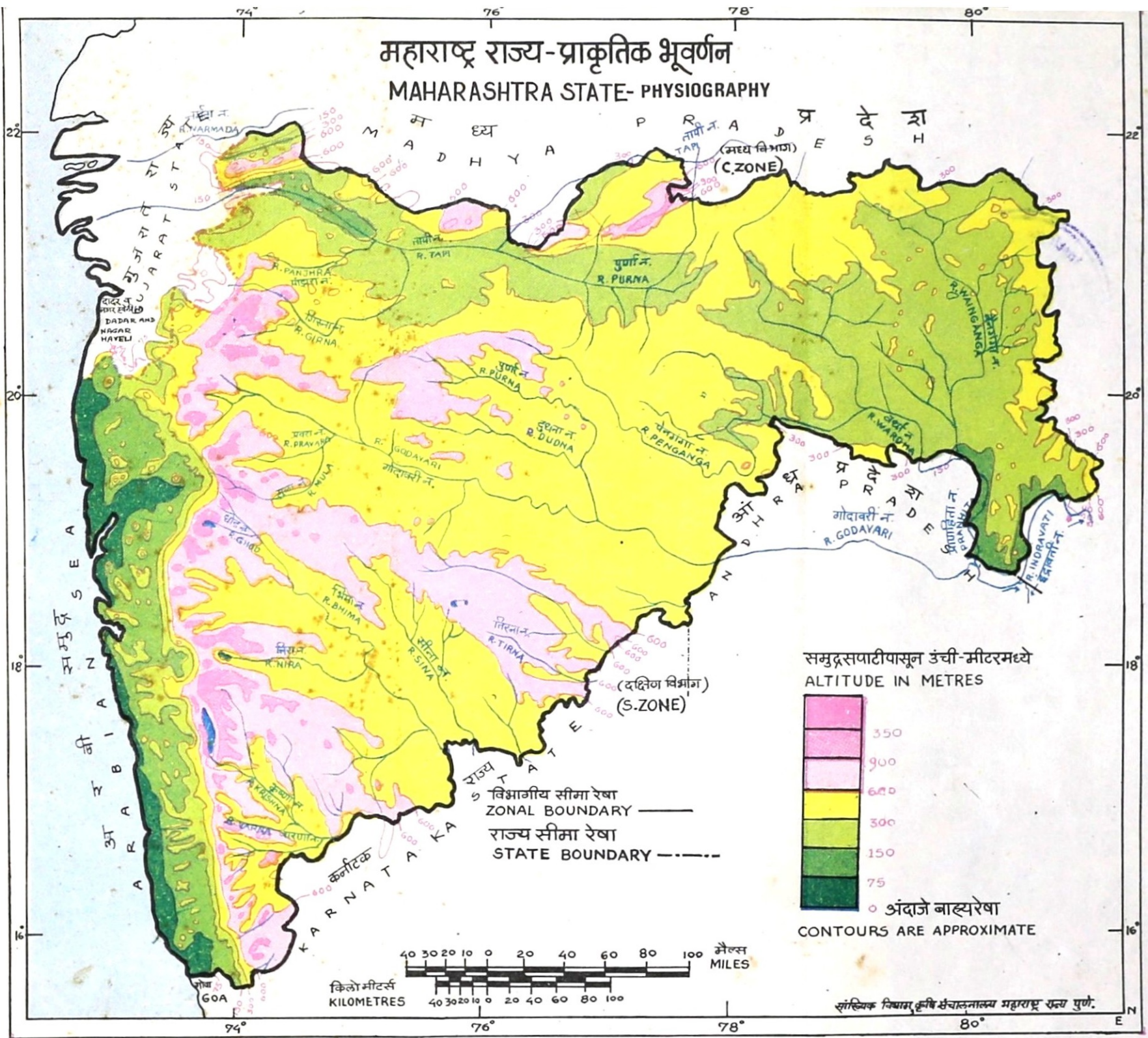
अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
1	महाराष्ट्र राज्य-प्राकृतिक भू-वर्णन दर्शविणारा नकाशा Map showing Physiography of Maharashtra State	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
2	महाराष्ट्र राज्याचे पर्जन्यमान व प्रकारानुसार प्रमुख विभाग दर्शविणारा नकाशा Map showing Rainfall Zones of Maharashtra State	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
3	महाराष्ट्र राज्याचा मृद नकाशा Soil Map of Maharashtra	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
4	महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९७९-८० ते ८३-८४ Classification of area in each district of Maharashtra State from 1979-80 to 1983-84	एक I	8
5	जिल्हावार, तालुकावार सुपिकता निर्देशांक माहे मार्च १९८२ अखेर Districtwise, Talukawise Fertility Index upto March 1982	दोन II	18
6	जून ते नोव्हेंबर या महिन्यांचे महाराष्ट्रातील जिल्हानिहाय सरासरी पर्जन्यमान Monthly normal rainfall from June to November in different Districts of Maharashtra.	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
7	महाराष्ट्र राज्यातील सन १९८३ ते १९८५ मधील प्रत्यक्ष व सरासरी पर्जन्यमान Monthly rainfall data (Normal and Actual) from the years 1983 to 1985.	तीन III	23
8	पाऊसमानाचे प्रकार-पावसाळी विभागाच्या वर्गीकरणाची तत्त्वे Rainfall pattern-Basis of classification of Rainfall Zone	—	28
9	महाराष्ट्रातील भू-पर्जन्य गटवार लागवडीखालील क्षेत्र Eco-unitwise area under cultivation in Maharashtra State	चार IV	31
10	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय लागवडीलायक क्षेत्राचे वाटप Districtwise distribution of cultivable land in Maharashtra State	पाच V	32
11	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील इको-घटकनिहाय क्षेत्र Eco-unitwise area under different crops in Maharashtra State	सहा VI	33
12	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या साधनांनी भिजणारे जिल्हावार क्षेत्र १९७५-७६ ते १९७९-८०. Districtwise net area irrigated by different sources in Maharashtra State from 1975-76 to 1979-80.	सात VII	38
13	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय निरनिराळ्या पिकांखालील बागाईत क्षेत्र १९७९-८० ते १९८४-८५. Districtwise irrigated area under different Crops in Maharashtra State from 1979-80 to 1984-85.	आठ VIII	42
14	शेतीविषयक हंगाम १९८०-८१ ते १९८४-८५ (खरीप) या काळातील हवामान व पाऊसमान यांची थोडक्यात माहिती. Agricultural Season-Seasonal conditions obtaining during the period from 1980-81 to 1984-85 (Kharif).	— —	53
15	१९८३-८४ ते १९८५-८६ या वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रातून भात बियाणे वाटप Distribution of Paddy seed through Public Sector during 1983-84 to 1985-86	नऊ IX	63
16	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेल्या संकरित ज्वारी बियाणांचे वाटप Distribution of Hybrid Jowar Seed through Public Sector	दहा X	64
17	सार्वजनिक क्षेत्रातून संकरित बाजरी बियाणे वाटप Distribution of Hybrid Bajra Seed through Public Sector	अकरा XI	65
18	सार्वजनिक क्षेत्रातून अधिक उत्पन्न देणाऱ्या गहू बियाणांचे वाटप Distribution of High yielding varieties of wheat seed through Public Sector	बारा XII	66
19	सन १९८४-८५ व १९८५-८६ चे सत्यस्थितीदर्शक कडधान्य बियाणांचे सार्वजनिक क्षेत्रातून वाटप Distribution of truthful labelled seed of Pulses through Public Sector from 1984-85 and 1985-86	तेरा XIII	67
20	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेल्या संकरित कापूस बियाणांचे वाटप Distribution of Hybrid Cotton Seeds through Public Sector	चौदा XIV	68

अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
21	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले गळित धान्ये बियाणे वाटप Distribution of Oilseeds through Public Sector	पंधरा XV	71
22	राज्यातील जिल्हावार रासायनिक खत वापराचे सरासरी हेक्टरी प्रमाण Districtwise average use of fertiliser per hect. in the Maharashtra State	सोळा XVI	72
23	जिल्हानिहाय खतांचा वापर Districtwise consumption of Fertilizers	सतरा XVII	73
24	निरनिराळ्या रोप संरक्षण योजनेतील किटकनाशकांचा वापर दर्शविणारा तक्ता Consumption of Pesticides under various Plant Protection Campaigns	अठरा XVIII	79
25	१९६१-६२ ते १९८३-८४ या वर्षात महाराष्ट्रातील अन्नधान्य पिकांचे एकूण क्षेत्र हेक्टरी उत्पन्न व उत्पादन Yearwise 1961-62 to 1983-84 total area, Average yield and production of foodgrains in Maharashtra	रंगीत नकाशा Coloured Map	—
26	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७७-७८ ते १९८५-८६ दाखविणारा तक्ता. Districtwise area under various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 and 1977-78 to 1985-86.	एकोणिस XIX	81
27	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७७-७८ ते १९८५-८६. Districtwise production of various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 and 1977-78 to 1985-86.	वीस XX	100
28	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांचे जिल्हावार हेक्टरी उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७७-७८ ते १९८५-८६ Districtwise average yield of principal crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 and 1977-78 to 1985-86.	एकवीस XXI	120
29	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जातींच्या निरनिराळ्या पिकांखालील साध्य Achievement under different crops of High Yielding Varieties	बावीस XXII	138
30	फळे व भाजीपाला पिकांवरील पीक अंदाज सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष Results of Crop Estimation Surveys on Horticultural and Vegetable Crops	तेवीस XXIII	154
31	रासायनिक खते व सुधारलेले बियाणे याबाबत शेतकऱ्यांच्या शेतावर घेतलेल्या चाचण्यांचे निष्कर्ष Results of fertiliser and varietal trials on cultivators' fields	चोवीस XXIV	167
32	विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेल्या जादा उत्पादन ठरविण्यासाठी केलेल्या मूल्यमापन सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष. Results of yardstick surveys for determining additional yield due to selected development measures.	पंचवीस XXV	181
33	निरनिराळ्या राज्यांतील तांदळाचे क्षेत्र उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५) Estimates of area, production and average yield per hect. of Rice (1971-72 to 1984-85) in different States	सव्वीस XXVI	192
34	निरनिराळ्या राज्यांतील ज्वारीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५) Estimates of area production and average yield per hect. of Jowar (1971-72 to 1984-85) in different States.	सत्तावीस XXVII	194
35	निरनिराळ्या राज्यांतील बाजरीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५) Estimates of area, production and average yield per hect. of Bajra (1971-72 to 1984-85) in different States.	अठ्ठावीस XXVIII	196
36	निरनिराळ्या राज्यांतील मक्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५) Estimates of area, production and average yield per hect. of Maize (1971-72 to 1984-85) in different States.	एकोणतीस XXIX	198
37	निरनिराळ्या राज्यांतील रागीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५) Estimates of area, production and average yield per hect. of Ragi (1971-72 to 1984-85) in different States.	तीस XXX	200
38	निरनिराळ्या राज्यांतील ज्वारवर्गीय धान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of Small Millets (1971-72 to 1984-85) in different States.	एकतीस XXXI	201
39	निरनिराळ्या राज्यांतील गव्हाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of Wheat (1971-72 to 1984-85) in different States.	बत्तीस XXXII	203

अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
40	निरनिराळ्या राज्यांतील बारलीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५) Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Barli</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	तेहतीस XXXIII	205
41	निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण तूणधान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Total Cereals</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	चौतीस XXXIV	207
42	निरनिराळ्या राज्यांतील हरभऱ्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५) Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Gram</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	पस्तीस XXXV	210
43	निरनिराळ्या राज्यांतील तुरीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५) Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Tur</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	छत्तीस XXXVI	212
44	निरनिराळ्या राज्यांतील इतर कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Other Pulses</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	सदतीस XXXVII	214
45	निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Total Pulses</i> (1970-71 to 1984-85) in different States.	अडतीस XXXVIII	216
46	निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण अन्नधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Total Foodgrains</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	एकोणचाळीस XXXIX	219
47	निरनिराळ्या राज्यांतील भुईमूगाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Groundnut</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	चाळीस XL	222
48	निरनिराळ्या राज्यांतील एरंडीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Castorseed</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	एकेचाळीस XLI	224
49	निरनिराळ्या राज्यांतील तिळाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Sesamum</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	बेचाळीस XLII	225
50	निरनिराळ्या राज्यांतील सरसू पिकाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Rapeseed and Mustard</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	तेचाळीस XLIII	227
51	निरनिराळ्या राज्यांतील जवसाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Linseed</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	चव्वेचाळीस XLIV	229
52	निरनिराळ्या राज्यांतील कारळपाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Nigerseed</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	पंचेचाळीस XLV	231
53	निरनिराळ्या राज्यांतील करडईचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५). Estimates of area, production and average yield per hect. of <i>Safflower</i> (1971-72 to 1984-85) in different States.	सेहेचाळीस XLVI	232
54	कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य-जिल्हानिहाय वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1970-Maharashtra State-Districtwise number of operational holdings and area operated.	सत्तेचाळीस XLVII	233

अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
55	कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य-आकारमान गटानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र. Agricultural Census 1970-Maharashtra State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	अठ्ठेचाळीस XLVIII	234
56	कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य-ओलित क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांची संख्या व त्यांचे आकारमान गटानुसार निव्वळ ओलित क्षेत्र. Agricultural Census 1970-Maharashtra State-Number of operational holdings reporting irrigation and net area irrigated by size class of operational holdings.	एकोणपन्नास XLIX	235
57	कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य-भू-धारणेच्या सत्ता प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे आकारमानानुसार वहितीचे क्षेत्र. Agricultural Census 1970-Maharashtra State-Number and area of operational holdings by tenure and by size class of holdings.	पन्नास L	236
58	कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य-आकारमान गटानुसार जमिनीच्या वापरानुसार वर्गीकरण Agricultural Census 1970-Maharashtra State-Area under different land use by size class of operational holdings.	एकवावन्न LI	237
59	कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य-आकारमान गटानुसार निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणारे निव्वळ क्षेत्र. Agricultural Census 1970-Maharashtra State-Sourcewise net area irrigated by size class of holdings.	बावन्न LII	238
60	कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य-प्रमुख पिकांखालील आकारमान गटानुसार क्षेत्र Agricultural Census 1970-Maharashtra State-Area under principal crops by size class of holdings.	त्रेपन्न LIII	239
61	कृषि गणना १९७६-७७-महाराष्ट्र राज्य-जिल्हानिहाय वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांच्या वहितीचे क्षेत्र सन १९७६-७७. Agricultural Census 1976-77-Maharashtra State-Districtwise number of operational holdings and area operated in 1976-77.	चोपन्न LIV	245
62	कृषि गणना १९७६-७७-महाराष्ट्र राज्य-वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1976-77-Maharashtra State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	पंचावन्न LV	246
63	कृषि गणना १९७६-७७-महाराष्ट्र राज्य-वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1976-77-Maharashtra State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	छप्पन्न LVI	247
64	कृषि गणना १९७६-७७-महाराष्ट्र राज्य-भू-धारणेच्या संख्या प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची व वहितीचे क्षेत्र. Agricultural Census 1976-77-Maharashtra State-Number and area of operational holdings by Tenure and Tenancy status.	सत्तावन्न LVII	248
65	कृषि गणना १९७६-७७-महाराष्ट्र राज्य-जमिनीच्या वापरानुसार क्षेत्राचे वर्गीकरण Agricultural Census 1976-77-Maharashtra State-Estimated area under different land uses.	अठ्ठावन्न LVIII	249
66	कृषि गणना १९७६-७७-महाराष्ट्र राज्य-ओलित क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांची अंदाजे संख्या व क्षेत्र यांचे ओलितानुसार वर्गीकरण. Agricultural Census 1976-77-Maharashtra State-Distribution of estimated number and area of operational holdings by Irrigation status.	एकोणसाठ LIX	250
67	कृषि गणना १९७६-७७-महाराष्ट्र राज्य-निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणाऱ्या क्षेत्राचे व खातेदारांचे अंदाजे वर्गीकरण. Agricultural Census 1976-77-Maharashtra State-Estimated number of operational holdings receiving irrigation and area irrigated by different sources.	साठ LX	251
68	कृषि गणना १९७६-७७-महाराष्ट्र राज्य-प्रमुख पिकांखालील ओलित व जिराईन क्षेत्र Agricultural Census 1976-77-Maharashtra State-Estimated, irrigated and un-irrigated area under different crops.	एकसष्ट LXI	253
69	प्रशिक्षण व भेट योजनेत आयोजित करण्यात येणाऱ्या निरनिराळ्या प्रकारच्या प्रशिक्षणाच्या कार्यक्रमाची प्रगती Progress made under Various Training Programmes	बासष्ट LXII	267
70	प्रशिक्षण व भेट योजनेमधील विभागीय, जिल्हा व तालुका पातळीवरील मुख्यालये Headquarters of Divisional, District and Taluka level under training and visit Scheme	द्वेसष्ट LXIII	268

महाराष्ट्र राज्य-प्राकृतिक भूवर्णन MAHARASHTRA STATE- PHYSIOGRAPHY

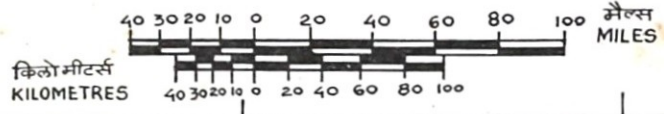

समुद्रसपाटीपासून उंची-मीटरमध्ये
ALTITUDE IN METRES

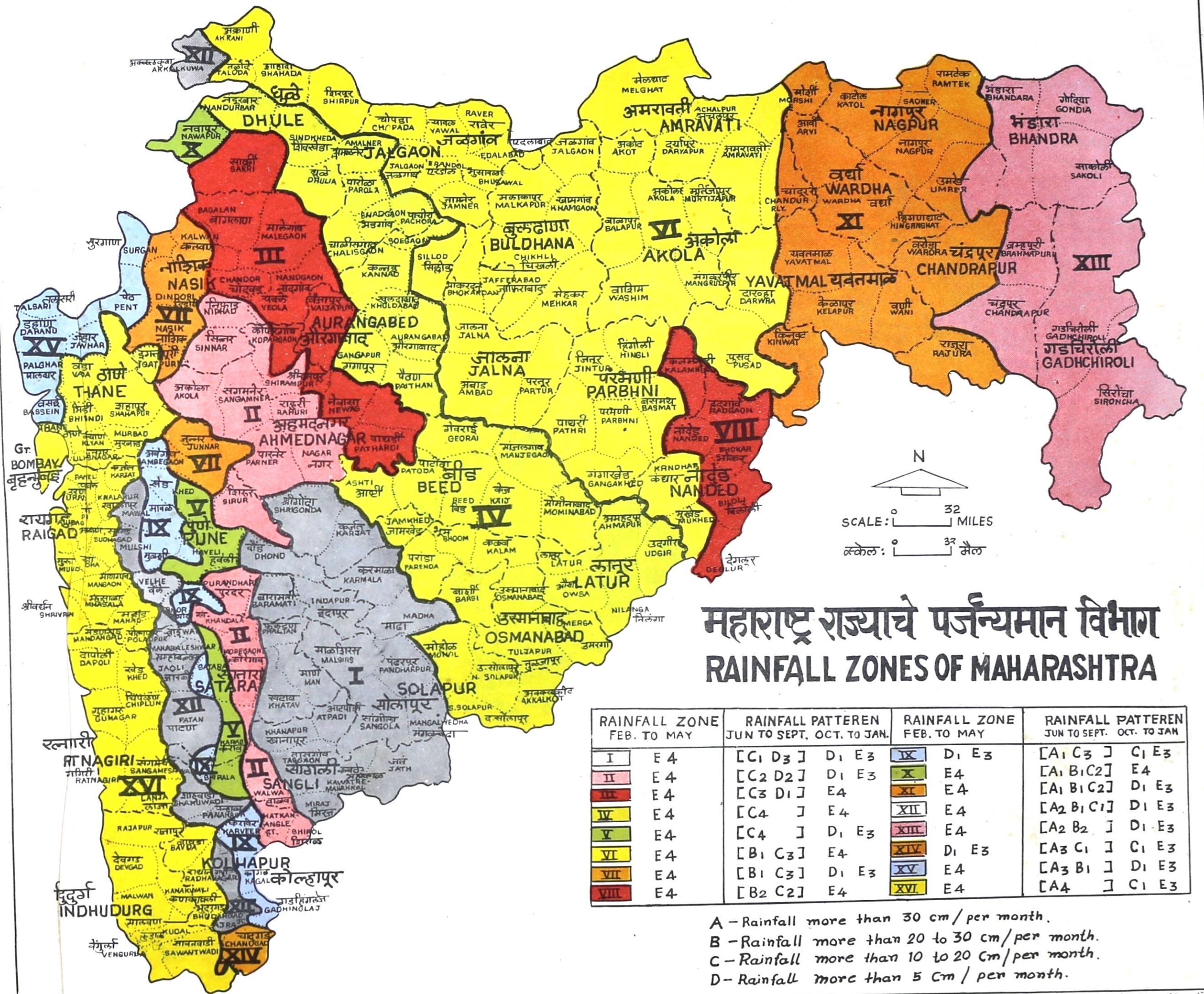

○ अंदाजे बाह्यरेषा
CONTOURS ARE APPROXIMATE

विभागीय सीमा रेखा
ZONAL BOUNDARY ———
राज्य सीमा रेखा
STATE BOUNDARY - - - - -

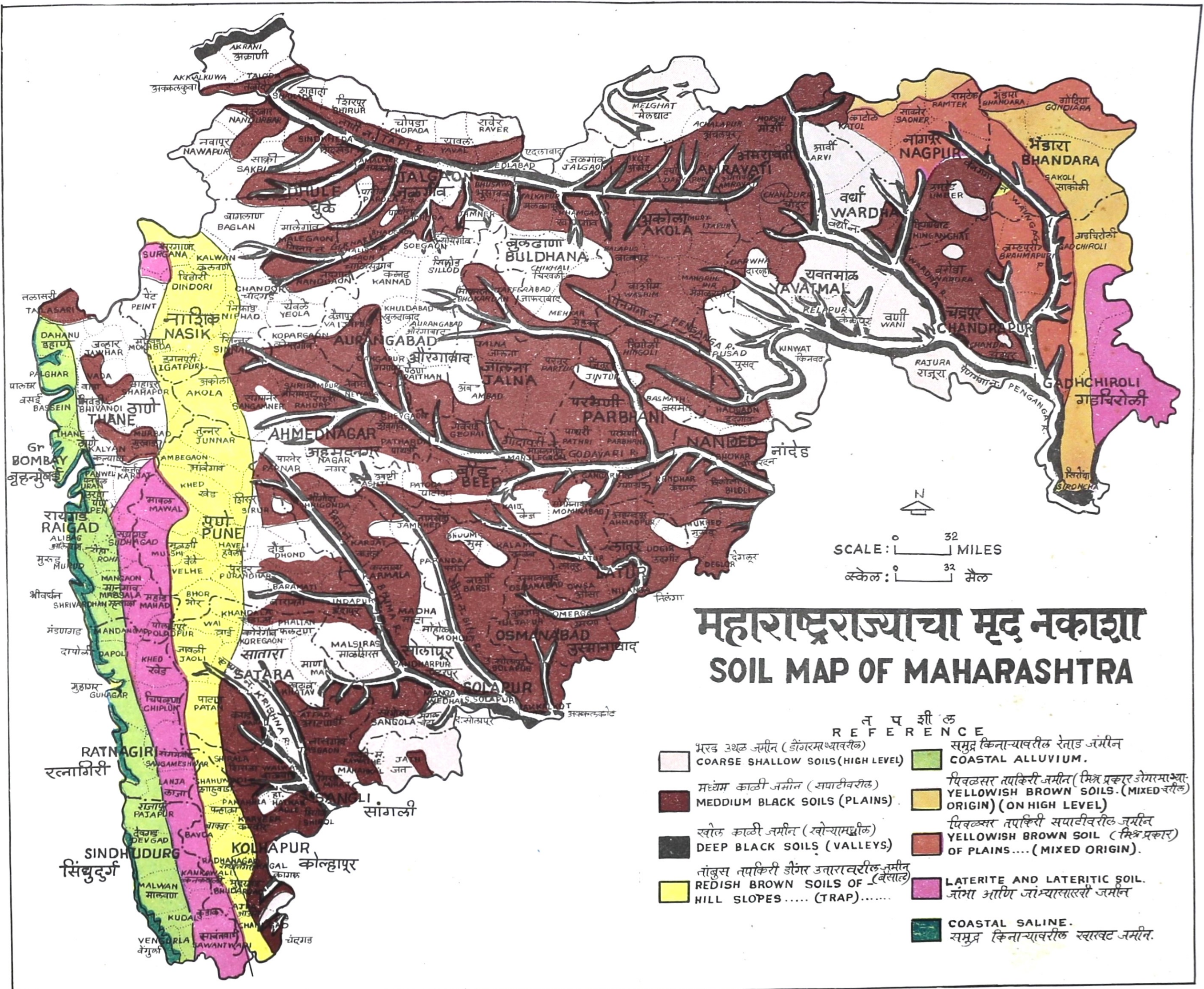
संख्यिक विभाग, कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

महाराष्ट्र राज्याचे पर्जन्यमान विभाग RAINFALL ZONES OF MAHARASHTRA

RAINFALL ZONE	RAINFALL PATTERN	RAINFALL ZONE	RAINFALL PATTERN
FEB. TO MAY	JUN TO SEPT. OCT. TO JAN.	FEB. TO MAY	JUN TO SEPT. OCT. TO JAN.
I	E 4	IX	[A ₁ C ₃] C ₁ E ₃
II	E 4	X	[A ₁ B ₁ C ₂] E ₄
III	E 4	XI	[A ₁ B ₁ C ₂] D ₁ E ₃
IV	E 4	XII	[A ₂ B ₁ C ₁] D ₁ E ₃
V	E 4	XIII	[A ₂ B ₂] D ₁ E ₃
VI	E 4	XIV	[A ₃ C ₁] C ₁ E ₃
VII	E 4	XV	[A ₃ B ₁] D ₁ E ₃
VIII	E 4	XVI	[A ₄] C ₁ E ₃

A - Rainfall more than 30 cm / per month.
 B - Rainfall more than 20 to 30 cm / per month.
 C - Rainfall more than 10 to 20 cm / per month.
 D - Rainfall more than 5 cm / per month.

महाराष्ट्रराज्याचा मृद नकाशा SOIL MAP OF MAHARASHTRA

SCALE : 0 32 MILES
स्केल : 0 32 मैल

- त प शी ल
REFERENCE
भरड उथळ जमीन (डोंगरमाथ्यावरील)
COARSE SHALLOW SOILS (HIGH LEVEL)	समुद्र किनाऱ्यावरील रेंताड जमीन
COASTAL ALLUVIUM.
मध्यम काळी जमीन (सपाटीवरील)
MEDIUM BLACK SOILS (PLAINS)	पिवळसर तपकिरी जमीन (मिश्र प्रकार डोंगरमाथ्या-
ORIGIN) (ON HIGH LEVEL)
खोल काळी जमीन (खोऱ्यांमधील)
DEEP BLACK SOILS (VALLEYS)	पिवळसर तपकिरी सपाटीवरील जमीन
YELLOWISH BROWN SOIL (MIXED प्रकार)
OF PLAINS.... (MIXED ORIGIN).
नांबुस तपकिरी डोंगर उतारावरील जमीन
REDISH BROWN SOILS OF (वेसाळ)
HILL SLOPES..... (TRAP).....	LATERITE AND LATERITIC SOIL.
जंभा आणि जांभ्यासारखी जमीन
	COASTAL SALINE.
समुद्र किनाऱ्यावरील खारवट जमीन.

तथा एक TABLE I

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	जमीन वापराच्या आकडेवारी- प्रमाणे Area for land utilisation statistics	जंगले Forest	ओसाड जमीन व मशागतीस अयोग्य क्षेत्र Barren and unculturable land	बिगर शेती उपयोगाकरिता आणलेले क्षेत्र Land put to non-Agri- cultural uses	मशागतयोग्य पडीत जमीन Culturable waste land
1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई	380	15	73	209	7
२	ठाणे	9,337	3,698	816	600	407
३	रायगड	6,869	1,618	1,285	450	367
४	रत्नागिरी	12,788	380	3,421	325	2,932
५	सिधुदुर्ग					
	एकूण—कोकण विभाग	29,374	5,711	5,595	1,584	3,713
६	नाशिक	15,634	3,387	1,798	135	190
७	धुळे	14,380	5,737	610	208	56
८	जळगाव	11,639	1,645	813	125	61
	एकूण—नाशिक विभाग	41,653	10,769	3,221	468	307
९	अहमदनगर	17,020	1,841	1,583	90	127
१०	पुणे	15,620	1,856	1,532	452	389
११	सोलापूर	15,010	326	687	44	363
	एकूण—पुणे विभाग	47,650	4,023	3,802	586	879
१२	सातारा	10,582	1,486	1,153	285	414
१३	सांगली	8,610	472	402	286	54
१४	कोल्हापूर	8,179	1,466	422	317	657
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	27,371	3,424	1,977	888	1,125
१५	औरंगाबाद	16,272	820	269	741	200
१६	जालना					
१७	परभणी	12,503	384	157	446	438
१८	बीड	11,169	215	161	388	464
१९	नांदेड	10,331	801	205	393	301
२०	उस्मानाबाद	14,027	18	150	263	645
२१	लातूर					
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	64,302	2,238	942	2,231	2,048
२२	बुलढाणा	9,671	1,181	246	325	146
२३	अकोला	10,560	704	212	451	73
२४	अमरावती	12,217	3,271	192	357	126
२५	यवतमाळ	13,519	2,476	467	386	258
	एकूण—अमरावती विभाग	45,967	7,632	1,117	1,519	603
२६	वर्धा	6,289	671	68	403	142
२७	नागपूर	9,864	1,830	137	725	170
२८	भंडारा	9,279	2,519	179	822	297
२९	चंद्रपूर	25,834	14,474	335	1,202	642
३०	गडचिरोली					
	एकूण—नागपूर विभाग	51,266	19,494	719	3,152	1,251
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	3,07,583	53,291	17,373	10,428	9,926

TABLE I

Classification of area in each District of Maharashtra State, 1979-80

(क्षेत्र "००" हेक्टरत) (Area in hundred hectares)

कायमची कुरणे व इतर चराऊ कुरणे	किरकोळ झाडे व झुडपे यांच्या समुहाखाली निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्रात सामील नसलेले क्षेत्र	चालू पड	इतर पड	पेरलेले निव्वळ क्षेत्र	दुसोटा क्षेत्र	पिकाखालील एकूण क्षेत्र (म्हणजेच पिकाखालील स्थूल क्षेत्र)	District
Permanent pasture & other grazing land	Land under miscellaneous tree crop & groves not included in area sown	Current fallows	Others fallows	Net area sown	Area sown more than once	Total cropped area (i.e. gross cropped area)	
8	9	10	11	12	13	14	
6	6	64	1	65	Greater Bombay
874	60	112	103	2,667	108	2,775	Thane
400	243	252	400	1,854	282	2,136	Raigad
168	535	383	1,099	3,545	135	3,680	Ratnagiri
							Sindhudurg
1,448	838	747	1,608	8,130	526	8,656	Total—Konkan Dn.
240	21	490	330	9,043	971	10,014	Nashik
508	9	37	156	7,059	846	7,905	Dhule
600	5	137	111	8,142	1,284	9,426	Jalgaon
1,348	35	664	597	24,244	3,101	27,345	Total—Nashik Dn.
440	..	581	738	11,620	801	12,421	Ahmadnagar
947	13	165	261	10,005	1,391	11,396	Pune
636	51	686	838	11,379	838	12,217	Solapur
2,023	64	1,432	1,837	33,004	3,030	36,034	Total—Pune Dn.
831	46	119	465	5,783	721	6,504	Satara
170	133	335	585	6,173	255	6,428	Sangli
415	43	242	360	4,257	137	4,394	Kolhapur
1,416	122	696	1,410	16,213	1,113	17,326	Total—Kolhapur Dn.
703	145	685	560	12,149	1,327	13,476	Aurangabad
419	37	290	167	10,165	1,186	11,351	Jalna
416	17	1,003	573	7,932	517	8,449	Parbhani
662	63	467	153	7,286	565	7,851	Beed
385	79	914	483	11,090	1,891	12,981	Nanded
2,585	341	3,359	1,936	48,622	5,486	54,108	Osmanabad
480	14	101	343	6,835	746	7,581	Latur
616	19	149	292	8,044	853	8,897	Total—Aurangabad Dn.
622	66	157	200	7,226	469	7,695	Buldhana
668	130	200	300	8,634	148	8,782	Akola
2,386	229	607	1,135	30,739	2,216	32,955	Amravati
463	76	21	27	4,418	300	4,718	Yavatmal
1,034	53	107	152	5,656	393	6,049	Total—Amravati Dn.
1,283	90	101	103	3,885	1,271	5,156	Wardha
1,779	141	136	210	6,915	385	7,300	Nagpur
4,559	360	365	492	20,874	2,349	23,223	Bhandara
15,765	2,089	7,870	9,015	1,81,826	17,821	1,99,647	Chandrapur
							Gadchiroli
							Total—Nagpur Dn.
							Total—Maharashtra State

1d	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मवड	380	15	74	193	9
२	ठाणे	9,337	3,677	818	644	397
३	रायगड	6,869	1,613	1,285	371	377
४	इलागिरी	12,788	308	3,416	308	2,946
५	सिधुदुर्ग					
एकूण-कोकण विभाग		29,374	5,613	5,593	1,516	3,729
६	नाशिक	15,633	3,356	1,792	45	191
७	धुळे	14,380	5,756	630	206	62
८	जळगाव	11,640	1,646	806	94	57
एकूण-नाशिक विभाग		41,653	10,758	3,228	345	310
९	अहमदनगर	17,030	1,854	1,496	69	145
१०	पुणे	15,620	1,839	1,533	434	354
११	सोलापूर	15,010	321	693	36	366
एकूण-पुणे विभाग		47,650	4,014	3,722	539	865
१२	सातारा	10,582	1,480	1,151	266	413
१३	सांगली	8,610	477	429	287	95
१४	कोल्हापूर	8,179	1,469	419	312	676
एकूण-कोल्हापूर विभाग		27,371	3,426	1,999	865	1,184
१५	औरंगाबाद	16,272	816	265	661	191
१६	जालना					
१७	परभणी	12,503	380	155	451	436
१८	बीड	11,169	214	160	295	454
१९	नांदेड	10,331	792	203	380	289
२०	उस्मानाबाद	14,027	13	152	241	669
२१	लातूर					
एकूण-औरंगाबाद विभाग		64,302	2,215	935	2,028	2,039
२२	बुलढाणा	9,671	1,203	250	302	114
२३	अकोला	10,560	689	274	410	68
२४	अमरावती	12,271	3,241	182	394	73
२५	यवतमाळ	13,519	2,488	447	404	229
एकूण-अमरावती विभाग		45,967	7,621	1,153	1,510	484
२६	वर्धा	6,289	673	69	406	147
२७	नागपूर	9,864	1,845	139	725	174
२८	भंडारा	9,279	2,513	173	820	271
२९	चंद्रपूर	25,834	14,416	323	1,177	726
३०	गडचिरोली					
एकूण-नागपूर विभाग		51,266	19,447	704	3,128	1,318
एकूण-महाराष्ट्र राज्य		3,07,583	53,094	17,334	9,931	9,929

टीप-पूर्णाकात रूपांतर केल्यामुळे बेरीज जुळणार नाही.

TABLE I—Contd.

Classification of area in each district of Maharashtra State in 1980-81

(क्षेत्र '००' हेक्टरात)
(Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	3	18	62	7	69	Gr. Bombay
877	64	162	73	2,625	150	2,775	Thane
327	323	203	417	1,953	316	2,269	Raigad
173	387	482	1,229	3,539	319	3,858	Ratnagiri Sindhudurg
1,383	774	850	1,737	8,179	792	8,971	Total—Konkan Division
242	6	343	343	9,315	412	9,727	Nashik
513	8	13	138	7,054	620	7,674	Dhule
613	6	117	77	8,224	1,461	9,685	Jalgaon
1,368	20	473	558	24,593	2,493	27,086	Total—Nashik Division
416	..	463	344	12,233	1,158	13,391	Ahmadnagar
1,019	..	194	171	10,076	1,383	11,459	Pune
647	36	796	926	11,189	714	11,903	Solapur
2,082	36	1,453	1,441	33,498	3,255	36,753	Total—Pune Division
938	..	284	406	5,644	672	6,316	Satara
177	113	330	626	6,076	454	6,530	Sangli
403	59	309	357	4,175	386	4,561	Kolhapur
1,518	172	923	1,389	15,895	1,512	17,407	Total—Kolhapur Division
695	125	455	209	12,855	772	13,627	Aurangabad Jalna
410	36	413	189	10,033	1,484	11,517	Parbhani
406	15	1,213	389	8,023	924	8,947	Beed
651	61	439	99	7,417	226	7,643	Nanded
389	74	675	407	11,407	2,019	13,426	Osmanabad Latur
2,551	311	3,195	1,293	49,735	5,425	55,160	Total—Aurangabad Division
461	12	248	304	6,777	1,000	7,777	Buldhana
634	23	59	135	8,268	753	9,021	Akola
619	82	247	194	7,185	540	7,725	Amravati
730	116	248	346	8,511	121	8,632	Yavatmal
2,444	233	802	979	30,741	2,414	33,155	Total—Amravati Division
462	73	82	98	4,279	303	4,582	Wardha
1,030	32	251	164	5,504	674	6,178	Nagpur
1,387	70	164	151	3,730	770	4,500	Bhandara
1,683	136	327	214	6,832	706	7,538	Chandrapur Gadchiroli
4,562	311	824	627	20,345	2,453	22,798	Total—Nagpur Division
15,908	1,857	8,520	8,024	1,82,986	18,344	2,01,330	Total—Maharashtra State

Note :—Totals may not tally due to rounding

तक्ता एक—चालू
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९८१-८२

1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई	380	15	73	190	9
२	ठाणे	9,337	3,677	818	644	400
३	रायगड	6,869	1,612	1,285	371	377
४	रत्नागिरी	12,788	308	3,416	308	2,946
५	सिध्दुर्ग					
एकूण—कोकण विभाग		29,374	5,612	5,592	1,513	3,732
६	नाशिक	15,633	3,356	1,792	45	191
७	धुळे	14,380	5,487	600	197	59
८	जळगाव	11,640	1,646	806	94	57
एकूण—नाशिक विभाग		41,653	10,489	3,198	336	307
९	अहमदनगर	17,020	1,853	1,504	69	145
१०	पुणे	15,620	1,838	1,527	434	354
११	सोलापूर	15,010	323	683	38	364
एकूण—पुणे विभाग		47,650	4,014	3,714	541	863
१२	सातारा	10,582	1,473	1,112	275	411
१३	सांगली	8,610	477	430	290	97
१४	कोल्हापूर	8,179	1,468	421	315	681
एकूण—कोल्हापूर विभाग		27,371	3,418	1,963	880	1,189
१५	औरंगाबाद	16,272	815	264	660	191
१६	जालना					
१७	परभणी	12,503	381	156	457	434
१८	बीड	11,169	213	174	288	422
१९	नांदेड	10,331	797	202	378	286
२०	उस्मानाबाद	14,027	13	157	241	677
२१	लातूर					
एकूण—औरंगाबाद विभाग		64,302	2,219	953	2,024	2,010
२२	बुलढाणा	9,671	1,202	250	311	119
२३	अकोला	10,560	689	273	400	68
२४	अमरावती	12,217	3,241	181	397	73
२५	यवतमाळ	13,519	2,485	446	406	224
एकूण—अमरावती विभाग		45,967	7,617	1,150	1,514	484
२६	वर्धा	6,289	676	71	408	143
२७	नागपूर	9,864	1,843	141	705	175
२८	भंडारा	9,279	2,619	177	850	269
२९	चंद्रपूर	25,834	14,608	340	1,139	695
३०	गडचिरोली					
एकूण—नागपूर विभाग		51,266	19,746	729	3,102	1,282
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		3,07,583	53,115	17,299	9,910	9,867

TABLE I—Contd.

Classification of area in each district of Maharashtra State in 1981-82

(क्षेत्र '००' हेक्टरात)
(Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	3	18	66	..	66	Greater Bombay
877	64	162	73	2,622	173	2,795	Thane
327	323	203	417	1,954	319	2,273	Raigad
173	387	482	1,229	3,539	358	3,897	Ratnagiri
							Sindhudurg
1,383	774	850	1,737	8,181	850	9,031	Total—Konkan Division
242	6	341	346	9,314	539	9,853	Nashik
489	8	12	132	7,396	304	7,700	Dhule
613	6	116	75	8,227	1,570	9,797	Jalgaon
1,344	20	469	553	24,937	2,413	27,350	Total—Nashik Division
414	..	477	337	12,221	1,123	13,344	Ahmednagar
1022	..	190	171	10,084	1,386	11,470	Pune
647	36	813	916	11,190	945	12,135	Solapur
2,083	36	1,480	1,424	33,495	3,454	36,949	Total—Pune Division
943	1	291	394	5,682	1773	7,455	Satara
178	114	323	606	6,095	529	6,624	Sangli
411	60	310	358	4,155	223	4,378	Kolhapur
1,532	175	924	1,358	15,932	2,525	18,457	Total—Kolhapur Divn.
694	125	438	202	12,883	848	13,731	Aurangabad
							Jalna
410	35	386	186	10,058	1,474	11,532	Parbhani
390	15	1330	424	7,913	1,043	8,956	Beed
657	53	387	82	7,489	274	7,763	Nanded
388	76	643	437	11,395	20,67	13,462	Osmanabad
							Latur
2,539	304	3,184	1,331	49,738	5,706	55,444	Total—A'bad Divn.
467	12	248	296	6,766	1103	7,869	Buldhana
637	23	57	133	8,280	131	8,411	Akola
618	81	240	193	7,193	575	7,768	Amravati
725	116	259	342	8,516	221	8,737	Yavatmal
2,447	232	804	964	30,755	2,030	32,785	Total—Amravati Dn.
445	74	93	111	4,268	337	4,605	Wardha
1,029	29	279	167	5,496	701	6,197	Nagpur
1,378	75	162	144	3,605	1,779	5,384	Bhandara
1,646	134	314	226	6,732	927	7,659	Chandrapur
							Gadchiroli
4,498	312	848	648	20,101	3,744	23,845	Total—Nagpur Divn.
15,826	1,853	8,559	8,015	1,83,139	20,720	2,03,859	Total—Maharashtra State

तक्ता एक-चालू
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९८२-८३

1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई ...	380	15	73	190	9
२	ठाणे ..	9337	3675	817	651	397
३	रायगड ..	6869	1613	1285	371	377
४	रत्नागिरी ...	12788	308	3425	309	2955
५	सिंधुदुर्ग ...					
	एकूण कोकण विभाग	29374	5611	5600	1521	3738
६	नाशिक ..	15633	3357	1789	46	191
७	धुळे ..	14380	5521	599	198	59
८	जळगाव ..	11640	1645	806	97	58
	एकूण नाशिक विभाग	41653	10523	3194	341	308
९	अहमदनगर ..	17020	1853	1465	81	144
१०	पुणे ..	15620	1844	1536	435	353
११	सोलापूर ..	15010	323	686	38	383
	एकूण पुणे विभाग	47650	4020	3687	554	880
१२	सातारा ..	10582	1470	1097	276	400
१३	सांगली ..	8610	481	433	296	97
१४	कोल्हापूर ..	8179	1468	420	318	689
	एकूण कोल्हापूर विभाग	27371	3419	1950	890	1186
१५	औरंगाबाद ..	16272	815	246	657	192
१६	जालना ..					
१७	परभणी ..	12503	379	156	457	433
१८	बीड ...	11169	213	176	290	452
१९	नांदेड ..	10331	798	202	379	284
२०	उस्मानाबाद ..	14027	13	156	246	670
२१	लातूर ..					
	एकूण औरंगाबाद विभाग	64302	2218	936	2029	2031
२२	बुलढाणा ..	9671	1201	251	322	118
२३	अकोला ..	10560	689	266	410	71
२४	अमरावती ..	12217	3240	182	400	73
२५	यवतमाळ ...	13519	2486	418	401	226
	एकूण अमरावती विभाग	45967	7616	1117	1533	488
२६	वर्धा ..	6289	675	71	400	141
२७	नागपूर ..	9864	1839	146	714	174
२८	भंडारा ..	9279	2627	178	863	261
२९	चंद्रपूर ..	25834	14574	337	1135	656
३०	गडचिरोली ...					
	एकूण नागपूर विभाग	51266	19715	732	3112	1232
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	307583	53122	17216	9980	9863

TABLE I—Contd.

Classification of Area in each District of Maharashtra State 1982-83

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	3	18	66	3	69	.. Gr. Bombay
875	64	162	73	2623	127	2750	.. Thane
327	323	203	417	1953	343	2296	.. Raigad
173	388	481	1198	3551	227	3778	.. Ratnagiri
							.. Sindhudurg
1381	775	849	1706	9193	700	8893	.. Total Konkan Division
243	6	362	320	9319	190	9509	.. Nasik
489	10	13	130	7361	87	7448	.. Dhule
613	6	113	76	8226	1403	9629	.. Jalgaon
1345	22	488	526	24906	1680	26586	.. Total Nasik Division
413	..	526	327	12211	922	13133	.. Ahmednagar
1025	..	202	175	10050	1213	11263	.. Pune
647	50	821	903	11159	767	11926	.. Solapur
2085	50	1549	1405	33420	2902	36322	.. Total Pune Division
931	1	302	377	5728	812	6540	.. Satara
179	111	379	648	5986	510	6496	.. Sangli
411	60	314	362	4137	479	4616	.. Kolhapur
1521	172	995	1387	15851	1801	17652	.. Total Kolhapur Division
685	130	404	209	12934	2325	15259	.. Aurangabad
417	34	372	186	10069	1415	11484	.. Jalna
391	15	1285	420	7927	1157	9084	.. Parbhani
670	51	392	92	7463	435	7898	.. Beed
385	78	600	459	11420	2093	13513	.. Nanded
							.. Osmanabad
							.. Latur
2548	308	3053	1366	49813	7425	57238	.. Total Aurangabad Division
448	11	243	293	6784	1011	7795	.. Buldhana
637	19	58	134	8276	655	8931	.. Akola
619	80	234	191	7198	577	7775	.. Amravati
726	113	246	351	8552	203	8755	.. Yavatmal
2430	223	781	969	30810	2446	33256	.. Total Amravati Division
440	74	102	121	4265	134	4399	.. Wardha
1043	28	319	172	5429	641	6070	.. Nagpur
1365	75	224	152	3534	1021	4555	.. Bhandara
1676	130	301	230	6795	908	7703	.. Chandrapur
							.. Gadchiroli
4524	307	946	675	20023	2704	22727	.. Total Nagpur Division
15834	1827	8661	8034	183016	19658	202674	.. Total Maharashtra State

तक्ता एक—पूर्ण
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९८३-८४

1	2	3	4	5	6	7
१	मुंबई	380	15	73	190	9
२	ठाणे	9337	3675	817	651	397
३	रायगड	6869	1613	1284	371	381
४	रत्नागिरी	12788	308	3426	310	2953
५	सिधुदुर्ग					
	कोकण विभाग	29374	5611	5600	1522	3740
६	नासिक	15633	3345	1783	47	197
७	धुळे	14380	5516	601	198	59
८	जळगाव	11640	1644	806	98	62
	नासिक विभाग	41653	10505	3190	343	318
९	नगर	17020	1784	1463	84	130
१०	पुणे	15620	1844	1616	438	349
११	सोलापूर	15010	325	688	38	374
	पुणे विभाग	47650	3953	3767	560	853
१२	सातारा	10582	1474	1101	281	395
१३	सांगली	8610	479	437	289	75
१४	कोल्हापूर	8179	1468	419	340	680
	कोल्हापूर विभाग	27371	3421	1957	910	1150
१५	औरंगाबाद	16272	819	247	661	193
१६	जालना	12503	379	158	460	437
१७	परभणी	11169	212	170	288	437
१८	बीड	10331	800	173	379	298
१९	नांदेड	14027	13	156	254	642
२०	उस्मानाबाद					
२१	लातूर					
	औरंगाबाद विभाग	64302	2223	904	2042	2007
२२	बुलढाणा	9671	1200	256	324	90
२३	अकोला	10560	688	271	415	67
२४	अमरावती	12217	3238	182	409	75
२५	यवतमाळ	13519	2482	417	400	234
	अमरावती विभाग	45967	7608	1126	1548	466
२६	वर्धा	6289	675	70	406	122
२७	नागपूर	9864	1853	146	716	119
२८	भंडारा	9279	2666	179	877	193
२९	चंद्रपूर	25834	14534	346	1217	619
३०	गडचिरोली					
	नागपूर विभाग	51266	19728	741	3216	1053
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	307583	53049	17285	10141	9587

TABLE I-Contd.

Classification of area in each District of Maharashtra State, 1983-84

(क्षेत्र '००' हेक्टरांत) (Area in '00' ha.)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	3	18	66	2	68	Greater Bombay
875	64	162	73	2623	186	2809	Thane
327	324	200	420	1949	392	2341	Raigad
172	388	476	1193	3562	350	3912	Ratnagiri Sindhudurg
1380	776	841	1704	8200	930	9130	Total Kokan Div.
237	6	325	312	9381	747	10128	Nashik
488	10	13	128	7367	584	7951	Dhule
613	7	103	79	8228	1780	10008	Jalgaon
1338	23	441	519	24976	3111	28087	Total Nashik Div.
405	..	484	328	12342	1295	13637	Ahmednagar
968	..	191	174	10040	1532	11572	Pune
652	45	782	841	11265	1045	12310	Solapur
2025	45	1457	1343	33647	3872	37519	Total Pune Div.
919	1	306	420	5685	1763	7448	Satara
182	112	350	610	6076	605	6681	Sangli
418	59	306	369	4120	372	4492	Kolhapur
1519	172	962	1399	15881	2740	18621	Total Kolhapur Div.
683	131	361	207	12970	1318	14288	Aurangabad Jalna
420	35	351	159	10104	1567	11671	Parbhani
394	15	1391	381	7881	1073	8954	Beed
671	50	377	110	7473	672	8145	Nanded
385	73	532	394	11578	2016	13594	Osmanabad Latur
2553	304	3012	1251	50006	6646	56652	Total A'bad Div.
441	11	211	265	6873	1128	8001	Buldhana
637	19	54	128	8281	716	8997	Akola
616	81	222	189	7205	793	7998	Amravati
733	111	263	340	8539	364	8903	Yawatmal
2427	222	750	922	30898	3001	33899	Total Amravati Div.
441	73	93	106	4303	341	4644	Wardha
1033	27	268	131	5571	655	6226	Nagpur
1375	75	110	79	3725	1566	5291	Bhandara
1627	132	309	176	6874	932	7806	Chandrapur Gadchiroli
4476	307	780	492	20473	3494	23967	Total Nagpur Div.
15718	1849	8243	7630	184081	23794	207875	Total-Maharashtra State

तक्ता दोन
TABLE II

जिल्हावार, तालुकावार सुपिकता निर्देशांक माहे मार्च १९८२ अखेर
Districtwise, Talukawise Fertility Index upto March 1982

अ. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District			
१	ठाणे	तळसरी	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Talsari	Thane			
		धामणी	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Dhamni				
		जव्हार	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Jawhara				
		मोखाडा	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Mokhada				
		पालघर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Palghar				
		वाडा	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Vada				
		वसोई	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Vasai				
		भिवंडी	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Bhiwandi				
		शहापूर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Shahapur				
		मुरबाड	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Murbad				
		कल्याण	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Kalyan				
		२	रायगड	पोलादपूर	मभा/MH	म/M		मभा/MH	Poladpur	Raigad
				महाड	मभा/MH	ह/L		मभा/MH	Mahad	
				माणगाव	मभा/MH	ह/L		मभा/MH	Mangaon	
रोहा	मभा/MH			ह/L	म/M	Roha				
अलीबाग	म/M			ह/L	ह/L	Alibag				
श्रीवर्धन	मभा/MH			म/M	मभा/MH	Shriwardhan				
मुरुड	म/M			ह/L	मभा/MH	Murud				
म्हसाळा	म/M			म/M	मभा/MH	Mhasala				
खालापूर	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Khalapur				
सुधागड	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Sudhagad				
पेण	म/M			ह/L	म/M	Pen				
पनवेल	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Panwel				
उरण	म/M			मभा/MH	म/M	Uran				
कर्जत	मभा/MH			म/M	मभा/MH	Karjat				
३ ४	रत्नागिरी व सिंधुदूर्ग	देवरुख	मभा/MH	अतिहलकी/VL	म/M	Deorukh	Ratnagiri and Sindhudurg			
		मंडणगड	म/M	ह/L	मभा/MH	Mandangad				
		खेड	मभा/MH	ह/L	भा/H	Khed				
		दापोली	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Dapoli				
		चिपळूण	भा/H	ह/L	मभा/MH	Chiplun				
		गुहागर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Guhagar				
		संगमेश्वर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Sangmeshwar				
		रत्नागिरी	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Ratnagiri				
		लांजा	भा/H	ह/L	मभा/MH	Lanja				
		राजापूर	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Rajapur				
		देवगड	भा/H	ह/L	मभा/MH	Deogad				
		मालवण	मभा/MH	ह/L	म/M	Malwan				
		कुडाळ	म/M	ह/L	म/M	Kudal				
		कणकवली	मभा/MH	ह/L	म/M	Kankawali				
वेंगुर्ला	म/M	मभा/MH	म/M	Vengurla						
सावंतवाडी	म/M	मभा/MH	म/M	Sawantwadi						
५	नाशिक	नाशिक	म/M	ह/L	भा/H	Nashik	Nashik			
		बागलान [सटाणा]	म/M	ह/L	भा/H	Baglan (Satana)				
		मालेगाव	म/M	ह/L	भा/H	Malegaon				
		सुरगणा	मभा/MH	ह/L	भा/H	Surgana				
		कळवण	म/M	म/M	भा/H	Kalwan				
		पेठ	ह/L	म/M	मभा/MH	Peth				
		दिंडोरी	म/M	ह/L	भा/H	Dindori				
		चांदवड	म/M	ह/L	भा/H	Chandwad				
		निफाड	म/M	ह/L	भा/H	Niphad				
		येवला	म/M	ह/L	भा/H	Yeola				
		सिन्नर	म/M	ह/L	भा/H	Sinnar				
		इगतपुरी	म/M	म/M	भा/H	Igatpuri				
		नांदगाव	म/M	ह/L	भा/H	Nandgaon				

तक्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

अ. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
६	धुळे	धुळे	म/M	ह/L	म/M	Dhule	Dhule
		नवापूर	म/M	म/M	भा/H	Nawapur	
		साकरी	म/M	ह/L	भा/H	Sakari	
		नंदुरबार	म/M	ह/L	भा/H	Nandurbar	
		अक्कलकुवा	म/M	ह/L	भा/H	Akkalkuwa	
		आकरणी महाल	मह/MH	म/M	भा/H	Akarni Mahal	
		शहादा	म/M	ह/L	मभा/MH	Shahada	
		शिरपूर	म/M	ह/L	भा/H	Shirpui	
		सिदखेडा	म/M	ह/L	भा/H	Sindkheda	
७	जळगाव	तळोदा	म/M	म/M	भा/H	Taloda	
		अमळनेर	म/M	ह/L	भा/H	Amalner	Jalgaon
		एदलाबाद	ह/L	म/M	भा/H	Edlabad	
		एरंडोल	ह/L	ह/L	भा/H	Erandol	
		चाळीसगाव	म/M	ह/L	भा/H	Chalisgaon	
		चोपडा	म/M	ह/L	भा/H	Chopda	
		जळगाव	म/M	म/M	भा/H	Jalgaon	
		जामनेर	म/M	म/M	भा/H	Jamner	
		पाचोरा	म/M	म/M	भा/H	Pachora	
		पारोळा	म/M	म/M	ह/L	Parola	
		भडगाव	म/M	ह/L	भा/H	Bhadgaon	
		भुसावळ	म/M	ह/L	भा/H	Bhusawal	
		यावल	म/M	ह/L	मभा/MH	Yawal	
		रावेर	म/M	म/M	म/M	Rawer	
८	अहमदनगर	अहमदनगर	म/M	म/M	भा/H	Ahmednagar	Ahmednagar
		राहुरी	म/M	म/M	अभा/VH	Rahuri	
		श्रीरामपूर	म/M	म/M	भा/H	Shrirampur	
		नेवासा	म/M	म/M	भा/H	Nevasa	
		शेवगाव	म/M	म/M	अभा/VH	Shevgaon	
		जामखेड	म/M	भा/H	भा/H	Jamkhed	
		पाथर्डी	म/M	मभा/MH	अभा/VH	Pathardi	
		कर्जत	म/M	म/M	भा/H	Karjat	
		श्रीगोंदा	म/M	म/M	भा/H	Shrigonda	
		पारनेर	म/M	म/M	भा/H	Parner	
		अकोला	म/M	म/M	भा/H	Akola	
		संगमनेर	म/M	म/M	भा/H	Sangamner	
		कोपरगाव	म/M	म/M	भा/H	Kopergaon	
९	पुणे	हवेली	म/M	मभा/MH	भा/H	Haveli	Pune
		आंबेगाव	म/M	म/M	भा/H	Ambegaon	
		खेड	म/M	म/M	म/M	Khed	
		जुन्नर	म/M	म/M	भा/H	Junnar	
		शिरूर	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Sirur	
		दोंड	म/M	म/M	भा/H	Dhond	
		इंदापूर	म/M	म/M	भा/H	Indapur	
		बारामती	म/M	म/M	मभा/MH	Baramati	
		पुरंधर	म/M	म/M	भा/H	Purandhar	
		भोर	म/M	म/M	भा/H	Bhor	
		वेलहे	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Velhe	
		मुळशी	म/M	म/M	भा/H	Mulshi	
		मावळ	म/M	म/M	भा/H	Maval	
१०	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	म/M	म/M	भा/H	North Solapur	Solapur
		बारशी	म/M	म/M	अभा/VH	Barshi	
		अक्कलकोट	म/M	म/M	अभा/VH	Akkalkot	
		दक्षिण सोलापूर	म/M	म/M	भा/H	South Solapur	
		मोहोळ	म/M	म/M	भा/H	Mohol	
		मंगळवेढा	ह/L	म/M	भा/H	Mangalwedha	

तक्ता दोन-चालू
TABLE II-Contd.

क्र. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District
१०	सोलापूर-चालू	पंढरपूर	म/M	म/M	अभा/VH	Pandharpur	Solapur- Contd.
		सांगोला	म/M	म/M	भा/H	Sangola	
		माळशिरस	म/M	म/M	भा/H	Malshiras	
		करमाळा	म/M	म/M	भा/H	Karmala	
		माढा	म/M	म/M	अभा/VH	Madha	
११	सातारा	खंडाळा	म/M	म/M	मभा/MH	Khandala	Satara
		फलटण	म/M	म/M	मभा/MH	Phaltan	
		वाई	म/M	म/M	मभा/MH	Wai	
		कोरेगाव	म/M	म/M	मभा/MH	Koregaon	
		दहीवडी	म/M	म/M	मभा/MH	Dahiwadi	
		जावळी	म/M	म/M	मभा/MH	Jawali	
		पाटण	म/M	म/M	मभा/MH	Patan	
		कराड	म/M	म/M	मभा/MH	Karad	
१२	सांगली	तासगाव	म/M	म/M	मभा/MH	Tasgaon	Sangli
		खानापूर	ह/L	म/M	म/M	Khanapur	
		मिरज	म/M	म/M	मभा/MH	Miraj	
		जत	म/M	म/M	म/M	Jath	
		कवठे महाकाळ	म/M	म/M	मभा/MH	Kawathe Mahankal	
		शिराळा	म/M	म/M	मभा/MH	Shirala	
		सांगली	म/M	म/M	मभा/MH	Sangli	
१३	कोल्हापूर	करवीर	म/M	म/M	म/M	Karvir	Kolhapur
		हातकणंगले	म/M	म/M	म/M	Hatkanangale	
		शिरोळ	म/M	म/M	मभा/MH	Shirol	
		कागल	म/M	ह/L	म/M	Kagal	
		चंदगड	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Chandgad	
		आजरा	म/M	ह/L	म/M	Ajra	
		गडहिंग्लज	म/M	ह/L	म/M	Gadhinglaj	
		पन्हाळा	म/M	म/M	मभा/MH	Panhala	
		शाहुवाडी	म/M	म/M	मभा/MH	Shahuwadi	
		भुदरगड	मभा/MH	अह/VL	म/M	Bhudargad	
		राधानगरी	मभा/MH	म/M	म/M	Radhanagari	
		गगनबावडा	भा/H	ह/L	मभा/MH	Gaganbavda	
		१४	औरंगाबाद	औरंगाबाद	म/M	म/M	
पैठण	भा/H			म/M	भा/H	Paithan	
सोयगाव	मभा/MH			म/M	भा/H	Soegaon	
सिल्लोड	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Sillod	
खुलदाबाद	म/M			ह/L	भा/H	Khuldabad	
कन्नड	म/M			म/M	भा/H	Kannad	
वेजापूर	म/M			म/M	भा/H	Vaijapur	
गंगापूर	म/M			भा/H	भा/H	Gangapur	
१५	जालना	जालना	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Jalna	Jalna
		पारतूर	म/M	म/M	अभा/VH	Partur	
		अंबड	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Ambad	
		भोकरदन	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Bhokardan	
		जाफराबाद	भा/H	मभा/MH	अभा/VH	Jafarabad	
१६	परभणी	परभणी	म/M	म/M	अभा/VH	Parbhani	Parbhani
		गंगखेड	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Gangakhed	
		जिंतूर	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Jintur	
		पाथरी	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Pathri	
		बसमत	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Basmath	
		हिंगोली	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Hingoli	
		कळमनुरी	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Kalamnuri	

तक्ता दोन-वाल
TABLE II-Contd.

अ. क्र./S.No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/P.	पालाश/K	Taluka	District
१७	बीड	बीड	मभा/MH	म/M	भा/H	Beed	Beed
		आष्टी	मभा/MH	म/M	भा/H	Ashti	
		गेवराई	मभा/MH	म/M	भा/H	Georai	
		केज	मभा/MH	म/M	भा/H	Kej	
		माजलगाव	म/M	ह/L	भा/H	Majalgaon	
		अंबेजोगाई	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Ambejogai	
		पाटोदा	मभा/MH	म/M	भा/H	Patoda	
१८	नांदेड	नांदेड	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Nanded	Nanded
		हदगाव	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Hadgaon	
		भोकर	म/M	म/M	भा/H	Bhokar	
		कंधार	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Kandhar	
		देगलूर	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Deglur	
		विलोली	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Biloli	
		मुखेड	मभा/MH	म/M	भा/H	Mukhed	
		किनवट	मभा/MH	म/M	म/M	Kinwat	
१९ २०	उस्मानाबाद व लातूर	उस्मानाबाद	म/M	म/M	अभा/VH	Osmanabad	Osmanabad and Latur
		परांडा	म/M	म/M	भा/H	Paranda	
		भूम	मभा/MH	म/M	भा/H	Bhoom	
		लातूर	मभा/MH	म/M	भा/H	Latur	
		तुळजापूर	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Tuljapur	
		कळंब	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Kalamb	
		उदगीर	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Udgir	
		औसा	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Ausa	
		उमरगा	म/M	म/M	भा/H	Umarga	
		निलंगा	म/M	म/M	भा/H	Nilanga	
		अहमदपूर	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Ahmedpur	
		२१	बुलढाणा	चिखली	म/M	ह/L	
मलकापूर	मभा/MH			ह/L	भा/H	Malkapur	
मेहेकर	म/M			ह/L	भा/H	Mehekar	
खामगाव	ह/L			ह/L	भा/H	Khamgaon	
जळगाव (जामोद)	ह/L			ह/L	अभा/VH	Jalgaon (Jamod)	
बुलढाणा	म/M			ह/L	अभा/VH	Buldhana	
देउळगावराजा	म/M			अह/VL	अभा/VH	Deulgaonraja	
नांदूरा	ह/L			अह/VL	अभा/VH	Nandura	
मोताळा	ह/L			ह/L	भा/H	Motala	
संग्रामपूर	ह/L			ह/L	अभा/VH	Sangrampur	
शेगाव	ह/L			अह/VL	अभा/VH	Shegaon	
लोणार	ह/L			ह/L	अभा/VH	Lonar	
	शिंदेखेडराजा			अह/VL	अह/VL	अभा/VH	Sindkhedraja
२२	अकोला	अकोला	ह/L	ह/L	भा/H	Akola	Akola
		बाळापूर	ह/L	ह/L	भा/H	Balapur	
		मंगरूपीर	म/M	ह/L	भा/H	Mangrulpir	
		मुर्तिजापूर	म/M	ह/L	भा/H	Murtijapur	
		आकोट	ह/L	ह/L	भा/H	Akot	
		वाशिम	म/M	ह/L	भा/H	Washim	
		बार्शी	ह/L	ह/L	अभा/VH	Barshi	
		नेल्हारा	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Nelhara	
		पातूर	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Patur	
		मालेगाव	ह/L	ह/L	ह/L	Malegaon	
		करंजा	ह/L	ह/L	अभा/VH	Karanja	
		मानोरा	म/M	ह/L	अभा/VH	Manora	
		२३	अमरावती	अमरावती	ह/L	ह/L	
भातकली	ह/L			ह/L	म/M	Bhatkali	
आचलपूर	ह/L			ह/L	म/M	Achalpur	

तक्ता दोन-समाप्त
TABLE II-*Concl'd.*

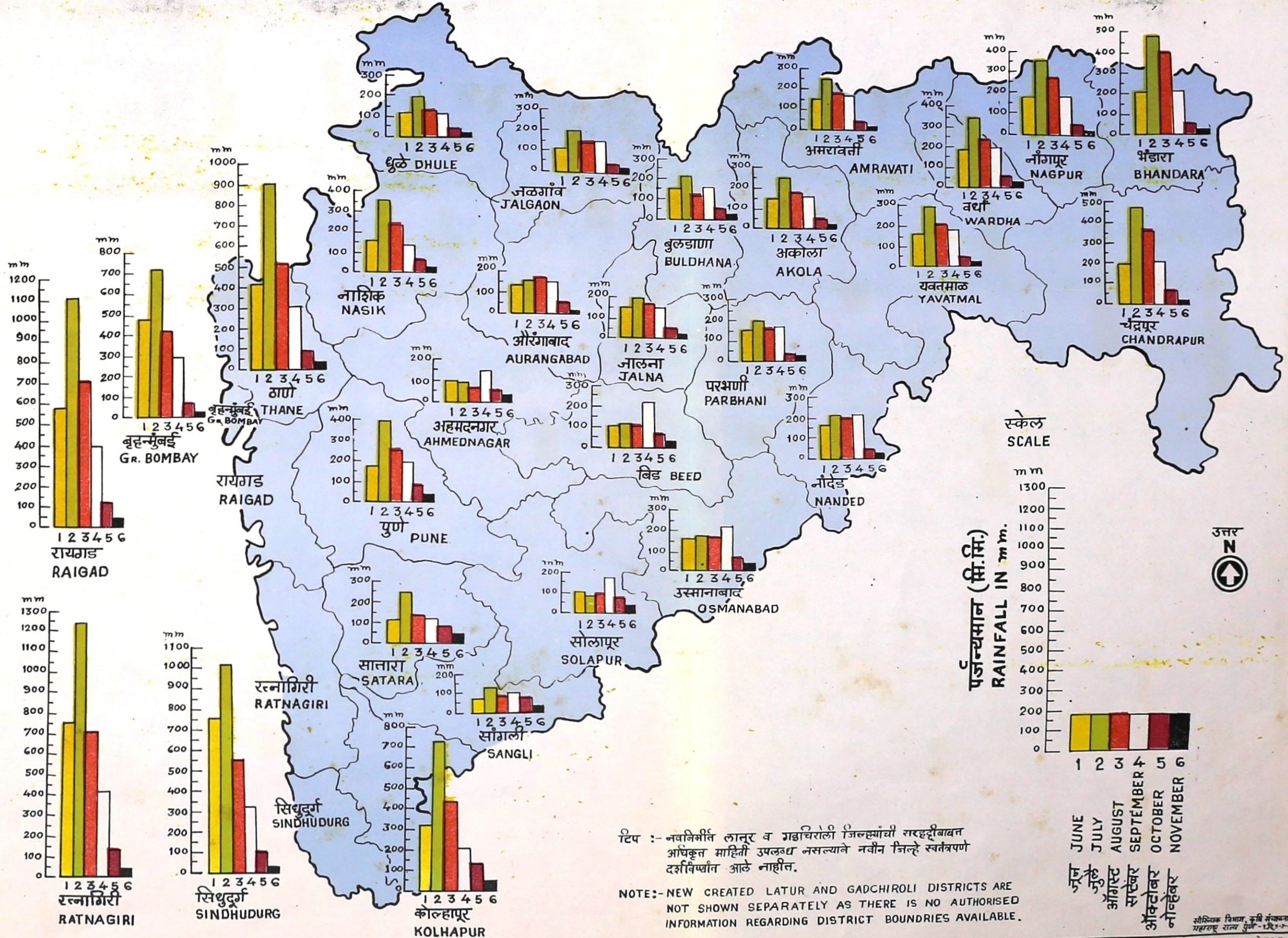
क्र.सं./S.No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District			
२३	अमरावती-बालू	नांदगाव	ह/L	ह/L	अभा/VH	Nandgaon	Amravati— Contd.			
		मोशी	ह/L	ह/L	भा/H	Morshi				
		अंजनगाव	मभा/MH	अह/VL	अभा/VH	Anjangaon				
		दर्यापूर	ह/L	ह/L	भा/H	Daryapur				
		चांदूर (रेल्वे)	ह/L	ह/L	भा/H	Chandur (Railway)				
		चांदूर (बाजार)	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Chandur (Bazar)				
		तिवसा	ह/L	ह/L	अभा/VH	Tivasa				
		चिखलदरा	म/M	ह/L	अभा/VH	Chikhaldara				
		मेलघाट	म/M	ह/L	भा/H	Melghat				
		वरुड	ह/L	ह/L	अभा/VH	Warud				
		धारणी	म/M	ह/L	भा/H	Dharni				
		२४	यवतमाळ	यवतमाळ	म/M	ह/L		भा/H	Yavatmal	Yavatmal
				पुसद	ह/L	अह/VL		भा/H	Pusad	
				केळापूर	म/M	ह/L		भा/H	Kelapuri	
वणी	ह/L			ह/L	भा/H	Wani				
दारव्हा	ह/L			ह/L	भा/H	Darvha				
कळंब	ह/L			अह/VL	भा/H	Kalamb				
बाभूळगाव	ह/L			ह/L	अभा/VH	Babhulgaon				
नेर	ह/L			ह/L	अभा/VH	Ner				
दिग्रस	म/M			अह/VL	अभा/VH	Digras				
उमरखेड	ह/L			अह/VL	अभा/VH	Umarkhed				
महागाव	ह/L			ह/L	अभा/VH	Mahagaon				
पांढरकवडा	ह/L			ह/L	अभा/VH	Pandharkawada				
राळेगाव	म/M			अह/VL	अभा/VH	Ralegaon				
घटंजी	ह/L			ह/L	अभा/VH	Ghatanji				
मोरगाव	ह/L	ह/L	अभा/VH	Morgaon						
२५	वर्धा	आर्वी	ह/L	ह/L	म/M	Arwai	Wardha			
		वर्धा	म/M	म/M	भा/H	Wardha				
		हिंगणघाट	ह/L	ह/L	मभा/MH	Hinganghat				
२६	नागपूर	नागपूर	ह/L	म/M	म/M	Nagpur	Nagpur			
		सावनर	म/M	म/M	भा/H	Saoner				
		काटोल	ह/L	म/M	मभा/MH	Katol				
		उमरेड	ह/L	ह/L	मभा/MH	Umred				
		रामटेक	ह/L	म/M	मभा/MH	Ramtek				
२७	भंडारा	भंडारा	म/M	म/M	म/M	Bhandara	Bhandara			
		साकोली	म/M	म/M	म/M	Sakoli				
		गोंदिया	म/M	म/M	म/M	Gondia				
२८	चंद्रपूर व	चंद्रपूर	ह/L	म/M	म/M	Chandrapur	Chandrapur and			
		वरोरा	ह/L	म/M	मभा/MH	Warora				
२९	गडचिरोली	ब्रम्हपुरी	ह/L	म/M	मभा/MH	Bramhapuri	Gadchiroli			
		राजुरा	म/M	म/M	मभा/MH	Rajura				
		मिरांचा	ह/L	मभा/MH	म/M	Sironcha				
		गडचिरोली	ह/L	म/M	म/M	Gadchiroli				

टीप :— ह—हलकी L—Low
म—मध्यम M—Medium
भा—भारी H—High

अह—अतिहलकी VL—Very Low
मभा—मध्यम भारी MH—Medium High
अभा—अतिभारी VH—Very High

जून ते नोव्हेंबर या महिन्यांचे महाराष्ट्रातील जिल्हानिहाय सरासरी पर्जन्यमान

MONTHLY NORMAL RAINFALL FROM JUNE TO NOVEMBER IN DIFFERENT DISTRICTS OF MAHARASHTRA

तक्ता तीन **TABLE III**

महाराष्ट्र राज्यातील सन १९८३ ते १९८५ मधील प्रत्यक्ष व सरासरी पर्जन्यमान दाखविणारा तक्ता

जिल्हा	एप्रिल April				मे May				जून June			
	सरासरी Normal	१९८३ 1983	१९८४ 1984	१९८५ 1985	सरासरी Normal	१९८३ 1983	१९८४ 1984	१९८५ 1985	सरासरी Normal	१९८३ 1983	१९८४ 1984	१९८५ 1985
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
१ मुंबई (कुलाबा)*	1.5	7.4	0.0	0.0	18.3	0.0	0.0	1.4	464.8	495.5	578.6	1280.2
२ ठाणे (डहाणू)*	17.5	3.0	0.0	0.0	1.8	0.0	0.0	7.6	287.0	324.4	434.9	317.7
३ रायगड (अलिबाग)*	2.5	0.0	0.0	0.0	17.8	0.0	0.0	11.4	511.1	707.2	630.8	1283.9
४ रत्नागिरी } *	3.6	0.0	0.0	0.0	30.7	0.2	0.3	103.4	769.9	677.1	883.5	1219.7
५ सिधुदुर्ग }												
६ नाशिक (ओझर)*	2.8	1.4	0.0	12.9	12.9	0.0	0.0	22.4	78.9	54.3	29.9	24.3
७ घुळे (नंदुरवार)*	1.3	0.0	N. A.	N. A.	7.5	0.0	N. A.	N. A.	108.1	54.6	N. A.	N. A.
८ जळगाव *	1.8	0.0	0.0	15.2	11.7	0.0	0.0	8.8	128.8	61.8	66.4	101.4
९ अहमदनगर*	10.7	0.0	0.0	0.0	20.8	0.0	0.0	25.0	128.3	85.2	36.1	60.2
१० पुणे*	14.2	0.0	5.1	11.8	27.4	2.1	0.0	9.0	107.4	55.7	182.7	87.8
११ सोलापूर*	13.2	0.0	1.8	14.2	22.3	6.3	4.0	42.2	113.5	148.5	18.0	93.6
१२ सातारा	18.3	0.0	27.1	0.0	34.8	0.0	0.0	6.5	134.4	177.1	150.2	68.7
१३ सांगली (मिरज)*	22.1	0.0	N. A.	37.0	48.3	5.4	N. A.	55.0	71.1	135.2	N. A.	90.0
१४ कोल्हापूर*	25.1	0.0	34.9	16.8	95.5	2.0	9.4	52.5	66.3	330.5	67.4	189.3
१५ औरंगाबाद } *	5.8	0.0	0.0	1.3	16.8	0.0	0.0	6.2	134.1	62.8	40.7	127.2
१६ जालना }												
१७ परभणी*	9.7	0.0	0.0	9.8	18.8	0.0	0.0	6.3	153.9	111.0	161.4	179.4
१८ बीड	24.5	0.0	0.0	8.0	22.8	0.0	0.0	42.4	104.9	57.2	23.2	107.4
१९ नांदेड	20.2	0.0	0.0	15.2	21.2	0.0	0.0	28.5	147.9	207.0	28.0	154.4
२० उस्मानाबाद* }	16.8	0.0	0.0	9.0	21.1	0.0	0.0	0.0	148.1	115.3	51.0	102.4
२१ लातूर }												
२२ बुलढाणा*	8.9	0.0	0.0	28.3	18.1	1.3	0.0	4.2	159.4	137.6	166.9	150.4
२३ अकोला* City	4.1	0.0	0.0	10.0	10.7	0.0	0.0	0.0	35.6	68.2	93.6	287.9
२४ अमरावती*	8.4	0.0	1.8	14.2	13.2	0.0	0.0	7.4	55.2	127.6	53.6	192.6
२५ यवतमाळ*	16.2	0.0	0.3	13.0	12.8	2.7	0.0	10.5	85.1	283.5	109.3	396.6
२६ वर्धा*	13.2	0.0	0.0	4.2	15.7	0.0	0.0	6.4	192.3	148.6	62.8	242.6
२७ नागपूर* A. P.	16.3	7.8	0.0	11.0	20.8	7.2	1.8	19.2	222.0	143.8	82.9	191.2
२८ भंडारा (गोंदिया)*	2.0	13.8	25.6	8.0	2.0	22.8	3.6	17.2	210.1	125.0	68.1	78.5
२९ चंद्रपूर }	19.6	0.0	34.8	30.9	3.7	18.6	10.6	5.2	194.6	88.1	79.2	220.2
३० गडचिरोली }												

* वेधशाळेचे केंद्र

N. A. माहिती अद्याप उपलब्ध नाही.

सन १९८६ ची माहिती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

TABLE III

Statement showing the Monthly Rainfall data (Normal and Actual) for the years 1983 to 1985

(आंकडे मिलीमीटरमध्ये)
(Figures in M. M.)

जुलै July				ऑगस्ट August				सप्टेंबर September				Raingauge Centre
सरासरी Normal	१९८३ 1983	१९८४ 1984	१९८५ 1985	सरासरी Normal	१९८३ 1983	१९८४ 1984	१९८५ 1985	सरासरी Normal	१९८३ 1983	१९८४ 1984	१९८५ 1985	
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
613.4	997.1	1110.0	592.6	328.9	1187.6	154.5	293.8	286.0	560.1	362.7	113.3	Bombay (Colaba)*
817.3	945.4	416.5	569.6	437.6	998.8	347.4	574.8	265.7	383.2	68.1	95.3	Thane (Dahanu)*
600.7	1041.7	974.0	668.4	351.0	1588.2	190.7	322.1	340.9	517.6	401.9	175.1	Raigad (Alibag)*
849.9	1152.8	872.8	900.2	483.1	1235.5	458.8	838.6	333.3	828.3	220.0	144.3	Ratnagiri* Sindhudurg
156.2	160.3	135.0	87.1	153.4	100.8	81.5	94.6	150.6	228.8	204.6	25.9	Nashik (Ozar)*
208.7	294.4	N. A.	N. A.	130.3	170.4	N. A.	N. A.	118.7	130.6	N. A.	N. A.	Dhule (Nandurbar)*
249.7	276.4	203.2	163.6	164.1	267.6	172.4	84.1	148.6	202.2	25.2	6.9	Jalgaon*
97.5	141.7	173.3	54.6	73.7	93.8	0.0	8.8	175.5	421.2	128.0	198.1	Ahmednagar*
168.9	73.4	247.5	125.2	96.5	296.7	50.2	80.0	130.1	324.6	176.9	59.2	Pune*
109.2	136.3	254.0	71.6	103.9	121.2	41.6	71.6	189.7	340.1	130.7	65.1	Solapur*
370.3	216.2	403.4	198.3	196.9	264.6	160.7	156.3	125.0	134.4	155.2	113.2	Satara
108.7	40.0	N. A.	98.5	79.8	73.0	N. A.	49.0	99.6	146.0	N. A.	82.5	Sangli (Mira)*
374.9	156.3	333.2	263.0	231.4	297.3	115.8	152.0	110.2	106.6	130.5	54.5	Kolhapur*
173.5	129.5	138.4	266.6	122.7	189.0	34.2	32.7	170.2	596.6	105.8	29.4	Aurangabad* A. P Jalna
191.8	289.7	170.6	191.0	144.0	405.4	116.2	136.3	215.1	386.2	445.6	77.1	Parbhani*
145.5	159.4	155.6	111.2	170.0	232.6	12.4	11.3	193.4	459.0	174.2	134.4	Beed
253.5	265.8	203.2	134.2	244.1	632.6	93.0	47.4	207.3	304.8	68.6	38.0	Nanded
160.8	128.6	77.3	161.8	149.3	162.8	45.7	23.0	210.8	459.1	111.4	217.6	Osmanabad Latur
224.2	214.6	95.0	139.6	191.0	206.0	113.3	82.7	206.0	323.3	38.9	1.0	Buldhana*
237.5	283.9	101.4	230.0	159.8	314.7	125.0	140.4	151.9	203.2	43.4	34.0	Akola* City
248.2	269.0	173.0	111.8	179.2	202.0	322.0	104.0	165.1	301.6	29.0	77.6	Amravati*
310.8	422.6	348.1	123.3	267.0	214.9	115.2	142.3	211.2	208.2	15.8	62.0	Yavatmal*
337.8	374.8	325.6	261.0	231.9	226.0	224.2	181.6	213.4	218.0	26.4	37.2	Wardha*
376.2	443.7	345.3	307.1	286.3	244.3	237.6	307.1	184.7	247.3	38.9	82.8	Nagpur* A.P.
451.6	336.8	276.6	478.7	439.7	528.5	444.0	278.3	185.4	416.2	78.4	148.8	Bhandara (Gondia)*
392.9	354.8	307.4	251.0	308.1	329.5	210.7	247.7	215.4	358.6	65.6	96.2	Chandrapur* Gadchiroli

Note.—*Observatory Stations.

N. A. = Data is not yet received.

Data for 1985 is provisional.

जिल्हा	ऑक्टोबर October				नोव्हेंबर November				डिसेंबर December			
	सरासरी Normal	१९८३ 1983	१९८४ 1984	१९८५ 1985	सरासरी Normal	१९८३ 1983	१९८४ 1984	१९८५ 1985	सरासरी Normal	१९८३ 1983	१९८४ 1984	१९८५ 1985
	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
१ मुंबई (कुलाबा) *	64.5	115.5	14.0	142.4	17.5	54.1	0.0	0.0	2.3	0.0	0.0	0.0
२ ठाणे (डहाणू) *	20.6	301.4	35.4	128.2	57.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
३ रायगड (अलिबाग) *	95.3	207.8	6.2	93.7	34.3	1.0	0.0	0.0	3.1	0.0	0.0	0.0
४ रत्नागिरी *	103.9	24.1	64.4	59.2	35.3	4.1	0.7	0.0	4.3	0.7	0.0	0.0
५ मिधुदुर्ग												
एकूण कोकण वि.	37.3	11.8	94.8	95.1	14.7	0.5	12.3	0.0	20.7	0.1	0.0	0.0
६ नाशिक (ओझर) *	38.2	53.3	N.A.	N.A.	13.8	0.0	N.A.	N.A.	2.7	0.0	N.A.	N.A.
७ घुळे (नंदूरबार) *	37.3	50.4	47.0	79.4	22.1	0.0	0.8	0.0	7.4	1.8	0.0	0.0
एकूण नाशिक वि.	57.7	45.1	154.0	55.1	36.1	0.0	6.1	16.8	8.9	0.0	0.0	0.0
९ अहमदनगर *	76.2	7.1	197.4	146.1	30.5	0.3	1.4	110.4	4.3	0.2	0.0	0.0
१० पुणे *	69.9	114.5	185.2	85.3	31.5	0.1	0.0	0.0	9.1	2.6	0.4	0.0
एकूण पुणे वि.	81.5	3.9	160.5	112.5	49.3	0.0	18.6	51.0	6.9	0.0	1.1	0.0
१२ सातारा	95.8	16.0	N.A.	49.0	33.5	0.0	N.A.	11.5	6.9	0.0	N.A.	0.0
१३ सांगली (मिरज) *	97.0	62.9	143.3	69.9	44.5	10.5	9.8	2.3	5.1	10.4	2.2	0.0
१४ कोल्हापूर *	47.0	53.6	55.6	111.9	31.0	0.0	0.0	0.5	8.9	1.6	0.0	0.0
एकूण कोल्हापूर वि.	49.0	171.0	134.6	133.1	34.0	0.0	0.1	0.0	9.4	10.4	0.0	2.9
१५ औरंगाबाद *	58.5	27.9	213.4	59.0	22.8	0.0	15.2	0.0	25.1	6.8	0.0	0.0
१६ जालना	30.8	174.5	60.0	41.8	13.9	0.0	0.0	0.0	12.1	5.0	0.0	7.0
१७ परभणी *	54.4	147.0	78.1	56.4	23.6	0.0	4.2	0.0	8.4	20.4	0.0	0.0
१८ बीड	12.8	68.9	149.0	105.8	22.0	1.0	3.0	0.0	5.9	3.6	0.0	0.0
१९ नांदेड	37.3	10.0	134.0	48.2	23.4	0.0	0.0	0.0	11.2	3.4	0.0	0.0
२० उस्मानाबाद *	14.2	29.6	93.7	185.0	21.3	0.0	0.0	0.0	9.1	14.4	0.0	1.8
२१ लातूर	53.6	51.0	93.7	120.8	1.9	0.0	0.0	0.0	3.3	7.7	0.0	0.0
एकूण औरंगाबाद वि.	58.7	75.0	58.6	180.0	19.8	0.0	0.0	0.0	8.9	25.6	0.0	0.0
२२ बुलढाणा *	54.6	83.4	24.9	363.1	19.8	0.0	0.0	0.0	0.9	16.9	0.0	4.0
२३ अकोला *	51.8	33.6	18.9	25.4	46.2	0.0	0.0	0.0	2.5	23.4	0.0	0.0
२४ अमरावती *	56.4	62.9	60.2	168.2	15.7	0.5	0.0	0.0	3.8	14.7	0.0	0.0
२५ यवतमाळ *												
एकूण अमरावती वि.												
२६ वर्धा *												
२७ नागपूर (A.P.) *												
२८ भंडारा (गोंदिया) *												
२९ चंद्रपूर *												
३० गडचिरोली												
एकूण नागपूर वि.												
एकूण महाराष्ट्र राज्य												

* वेद्यशाळेची केंद्रे

N. A.—माहिती अद्याप उपलब्ध नाही.

सन १९८५ ची माहिती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

TABLE III-*Concl'd.*

(आकडे मिलीमीटरमध्ये) (Figures in MM)																
जानेवारी January				फेब्रुवारी February				मार्च March				वाषिक Annual				Raingauge Centre
सरा- सरी	१९८४	१९८५	१९८६	सरा- सरी	१९८४	१९८५	१९८६	सरा- सरी	१९८४	१९८५	१९८६	सरा- सरी	८३-८४	८४-८५	८५-८६	
Normal	1984	1985	1986	Normal	1984	1985	1986	Normal	1984	1985	1986	Normal	83-84	84-85	85-86	
38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	
4.1	0.0	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	1.5	3.2	0.0	0.0	1804.8	3420.5	2219.3	2423.7	.. Bombay (Colaba)*
3.6	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	1909.1	2686.2	1302.3	1693.4	.. Than (Dahanu)*
2.5	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	2.0	0.0	0.0	1959.8	4065.5	2203.6	2554.6	.. Raigad (Alibag)*
1.8	0.0	0.0	0.0	1.0	1.5	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	2617.1	3924.3	2500.5	3365.4	{ Ratnagiri* Sindhudurg
																.. Total Konkan Dn.
0.1	0.0	0.0	0.0	3.3	1.9	0.0	0.0	1.8	0.0	1.5	0.0	632.7	559.2	558.6	362.3	.. Nashik (Ozar)*
6.1	0.0	N.A.	N.A.	0.7	0.0	N.A.	N.A.	0.7	0.0	N.A.	N.A.	637.2	N.A.	N.A.	N.A.	.. Dhule (Nandurbar)*
8.9	2.6	0.0	2.4	3.1	9.0	0.0	73.0	4.1	0.0	0.0	0.0	786.0	871.8	515.0	534.8	.. Jalgaon*
																.. Total Nashik Dn.
7.1	0.0	0.0	0.0	1.5	28.4	0.0	0.0	4.1	0.0	0.0	0.0	621.9	815.4	497.5	418.6	.. Ahmednagar*
2.5	0.0	0.0	0.0	1.3	30.7	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	661.3	790.5	861.2	629.5	.. Pune*
5.8	0.0	17.0	25.0	3.8	20.1	0.0	0.0	5.8	6.3	0.8	0.0	677.7	896.0	653.5	468.6	.. Solapur*
																.. Total Pune Dn.
3.1	0.0	0.0	1.2	1.3	0.0	0.0	0.0	3.3	11.2	0.0	1.5	1025.1	807.4	1076.8	709.2	.. Satara
3.8	0.0	0.0	0.0	0.5	40.4	0.0	0.0	5.3	25.8	40.4	0.0	568.5	481.8	N.A.	472.5	.. Sangli (Miraj)*
5.3	5.1	0.0	5.4	0.3	41.9	0.0	0.0	14.5	37.2	2.2	0.0	1070.1	1060.7	848.7	805.7	.. Kolhapur*
																.. Total Kolhapur Dn.
7.4	0.1	0.0	0.0	4.3	7.4	0.0	3.3	4.1	0.3	0.1	0.1	725.8	1033.1	374.8	579.2	{ Aurangabad* Jalna
9.1	1.1	8.8	15.8	7.6	74.3	0.0	21.9	11.4	0.0	9.5	0.4	853.8	1449.1	746.8	774.0	.. Parbhani*
5.9	0.0	0.0	1.2	5.2	25.6	0.0	8.2	7.3	0.0	8.4	0.4	785.6	968.5	602.4	483.5	.. Beed
9.9	9.0	6.3	26.6	1.6	28.7	0.0	0.0	9.7	10.0	0.0	0.0	982.2	1637.4	459.1	493.1	.. Nanded
5.3	3.2	40.4	24.5	3.6	31.2	0.0	2.4	7.4	0.0	22.4	0.0	809.0	1064.4	430.5	597.1	{ Osmanabad Latur
																.. Total A'bad Dn.
7.7	0.0	3.3	0.4	0.3	32.4	0.0	39.2	6.3	0.0	0.0	2.3	892.6	988.7	569.4	553.9	.. Buldhana*
10.7	6.0	48.8	0.0	10.4	32.0	0.0	50.8	7.9	0.0	0.0	0.0	800.5	921.4	546.2	791.3	.. Akola*
12.9	66.4	26.6	0.0	16.0	9.6	0.0	104.6	9.4	0.0	0.0	6.2	876.5	1020.0	699.7	805.3	.. Amravati*
10.9	19.8	8.5	12.9	14.1	32.0	0.8	96.9	19.2	0.0	0.0	5.0	1096.1	1242.4	691.7	983.3	.. Yavatmal*
																.. Total Amravati Dn.
12.5	9.8	87.0	12.4	18.8	37.0	0.0	33.6	11.4	0.0	0.0	8.8	1134.4	1119.4	784.6	967.8	.. Wardha*
11.4	53.3	20.1	24.0	23.4	29.3	5.2	42.8	16.8	0.0	0.2	0.5	1242.2	1277.0	756.9	1352.8	.. Nagpur (A.P.)*
40.4	23.5	93.2	17.4	30.7	52.0	3.9	92.4	8.9	0.0	0.0	0.0	1471.0	1575.6	1012.3	1144.7	.. Bhandara (Gondia)*
7.6	9.5	3.0	23.3	24.9	1.2	0.0	46.0	14.7	0.0	0.4	28.3	1267.4	1238.4	771.9	1117.0	{ Chandrapur* Gadchiroli
																.. Total Nagpur Dn.
																.. Total Maharashtra State

Note.—*Observatory Stations

N.A.—Data is not yet received.

Data for 1985 is provisional.

Blank=Data is not yet received

पाऊसमानाचे प्रकार :

पावसाळी विभागाच्या वर्गीकरणाची तत्त्वे :

भारतात बहुतांश भागात पडणाऱ्या वार्षिक सरासरी पावसापैकी ७० ते ७५ टक्के इतका नैऋत्य मान्सूनचा पाऊस (जून ते सप्टेंबर) असतो. याला फक्त भारताच्या अग्नेय दिशेकडील भाग, काश्मीर व त्याजवळील डोंगराळ प्रदेश हे अपवाद आहेत. मान्सूनचा आणि एकूण वर्षात पडणारा पाऊस यात प्रत्येक वर्षात अतिशय तफावत आढळते त्यामध्ये कोठल्याही प्रकारचा ताळमेळ किंवा सुसंबद्धता आढळत नाही. कृषि उत्पादनात एकूण पडणाऱ्या पावसापेक्षा पिकाच्या निरनिराळ्या वाढीच्या अवस्थेच्या काळात कसा पाऊस झाला याला अधिक महत्त्व असते. पाऊसमानाप्रमाणे वर्गीकरण करताना आठवड्याचा, पंधरवड्याचा वा महिन्याचा पडलेला पाऊस विचारात घ्यावा. याबाबत संख्या शास्त्रज्ञांनी विचार करून शेतीमध्ये महिन्याचा पाऊस विचारात घेऊन नियोजन करणे सुलभ व सोयीचे असल्याचा निष्कर्ष काढला.

प्रत्येक पिकास लागणारा काळ व पाण्याची आवश्यकता विचारात घेऊन उत्पादनाशी सांगड घालून कोठले पिक कुठल्या पावसाळी विभागात घेता येईल याचा दृष्टीने अंदाज बांधता येतो. तयार केलेल्या माहितीवरून आणि वृत्तेक पिके ९० दिवसांत परिपक्व होत असल्यामुळे खालील मुख्य नॉर्मस ठरविता येतील.

- १) जर लागोपाठ किमान ३ महिन्यांत प्रत्येक महिन्यातील प्रपावसाची सरासरी ३० से. मी.पेक्षा अधिक असेल तर अशा देशात भाताचे पिक घेणे श्रेयस्कर ठरेल.
- २) जर लागोपाठ ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण प्रत्येक महिन्यात २० ते ३० से. मी. असेल तर अशा प्रदेशात भातापेक्षा कमी पाण्याची गरज असणारी पिके उदा. मका, उडीद घ्यावीत.
- ३) जर लागोपाठ ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण १०-२० से. मी. असेल तर त्याहून पाण्याची कमी आवश्यकता असलेली पिके उदा. वाजरी किंवा त्यासारखी तृणधान्ये घ्यावीत.
- ४) सतत ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण जर ५ ते १० से. मी. असेल तर अशा भागात कमी पाणी लागणारे गवतासारखे पिक घेण्यात यावे.
- ५) सतत ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण ५ से. मी. पेक्षा कमी असेल तर ते कृषि उत्पादनाला योग्य नाही.

महिन्यात पडलेल्या पावसाच्या वेरजांचा उपयोग करून वार्षिक पर्जन्य वाटप दर्शविण्यासाठी खालीलप्रमाणे इंग्रजी अक्षरांचा उपयोग करून योग्य अशी चिन्हांची संहिता (Code) शोधून काढण्यात आलेली आहे. तक्ता १ मध्ये इंग्रजी अक्षरे "अ" ते "इ" हे मासिक पर्जन्यमानाचे टप्पे दर्शविते व त्यात जोडलेली संख्या ही पर्जन्यमानाच्या टप्प्यात येणाऱ्या महिन्यांची संख्या दर्शविते. उदा. अ-२ हे चिन्ह दरमहा ३० से. मी. पेक्षा जास्त पाऊस पडणारे दोन महिने असे सूचिते.

Rainfall Pattern :

Basis of Classification of Rainfall Zone :

A major feature of Indian rainfall is that the south-west monsoon season (June to September) accounts for 70 to 95 per cent of the annual rainfall throughout the country except in the south-east peninsula and Kashmir and adjoining hill areas, the monsoon as well as the annual rainfall show large fluctuations from year to year but, as stated in chapter 13 on climate and Agriculture, there is no significant evidence of any trend or periodicity in either of them. Considered in relation to crop production, the total annual or seasonal rainfall does not have much significance and what is important is its distribution during the period of growth of different crops. As relevant question, therefore, is whether rainfall should be examined on a weekly; fortnightly or monthly basis. The coefficient of variation (CV) of monthly rainfall is as high as 40-50 per cent even in the rainiest month of July over most of the central, northern and eastern India. In the south, excluding the west coast, CV is higher and varies from 60 to 100 per cent. The variability of weekly or fortnightly rainfall being still greater, makes the use of either of them undependable as indicators of rainfall distribution. For a macro study like the present, monthly rainfall data which are more dependable and also the most convenient to handle have been used.

In order to relate crop production with rainfall, certain norms have to be assumed depending on the duration of the crops and their water requirements. On the basis of available information and the fact that most crops mature in about 90 days, the following broad norms have been drawn up :—

- i) Rainfall greater than 30 cm. per month (cm. pm.) for at least three consecutive months would be suitable for a crop like paddy whose water need is very high.
- ii) 20-30 cm. pm. for not less than three consecutive months would be suitable for crops whose water need is high but less than that of paddy for example, maize and black gram.
- iii) 10-20 cm. pm. for at least three consecutive months would be suitable for crops requiring much less water e. g. bajra and small millets.
- iv) 5-10 cm. for three consecutive months would be just sufficient for crops which have low water requirements, e. g. month (P. aconitifolius) and ephemeral grasses.
- v) Rainfall less than 5 cm. pm. for three consecutive months is not of much significance for crop production.

For denoting the year's rainfall distribution using monthly totals a convenient code in letter symbols with numerical subscripts explained below, has been evolved. The letters A to E in Table 1 indicate the ranges of monthly rainfall and the subscripts to these refer to the number of months having these ranges of rainfall e. g. A2 indicates two months with rainfall greater than 30 cm. pm.

पर्जन्यमान दर्शविणारी संहिता

चिन्ह	मासिक पर्जन्यमान से. मी. मध्ये
अ +	३० पेक्षा जास्त
ब	२०-३०
क	१०-२०
ड +	५-१०
इ +	५ पेक्षा कमी

+ देशातील मासिक पर्जन्यमानाचा अभ्यास केला असता असे आढळून येते की, भारताचा पश्चिम किनारपट्टीचा भाग व ईशान्येकडील डोंगराळ प्रदेश वगळता सरासरी महिन्याचे पावसाचे प्रमाण ४० से. मी. पेक्षा जास्त नाही.

पर्जन्यमानाप्रमाणे विभागण्यात आलेल्या भागात "अ" आणि "ब" प्रकार आहेत त्या प्रकारात १० से. मी. पेक्षा कमी पाऊसमान असल्यामुळे महत्त्वाचे वाटत नाही. पाऊसमानाप्रमाणे पाडण्यात येणारे गट कमी होण्याच्या दृष्टीने "अ" आणि "ब" प्रकारात "ड" प्रकार घेण्यात आलेला नाही. त्याच्याऐवजी "इ" प्रकारचा समावेश करण्यात आलेला आहे. हा प्रकार असा दर्शवितो की, पावसाचे प्रमाण ४० से. मी. प्रति महिना पेक्षा कमी आहे. अशा प्रकारे ब-२, इ-२ हा गट असे दर्शवितो की, दोन महिन्यांचे पाऊसमान २० ते ३० से. मी. प्रति महिना व २ महिने १० से. मी. प्रति महिना पेक्षा कमी पाऊस.

जून ते सप्टेंबरमध्ये होणाऱ्या नैऋत्येकडील पाऊसाचा मुख्य हंगाम देशाच्या पर्जन्य वाटपामध्ये अग्रक्रम ठरतो. हंगामाचे महत्त्व लक्षात घेण्याकरिता जून ते सप्टेंबर महिन्यात पडणारा पाऊस (वार्षिक पर्जन्यमानामध्ये) कसात दर्शविलेले आहे. मान्यून हंगामानंतर (ऑक्टोबर ते जानेवारी) पडणारा पाऊस कसाच्या उजवीकडे दाखविण्यात आला आहे. तर कसाच्या डावीकडे मान्यून पूर्व (फेब्रुवारी ते मे) पडणारा पाऊस दर्शविण्यात आला आहे. पडणाऱ्या पावसाचे प्रमाण महिन्याप्रमाणे कळण्यासाठी एखाद्या सुत्राची आवश्यकता असते. त्याकरता जे सूत्र तयार केले आहे ते असे आहे. ड१ इ३ (अ२ व१ क१) क१ इ३ यामध्ये दर्शविलेले. चिन्हे कमी कमी होणाऱ्या पाऊसमानाप्रमाणे आहेत. त्यामध्ये महिन्याचा क्रम अनुक्रमे येईलच असे नाही. हे पुढील स्पष्टीकरणावरून दिसून येईल.

१) ड१ इ३ हे फेब्रुवारी ते मे हा काल दर्शवून त्यामध्ये एका महिन्यात बहुतांशी "मे" या महिन्यात पडणाऱ्या पावसाचे प्रमाण ५ ते १० से. मी. असून बाकीच्या ३ महिन्यांत ५ से. मी. पेक्षा कमी पाऊस पडतो.

२) अ२ व१ क१ हे जून ते सप्टेंबर हा काल दर्शवितात पैकी २ महिन्यांत (बहुतांशी जुलै-ऑगस्ट) ३० से. मी. पेक्षा जास्त पाऊस पडतो. एका महिन्यात (सप्टेंबर) २०-३० से. मी. आणि उरलेल्या एका महिन्यात (जून) १०-२० से. मी. पाऊस पडतो.

३) क१, इ३ हे ऑक्टोबर ते जानेवारी हा काल दर्शवितात. त्यामध्ये एका महिन्यात (ऑक्टोबर) १०-२० से. मी. आणि राहिलेल्या तीन महिन्यांत (नोव्हेंबर-जानेवारी) ५-१० से. मी. पाऊस पडतो.

पावसाळी विभागाच्या सीमा:

जवळ जवळच्या भागात मासिक, हंगामी व वार्षिक पाऊसमानात विशेष फरक आढळून येत नाही. त्यामुळे पाऊसमानाच्या आकडेवारीसाठी "लिनिअर-इंटरलेशन" पद्धत चालू शकेल. पावसाचे आकडे हे त्या ठिकाणाचे मापन असल्याने एकाच पद्धतीचे पाऊसमान किंवा तशाच प्रकारच्या पाऊसमानाकरिता समपातळीरेषा काढता येतील. ह्या समपातळीरेषा सीमेप्रमाणेच येतील असे नाही. याकरिता पुढीलप्रमाणे पद्धत अंमलात आणली आहे.

Code for Rainfall Data

Symbol	Monthly rainfall cm. pm.
A+	Greater than 30
B	20-30
C	10-20
D+	5-10
E+	Less than 5.

+ An examination of monthly rainfall in the country shows that except for areas in the west coast and some hill stations in extreme north-east, normal monthly seldom exceeds 40 cm.

In distributions containing ranges of rainfall covered by A or B termed briefly as A & B types amounts less than 10 cm. are not so significant and their frequency is generally small. To reduce the number of combinations, D is omitted in A or B type distributions, instead E is used to denote less than 40 cm pm. Thus B2 E2 would denote two months of 20-30 cm pm. and two months less than 10 cm pm. rainfall.

The south-west monsoon months of June to September being the principal rainy seasons dominate the rainfall distributions of the country. To indicate the season's importance monthly rainfall distribution during June to September is shown in brackets in the annual pattern. To the right of the bracket is the distribution for the post-monsoon months, namely, October to January and to the left that for the pre-monsoon months namely February to May. In order to explain how much a coded rainfall distribution written in symbols with numerical subscripts has to be interpreted, a hypothetical example may be considered. D1 E3 (A2 B1 C1) C1 D3, in which for each of the three periods, the symbols are in order of decreasing rainfall which is not necessarily the calendar sequence, can be explained as under :-

- i) D1 E3 represents the period February to May in which one month's rainfall (usually May) is in the range of 5-10 cm. and the remaining three months get less than 5 cm. pm.
- ii) A2 B1 C1 represents the period June to September in which two months (usually July and August) get more than 30 cm. pm. rainfall, one month (September) gets 20-30 cm and the remaining month, i. e. June gets 10-20 cm.
- iii) C1 D3 represents the period October to January in which October gets 10-20 cm rainfall and the rest 5-10 cm. pm.

Boundaries of Rainfall Zones :

Since differences in monthly, seasonal and annual rainfall are not large within short distances. Linear interpolation of rainfall data is permissible. Rainfall data being point measures isolines for the same or nearly the same type of distribution of monthly rainfall can, therefore, be drawn. These isolines may not necessarily follow the boundaries of talukas which are taken to be unit of area in this study and hence for delineation of boundaries the following procedure has been adopted :

१) ज्या ठिकाणी फारसा फरक नाही तेथे समपातळीरेषा तालुक्याच्या सीमेप्रमाणेच राहतील.

१) ज्या ठिकाणी पाऊसमानात बराच फरक आहे त्या ठिकाणी समपातळीरेषा ह्या पावसाळी विभागाच्या सीमा राहतील.

२) ज्या तालुक्याचा ३/४ भाग विभागाच्या बाहेर राहिल तो तालुका त्या विभागात समाविष्ट करण्यात येणार नाही.

जवळील दोन किंवा जास्त तालुक्यातील पाऊसमान सारखे असेल तर ते एक पाऊसमान ठरेल व जे काही क्षेत्र त्या खाली येईल त्याला विभाग म्हणता येईल. त्याची चिन्हे रोमन आकड्यात दर्शविण्यात आली आहेत याप्रमाणे संपूर्ण देशाचे पाऊसमान ठरविण्यात आले आहे.

पावसाळी विभाग :

महाराष्ट्र राज्यात एकंदर १६ पावसाळी विभाग पडतात. ते खाली दर्शविले आहेत. त्यामध्ये येणाऱ्या तालुक्याची संख्या व अंदाजित क्षेत्रही दर्शविले आहे.

पावसाळी विभाग	पाऊसमान	एकंदर तालुके		अंदाजे क्षेत्र चौ. कि. मी.	
		पूर्ण	अंशतः		
१	२	३	४	५	
१)	इ४ (क१ ड३)	ड१ इ३	२०	—	२६,६४७
२)	इ४ (क२ ड२)	ड१ इ३	१४	२	१६९५०
३)	इ४ (क३ ड१)	इ४	१०	३	१४,२६७
४)	इ४ (क४)	इ४	३७	१	४७,४६५
५)	इ४ (क४)	ड१ इ३	२	५	२,८१९
६)	इ४ (ब१ क३)	इ४	४३	३	७१,८७५
७)	इ४ (ब१ क३)	ड१ इ३	३	४	६,२७९
८)	इ४ (ब२ क२)	इ४	६	—	७,२०८
९)	ड१ इ३ (अ१ क३)	क१ इ३	३	८	५,६२२
१०)	इ४ (अ१ ब१ क२)	इ४	१	—	९६१
११)	इ४ (अ१ ब१ क२)	ड१ इ३	१३	३	२९,७५४
१२)	इ४ (अ२ ब१ क१)	ड१ इ३	९	९	९,९१५
१३)	इ४ (अ२ ब२)	ड१ इ३	७	१	३१,२९३
१४)	ड१ इ३ (अ३ क१)	क१ इ३	१	—	९६५
१५)	इ४ (अ३ ब१)	ड१ इ३	६	१	५०६०
१६)	इ४ (अ४)	क१ इ३	३६	४	२६२८५

i) where variations are small, isolines follow the taluka boundaries :

ii) where variations are large, isolines delineate the zone boundaries; and

iii) any taluka, more than three quarters of which lies outside of a zone is not considered a part of that zone.

If an identical distribution is observed over two or more adjacent talukas a pattern is said to have evolved and the area covered by it is distinguished as a zone and indicated suitable by a roman numeral. Rainfall patterns have been identified for the whole country using the methodology described above.

Rainfall Zones :

The State is divided into 16 rainfall zones. These are indicated below together with the number of talukas included and their total approximate area.

Zone	Rainfall pattern	Number of talukas		Approximate (Sq. km.)
		Full Talukas	Part Talukas	
1	2	3	4	5
I	E4 (C1 D3) D1 E3	20	..	26647
II	E4 (C2 D2) D1 E3	14	2	16950
III	E4 (C3 D1) E4	10	3	14267
IV	E4 (C4) E4	37	1	47465
V	E4 (C4) D1 E3	2	5	2819
VI	E4 (B1 C3) E4	43	3	71875
VII	E4 (B1 C3) D1 E3	3	4	6279
VIII	E4 (B2 C2) E4	6	..	7208
IX	D1 E3 (A1 C3) C1 E3	3	8	5622
X	E4 (A1 B1 C2) E4	1	..	961
XI	E4 (A1 B1 C2) D1 E3	13	3	29754
XII	E4 (A2 B1 C1) D1 E3	9	9	9915
XIII	E4 (A2 B2) D1 E3	7	1	31293
XIV	D1 E3 (A3 C1) C1 E3	1	..	965
XV	E4 (A3 B1) D1 E3	6	1	5060
XVI	E4 (A4) C1 E3	36	4	26285

तक्ता चार

TABLE No. IV

महाराष्ट्रातील भूपर्जन्य गटवार लागवडीखालील क्षेत्र

Eco-unitwise area under cultivation in Maharashtra State

जमिनीचा प्रकार पावसाळी विभाग	अ A	ब B	क C	ड D	इ E	फ F	ग G	ह H	आय I		Type of Soil Rainfall Zone	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
एक	7291 (I-A)	7380 (I-B)	3370 (I-C)	.. (I-D)	.. (I-E)	.. (I-F)	.. (I-G)	.. (I-H)	.. (I-I)	18041	..	I
दोन	6291	2913	1007	38	590	10839	..	II
तीन	3834	6638	621	20	45	11158	..	III
चार	10316	18819	7830	36965	..	IV
पाच	195	748	257	36	726	1962	..	V
सहा	12642	33705	12118	58465	..	VI
सात	507	793	51	406	1448	3205	..	VII
आठ	954	2711	1422	5087	..	VIII
नऊ	704	399	375	161	679	2318	..	IX
दहा	407	205	612	..	X
अकरा	6252	5093	3584	..	2082	487	510	18008	..	XI
बारा	351	308	107	706	1259	2831	..	XII
तेरा	..	86	3293	553	1660	3050	2576	11218	..	XIII
चौदा	..	54	39	44	115	252	..	XIV
पंधरा	478	443	..	96	236	56	1309	..	XV
सोळा	1131	1313	146	2856	12	40	271	5769	..	XVI
एकूण	51353	81608	34220	4916	8852	96	271	3537	3086	187939	..	Total

टिप्पणी— सांकेतिक शब्दप्रयोगाचा खुलासा तक्त्यापूर्वीच्या टिप्पणीत केलेला आहे.

Note— Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note.

तक्ता पाच
TABLE V

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय लागवडीलायक क्षेत्राचे वाटप
Districtwise distribution of cultivable land in Maharashtra State.

(क्षेत्र लाख हेक्टरसंमध्ये)
(Area in lakh Ha.)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	लागवडी- लायक क्षेत्र	भरड उथळ जमीन	मध्यम काळी जमीन	खोल काळी जमीन	जांभ्या मातीच्या जमिनी	डोंगर उतारा- वरील तांबूस तपकीरी जमीन	किनाऱ्या वरील (समुद्र किनार) पानथळ जमीन	किनाऱ्या वरील खरवट जमीन	पिवळसर तपकीरी जमिनी	सपाटी- वरील पिवळसर जमीन	District	
1	2	3	अ A	ब B	क C	ड D	ई E	फ F	ग G	ह H	आय I	2	
			Cultivable land	Coarse shallow soils.	Medium black soils	Deep Black soils	Laterite & Late- ritic soils	Raddish brown. soils of hills slopes	Coastal alluvium	Coastal saline	Yello- wish brown soils	Yello- wish brown soils of plains	Designation
१	ठाणे	३.१६	०.९०	१.५२	०.२९	०.४५	Thane
२	रायगड	३.३९	०.९१	१.४३	०.८०	०.२५	Raigad
३	रत्नागिरी	६.४१	४.५१	०.०२	१.६९	०.१९	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
५	नाशिक	९.८२	३.०६	२.९१	०.६०	०.३९	०.८६	Nashik
६	धुळे	५.७५	३.६२	१.०४	०.७३	Dhule
७	जळगाव	७.२४	२.४८	३.२६	१.५०	Jalgaon
८	पुणे	१०.९७	२.२७	२.०६	०.८६	१.१९	४.५९	Pune
९	अहमदनगर	१२.९०	४.८७	५.२९	१.६६	..	१.०८	Ahmednagar
१०	सोलापूर	१२.३६	३.११	६.०२	३.२३	Solapur
११	कोल्हापूर	४.७०	०.८४	०.८४	०.२२	१.२६	१.५४	Kolhapur
१२	सातारा	७.६२	२.८४	१.११	०.५३	०.७१	२.४३	Satara
१३	सांगली	७.३९	२.५०	३.२१	१.६८	Sangli
१४	औरंगाबाद	१४.१९	५.३१	६.४६	२.४२	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	११.२९	१.१८	६.५६	३.५५	Parbhani
१७	बीड	९.८३	२.३५	५.३५	२.१३	Beed
१८	नांदेड	८.२७	२.००	४.०१	२.२६	Nanded
१९	उस्मानाबाद	१३.४२	१.५३	१०.११	१.७८	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
२१	अमरावती	७.६३	१.८४	४.५८	१.२१	Amravati
२२	अकोला	८.२७	०.७१	६.१२	१.४४	Akola
२३	बुलढाणा	७.३२	३.५०	२.६९	१.१३	Buldhana
२४	यवतमाळ	८.६५	५.७३	०.९१	२.०१	Yavatmal
२५	नागपूर	५.६६	१.११	१.३४	०.३४	०.३३	२.५४	..	Nagpur
२६	वर्धा	६.९३	२.५१	२.६४	१.७८	Wardha
२७	भंडारा	४.१३	०.१५	२.२०	०.७८	..	Bhandara
२८	चंद्रपूर	६.५३	०.६५	०.७८	१.३२	०.८४	१.४४	१.५०	..	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण	..	२०३.८३	५५.८२	८०.६०	३३.३३	९.१५	१०.८१	२.१४	०.१९	३.९७	५.८२	..	Total

तक्ता सहा TABLE VI

क्यू १२६-५

तक्ता
TABLE
महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या
Eco unitwise area under different

भू-पर्जन्य गट	भात	ख. जवार	बाजरी	नागली	र. जवार	गहू	इतर तृणधान्य Other cereals (Oc)	तूर	मूग	उडीद
	Paddy (Pd)	K. Jowar (Kj)	Bajra (B)	Nagli (N)	R. Jowar (Rj)	Wheat (W)		Tur (T)	Mug (Mu)	Udid (U)
एक-अ	2	346	2132	15	3332	89	59	63
एक-ब	75	771	596	..	3648	414	168	221
एक-क	57	330	185	..	1782	240	44	45
दोन-अ	2	344	2982	1	2087	19	30	64	..	1
दोन-ब	92	275	523	..	711	346	29	67	5	4
दोन-क	53	87	74	..	174	351	15	25	3	2
दोन-ड	10	4
दोन-ई	74	58	49	59	182	19	2	14
तीन-अ	7	10	2968	..	30	35	197	15	50	10
तीन-ब	58	323	1261	..	2404	688	18	121	60	39
तीन-क	10	28	103	..	82	242	55	..	10	1
तीन-ड	20
तीन-ई	33	5
चार-अ	11	1587	2803	..	1566	228	161	608	234	171
चार-ब	497	3063	1078	..	5284	1162	204	1383	365	203
चार-क	128	845	316	1	2984	724	41	363	372	146
पांच-अ	..	30	96	..	15	..	1	3
पांच-ब	30	216	23	..	157	25	5	13
पांच-क	14	87	61	8	2	1
पांच-ड	12	9	1	2	1
पांच-ई	78	115	190	6	206	12	5	15
सहा-अ	165	4931	709	..	154	154	147	431	666	728
सहा-ब	239	13701	363	..	2400	1464	94	1306	1151	758
सहा-क	181	2058	124	..	1632	1024	46	478	798	357
सात-अ	212	..	150	..	19	12
सात-ब	..	67	120	..	139	250
सात-क	50
सात-ड	208	10	..	137	..	7
सात-ई	67	42	400	267	228	36	20	6
आठ-अ	21	515	6	5	11	40	..
आठ-ब	171	882	7	..	222	155	14	174	15	..
आठ-क	37	236	118	125	22	83	6	..
नऊ-अ	60	28	210	51	200	1	13	1
नऊ-ब	111	45	14	21	23	13	10	14	4	1
नऊ-क	44	82	2	7	45	19	8	5	3	4
नऊ-ड	39	22	..	49	1	6	5	1	1	1
नऊ-ई	249	96	20	2	61	55	35	2	1	1

टिपणी :- १) सांकेतिक शब्दप्रयोगाचा खुलासा मागील तक्त्याच्या तक्त्यापूर्वीच्या टिपणीत केलेला आहे.
२) भूपर्जन्य गट हा पावसाचे प्रमाण व जमिनीचा प्रकार दाखवितो.

सहा
VIपिकाखालील इकोघटकनिहाय क्षेत्र
crops in Maharashtra State(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये)
(Area in '00' Hectares)

हरभरा Gram (Gr)	इतर कडधान्ये Other Pulses (OP)	भुईमूग (खरीप) Kharif Ground- nut (KG)	भुईमूग (उन्हाळी) Summer Ground- nut (SG)	करडई safflower (Sf)	तीळ Sesamum (Sc)	जवस Linseed (L)	सूर्यफूल Sunflower (S)	इतर गळीत धान्ये Other Oilseeds (OO)	कापूस Cotton (C)	एकूण Total	Eco-Unit
21	887	158	..	172	8	7	7291	.. I-A
213	499	264	..	423	26	62	7380	.. I-B
187	130	31	..	267	1	71	3370	.. I-C
47	418	174	..	114	8	..	6291	.. II-A
111	241	236	..	241	17	15	2913	.. II-B
46	65	75	..	18	5	14	1007	.. II-C
..	19	5	38	.. II-D
38	60	30	5	..	590	.. II-E
3	272	177	4	53	1	..	2	3834	.. III-A
221	526	626	18	196	2	19	1	36	21	6638	.. III-B
6	10	5	..	4	..	10	..	4	51	621	.. III-C
..	20	.. III-D
..	..	7	45	.. III-E
113	712	856	94	264	41	13	294	244	316	10316	.. IV-A
919	1257	864	154	773	10	213	573	136	681	18819	.. IV-B
444	99	72	61	518	6	88	166	10	446	7830	.. IV-C
..	20	25	..	5	195	.. V-A
17	36	193	..	33	748	.. V-B
3	7	72	..	2	257	.. V-C
1	5	5	36	.. V-D
15	19	52	13	..	726	.. V-E
75	322	505	41	675	32	5	5	121	2776	12642	.. VI-A
413	1137	796	173	996	75	173	3	254	8209	33705	.. VI-B
303	471	371	53	239	54	166	..	61	3702	12118	.. VI-C
..	107	7	507	.. VII-A
100	..	117	793	.. VII-B
..	1	51	.. VII-C
22	22	..	406	.. VII-D
69	150	139	24	..	1448	.. VII-E
..	86	21	..	2	19	228	954	.. VIII-A
77	188	66	..	59	..	9	..	34	638	2711	.. VIII-B
68	92	22	..	21	..	10	..	17	565	1422	.. VIII-C
4	40	68	..	8	20	..	704	.. IX-A
15	26	96	5	1	399	.. IX-B
13	19	119	..	1	4	375	.. IX-C
4	4	28	161	.. IX-D
49	22	71	15	..	679	.. IX-E

Note :- 1) Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note of previous Table.
2) Eco-unit indicates rainfall pattern and soil type.

भू-पर्जन्य गट	भात Paddy (Pd)	ख. जवार K. Jowar (Kj)	बाजरी Bajra (B)	नागली Nagli (N)	र. जवार R. Jowar (Rj)	गहू Wheat (W)	इतर तुणधान्ये Other cereals (Oc)	तूर Tur (T)	मूग Mug (Md)	उडीद Udid (U)
दहा-अ	50	17	1	8	38	9	141	15	20	8
दहा-ब	57	10	..	3	43	11	..	2
अकरा-अ	66	2409	40	..	10	185	8	421	67	29
अकरा-ब	181	1154	6	..	229	500	..	277	15	4
अकरा-क	131	985	4	..	93	395	..	228	29	9
अकरा-ई	186	834	128	105	1	170
अकरा-ह	55	10	91	100	1	25
अकरा-आयू	15	15	169	20	1	30
बारा-अ	115	33	1	41	1	8	115
बारा-ब	93	28	32	17	35	17	16	5
बारा-क	31	14	10	9	2	1	1	..
बारा-ड	252	23	..	177	29	28	55	1
बारा-ई	373	168	1	137	197	48	67	11
तेरा-ब	..	40	40
तेरा-क	684	643	569	805	4	32	4	61
तेरा-ड	493	22
तेरा-ई	380	51	628	180	5	43
तेरा-ह	1755	455	108	23	38
तेरा-आयू	1699	3	244	158	19	42	..	2
चौदा-ब	37	1	3	3
चौदा-क	28	2	3
चौदा-ड	14	21	9
चौदा-ई	15	72	22
पंधरा-अ	244	81	60	27	2	31
पंधरा-ब	344	4	10	1	..
पंधरा-ड	75	10	4
पंधरा-ई	183
पंधरा-फ	56
सोळा-अ	568	296	97	29	10	48
सोळा-ब	1135	3	..	8	3	15	5	5	2	..
सोळा-क	132
सोळा-ड	1508	848	277	1
सोळा-ई	1	8	2
सोळा-फ	40
सोळा-ग	271
एकूण महाराष्ट्र राज्य	13906	38139	17619	2405	32592	10853	2440	6986	3951	2627

टीप : १) सांकेतिक शब्दप्रयोगाचा खुलासा मागील तक्त्याच्या तक्त्यापूर्व टिपणीत केलेला आहे.

२) भू-पर्जन्य गट हा पावसाचे प्रमाण व जमिनीचा प्रकार दाखवितो.

सहा-समाप्त
VI-Concl'd.

हरभरा Gram (Gr)	इतर कडधान्ये Other Pulses (OP)	भुईमूग (खरीप) Kharif Ground- nut(KG)	भुईमूग (उन्हाळी) Summer Ground- nut(SG)	करडई Safflower (Sf)	तीळ Sesamum (Sc)	जवस Linseed (L)	सूर्यफूल Sunflower (S)	इतर गळीत धान्ये Other Oilseeds (OO)	कापूस Cotton (C)	एकूण Total	Eco Unit
2	31	59	8	..	407	.. X-A
4	7	20	1	..	2	45	205	.. X-B
57	157	295	2	..	17	37	..	45	2407	6252	.. XI-A
100	207	102	3	..	196	55	..	104	1960	5093	.. XI-B
60	39	41	1	..	64	92	..	20	1393	3584	.. XI-C
26	96	19	50	..	186	281	2082	.. XI-E
21	110	40	..	34	..	487	.. XI-H
16	120	70	54	510	.. XI-I
4	4	22	7	..	351	.. XII-A
10	10	28	1	16	308	.. XII-B
5	5	14	15	107	.. XII-C
18	30	82	11	..	706	.. XII-D
27	43	176	..	1	10	..	1259	.. XII-E
..	6	86	.. XII-B
112	134	10	40	138	..	27	30	3293	.. XIII-C
..	38	553	.. XIII-D
32	233	48	20	..	30	10	1660	.. XIII-E
56	283	63	194	..	75	..	3050	.. XIII-H
57	160	2	..	4	23	163	2576	.. XIII-I
..	5	5	54	.. XIV-B
1	5	39	.. XIV-C
..	44	.. XIV-D
..	..	5	1	..	115	.. XIV-E
..	5	1	1	26	..	478	.. XV-A
34	38	8	4	443	.. XV-B
3	..	4	96	.. XV-D
..	53	236	.. XV-E
..	56	.. XV-F
..	41	2	6	34	..	1131	.. XVI-A
67	60	9	1	1313	.. XVI-B
1	13	146	.. XVI-C
..	138	25	59	..	2856	.. XVI-D
..	1	..	12	.. XVI-E
..	40	.. XVI-F
..	271	.. XVI-G
4330	10011	7275	605	5096	756	1549	1043	1783	23973	187939	.. Total Maha- rashtra State

Note— 1) Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note of previous Table.

2) Eco Unit indicates rainfall pattern and soil type.

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या साधनांनी भिजणारे जिल्हावार क्षेत्र सन १९७५-७६ ते १९७९-८०

(क्षेत्र '००' हेक्टर)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	निव्वळ बागाईत क्षेत्र Net area Irrigated							
		विहिरी व्यतिरिक्त इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र Surface irrigation*					विहिरीखालील क्षेत्र Well irrigation		
		१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
१	बृहन्मुंबई	2	2	7	6	7
२	ठाणे	18	4	6	6	6	54	55	62
३	रायगड	54	59	59	60	66	28	21	22
४	रत्नागिरी	110	116	126	129	129	47	39	33
५	सिधुदुर्ग
एकूण—कोकण विभाग		184	181	191	195	201	136	121	124
६	नाशिक	132	189	249	254	298	862	785	787
७	धुळे	137	157	169	173	191	447	484	487
८	जळगाव	168	245	208	212	167	818	754	715
एकूण—नाशिक विभाग		437	591	626	639	656	2,127	2,023	1,989
९	अहमदनगर	556	635	1,084	1,107	873	1,360	1,317	1,038
१०	पुणे	694	628	775	792	812	747	709	626
११	सोलापूर	307	270	303	310	273	1,008	1,011	951
एकूण—पुणे विभाग		1,557	1,533	2,162	2,209	1,958	3,115	3,037	2,615
१२	सातारा	376	405	401	410	460	465	495	531
१३	सांगली	187	211	211	217	219	478	443	585
१४	कोल्हापूर	439	446	439	448	450	133	141	148
एकूण—कोल्हापूर विभाग		1,002	1,062	1,051	1,075	1,129	1,076	1,079	1,264
१५	औरंगाबाद	277	307	292	298	289	1,038	1,120	1,120
१६	जालना
१७	परभणी	139	213	279	285	290	251	253	304
१८	बीड	174	249	202	206	205	543	583	741
१९	नांदेड	130	223	209	214	221	139	129	142
२०	उस्मानाबाद	194	242	254	260	239	1,235	1,225	1,135
२१	लानूर
एकूण—औरंगाबाद विभाग		914	1,234	1,236	1,263	1,244	3,206	3,310	3,442
२२	बुलढाणा	70	45	39	39	56	178	200	212
२३	अकोला	44	32	43	44	49	133	168	146
२४	अमरावती	31	12	28	29	25	256	267	265
२५	यवतमाळ	48	92	61	62	83	115	119	149
एकूण—अमरावती विभाग		193	181	171	174	213	682	754	772
२६	वर्धा	49	51	55	56	57	161	259	267
२७	नागपूर	167	191	240	245	274	251	247	237
२८	भंडारा	1,475	1,252	1,221	1,278	1,308	61	59	83
२९	चंद्रपूर	1,195	1,137	1,140	1,165	1,188	27	30	29
३०	गडचिरोली
एकूण—नागपूर विभाग		2,886	2,631	2,656	2,744	2,827	500	595	616
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		7,173	7,413	8,093	8,299	8,228	10,842	10,919	10,822

* विहिरी व्यतिरिक्त इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र—कालवे, तलाव व इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र.

TABLE VII

Districtwise net area irrigated by different sources in Maharashtra State from 1975-76 to 1979-80

(Area in '00' hectares)

एकूण निव्वळ बागाईत क्षेत्र Total net area irrigated							District
१९७८-७९ 1978-79 11	१९७९-८० 1979-80 12	१९७५-७६ 1975-76 13	१९७६-७७ 1976-77 14	१९७७-७८ 1977-78 15	१९७८-७९ 1978-79 16	१९७९-८० 1979-80 17	
8	9	9	8	7	8	9	.. Greater Bombay
58	65	72	59	68	64	71	.. Thane
23	21	82	80	81	83	87	.. Raigad
23	26	157	155	159	152	155	.. } .. } Ratnagiri .. } Sindhudurg
112	121	320	302	315	307	322	Total—Konkan Division
868	879	994	974	1,036	1,122	1,177	.. Nasik
471	492	584	641	656	644	683	.. Dhule
722	832	986	999	923	934	999	.. Jalgaon
2,061	2,203	2,564	2,614	2,615	2,700	2,859	Total—Nasik Division
991	1,057	1,916	1,952	2,122	2,098	1,930	.. Ahmednagar
762	790	1,441	1,337	1,401	1,554	1,602	.. Pune
930	1,031	1,315	1,281	1,254	1,240	1,304	.. Solapur
2,683	2,878	4,672	4,570	4,777	4,892	4,836	Total—Pune Division
569	527	841	900	932	979	987	.. Satara
463	486	665	654	796	680	705	.. Sangli
136	164	572	587	587	584	614	.. Kolhapur
1,168	1,177	2,078	2,141	2,315	2,243	2,306	Total—Kolhapur Division
1,123	1,077	1,315	1,427	1,412	1,421	1,366	.. } .. } Aurangabad .. } Jalna
318	367	390	466	583	603	657	.. Parbhani
720	782	717	832	943	926	987	.. Beed
149	157	269	352	351	363	378	.. Nanded
1,153	1,139	1,429	1,467	1,389	1,413	1,378	.. } .. } Osmanabad .. } Latur
3,463	3,522	4,120	4,544	4,678	4,726	4,766	Total—Aurangabad Division
227	245	248	245	251	266	301	.. Buldhana
146	154	177	200	189	190	203	.. Akola
289	298	287	279	293	318	323	.. Amravati
176	156	163	211	210	238	239	.. Yavatmal
838	853	875	935	943	1,012	1,066	Total—Amravati Division
263	268	210	310	332	319	325	.. Wardha
259	272	418	438	477	504	546	.. Nagpur
85	84	1,536	1,311	1,304	1,363	1,392	.. Bhandara
35	30	1,222	1,167	1,169	1,200	1,218	.. } .. } Chandrapur .. } Gadchiroli
462	654	3,386	3,226	3,282	3,386	3,481	Total—Nagpur Division
10,967	11,408	18,015	18,332	18,915	19,266	19,636	Total—Maharashtra State

*Surface irrigation including area irrigated by Canals, Tanks and other sources of irrigation.

(क्षेत्र '००' हेक्टर्स)
(Area in '00' hectares)

तक्ता सात-समाप्त

अ. क्र. Serial No.	जिल्हा	दुसोटा बागाईत क्षेत्र Area irrigated more than once				
		१९७५-७६ 1975-76 18	१९७६-७७ 1976-77 19	१९७७-७८ 1977-78 20	१९७८-७९ 1978-79 21	१९७९-८० 1979-80 22
1	2					
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	12	5	7	7	8
३	रायगड	4	2	3	3	2
४	रत्नागिरी	16	13	13	13	13
५	सिध्दुर्ग					
एकूण—कोकण विभाग		32	20	23	23	23
६	नाशिक	323	369	373	377	325
७	धुळे	137	157	214	218	208
८	जळगाव	253	239	278	282	235
एकूण—नाशिक विभाग		713	765	865	877	768
९	अहमदनगर	441	543	736	755	695
१०	पुणे	385	414	464	475	450
११	सोलापूर	334	358	333	343	338
एकूण—पुणे विभाग		1,160	1,315	1,533	1,573	1,483
१२	सातारा	247	209	248	258	285
१३	सांगली	176	160	275	280	305
१४	कोल्हापूर	62	94	87	97	76
एकूण—कोल्हापूर विभाग		485	463	610	635	666
१५	औरंगाबाद	246	291	281	289	356
१६	जालना					
१७	परभणी	97	94	143	148	144
१८	बीड	141	128	164	168	169
१९	नांदेड	83	76	96	97	91
२०	उस्मानाबाद	273	336	312	314	307
२१	लातूर					
एकूण—औरंगाबाद विभाग		840	925	996	1,016	1,067
२२	बुलढाणा	55	55	58	60	75
२३	अकोला	43	45	42	45	53
२४	अमरावती	54	63	77	79	81
२५	यवतमाळ	23	37	38	40	44
एकूण—अमरावती विभाग		175	200	215	224	253
२६	वर्धा	34	31	39	40	45
२७	नागपूर	74	113	116	120	114
२८	भंडारा	126	175	166	171	181
२९	चंद्रपूर	53	81	98	100	79
३०	गडचिरोली					
एकूण—नागपूर विभाग		287	400	419	431	419
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		3,692	4,088	4,661	4,779	4,679

TABLE VII-*Concl.*

एकूण बागाईत क्षेत्र Gross area irrigated					District
१९७५-७६ 1975-76 23	१९७६-७७ 1976-77 24	१९७७-७८ 1977-78 25	१९७८-७९ 1978-79 26	१९७९-८० 1979-80 27	
9	8	7	8	9	.. Bombay S. D.
84	64	75	71	79	.. Thane
86	82	84	86	89	.. Raigad
173	168	172	165	168	{ .. Ratnagiri .. Sindhudurg
352	322	338	330	345	.. Total-Konkan Division
1,317	1,343	1,409	1,499	1,502	.. Nashik
721	798	870	862	918	.. Dhule
1,239	1,238	1,201	1,216	1,207	.. Jalgaon
3,277	3,379	3,480	3,577	3,627	.. Total-Nashik Division
2,357	2,495	2,858	2,853	2,625	.. Ahmadnagar
1,826	1,751	1,865	2,029	2,052	.. Pune
1,649	1,639	1,587	1,583	1,642	.. Solapur
5,832	5,885	6,310	6,465	6,319	.. Total-Pune Division
1,088	1,109	1,180	1,237	1,272	.. Satara
841	814	1,071	960	1,010	.. Sangli
634	681	674	681	690	.. Kolhapur
2,563	2,604	2,925	2,878	2,972	.. Total-Kolhapur Division
1,561	1,718	1,693	1,710	1,722	{ .. Aurangabad .. Jalna
487	560	726	751	801	.. Parbhani
858	960	1,107	1,094	1,156	.. Beed
352	428	447	460	469	.. Nanded
1,702	1,803	1,701	1,727	1,685	{ .. Osmanabad .. Latur
4,960	5,469	5,674	5,742	5,833	.. Total-Aurangabad Division
303	300	309	326	376	.. Buldhana
220	245	231	235	256	.. Akola
341	342	370	397	404	.. Amravati
186	248	248	278	283	.. Yavatmal
1,050	1,135	1,158	1,236	1,319	.. Total-Amravati Division
244	341	361	359	370	.. Wardha
492	551	593	624	660	.. Nagpur
1,662	1,486	1,470	1,534	1,573	.. Bhandara
1,275	1,248	1,267	1,300	1,297	{ .. Chandrapur .. Gadchiroli
3,673	3,626	3,691	3,817	3,900	.. Total-Nagpur Division
21,707	22,420	23,576	24,045	24,315	.. Total-Maharashtra State

तक्त्त आठ TABLE VIII

खरीप तांदूळ Kharif Rice

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय निरनिराळ्या पिकांखालील बागायत क्षेत्र १९७९-८० ते १९८४-८५
Districtwise irrigated area under different crops in M. S. from 1979-80 to 1984-85

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	District
१ बृहन्मंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६ नाशिक	79	70	56	70	73	74	Nashik
७ धळे	48	36	34	30	30	34	Dhule
८ जळगांव	70	85	77	64	56	44	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	197	191	167	164	159	152	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	21	24	22	14	14	13	Ahmadnagar
१० पुणे	56	54	51	33	36	34	Pune
११ सोलापूर	45	11	14	12	11	14	Solapur
एकूण पुणे विभाग	122	89	87	59	61	61	Total Pune Division
१२ सातारा	148	99	98	85	86	78	Satara
१३ सांगली	74	70	64	52	54	52	Sangli
१४ कोल्हापूर	61	54	51	48	48	48	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	283	223	213	185	188	178	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	15	25	20	16	13	13	Aurangabad
१६ जालना	Jalna
१७ परभणी	139	39	36	36	27	22	Parbhani
१८ बीड	21	31	27	24	24	24	Beed
१९ नांदेड	85	99	93	92	98	131	Nanded
२० उस्मानाबाद	97	61	45	35	33	73	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	357	255	221	203	195	263	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	6	4	4	4	3	3	Buldhana
२३ अकोला	2	2	2	2	2	2	Akola
२४ अमरावती	12	3	3	4	3	2	Amravati
२५ यवतमाळ	4	2	2	3	2	2	Yevatmal
एकूण अमरावती विभाग	24	11	11	13	10	9	Total Amravati Division
२६ वर्धा	1	Wardha
२७ नागपूर	204	206	212	168	181	196	Nagpur
२८ भंडारा	1351	1595	1609	1511	1350	1490	Bhandara
२९ चंद्रपूर	1159	1221	1240	1252	847	854	Chandrapur
३० गडचिरोली	342	371	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	2715	3022	3061	2931	2720	2911	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	3698	3791	3760	3555	3333	3574	Total Maharashtra State

तक्ता भाठ—चालू TABLE VIII—Contd.

उन्हाळी तांदूळ Summer Rice

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हे	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	District
	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	
१ बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	4	8	8	8	9	9	Thane
३ रायगड	59	73	58	73	74	77	Raigad
४ रत्नागिरी	49	59	20	21	33	44	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	50	53	46	44	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	112	140	136	155	162	174	Total Konkan Division
६ नाशिक	Nashik
७ धुळे	Dhule
८ जळगाव	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	Ahmadnagar
१० पुणे	Pune
११ सोलापूर	..	3	3	3	3	2	Solapur
एकूण पुणे विभाग	..	3	3	3	3	2	Total Pune Division
१२ सातारा	Satara
१३ सांगली	Sangli
१४ कोल्हापूर	2	5	5	5	7	7	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	2	5	5	5	7	7	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	Aurangabad
१६ जालना	Jalna
१७ परभणी	3	Parbhani
१८ बीड	4	Beed
१९ नांदेड	31	Nanded
२० उस्मानाबाद	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	38	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	Buldana
२३ अकोला	Akola
२४ अमरावती	Amravati
२५ यवतमाळ	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	Nagpur
२८ भंडारा	86	133	120	109	161	31	Bhandara
२९ चंद्रपूर	38	51	61	35	19	3	Chandrapur
३० गडचिरोली	29	30	2	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	124	184	181	173	210	36	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	276	332	325	336	382	219	Total Maharashtra State

कृता आठ -- चालू TABLE VIII--Contd.

बाजरी Bajra

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	District	
	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85		
१ बृहन्मंबई	Greater Bombay	
२ ठाणे	Thane	
३ रायगड	Raigad	
४ रत्नागिरी	Ratnagiri	
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division	
६ नाशिक	..	36	123	138	123	110	112	Nashik
७ धुळे	Dhule
८ जळगाव	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	..	36	123	138	123	110	112	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	..	120	176	163	105	143	140	Ahmadnagar
१० पुणे	..	113	116	124	54	68	81	Pune
११ सोलापूर	..	30	18	21	13	14	13	Solapur
एकूण पुणे विभाग	..	263	310	308	172	225	234	Total Pune Division
१२ सातारा	..	71	57	75	75	96	77	Satara
१३ सांगली	..	54	20	43	48	57	59	Sangli
१४ कोल्हापूर	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	125	77	118	123	153	136	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	..	34	10	2	2	3	3	Aurangabad Jalna
१६ जालना	..							
१७ परभणी	Parbhani
१८ बीड	..	68	3	5	4	4	5	Beed
१९ नांदेड	Nanded
२० उस्मानाबाद	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	102	13	7	6	7	8	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	Buldhana
२३ अकोला	Akola
२४ अमरावती	Amravati
२५ यवतमाळ	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	Nagpur
२८ भंडारा	Bhandara
२९ चंद्रपूर	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	526	523	571	424	495	490	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

सरोप ज्वारी Kharif Jowar

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	District
	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	
१ वृहन्मुंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	2	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	2	Total Konkan Division
६ नाशिक	18	27	25	24	27	25	Nashik
७ धुळे	65	Dhule
८ जळगांव	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	85	27	25	24	27	25	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	164	81	81	52	68	66	Ahmadnagar
१० पुणे	87	49	50	33	40	43	Pune
११ सोलापूर	15	31	32	24	25	27	Solapur
एकूण पुणे विभाग	266	161	163	109	133	136	Total Pune Division
१२ सातारा	53	77	83	51	81	63	Satara
१३ सांगली	143	85	83	41	63	52	Sangli
१४ कोल्हापूर	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	196	162	166	92	144	115	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	81	10	9	7	5	8	Aurangabad
१६ जालना	Jalna
१७ परभणी	33	3	2	2	2	2	Parbhani
१८ बीड	97	9	11	7	6	14	Beed
१९ नांदेड	Nanded
२० उस्मानाबाद	78	12	11	10	13	11	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	289	34	33	26	26	35	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	Buldhana
२३ अकोला	Akola
२४ अमरावती	Amravati
२५ यवतमाळ	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	Nagpur
२८ भंडारा	Bhandara
२९ चंद्रपूर	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	836	384	387	251	330	311	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

गहू Wheat

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	१९८२-८३ 1982-83	१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	District
१ बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	2	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	2	Total Konkan Division
६ नाशिक	455	573	565	428	464	418	Nashik
७ धुळे	456	435	448	408	492	445	Dhule
८ जळगांव	373	404	446	364	468	358	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	1284	1412	1459	1200	1424	1221	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	510	576	598	526	686	594	Ahmednagar
१० पुणे	257	310	332	300	337	338	Pune
११ सोलापूर	272	305	302	266	337	308	Solapur
एकूण पुणे विभाग	1039	1191	1232	1092	1360	1240	Total Pune Division
१२ सातारा	174	190	189	173	178	191	Satara
१३ सांगली	145	154	168	148	138	148	Sangli
१४ कोल्हापूर	109	78	87	85	103	123	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	428	422	444	406	419	462	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	609	438	300	280	383	261	Aurangabad
१६ जालना	220	200	250	208	Jalna
१७ परभणी	299	328	345	335	412	344	Parbhani
१८ बीड	211	178	192	185	211	168	Beed
१९ नांदेड	154	133	162	161	206	146	Nanded
२० उस्मानाबाद	392	225	245	216	339	258	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	1665	1302	1464	1377	1801	1385	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	183	216	228	125	234	96	Buldhana
२३ अकोला	172	194	193	178	175	124	Akola
२४ अमरावती	172	205	214	186	211	193	Amravati
२५ यवतमाळ	152	138	151	134	134	82	Yevatmal
एकूण अमरावती विभाग	679	753	786	623	754	495	Total Amravati Division
२६ वर्धा	292	338	348	331	339	298	Wardha
२७ नागपूर	234	257	282	253	294	296	Nagpur
२८ भंडारा	62	59	65	57	59	45	Bhandara
२९ चंद्रपूर	25	34	42	45	44	33	Chandrapur
३० गडचिरोली	8	10	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	613	688	737	686	744	682	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	5710	5768	6122	5384	6502	5485	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

रबी ज्वारी Rabi Jowar

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	District
	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	
१ वृहन्मुंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६ नाशिक	56	41	52	61	62	77	Nashik
७ धुळे	4	17	22	23	19	15	Dhule
८ जळगांव	22	16	21	21	23	20	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	82	74	95	105	104	112	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	859	689	720	855	900	962	Ahmadnagar
१० पुणे	636	611	619	576	552	600	Pune
११ सोलापूर	545	401	402	382	448	443	Solapur
एकूण पुणे विभाग	2040	1701	1741	1813	1900	2005	Total Pune Division
१२ सातारा	378	357	370	366	309	323	Satara
१३ सांगली	24	124	125	118	123	137	Sangli
१४ कोल्हापूर	..	13	15	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	402	494	510	484	432	460	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	435	260	281	247	254	134	Aurangabad
१६ जालना	125	Jalna
१७ परभणी	30	72	61	39	32	44	Parbhani
१८ बीड	479	287	290	260	302	355	Beed
१९ नांदेड	6	Nanded
२० उस्मानाबाद	619	473	515	473	505	339	Osmanabad
२१ लातूर	170	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	1563	1092	1147	1019	1093	1173	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	1	Buldhana
२३ अकोला	Akola
२४ अमरावती	Amravati
२५ यवतमाळ	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	1	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	2	Nagpur
२८ भंडारा	1	Bhandara
२९ चंद्रपूर	29	5	5	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	32	5	5	3*	2*	..	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	4120	3366	3498	3424	3331	3750	Total Maharashtra State

* समाविष्ट केलेली Assumed

तस्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

हरभरा Gram

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	District
१ बृहन्मुंबई	Grater Bombay
२ ठाणे	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६ नाशिक	77	67	80	86	89	93	Nashik
७ धुळे	29	35	41	45	51	55	Dhule
८ जळगांव	42	59	67	55	74	80	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	148	161	188	186	214	228	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	58	101	123	108	127	141	Ahmadnagar
१० पुणे	53	70	85	81	84	84	Pune
११ सोलापूर	44	56	57	55	69	64	Solapur
एकूण पुणे विभाग	155	227	265	244	280	289	Total Pune Division
१२ सातारा	42	39	42	42	35	32	Satara
१३ सांगली	15	46	49	47	55	64	Sangli
१४ कोल्हापूर	4	5	7	5	5	7	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	61	90	98	94	95	103	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	131	94	165	151	198	123	Aurangabad
१६ जालना	74	Jalna
१७ परभणी	21	13	23	19	22	29	Parbhani
१८ बीड	62	62	59	48	58	51	Beed
१९ नांदेड	17	7	7	6	8	8	Nanded
२० उस्मानाबाद	79	99	113	113	132	91	Osmanabad
२१ लातूर	42	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	310	275	367	337	418	418	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	17	29	35	25	37	42	Buldhana
२३ अकोला	4	5	6	6	6	5	Akola
२४ अमरावती	23	28	36	35	35	49	Amravati
२५ यवतमाळ	3	3	5	5	9	6	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	47	65	82	71	87	102	Total Amravati Division
२६ वर्धा	3	4	4	2	2	3	Wardha
२७ नागपूर	21	29	30	33	35	43	Nagpur
२८ भंडारा	Bhandara
२९ चंद्रपूर	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	24	33	42	35	37	46	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	745	851	1042	967	1131	1186	Total Maharashtra State

तकता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

खरीप मुईमूग Kharif Groundnut

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	District
१ बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२ ठाणे	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६ नाशिक	20	32	27	21	19	17	Nashik
७ धुळे	3	Dhule
८ जळगांव	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	23	32	27	21	19	17	Total Nashik Division
९ अहमदनगर	26	71	78	58	52	56	Ahmadnagar
१० पुणे	51	63	70	68	78	74	Pune
११ सोलापूर	30	73	82	78	76	49	Solapur
एकूण पुणे विभाग	107	207	230	204	206	179	Total Pune Division
१२ सातारा	3	7	10	10	14	13	Satara
१३ सांगली	..	6	4	8	6	6	Sangli
१४ कोल्हापूर	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	3	13	14	18	20	19	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	Aurangabad
१६ जालना	Jalna
१७ परभणी	17	3	14	11	9	9	Parbhani
१८ बीड	5	5	16	14	12	19	Beed
१९ नांदेड	11	Nanded
२० उस्मानाबाद	1	7	11	9	6	6	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	34	15	41	34	27	34	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	Buldhana
२३ अकोला	Akola
२४ अमरावती	Amravati
२५ यवतमाळ	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	Total Amravati Division
२६ वर्धा	Wardha
२७ नागपूर	Nagpur
२८ भंडारा	Bhandara
२९ चंद्रपूर	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	167	267	312	277	272	249	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

उन्हाळी भुईमूग Summer Groundnut

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	District
१ बृहन्मंबई	Gr. Bombay
२ ठाणे	१	१	३	३	Thane
३ रायगड	१	१	२	२	Raigad
४ रत्नागिरी	..	१०	१	१	१	२	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	१४	१९	१९	२०	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	..	१०	१७	२२	२५	२७	Total Konkan Division
६ नाशिक	१८	६७	७९	३८	६८	३५	Nasik
७ धुळे	..	१०९	१५८	१५५	१९७	१४१	Dhule
८ जळगाव	१८	१९९	२७१	११४	३५४	१११	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	३६	३७५	५०८	३०७	६१९	२८७	Total Nasik Division
९ अहमदनगर	१४	१२४	१६०	५७	१३२	११८	Ahmadnagar
१० पुणे	१९	४४	६५	४३	६२	५४	Pune
११ सोलापूर	४३	१३०	१५३	१२७	२२०	१९८	Solapur
एकूण पुणे विभाग	७६	२९८	३७८	२२७	४१४	३७०	Total Pune Division
१२ सातारा	..	१७	४६	३३	३५	३६	Satara
१३ सांगली	..	८	३०	७	१२	१०	Sangli
१४ कोल्हापूर	..	१	१	२	८	१२	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	२६	७७	४२	५५	५८	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	२	९०	२६	१२	१८	१०	Aurangabad
१६ जालना	४९	५१	२१	२५	Jalna
१७ परभणी	२१	१५४	७२	३७	१९९	९०	Parbhani
१८ बीड	१५	४८	५८	२२	५९	३१	Beed
१९ नंदेड	१२	५४	५२	६२	१७७	४५	Nanded
२० उस्मानाबाद	२९	५९	७८	९	७६	१६	Osmanabad
२१ लातूर	६	३३	३३	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	७९	४०५	३३५	१९९	५८३	२५०	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	..	१३	१९	१५	४०	१८	Buldhana
२३ अकोला	४	१६	२४	३२	४७	१५	Akola
२४ अमरावती	..	१३	२०	१७	३१	२८	Amravati
२५ यवतमाळ	२०	५१	७७	७८	१०६	१७	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	२४	९३	१४०	१४२	२२४	७८	Total Amravati Division
२६ वर्धा	..	७	१७	१५	३५	१५	Wardha
२७ नागपूर	..	२	५	२६	११	५	Nagpur
२८ भंडारा	१	२	४	७	Bhandara
२९ चंद्रपूर	३	२	३	१	Chandrapur
३० गडचिरोली	१	१	१	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	..	९	२६	४६	५४	२९	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	२१५	१२१६	१४८१	९८५	१९७४	१०९९	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

ऊस Sugarcane

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	District
	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	
१ वृहन्मुंबई	Gr. Bombay
२ ठाणे	1	1	1	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	2	4	5	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	3	5	6	Total Konkan Division
६ नाशिक	225	195	243	226	269	281	Nasik
७ धुळे	95	92	102	115	111	126	Dhule
८ जळगाव	58	74	94	110	111	99	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	378	361	439	451	491	506	Total Nasik Division
९ अहमदनगर	581	734	848	795	750	676	Ahmadnagar
१० पुणे	232	283	346	352	345	350	Pune
११ सोलापूर	180	208	243	293	302	269	Solapur
एकूण पुणे विभाग	993	1225	1437	1440	1797	1295	Total Pune Division
१२ सातारा	198	231	251	267	265	259	Satara
१३ सांगली	299	321	312	339	287	264	Sangli
१४ कोल्हापूर	481	526	584	605	564	558	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	978	1078	1147	1211	1116	1081	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	184	151	155	189	142	148	Aurangabad
१६ जालना	55	72	52	70	Jalna
१७ परभणी	56	51	52	63	49	59	Parbhani
१८ बीड	67	58	78	103	77	87	Beed
१९ नांदेड	52	51	78	102	76	77	Nanded
२० उस्मानाबाद	193	144	168	206	79	101	Osmanabad
२१ लातूर	62	74	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	552	455	586	735	537	616	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	10	11	12	15	13	13	Buldhana
२३ अकोला	5	4	4	5	3	3	Akola
२४ अमरावती	2	2	3	4	4	5	Amravati
२५ यवतमाळ	15	12	14	20	17	15	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	32	29	33	44	37	36	Total Amravati Division
२६ वर्धा	1	2	2	2	2	2	Wardha
२७ नागपूर	3	2	2	2	2	2	Nagpur
२८ भंडारा	8	10	10	10	10	5	Bhandara
२९ चंद्रपूर	1	1	1	1	1	1	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	13	15	15	15	15	10	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	2949	3168	3663	3896	3593	3544	Total Maharashtra State

तक्ता आठ—चालू TABLE VIII—Contd.

कापूस Cotton

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

जिल्हा	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	District
	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	
१ बृहन्मुंबई	Gr. Bombay
२ ठाणे	Thane
३ रायगड	Raigad
४ रत्नागिरी	Ratnagiri
५ सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६ नाशिक	31	19	14	12	11	13	Nasik
७ धुळे	64	92	80	99	54	62	Dhule
८ जळगांव	137	97	84	54	53	79	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग	232	208	178	165	118	154	Total Nasik Division
९ अहमदनगर	106	87	55	23	14	9	Ahmadnagar
१० पुणे	63	81	63	26	16	11	Pune
११ सोलापूर	116	137	131	96	98	44	Solapur
एकूण पुणे विभाग	285	305	249	145	128	64	Total Pune Division
१२ सातारा	69	96	79	74	40	19	Satara
१३ सांगली	19	13	15	15	11	9	Sangli
१४ कोल्हापूर	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग	88	109	94	89	51	28	Total Kolhapur Division
१५ औरंगाबाद	107	488	540	446	442	450	Aurangabad
१६ जालना	Jalna
१७ परभणी	35	52	49	42	32	32	Parbhani
१८ बीड	65	59	46	44	34	34	Beed
१९ नांदेड	16	19	16	16	16	24	Nanded
२० उस्मानाबाद	3	1	Osmanabad
२१ लातूर	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग	226	619	651	548	524	540	Total Aurangabad Division
२२ बुलढाणा	95	123	106	75	56	59	Buldhana
२३ अकोला	11	12	7	7	6	6	Akola
२४ अमरावती	35	54	46	46	45	45	Amravati
२५ यवतमाळ	42	57	52	74	70	70	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग	183	246	211	202	177	180	Total Amravati Division
२६ वर्धा	16	28	23	30	37	34	Wardha
२७ नागपूर	10	8	5	8	3	3	Nagpur
२८ भंडारा	Bhandara
२९ चंद्रपूर	Chandrapur
३० गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग	26	36	28	38	40	37	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य	1040	1523	1411	1187	1038	1003	Total Maharashtra State

शेतीविषयक हंगाम-

१९८०-८१

चालू वर्षी, राज्यात पावसास लवकर सुरुवात झाली. मोसमी पाऊस दक्षिण किनाऱ्यावर नेहमीच्या वेळेपेक्षा एक आठवडा लवकर आला, तर राज्यातील इतर भागसुद्धा ९ जूनपर्यंत या पावसाने व्यापला. तसेच नेहमीच्या कमी पावसाच्या व दुष्काळग्रस्त भागातसुद्धा चालू वर्षी वेळेवर व पुरेसा पाऊस झाला.

राज्यात मान्सूनच्या पावसास वेळेवर सुरुवात झाल्यामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या वेळेवर उरकण्यात आल्या. जुलै आणि ऑगस्ट १९८० या महिन्यांमधील पाऊस समाधानकारक झाल्यामुळे हा पाऊस खरीप पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने उपयुक्त झाला. या वेळेपावेतो उभ्या खरीप पिकांची परिस्थिती चांगली होऊन खरीप पिकांचे उत्पादन विक्रमी होईल अशी आशा निर्माण झाली होती. परंतु सप्टेंबर महिन्यापासून जवळजवळ ३ ते ४ आठवडे आणि पुढेही काही काळ राज्यातील १६ जिल्ह्यांत (जळगाव, धुळे, नासिक आणि मराठवाडा व विदर्भ विभागातील जिल्हे) पावसात खंड पडला. मात्र राहिलेल्या ९ जिल्ह्यांत सप्टेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात समाधानकारक पाऊस झाला. परंतु या ९ जिल्ह्यांतही ऑक्टोबर महिन्यात आणि नोव्हेंबर महिन्यातील पहिल्या १३ दिवसांत पाऊस झाला नाही.

मान्सूननंतरच्या कालावधीत राज्यात दीर्घकाळ पावसात खंड पडून उष्ण हवामान निर्माण झाल्यामुळे उशिरा येणाऱ्या खरीप पिकांवर बराच विपरीत परिणाम होऊन त्यांचे उत्पादनात घट झाली. परंतु लवकर येणारी खरीप पिके म्हणजे संकरित ज्वारी, हळवे व निमगरवे भात, वाजरी, उपट्या जातीचे भुईमूग ही पिके चांगली आली. विदर्भातील काही भागांतून कळविण्यात आले की, उशिरा पेरलेल्या संकरित ज्वारीलाही या परिस्थितीमुळे नुकसान पोहोचले. मूग आणि उडीद ही पिके परिपक्वतेच्या आणि काढणीच्या अवस्थेत असताना ऑगस्ट-मधील जोरदार पावसामुळे त्यांच्या उत्पादनावर बराचसा परिणाम झाला. कापूस पिकाचेही भरपूर नुकसान झाले.

रबी ज्वारी, करडई, जवस आणि तीळ या पिकांच्या पेरण्या वेळेवर हाती घेण्यात येऊन ऑक्टोबर महिन्याच्या मध्यापर्यंत त्या राज्यातील विविध भागांत जवळजवळ ९० टक्केपर्यंत पूर्ण करण्यात आल्या. परंतु राहिलेल्या क्षेत्रांत जमिनीतील पुरेशा ओलीअभावी जिराईत पिकांच्या पेरण्या होऊ शकल्या नाहीत. जेथे जेथे जमिनीतील ओल भरपूर प्रमाणात असेल तेथे तेथे जिराईत हरभरा आणि गहू या पिकांचा पेर करण्यात आला. पावसात दीर्घकाळ खंड पडल्यामुळे या पिकांखालील क्षेत्रात थोडी घट झाली.

१४ नोव्हेंबर ते २३ नोव्हेंबर या कालावधीत पुणे विभागात पडलेला पाऊस हा पेरलेल्या पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास उपयुक्त ठरला. त्याचप्रमाणे पेर न झालेल्या रबी क्षेत्रात हरभरा पिकांचा पेर करणे तेवढा घेण्यात आला. पेरलेल्या रबी पिकांची उगवणही बऱ्याच ठिकाणी तुरळक स्वरूपाची होती. बागायती गव्हाची आणि हरभऱ्याची पेरणी उशिरापर्यंत काही ठिकाणी चालू होती. परंतु पावसातील दीर्घकाळ खंडामुळे विहिरीच्या पाण्याची पातळी कमी होऊन या पिकांखालील क्षेत्रातही थोडी घट झाली.

१४ नोव्हेंबर ते २३ नोव्हेंबर १९८० या कालावधीत पुणे, अहमदनगर, सोलापूर, सातारा, सांगली, कोल्हापूर आणि औरंगाबाद व बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील काही भागांत झालेला पाऊस उभ्या रबी पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरला. ज्या ज्या ठिकाणी पावसाचे प्रमाण २५ मिलीमीटरपेक्षा जास्त होते तेथे तेथे रबी पिकांची वाढ प्रमाणाशीर झाली. परंतु जेथे जेथे पावसाचे प्रमाण हे २५ मिलीमीटरपेक्षा कमी होते तेथे तेथे रबी पिकांकरिता हा पाऊस विशेषकरून हलक्या जमिनीवरील पिकांकरिता फायदेशीर झाला नाही. राज्यातील

Agricultural Season-

1980-81

This year, the monsoon arrived in the State in time. In fact, it entered the western Coast earlier than the normal date by about a week. It also covered the interior parts of the State by 9th June, 1980. The traditionally drought prone areas were also fortunate to receive timely and adequate sowing rains, this year.

Due to the timely on-set of the monsoon all over the State the kharif sowings were completed in time. The satisfactory distribution of the rainfall received in July and August 1980 helped in the proper development of the kharif crop. At this stage the condition of the standing crop was so good as to raise hopes of getting a bumper harvest. However, a dry spell was encountered in 16 districts of the State (Jalgaon, Dhule, Nasik and those of Vidarbha and Marathwada regions) since the 3rd/4th weeks of September 1980 and continued till to-day. In the remaining 9 districts satisfactory rains were received in the last week of September 1980. There were no rains in these 9 districts also in the month of October and first 13 days of November, 1980.

Due to the continuous dry spell prevailed in the State coupled with hot weather conditions since later period of monsoon season, the late varieties would be affected considerably resulting in lowering their yields. The early kharif crops such as hybrid jowar, early and midlate paddy, Bajri and erect varieties of groundnut, however, escaped the adverse effect of the dry spell to a large extent. In certain parts of Vidarbha it is reported that there was some damage to late sown hybrid kharif jowar also. In case of mung and udid crops heavy rains between maturity and harvesting stages in August, 1980 affected their yields substantially. There was extensive damage to cotton crop also.

The sowing of rabi jowar, safflower, linseed and sesamum was undertaken in time, and completed by mid-October, in most of parts of the State to the extent of about 90%. In the remaining areas, sowing under dry condition could not be done due to inadequate soil moisture. Unirrigated wheat and gram crops were sown wherever sufficient soil moisture was available. Due to long dry spell, sowing of unirrigated wheat and gram crops could not be undertaken in the several parts of the State. Hence it is expected that the area under these two crops would considerably be reduced during the current year.

Rains received in November i. e. from the 14th to 23rd November 1980 in Pune division proved to be helpful for improving the condition of already sown crops and undertaking sowing of gram in the rabi area remaining unsown to the extent possible. The germination of rabi crops already sown was reported to be gappy in several places.

Sowing of wheat and gram under irrigated condition is still in progress at places. However, due to the lower water level in wells (caused by the dry spell) some reduction in the area sown under these crops is almost certain.

Rains received from 14th to 23rd November, 1980 in Pune, Ahmednagar, Solapur, Satara, Sangli Kolhapur and parts of Aurangabad, Beed and Osmanabad districts were beneficial for the growth of all the standing rabi crops. Places where the rainfall was above 25 mm. there was sizable improvement of rabi crops but wherever, the rainfall was less than 25 mm., it has not helped much in improving the condition of rabi crops particularly on lighter soils. In the remaining parts of the

राहिलेल्या भागात हलक्या आणि मध्यम स्वरूपाच्या जमिनीवरील पिकांची वाढ जमिनीतील पुरेशा ओलीअभावी चांगली नव्हती.

डिसेंबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यापासून थंडीस सुरुवात होऊन ती गहू आणि हरभरा या पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरली.

एकंदरीत सन १९८०-८१ साली सप्टेंबरच्या मध्यापासून ते नोव्हेंबरच्या मध्यापर्यंत पावसात खंड पडल्याने एकूण अन्नधान्याचे उत्पादनात थोडी घट झाली. तसेच कापूस या पिकाचेही बरेच नुकसान झाले.

१९८१-८२

चालू वर्षी, दक्षिण कोकण आणि दख्खनच्या दक्षिणेकडील काही भागांत मान्सूनच्या पावसास ५ जूनला सुरुवात झाली. तदनंतर मान्सूनच्या पावसाचा जोर फारच कमी होऊन त्याची तीव्रता जवळ जवळ १५ दिवसांपर्यंत तरी कमी होती. १९ जून पासून उत्तर कोकण आणि दख्खनच्या उत्तरेकडील भागांत मान्सूनच्या पावसास सुरुवात होऊन या पावसाने विदर्भ भागही व्यापला. शेवटी २४ जूनअखेर मान्सूनच्या पावसाने नाशिक, धुळे, जळगाव हे जिल्हे आणि मराठवाडा भाग पण व्यापला.

जुलै महिन्यांत कोकण विभागांत आणि दख्खनच्या विभागांत घाट भागांत मान्सूनच्या पावसाचा जोर चांगला होता. त्यामुळे मध्यम आणि जोरदार स्वरूपाचा पाऊस झाला. त्याचप्रमाणे हा पाऊस विदर्भातही भरपूर प्रमाणांत झाला. मात्र मराठवाडा विभागात पडलेला पाऊस हा हलक्या आणि मध्यम स्वरूपाचा होता.

मान्सूनच्या लहरी आणि अनियमितपणामुळे या वर्षी खरीप पिकांच्या पेरणीस जवळपास १० ते १५ दिवस उशीर झाला.

जून महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यांत आणि जुलै महिन्याच्या सुरुवातीस पडलेल्या पावसामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या नाशिक, धुळे, अहमदनगर, सोलापूर, औरंगाबाद आणि बीड या जिल्ह्यांचा काही भाग ब्रगळता हाती घेण्यात आल्या व त्या जुलै अखेरीस संपल्या तर वरील जिल्ह्यांतील काही भागांत त्या ऑगस्ट महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यांत पूर्ण करण्यांत आल्या.

कोकण आणि विदर्भ विभागांत ऑगस्टच्या पहिल्या आठवड्यात मान्सूनच्या पावसाचा जोर चांगला होता त्यामुळे मध्यम व जोरदार स्वरूपाचा पाऊस झाला. तदनंतर मात्र पावसाचा जोर १ सप्टेंबर पर्यंत कमी झाल्यामुळे हलक्या व मध्यम स्वरूपाचा पाऊस कोकणात झाला तर राज्याच्या राहिलेल्या इतर भागांत हा पाऊस अघूनमघून हलक्या स्वरूपाचा झाला.

ऑगस्ट महिन्याच्या अखेरीस खरीपाची उभी पिके विशेष-करून, नाशिक, धुळे, जळगाव, अहमदनगर, सोलापूर, औरंगाबाद, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांच्या काही भागांत व सातारा, सांगली आणि पुणे या जिल्ह्यांच्या पूर्वे भागांत पुरेशा ओली अभावी सुकण्याच्या मार्गावर होती. परंतु सप्टेंबर महिन्यांत राज्यांतील सर्वच भागांत उपयुक्त असा भरपूर पाऊस झाल्याने खरीपाची सर्वच उभी पिके सुधारण्यास चांगलाच उपयोग झाला. त्याचप्रमाणे दख्खन आणि मराठवाडा विभागांत रबी ज्वारी आणि करंडईच्या पेरण्या हाती घेण्यामही उपयोग झाला. सप्टेंबर महिन्यांतील भरपूर आणि सततच्या जोरदार पावसामुळे विशेष-करून मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांतील काही भागांत उभ्या खरीप पिकांची वाढ काही प्रमाणांत खुंटली होती. परंतु ऑक्टोबर पासून ते २१ नोव्हेंबर पर्यंत पावसातील खंड आणि कोरडे व स्वच्छ हवामान यामुळे सर्वच खरीप पिके चांगली सुधारली व उत्पादन वाढविण्याच्या दृष्टीने चांगला उपयोग झाला.

State the growth of crops on light and medium soils was reported to be stunted for want of adequate soil moisture.

From the first week of December, 1980 the cold weather has set in and it was beneficial to the growth of wheat and gram crops.

On the whole it may be stated that during 1980-81 due to prolonged dry spell in the state from mid Sept. to Nov. the foodgrain production was decreased to some extent. Considerable damage was also caused to cotton crop.

1981-82

During the year, the monsoon commenced by 5th June in south Konkan and parts of south Deccan region. However, subsequently it was very weak and its activity practically remained feeble for about a fortnight. From 19th June, monsoon advanced in to north Konkan and north Madhya Maharashtra and also covered the Vidarbha region. The monsoon advanced lastly towards east Khandesh and Marathwada region around 24th June.

During the month of July, monsoon was active in Konkan and Ghat areas of Deccan region, with moderate to rather heavy rains and with substantial rains in Vidarbha region. While in Marathwada region rains received were light to moderate in nature.

However, behaviour of monsoon was erratic and hence sowing of kharif crops was delayed by about 10 to 15 days.

With the receipt of rains in the last week of June and early July. Sowing of all kharif crops was undertaken and was almost completed by end of July except parts of Nashik, Dhule, Ahmednagar, Solapur, Aurangabad and Beed districts where the sowing of kharif crops was completed in the first week of August.

Monsoon was active in Konkan and Vidarbha regions in the first week of August resulting in moderate to rather heavy rains. Subsequently the monsoon become weak till 1st September in the State resulting in light to moderate rains in Konkan region and intermittent scattered and light rains in the rest of the State.

Towards August and the standing kharif crops were showing signs of moisture stress particularly in parts of Nashik, Dhule, Jalgaon, Ahmadnagar, Solapur, Aurangabad, Beed and Osmanabad districts and eastern parts of Satara, Sangli and Pune districts. However, favourable and substantial rains received in the month of September throughout the State were helpful for improving the condition of all standing kharif crops and undertaking sowing of rabi crops of jowar and safflower particularly in Deccan and Marathwada regions. Due to heavy and continuous rains during the month of September, the growth of standing kharif crops was stunted to some extent particularly in parts of Marathwada and Vidarbha regions. However, clear weather and break in rains in the months of October and till 21st November 1982 have brightened the prospects of kharif crops. However, the standing late kharif crops were damaged to some extent in localised parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions due to hailstorm occurred in December 1981, and in parts of Vidarbha region in second week of January, 1982.

सप्टेंबर महिन्यांत पडलेला पाऊस हा राज्यांत सर्वदूर आणि भरपूर स्वरूपाचा होता. योग्य वेळी पडलेल्या या पावसामुळे रबी ज्वारी आणि करडई या पिकांची पेरणी मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्यास उपयोग झाला. मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांत या पिकांची पेरणी तसेच जवस या पिकाची पेरणी नोव्हेंबर महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यांत संपविण्यात आली. त्याचप्रमाणे जिराईत आणि बागाईत गहू आणि हरभरा या पिकांच्या पेरण्याही संपल्या. नोव्हेंबर महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यापासून पडलेल्या थंडीमुळे रबी पिकांची विशेषकरून गहू व हरभरा या पिकांची परिस्थिती समधानकारक होती. परंतु चिकटा रोगामुळे रबी ज्वारीनंतर काही प्रमाणांत विपरीत परिणाम झाला. डिसेंबर महिन्यांत हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाल्यामुळे रबी ज्वारीवरील चिकटा रोगाची तीव्रता कमी झाली. डिसेंबर महिन्यांत दख्खन, मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांतील काही स्थानिक भागांत तर जानेवारी १९८२ या महिन्यांच्या दुसऱ्या आठवड्यांत विदर्भ विभागांतील काही भागांत पडलेल्या गारांमुळे उश्निरा येणाऱ्या उभ्या खरीप पिकांचे तसेच रबी पिकांचे अल्प प्रमाणात नुकसान झाले.

एकंदरीत सन १९८१-८२ साली खरीप व रबी पिकांची परिस्थिती चांगली होती. व त्यामुळे राज्यांत यावर्षी १०५ लाख टनाचे अन्नधान्याचे विक्रमी उत्पादन झाले.

१९८२-८३

चालू वर्षी महाराष्ट्रातील दक्षिण कोकण विभागांत मोसमी पावसास ११ जूनला सुरुवात झाली. राज्यांतील इतर भागांत हा पाऊस १७ जूनपर्यंत पडला. परंतु पावसास जोर नव्हता. हा पाऊस फक्त कोकण भागांत व दख्खनच्या दक्षिणेकडील भागांत चांगला होता. या पावसामुळे कोकण विभागांत भाताच्या रोपवाटिका टाकण्याचे काम हाती घेण्यांत आले. राज्याच्या इतर भागांत तुरळक, विखुरलेला व अपुरा पाऊस झाला. पावसाच्या या अनिश्चित व लहरीपणामुळे राज्यांत खरीप पिकांच्या पेरणीवर चांगलाच विपरीत परिणाम झाला.

पुढे २४ जून ते ८ जुलैपर्यंत राज्यांत जवळ जवळ पाऊस झाला नाही. त्यामुळे पुणे, नगर, सोलापूर, सातारा, व सांगली जिल्ह्यांत इतकेच काय नाशिक जिल्ह्याच्या काही भागांत व विदर्भातील नागपूर, भंडारा आणि चंद्रपूर ह्या जिल्ह्यांतील काही भागांत व औरंगाबाद जिल्ह्यांतील सिल्लोड, पैठण, वैजापूर आणि गंगापूर तालुके जालना जिल्ह्यांतील भोकरदन आणि जाफराबाद तालुके, बीड जिल्ह्यांतील आष्टी आणि पाटोदा तालुके आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील भुम आणि परंडा त्या तालुक्यांतील काही भागांत अपुऱ्या पावसामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या पूर्णतः थांबल्या होत्या. मात्र ९ जुलैपासून कोकण, विदर्भ आणि मराठवाडा विभागांत चांगल्या पावसास सुरुवात झाली. या पावसामुळे भात-लावणीचे काम कोकण विभागांत तर कापूस, खरीप ज्वारी, भुईमूग, बाजरी आणि खरीप डाळी पिकांच्या पेरणीचे काम विदर्भ आणि मराठवाडा विभागांत मोठ्या प्रमाणांत हाती घेण्यांत आले. परंतु नाशिक जिल्ह्याच्या काही भागांत, अहमदनगर, पुणे आणि सोलापूर या जिल्ह्यांच्या संपूर्ण भागांत सातारा व सांगली जिल्ह्यांचे पूर्वकडील भागांत आणि औरंगाबाद, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांच्या काही भागांत या पावसाचे प्रमाण खरीपाच्या पेरण्या पूर्ण होण्याच्या दृष्टीने पहिल्यापासून कमी होते त्यामुळे या भागांत खरीपाचे हंगामात मोठ्या प्रमाणावर खरीप पिकांच्या पेरण्या होऊ शकल्या नाहीत. चंद्रपूर आणि भंडारा जिल्ह्यांत पडलेल्या तुरळक पावसामुळे भाताच्या रोपवाटिका लवकर टाकण्यात आल्या होत्या त्याही पावसाअभावी सुकण्याच्या मार्गावर होत्या. भाताच्या लावणीची कामेही खोळंबली होती.

मात्र जुलै महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यांत पडलेल्या पावसामुळे त्यांची परिस्थिती सुधारून भात लावणीचे कामासही सुरुवात झाली होती.

Rains received during the month of September were wide-spread and substantial throughout the State. These rains were timely and helpful for undertaking large scale sowing of rabi crop particularly rabi, jowar and safflower. Sowing of these crops as well as sowing of linseed in Marathwada and Vidarbha regions was completed in third week of November. Similarly the sowing of wheat and gram crops under dry and even under irrigated condition was completed. The condition of rabi crops particularly of wheat and gram crops was reported to be satisfactory due to cold weather set in since second week of November. However, the rabi, jowar crop was affected to some extent due to chikta disease. Due to light to moderate rains received in December 1981 the intensity of chikta disease has been reduced. The standing rabi crops in localised parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions were affected to some extent due to hailstorm occurred in December, 1981 and in Vidarbha region in the second week of January, 1982.

On the whole the condition of kharif and rabi crops was generally satisfactory during 1981-82 and hence the production of the State was reached to the highest extent of 105 lakhs tonnes.

1982-83

During the year, the south west monsoon entered the south Konkan region on 11th June and spread in the interior parts of the State by the 17th June. At this stage the monsoon was active only in Konkan and south Deccan region and the sowing of paddy nurseries in Konkan was undertaken. In the remaining parts of the State, the rains received were isolated, scattered and inadequate. On account of erratic behaviour of monsoon, major kharif sowing operation in the State received a considerable set back.

Further, from 24th June onwards till 8th July there was almost a complete cessation of rains all over the State. The affected areas were Pune, Ahmadnagar, Solapur, Satara and Sangli districts, parts of Nashik, Nagpur, Bhandara and Chandrapur districts from Vidarbha region; Sillod, Paithan, Vaijapur and Gangapur talukas of Aurangabad district; Bhokardan and Jaffarabad talukas of Jalna district. Ashti and Patoda talukas of Beed district and Bhoom and Parenda talukas of Osmanabad district. In these parts the sowing operations were totally held-up. From 9th July, onwards, however, there were good rains in Konkan, Vidarbha and Marathwada regions which helped in transplanting of paddy in Konkan and large scale sowing of cotton, kharif jowar, groundnut, bajra and pulses in Vidarbha and Marathwada regions. However, in parts of Nashik district, whole of Pune, Ahmadnagar and Solapur districts, eastern parts of Satara and Sangli districts and parts of Aurangabad, Beed and Osmanabad districts, the rains received continued to be insufficient for completion of kharif sowings which resulted in large areas remaining unsown. In Chandrapur and Bhandara districts where paddy nurseries were sown earlier under conditions of intermittent sporadic showers, were showing signs of withering and transplantation of paddy was held-up.

On account of good rains in second week of July the condition of paddy nurseries in Chandrapur and Bhandara districts improved and transplanting could be undertaken on a small scale.

१० ऑगस्ट ते १८ ऑगस्टपर्यंत कोकण विभागांत आणि विदर्भातील काही भागांत चांगला पाऊस झाल्याने तेथील खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास मदत झाली. सातारा, सांगली आणि कोल्हापूर या जिल्ह्यांतील पश्चिमेकडील भागांत त्याचप्रमाणे धुळे आणि जळगांव जिल्ह्यांतील काही भागांत खरीप पिकांची परिस्थिती तो पावेतो चांगली होती. राज्यातील उरलेल्या भागांत मात्र पावसाचे प्रमाण अगदीच कमी असल्याने खरीप पिकांची वाढ खुंटली होती. तर अहमदनगर, पुणे, सोलापूर या जिल्ह्यांत सातारा, सांगलीचे पूर्वेकडील भागांत, नाशिक जिल्ह्यांच्या काही भागांत आणि जळगांव, औरंगाबाद, जालना, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील अगदीच थोड्या भागांत खरीपाची उभी पिके सुकण्याच्या मार्गावर होती.

२४ ऑगस्ट ते ५ सप्टेंबरपर्यंत राज्यांत (कोकण विभाग आणि चंद्रपूर आणि भंडारा जिल्ह्यांतील काही भाग वगळता) पावसांत खंड पडला. त्यामुळे विदर्भ विभागांत नांदेड, परभणी, जळगांव, धुळे, कोल्हापूर आणि सातारा व सांगली जिल्ह्यांचे पश्चिमेकडील भागांत उभ्या खरीप पिकांवर त्याचा विपरीत परिणाम झाला. नेहमीच्या दुष्काळी भागांत तर पिकांची परिस्थिती पावसाअभावी खूपच वाईट होती.

६ सप्टेंबरपासून ते १२ सप्टेंबरपर्यंत कोकण आणि विदर्भ विभागांत तसेच मराठवाड्यांतील काही भागांत सर्वदूर असा पाऊस झाल्यामुळे खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास चांगली मदत झाली. सप्टेंबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यातही कोकण दख्खन विभाग आणि मराठवाडा आणि विदर्भातील काही भागांत सर्वदूर असा पाऊस झाला. त्यामुळे या पावसामुळे शेतकऱ्यांना बराचसा दिलासा मिळाला. या पावसामुळे खरीपाची उभी पिके काही प्रमाणांत सुधारली गेली. व रबी पिकांच्या पेरण्या करण्यासाठी हा पाऊस उपयुक्त ठरला. आणि पुणे, अहमदनगर, सोलापूर, सातारा, सांगली, तसेच नाशिक, धुळे, जळगांव जिल्ह्यांमधील काही भागातील रबी ज्वारी आणि करडी या पिकांच्या पेरण्या उरकण्यात आल्या.

ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांत रबी पिकांचा पेरणी हाती घेण्यात आला. तथापि राज्याच्या विविध भागांत पेरलेल्या रबी पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने आणि उरलेल्या पेरण्या पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने अधिक पावसाची नितांत जरूरी होती. सुदैवाने ऑक्टोबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात दख्खन, मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांच्या काही भागांत हलका ते मध्यम स्वरूपाचा विस्तृत पाऊस झाला. हा पाऊस उशिरा पेरणी केलेल्या खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्याच्या दृष्टीने तसेच अगोदर पेरणी केलेल्या रबी पिकांच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरला. नोव्हेंबर महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात राज्याच्या बहुतेक भागांत रबी पिकांची पेरणी पूर्ण करण्यात आली तर डिसेंबरअखेर वागायती गहू आणि हरभरा या पिकांचा पेरणी संपला. राज्यात रबी पिकांची परिस्थिती सर्वसाधारण समाधानकारक होती. मात्र राज्यातील दुष्काळी भागांतील हलक्या जमिनीवरील रबी पिकांवर पुरेशा ओली-अभावी विपरीत परिणाम झाला. दख्खन आणि मराठवाडा विभागांतील विशेषकरून हलक्या जमिनीवरील रबी ज्वारीवर पुरेशा ओलीअभावी विपरीत परिणाम होऊन या पिकांच्या उत्पादनात बरीचशी घट आली.

एकंदरीत असे म्हणता येईल की सन १९८२-८३ मधील हवामान परिस्थिती समाधानकारक नव्हती त्यामुळे निरनिराळ्या पिकांचे उत्पादन बरेचसे घटले.

Between 10th August to 18th August, there were good rains all over Konkan region and parts of Vidarbha division which helped in improving the condition of standing kharif crops. Condition of crops in western parts of Satara, Sangli and Kolhapur districts and parts of Jalgaon and Dhule districts was satisfactory at this stage. In the remaining parts of the State the rains received were scanty resulting in stunted growth of standing kharif crops. The situation was more serious in the districts of Pune, Ahmadnagar, Solapur eastern parts of Satara, Sangli and parts of Nashik district and few pockets in Jalgaon, Aurangabad, Jalna, Beed and Osmanabad districts where the standing kharif crops were showing signs of withering.

From 24th August, onwards, there was almost complete cessation of rains practically all over the State except Konkan region and parts of Chandrapur and Bhandara districts. The dry spell prevailing in the State for such a long period had adversely affected the condition of the standing crops of Vidarbha, Nanded, Parbhani, Jalgaon, Dhule, Kolhapur and western parts of Satara and Sangli districts where prior to the dry spell the crop condition was otherwise satisfactory. The situation worsened in the already affected areas.

However, from 6th September, onwards till 12th September, wide-spread rains were received all over Konkan and Vidarbha and parts of Marathwada region which helped in improving the condition of kharif crops in these regions. In the second fortnight of September again much awaited widespread rains were received in Deccan and Konkan region, and parts of Marathwada and Vidarbha region thus giving a great relief to the cultivators. Due to these rains condition of standing kharif crops improved to some extent and sowing of rabi crops particularly rabi, jowar and safflower was done in Pune, Ahmadnagar, Solapur, Satara, Sangli districts and parts of Nashik, Dhule and Jalgaon districts by the end of September.

In Marathwada and Vidarbha regions the sowing of rabi crops was undertaken in the first fortnight of October. However, more rains were urgently needed in different parts of the State for satisfactory growth of already sown rabi crops and for completing the remaining sowing. Fortunately wide-spread light to moderate rains were received in parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions during the 2nd fortnight of October and first fortnight of November. These rains were beneficial for improving the condition of late kharif crops and already sown rabi crops to some extent. Sowing of rabi crops was completed in most parts of the State in the first fortnight of November and that of irrigated wheat and gram crops by the end of November. The condition of rabi crops was reported to be generally satisfactory except drought prone areas of the State where the standing rabi crops on light soil were affected adversely for want of adequate soil moisture. Particularly the crop of rabi jowar on light soil was adversely affected in parts of Deccan and Marathwada region due to moisture stress resulting in considerable reduction in yield of these crops.

On the whole, it may be stated that the seasonal conditions during 1982-83 were not favourable and hence the production of different crops were considerably gone down.

चालू वर्षी राज्यात मोसमी पाऊस जवळजवळ एक आठवडा उशिरा सुरू झाला. दक्षिण कोकण विभागात १७ जूनला पावसास सुरुवात झाली तर उत्तर कोकण व दख्खनच्या पश्चिमेकडील भागात २० जूनला पावसास सुरुवात झाली. दख्खनच्या उत्तर भागात २१ जूनला आणि मराठवाडा व विदर्भ विभागात २६ जूनला मोसमी पावसास सुरुवात झाली.

पाऊस उशिरा सुरू झाला शिवाय सुरुवातीला पावसास जोर नव्हता. त्यामुळे राज्यातील खरीपाच्या पेरण्या जूनच्या तिसऱ्या आठवड्यापर्यंत होऊ शकल्या नाहीत. तरीपण भात पिकाच्या गादी वाफ्यातील पेरण्यास कोकण विभागात व नाशिक, पुणे, सातारा व कोल्हापूर विभागात सुरुवात झालेली होती. जूनच्या शेवटच्या आठवड्यात मात्र कोकणात विदर्भ विभागात व कोल्हापूर जिल्ह्यात विस्तृत प्रमाणात पाऊस झाल्याने या ठिकाणी खरीप पिकांच्या पेरणीस सुरुवात झाली होती. राज्यातील इतर भागांत पावसाचे प्रमाण या वेळेपर्यंत कमीच होते त्यामुळे फक्त तुरळक ठिकाणी पेरण्या चालू होत्या.

२६ ते २९ जून या काळात कोकणात व कोल्हापूर जिल्ह्यात फारच जोराचा पाऊस झाल्याने व नद्यांना पूर आल्याने सखल भागातील गादी वाफ्यातील भात पेरणीचे व नदी काठावरील जमिनीचे बरेच नुकसान झाले.

जुलैच्या पहिल्या आठवड्यात पावसास म्हणावा तसा जोर नव्हता. त्यामुळे उशिरा सुरू झालेल्या पेरण्या पुन्हा थांबवाव्या लागल्या. यावेळी शेतकऱ्यांत चिंतेचे वातावरण निर्माण झाले होते. परंतु ९ जुलै ते १३ जुलै या काळात पुन्हा विस्तृत प्रमाणात व सर्वत्र पाऊस सुरू झाल्याने परिस्थितीत बरीच सुधारणा झाली. या पावसामुळे खरीपाच्या पेरण्या मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्यात आल्या. यानंतर ८ ऑगस्टपर्यंत राज्यात अग्रिमधून पाऊस पडत राहिला. तरीमुद्दा दख्खन विभागाच्या उत्तरेकडील काही भागांत आणि मराठवाडा विभागातील काही भागांत हा पाऊस या वेळेपर्यंत कमीच होता. आणि या ठिकाणी पेरलेल्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने अधिक पावसाची जरूरी होती. या वेळेपावेतो बहुतेक खरीप पिकांची पेरणी जवळजवळ संपत आलेली होती. फक्त विदर्भ विभागात भात लावणीची कामे चालू होती. पुन्हा राज्याच्या विविध भागांत ९ ऑगस्ट ते १५ ऑगस्ट या काळात विस्तृत प्रमाणात व सतत पाऊस झाला. हा पाऊस खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्याच्या दृष्टीने जरी फायदेशीर ठरला असला तरी कोकण, दख्खन आणि मराठवाडा या विभागांतील काही भागांत हा पाऊस जोरदार स्वरूपाचा होता. या पावसामुळे या विभागातील नद्यांना पूर येऊन सखल भागातील खरीप पिकांचे आणि शेतातील बांधाचे काही प्रमाणात नुकसान झाले होते. याशिवाय आठवडाभर सतत पडणाऱ्या पावसामुळे काही भागांतील खरीप पिके पिवळी पडण्याच्या अवस्थेत होती आणि उभ्या खरीप पिकांच्या योग्य वाढीच्या दृष्टीने पावसातील उघडीप आणि कडक ऊन या परिस्थितीची अधिक जरूरी भासत होती. सुदैवाने १६ ऑगस्टपासून ऑगस्टअखेर ही परिस्थिती निर्माण झाल्याने खरीप पिकांच्या वाढीस उपयुक्त ठरली.

राज्याच्या विविध भागांत २८ सप्टेंबरपर्यंत विस्तृत प्रमाणात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. हा पाऊस उभ्या असलेल्या खरीप पिकांच्या चांगल्या वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर झाला. मात्र दख्खन, मराठवाडा व विदर्भ या विभागांतील काही भागांत या सततच्या पावसामुळे वाजरी, खरीप ज्वारी आणि कापूस या पिकांना काही प्रमाणात नुकसान पोहचले. या विभागात

During the current year the commencement of the monsoon was delayed by about a week. The monsoon entered south Konkan region on 18th June and covered north Konkan and south Deccan regions by 20th June. Further, it covered north Deccan region on 21st June and Marathwada and Vidarbha regions by the 26th June.

Besides, delay in the commencement of the monsoon it was feeble hence sowing operations were not possible even till third week of June. However, paddy nursery sowing was taken up in Konkan districts and Ghat tract of Nashik, Pune, Satara and Kolhapur districts. With moderate to heavy rains received in the last week of June, large scale kharif sowing operations commenced in all the districts of Vidarbha region. Kharif sowings in other parts of the State were taken up on a small scale in certain regions.

There were heavy and incessant showers during the period from 26th June to 29th June all over Konkan districts and in parts of Kolhapur district which resulted in considerable damage particularly to paddy nurseries in low lying areas.

On account of partial cessation of rains in the first week of July, the sowing operations which had already commenced though late, received a set-back. Considerable anxiety was prevailing in the farming community at this particular stage. However, rains received from 9th July onwards till 13th July were almost widespread and this helped in revival of the situation prevailing earlier to a considerable extent. Due to receipt of these rains, sowing of kharif crops was taken up on a large scale. In the subsequent period till 8th August, intermittent rains were received in different parts of the State. However, these rains were short of requirement particularly in parts of north Deccan and Marathwada regions and more rains were needed in these parts for proper growth of already sown kharif crops. Most of the sowing of kharif crops was nearing completion by this time. Only the transplanting of paddy was in progress in Vidarbha region. Again from 9th August to 15th August, widespread rains were received in all the parts of the State. These rains though beneficial for improving the condition of Kharif crops were rather heavy in certain parts of Konkan area, Marathwada and Deccan regions. Rivers, in these areas, were in spate causing damage to standing crops in low-lying areas in fields and the bunds to some extent. Moreover, due to continuous rains for about a week the crops in some parts were showing signs of yellowing and break in rains with bright sunshine was needed for the proper growth of the standing Kharif crops. Fortunately from 16th August, onwards, such situation prevailed, which continued practically till end of August with intermittent showers. This was helpful in improving the condition of standing crops.

In the subsequent period till 28th September widespread light to moderate rains were received in different parts of the State. These rains were beneficial for the satisfactory growth of standing kharif crops. However, the standing kharif crops of bajri, kharif jowar and cotton were affected to some extent in parts of Deccan, Marathwada and

उभ्या खरीप पिकांच्या चांगल्या वाढीच्या दृष्टीने पावसातील खंड आणि स्वच्छ हवामान यांची नितांत जरूरी होती. सुदैवाने राज्यातील बहुतेक भागांत ही परिस्थिती २९ सप्टेंबरपासून निर्माण झाली आणि ही परिस्थिती उभ्या खरीप पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरली. मात्र कपाशी या पिकावर त्याचा विपरीत परिणाम दिसून आला. मराठवाडा विभागातील परभणी आणि नांदेड जिल्ह्यांत पुन्हा ६ आणि ७ ऑक्टोबरला जोरदार पाऊस झाल्यामुळे उभ्या खरीप पिकांना विशेषतः कपाशी पिकाचे या जिल्ह्यांतील काही भागांत काही प्रमाणात नुकसान झाले.

सप्टेंबर महिन्यात झालेला पाऊस हा रब्बी पिकांच्या पेरण्या हाती घेण्याच्या दृष्टीने फायदेशीर झाला. सप्टेंबरअखेर दख्खन विभागाच्या काही भागांत जेथे जेथे वापसा परिस्थिती निर्माण झाली तेथे रब्बी ज्वारी आणि करडई यांच्या पेरण्या सुरू झाल्या. ऑक्टोबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यानंतर पावसातील खंड आणि कडक ऊन ही परिस्थिती रब्बी ज्वारी आणि करडई या पिकांच्या पेरण्या मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्याच्या दृष्टीने फायदेशीर झाली. या पिकांचा पेरणें दख्खन आणि मराठवाडा विभागांत संपला. त्याचप्रमाणे राज्यात जवस आणि तीळ यांचीही पेरणी उरकण्यात आली. राज्याच्या बहुतेक भागांत जिराईत गहू आणि हरभरा या पिकांची पेरणी ऑक्टोबर महिन्याच्या मध्यावर हाती घेण्यात येऊन या पिकांची पेरणी संपली. या पिकांची उगवण आणि परिस्थिती समाधानकारक आहे. मात्र अहमदनगर, पुणे, सोलापूर, सातारा, सांगली, औरंगाबाद, लातूर आणि जालना या जिल्ह्यांतील काही भागांत हलक्या जमिनीवरील जिराईत खरीप पिकावर पुरेशा ओली अभावी विपरीत परिणाम होईल असा अंदाज आहे.

डिसेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यांत व दख्खन, मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांत तुरळक स्वरूपाचा हलका ते मध्यम पाऊस झाला. या पावसामुळे उशिरा पेरणें केले जिराईत रब्बी पिकांना काही प्रमाणांत फायदा होण्याची शक्यता आहे.

राज्यात वागयती गहू आणि हरभरा या पिकांचा पेरणें डिसेंबरअखेर संपला. या पिकांची उगवण आणि परिस्थिती समाधानकारक होती. ६ नोव्हेंबर १९८३ पासून राज्यांत पडलेली थंडी ही रब्बी पिकांना विशेषकरून गहू आणि हरभरा या पिकांनामुद्दाम फायदेशीर झाली.

जानेवारी ते १८ एप्रिल १९८४ पर्यंत राज्याच्या विविध भागांत हवामान कोरडे होते. मात्र जानेवारी आणि फेब्रुवारी या महिन्यांच्या पहिल्या पंधरावड्यांत दख्खन आणि विदर्भ विभागांच्या काही ठिकाणी तुरळक स्वरूपाचा हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. त्याचप्रमाणे एप्रिल महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यांत दख्खन विभागांत तुरळक स्वरूपाचा हलका पाऊस झाला. मात्र पडलेला पाऊस हा रब्बी पिकांच्या दृष्टीने उपयुक्त नव्हता.

उन्हाळी भाताचा पेरणें सुद्धा राज्यांत आटोपला असून राज्याच्या भात पिकविणाऱ्या भागांत या पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. त्याचप्रमाणे राज्याच्या विविध भागांत उन्हाळी भुईमूग आणि वैशाखी मूगाची पेरणी एप्रिल महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यांत उरकण्यात आली. मात्र अहमदनगर, पुणे आणि सोलापूर जिल्ह्यांच्या काही भागांत या पिकांची पेरणी अद्यापही प्रगतीपथावर आहे. या पिकांची परिस्थिती समाधानकारक आहे.

दख्खन विभागातील कालव्याच्या क्षेत्रात वागयती कपाशीची पेरणी एप्रिल महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात सुरू होऊन पुढे ती प्रगतीपथावर आहे.

एकंदरीत १९८३-८४ चा खरीप आणि रब्बी हंगाम हा सर्वसाधारण समाधानकारक होता. मात्र ऑगस्ट आणि सप्टेंबर महिन्यांतील पुरामुळे काही ठिकाणी उभ्या खरीप पिकांना काही प्रमाणात नुकसान पोहचले गेले.

Vidarbha regions, due to continuous rains. In these regions break in rains and clear sunshine were needed for satisfactory growth of standing kharif crops. Fortunately such a situation prevailed since 29th September in most parts of the State and it was beneficial for satisfactory growth of standing kharif crops. However, due to receipt of heavy rains in Parbhani and Nanded districts of Marathwada region on 6th and 7th October, the standing kharif crops were damaged to some extent in parts of these districts.

Rains received during the month of September were also beneficial for undertaking the sowing of rabi crop. Sowing of rabi jowar and safflower was started in parts of Deccan region by the end of the September wherever wapsa condition were available. The break in rains and bright sunshine prevailed during the month of October which continued thereafter was very much helpful for undertaking the sowing of rabi jowar and safflower on large scale. Sowing of these crops was over in Deccan and Marathwada regions. So also sowing of linseed and sesamum is also completed in the State. Similarly the sowing of rainfed wheat and gram was also started in different parts of the State in middle of October and is nearly completed. Germination and condition of already sown rabi crops is reported to be satisfactory. Except in parts of Ahmadnagar, Pune, Solapur, Satara Sangli, Aurangabad Jalna, Latur where the standing unirrigated rabi crops on light soil were affected due to inadequate soil moisture.

In the last week of December scattered light to moderate rains were received in parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions. These rains were beneficial to some extent for late sowing unirrigated rabi crops.

Sowing of irrigated wheat and gram crops was completed by December and in the State. Germination and condition of these crops reported to be satisfactory. Cold weather prevailing in the State since 6th November 1983 was also beneficial to standing rabi crops particularly wheat and gram crops.

During the period from January to 18th April the weather in different parts of the State was dry except first fortnight of January and February 1984 when scattered light to moderate rains were received in some pockets of Deccan and Vidarbha regions. Similarly, Deccan region experienced isolated light rains in the first week of April. However, these rains were not useful to standing rabi crops.

Sowing of summer paddy was also completed in the State and the condition of the crop was satisfactory in all the paddy tract. Similarly the sowing of summer groundnut and vaishakhi mung was completed in different parts of the State in the first fortnight of April. However, it was still in progress in parts of Ahmadnagar Pune and Solapur districts. Condition of these crops is reported to be satisfactory.

The sowing of irrigated cotton was started in Deccan canal areas in the first week of April and was in progress thereafter.

On the whole the season during 1983-84 was generally satisfactory in kharif as well as rabi season except few pockets where damage was caused to some standing kharif crops due to floods in August and September.

१९८४-८५

1984-85

चालू वर्षी राज्यात नैऋत्य मान्सूनचा पाऊस वेळेवर सुरू होऊन ८ जूनला कोंकण व दख्खन विभागाचा दक्षिण भाग व्यापला. पुढे १२ जूनला उत्तरेकडील दख्खन विभागाचा उत्तर, मराठवाड्याचा काही भाग व पूर्वे विदर्भ व्यापून १४ जूनला राहिलेला मराठवाडा व विदर्भ विभाग व्यापला.

चालू वर्षी मान्सून राज्यात जरी वेळेवर सुरू झाला असला तरी जूनमध्ये कोंकण विभाग वगळता राज्यातील इतर बहुतेक भागात त्याचा जोर कमी होता. कोंकण विभागात जूनमध्ये विस्तृत ठिकाणी हलका ते मध्यम पाऊस झाला. जूनच्या दुसऱ्या आठवड्यात कोंकण विभागात काही ठिकाणी जोरदार पर्जन्यवृष्टी झाली. पावसाच्या अनिश्चिततेमुळे या वर्षी कोंकण विभागात झालेल्या भात रोपधाटिकांच्या पेरण्या वगळता राज्याच्या बहुतेक भागांत पेरण्या वेळेवर झालेल्या नव्हत्या. जूनच्या दुसऱ्या आठवड्यात झालेल्या काहीशा विस्तृत पावसामुळे व त्यानंतर जूनअखेर काही ठिकाणी विखुरलेल्या स्वरूपाचा पाऊस झाल्यामुळे दख्खन, मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांत जेथे पेरणी योग्य पाऊस झाला तेथे अल्प प्रमाणावर पेरण्यास सुरुवात झाली. सुदैवाने १ जुलैपासून राज्यात मान्सूनला सुरुवात होऊन ऑगस्टच्या तिसऱ्या आठवड्यापर्यंत कोंकण विभागात विस्तृत स्वरूपाचा हलका ते मध्यम पाऊस झाला. तर राज्याच्या इतर भागात १ जुलै ते ३ जुलै व १४ जुलै ते १९ जुलैपर्यंत विस्तृत प्रमाणात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. जुलै महिन्याच्या इतर दिवशी मान्सूनचा जोर कमी होता. या पावसामुळे अवर्षणग्रस्त भागासह राज्याच्या बहुतेक भागात पेरण्यांना गती मिळाली. तसेच पेरणी झालेल्या पिकांच्या वाढीसाठी तो उपयुक्त झाला.

भात व नांगली पिकांच्या लावणीची कामे कोंकण विभागात जुलैअखेर तर दख्खन विभागाच्या घाट भागांत व विदर्भाच्या पूर्वेकडील जिल्ह्यांत ऑगस्टच्या मध्यापर्यंत संपली. राज्यात बहुतेक भागांत खरीप पिकांच्या पेरण्या जुलैअखेर संपल्या होत्या. तथापि दख्खन विभागातील नाशिक, अहमदनगर, सोलापूर, सांगली जिल्ह्यांतील काही भागांत, मराठवाड्यातील बीड, उस्मानाबाद, लातूर व विदर्भातील बुळढाणा व अकोला जिल्ह्यांत खरीप पिकांच्या पेरण्यांना उशीर होऊन त्या ऑगस्टच्या मध्यापर्यंत संपल्या.

संपूर्ण ऑगस्टमध्ये झालेल्या सर्वदूर हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाने कोंकणातील सर्व जिल्ह्यांत दख्खनच्या धुळे, जळगांव, सातारा, सांगली (प. भाग), कोल्हापूर जिल्ह्यांतील उभ्या खरीप पिकांची स्थिती समाधानकारक होती. विदर्भातही २, ३ ऑगस्ट व १७ ते १९ ऑगस्टमध्ये सर्वदूर हलका ते मध्यम पाऊस झाल्याने पीक स्थिती समाधानकारक होती. राज्याच्या इतर भागांत पाऊस तुरळक असल्याने पीक परिस्थिती बरी होती.

दख्खन विभागातील अहमदनगर, सोलापूर आणि पुणे जिल्ह्यांत व मराठवाड्यातील बहुतेक भागांत ऑगस्टमध्ये पडलेल्या अपुऱ्या व खंडीत पावसामुळे उभ्या खरीप पिकांची वाढ खुंटून ती मुकलेल्या अवस्थेत होती. त्यानंतर १९ सप्टेंबरपर्यंत मराठवाडा वगळता राज्याच्या बहुतेक भागांत काहीसा विखुरलेल्या स्वरूपाचा

During the current year the south-west monsoon arrived in the State in time. It was advanced over south Konkan and south Deccan regions on 8th June. Further, it was advanced over north Deccan region and some parts of Marathwada and east Vidarbha regions on the 12th June and covered the remaining parts of Marathwada and Vidarbha regions by the 14th June.

Though the monsoon arrived in time in the State, its intensity during the month of June was feeble in most parts of the State except Konkan region where monsoon was active with widespread light to moderate rains. Heavy rainfall was also recorded in parts of Konkan region in the second week of June. On account of erratic behaviour of the monsoon during the year the sowing operations could not be taken-up in time in most parts of the State except paddy nurseries in Konkan. With the receipt of fairly widespread rains in the second week of June and subsequently scattered and isolated rains till the end of June kharif sowings were started on small scale in parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions wherever adequate sowing rains were received. Fortunately monsoon revived in the State since 1st July with widespread light to moderate rains in Konkan region till the 3rd week of August. Rest parts of the State received widespread light to moderate rains only from 1st July to 3rd July and from 14th July to 19th July. While on the remaining days of July the monsoon was weak. These rains were beneficial to speed-up sowing operations in most parts of the State including the drought prone areas. Rains were also useful for proper growth of the already sown kharif crops.

Transplanting of paddy and ragi crops in Konkan region was completed by the end of July while the operations were ended in ghat tract of Deccan region and in far eastern districts of Vidarbha region by the middle of August. Major sowing of kharif crops was completed by the end of July except parts of Nashik, Ahmadnagar, Solapur and Sangli (eastern part) districts of Deccan region, Beed, Osmanabad and Latur districts of Marathwada region and Buldhana and Akola districts of Vidarbha region, where the sowing of kharif crops was completed late i. e. by the middle of August.

Condition of standing kharif crops in different parts of the State was then reported to be satisfactory particularly in parts of Konkan districts, parts of Dhule, Jalgaon, Satara, Sangli (western part) and Kolhapur districts of Deccan region and Vidarbha region due to receipt of widespread light to moderate rains in Konkan and south Deccan regions from 1st August to 31st August and in Vidarbha region from 2nd to 3rd August and from 17th to 19th August. Rest parts of the State experienced scattered and isolated rains and the condition of standing kharif crops in these parts was reported to be fair.

Growth of standing kharif crops was stunted in parts of Nashik, Ahmadnagar, Solapur and Pune districts from Deccan region and most parts of Marathwada region for want of adequate rains and intermittent dry spells in the month of August. As such, standing kharif crops were showing signs

पाऊस झाला. नाशिक, धुळे व जळगांव जिल्ह्याचा काही भाग, आणि सांगली (वाळवा व शिराळा हे तालुके सोडून) जिल्ह्यांत हवामान कोरडे होते. अमरावती व मराठवाड्याच्या बहुतेक जिल्ह्यांत खंडीत पाऊस, कोरडे हवामान त्यामुळे या भागातील खरीप पिकांची परिस्थिती अधिकच खालावली. हलक्या जमिनीवरील पिकांची वाढ खुंटून ती निस्तेज होती. तथापि, मध्यम व भारी जमिनीवरील पिकांची परिस्थिती सर्वसाधारण बरी होती. पावसातील खंड व ओलीच्या अभावामुळे हलक्या जमिनीवरील खरीप कडधान्ये, बाजरी, ज्वारी, भूईमूग आणि कापूस या पिकांवर विपरीत परिणाम होऊन ही पिके सुधारण्याच्या पलिकडे वाईट होऊन नुकसान झाले.

सुदैवाने ११ ते १४ सप्टेंबरपर्यंत आणि त्यानंतर ऑक्टोबरच्या पहिल्या पंधरवड्यांत राज्याच्या बहुतेक भागांत विस्तृत आणि पुरेसा पाऊस झाल्याने उशिरा पेरलेल्या खरीप पिकांस व रब्बी पिकांच्या पेरण्या सुरू करण्यासाठी उपयुक्त झाला.

ऑक्टोबरच्या दुसऱ्या पंधरवड्यापासून ते १० डिसेंबर १९८४ पर्यंत राज्यातील हवामान कोरडे होते. तथापि ६ नोव्हेंबर रोजी दख्खन विभागाच्या काही भागांत तुरळक हलक्या स्वरूपाचा पाऊस झाला.

नोव्हेंबरच्या पहिल्या पंधरवड्यात रब्बी ज्वारी, करडई, ज्वस आणि जिरायत गहू व हरभरा या पिकांची पेरणी पूर्ण झाली होती. त्याचप्रमाणे राज्यातील वागायत गहू व हरभरा या पिकांच्या पेरण्या डिसेंबर अखेर पूर्ण झाल्या होत्या. राज्यातील उभ्या रब्बी पिकांची परिस्थिती सन्धानकारक होती. तथापि अक्षयप्रस्त भागातील जिरायत रब्बी पिके पुरेसा ओली अभावाची सुकू लागली होती.

फेब्रुवारीच्या तिसऱ्या आठवड्यात कोकण विभागांत आणि विदर्भाच्या पूर्व भागातील भंडारा व चंद्रपूर जिल्ह्यांत उन्हाळी भाताच्या पुनर्निर्णची कामे पूर्ण झाली होती. त्याचप्रमाणे मार्चअखेर राज्यातील काही भागांत उन्हाळी भूईमूगाची पेरणी आटोमली होती. दिहिरीमधून अपुरा पाणीपुरवठा होत असल्यामुळे उन्हाळी भूईमूगाच्या क्षेत्रामध्ये मागील वर्षाच्या तुलनेत यावर्षी घट होण्याची शक्यता आहे.

१९८५-८६

१९८५-८६ सालात मान्सूनचा पाऊस अनिश्चित स्वरूपाचा झाला. तशी मोसमी पावसास वेळेवर मुहवात झाली. परंतु ११ जुलैपर्यंत राज्याच्या बहुतेक भागांत त्याचा जोर कमी होता. कोकण विभागात मात्र तो सक्रिय होता. जूनच्या दुसऱ्या पंधरवड्यात कोकण विभागातील काही ठिकाणी जोरदार पर्जन्यवृष्टी झाली. राज्यातील इतर भागांत हवामान अंधनभवन ढगाळ राहून पिकेलेल्या स्वरूपाचा हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. जूनच्या दुसऱ्या व शेवटच्या आठवड्यात तसेच जुलैच्या पहिल्या आठवड्यात मराठवाडा व विदर्भ या भागांत विस्तृत स्वरूपाचा हलका ते मध्यम पाऊस झाला. पावसाच्या अनिश्चिततेमुळे राज्याच्या बहुतेक भागांत खरीप पिकांच्या पेरण्या उशिरा सुरू झाल्या. तथापि जूनच्या दुसऱ्या व शेवटच्या आठवड्यात पाऊस पडल्यामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या जूनच्या

of withering. Further, till 19th September, most parts of the State except districts from Marathwada region experienced few isolated rains. Weather was mainly dry in parts of north Deccan districts viz. Nashik, Dhule and parts of Jalgaon and parts of Sangli districts except Walva and Shirala talukas where crop condition was better. The dry weather and intermittent dry spells were also experienced in most districts of Marathwada and Amravati divisions. The condition of standing kharif crops in these areas further deteriorated for want of adequate rains. The growth of standing kharif crops on light soils was stunted and they were showing signs of withering. However, the condition of kharif crops on medium and heavy soils was somewhat better. The crops like early pulses, bajri, jowar, groundnut and cotton on light soils were adversely affected due to moisture stress and dry spells. These crops were beyond recovery and the damage caused was considerable.

Fortunately, widespread and adequate rains were received from 11th to 14th September in most parts of the State and subsequently in the first fortnight of October. These rains were beneficial for satisfactory growth of the late sown standing kharif crops and for undertaking the sowing of rabi crops.

From the second fortnight of October to 10th December 1984, weather in the State was dry except few isolated light rains in parts of Deccan region on the 6th November.

Sowing of rabi jowar, safflower, linseed and rainfed wheat and gram crops was completed in the State by the first fortnight by November. The sowing of irrigated wheat and gram crops also completed in the State by the end of December. Condition of standing rabi crops was reported to be satisfactory in parts of the State. However, unirrigated rabi crops particularly in drought prone areas of the State were showing the signs of withering due to moisture stress.

Transplanting of summer paddy crop was completed in Konkan region and in Bhandara and Chandrapur districts of east Vidarbha region in the 3rd week of February. Sowing of summer groundnut was also ended in parts of the State by the end of March. It is expected that the area under summer groundnut crop may go down considerably as compared to that of last year due to shortage of irrigation water in wells.

1985-86

During 1985-86 the behaviour of monsoon has been very erratic. The south-west monsoon though commenced in time, its intensity from the beginning till 11th July was feeble in most parts of the State except Konkan region where it was active. Heavy rainfall was recorded in parts of Konkan region during the second fortnight of June. In rest parts of the State weather was intermittently cloudy with scattered and isolated light to moderate rains. Marathwada and Vidarbha regions experienced widespread light to moderate rains during second and last week of June and in first week of July. Due to erratic behaviour of monsoon, the sowing of kharif crops was delayed in parts of State. However, due to receipt of rains in the second

सिःसऱ्या आठवड्यात सुरु होऊन ऑगस्टच्या मध्यापर्यंत पुणे झाल्या होत्या. जुलैच्या पहिल्या आठवड्यात व ऑगस्टच्या सुखातीच्या पंधरवड्यात राज्याच्या बहुतेक भागात विस्तृत स्वरूपाचा पाऊस झाला. हा पाऊस खरीप पिकांच्या वाढीसाठी उपयुक्त झाला. त्यानंतर मात्र १६ ऑगस्ट ते १९ सप्टेंबर पर्यंत कोकण व नागपूर विभागाचा काही भाग वगळता राज्याच्या बहुतेक भागात पावसात मोठा खंड पडला. पणिणामी राज्यातील हलक्या जमिनीतील खरीप पिकांच्या वाढीवर त्याचा विपरीत परिणाम होऊन पिकांची वाढ खुंटली व त्यापासून काहीच उत्पन्नाची आशा राहिली नाही.

९ ते १२ सप्टेंबरच्या दरम्यान अहमदनगर, पुणे आणि सोलापूर जिल्ह्यांच्या काही भागात तसेच सातारा जिल्ह्यातील तुरळक ठिकाणी हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाला. त्याचप्रमाणे ऑक्टोबरच्या पहिल्या आठवड्यात राज्यात विस्तृत स्वरूपाचा हलका ते मध्यम पाऊस झाला. हा पाऊस रब्बी पिकांच्या पेरण्या हाती घेण्यासाठी व उशिरा पेरलेल्या कपाशी तुर आणि ज्वारी या खरीप पिकांची स्थिती सुधारण्यास व त्यांच्या योग्य वाढीसाठी उपयुक्त ठरला.

राज्याच्या काही भागात रब्बी ज्वारी, करडई, सूर्यफूल आणि जवस या पिकांच्या पेरण्या सप्टेंबरच्या शेवटच्या आठवड्यात सुरु झाल्या तर जिराईत गहू व हरभरा या पिकांच्या पेरण्या ऑक्टोबरच्या मध्यात सुरु झाल्या. त्या नोव्हेंबरच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत जवळजवळ संपल्या होत्या. तथापि वागायत गहू व हरभरा या पिकांच्या पेरण्या मात्र प्रगती पथावर होत्या व डिसेंबर अखेर संपल्या. राज्याच्या काही भागात वागायती रब्बी पिकांची तसेच भारी जमिनीतील रब्बी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. मात्र हलक्या व मध्यम जमिनीवरील उम्या जिरायती रब्बी पिकांची वाढ पुरेशा ओलीअभावी खुंटून ती पिके वाळण्याच्या मार्गावर होती. तथापि १५ जानेवारीत झालेल्या हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पवसामुळे मराठवाडा आणि विदर्भ विभागाच्या काही भागात विशेषकरून उशिरा पेरणी केलेल्या रब्बी पिकांना काही प्रमाणात जीवदान मिळाले. फेब्रुवारीअखेर राज्याच्या काही भागात जिरायती रब्बी पिकांच्या कापण्या जवळजवळ संपत आलेल्या होत्या. त्याचप्रमाणे एप्रिलच्या सुखातीच्या आठवडाअखेर राज्याच्या काही भागात वागायत गहू व हरभरा या पिकांच्या कापण्या जवळजवळ आटोपल्या होत्या.

फेब्रुवारी महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात मराठवाडा आणि विदर्भ विभागात तसेच नाशिक विभागात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा वादळी व गारांचा पाऊस झाला. त्याचप्रमाणे विदर्भ विभागाच्या पश्चिमेकडील जिल्ह्यातही फेब्रुवारी महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात गारपीट झाली. या गारपीटीमुळे व वादळी पावसामुळे वरील विभागातील उम्या रब्बी पिकांचे काही, प्रमाणात नुकसान झाले आहे.

डिसेंबर महिनाअखेर कोकण विभागात तर पूर्व विदर्भातील भंडारा व चंद्रपूर जिल्ह्यात फेब्रुवारी महिन्याच्या सुखातीस उन्हाळी भाताच्या रोपवाटिका टाकण्याचे काम आटोपण्यात आले. फेब्रुवारीअखेर राज्यातील भात पिकविणाऱ्या भागात उन्हाळी भात लावणीची कामे आटोपली होती. तथापि कोकण विभागातील ठाणे व रायगड जिल्ह्यात ती मार्च महिन्याच्या मध्यात आटोपली होती. मार्च महिन्याच्या मध्यापासून सिंधुदूर्ग जिल्ह्याच्या काही भागात उन्हाळी भात पिकांच्या कापणीस अल्पप्रमाणात सुरुवात होऊन त्यानंतर ती प्रगतीपथावर होती. कोकण विभागाच्या राहिलेल्या भागात भात पीक फुटण्यावर होते. तसेच विदर्भ विभागातील भंडारा व चंद्रपूर जिल्ह्याच्या काही भागात

and last week of June and first week of July the kharif sowing were undertaken in the third week of June and were completed in the middle of August. During the first fortnight of August widespread rains were received in almost all parts of the State. These rains were beneficial for proper growth of kharif crops. Subsequently there was a long dry spell from 16th August to 19th September. In most parts of the State except Konkan and parts of Nagpur division. Consequently the kharif crops on light soil were adversely affected and practically no yield is expected from the crops on light soil.

Light to moderate rains were received in parts of Ahmadnagar, Pune and Solapur districts and in few pockets of Satara, district from the 9th to 12th September. Similarly the State experienced widespread light to moderate rains during the first week of October. These rains were beneficial for undertaking the sowing of rabi crops and for improvement and for proper growth of late sown kharif crops such as cotton tur and jowar.

Sowing of rabi jowar, safflower, sunflower and linseed was commenced in parts of the State towards the last week of September and that of unirrigated wheat and gram crops in middle of October. The sowing of rabi crops was nearly completed in parts of the State in the first fortnight of November except irrigated wheat and gram crops. The sowing of irrigated rabi crops was also completed in parts of the State by the end of December 1985. Germination and growth of irrigated rabi crops and unirrigated rabi crops on heavy soil was reported to be satisfactory. The growth of standing unirrigated rabi crops on light and medium soils was stunted and they were showing signs of withering due to moisture stress. Light to moderate rains received on 15th January 1986 were beneficial to some extent to late sown rabi crops particularly in parts of Marathwada and Vidarbha regions. Interculturing operations in rabi fields were in progress. Harvesting of unirrigated rabi crops was nearing completion in parts of the State towards the end of February. Similarly the harvesting of irrigated wheat and gram crops was also nearing completion in the first week of April in parts of the State.

However, during the first fortnight of February light to moderate rains accompanied with hailstorm were received in parts of Marathwada and Vidarbha regions and in parts of Nasik division. Western Vidarbha region also experienced hailstorm in the last week of February. Consequently the standing rabi crops were adversely affected in the above-mentioned regions.

Sowing of summer of paddy nursery was ended in parts of Konkan region towards the end of December 1985 and that of in far-eastern districts of Bhandara and Chandrapur by the first week of February 1986. Transplanting of summer paddy crop was completed by the end of February except Thane and Raigad districts of Konkan region where the operation was completed in the middle of March. Harvesting of summer paddy crop was started on small scale in parts of Sindhudurg districts in the middle of March and was in progress thereafter. The crop of summer paddy was in flowering in the rest parts of Konkan region

व कोल्हापूर जिल्ह्याच्या काही भागात ते फुटवे फुटण्याच्या अवस्थेत/पोटरीत होते. मार्चअखेर राज्याच्या काही भागात भुईमूग, वैशाखी मूग आणि सूर्यफूल या उन्हाळी पिकांच्या पेरण्या जवळजवळ पूर्ण होण्याच्या मार्गावर होत्या मात्र दख्खन विभागाच्या काही भागात त्या प्रगतीपथावर होत्या भात, भुईमूग, वैशाखी मूग आणि सूर्यफूल या उन्हाळी पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती.

राज्यातील दुष्काळी परिस्थितीमुळे विहिरींना व कालव्यांना पाणी कमी प्रमाणात असल्याने उन्हाळी पिकाखालील क्षेत्रात घट होईल व पेरलेल्या पिकांना पाण्याचा ताण पडत आहे.

राज्याच्या निरनिराळ्या भागात शेतकरी रब्बी पिकांची मळणी करणे, उन्हाळी पिकांना, भार्जापाला तसेच फळवागा यांना पाणी देणे, शेतात शेणखत वाहून नेऊन ते पसरविणे, त्याचप्रमाणे शेताची नांगरणी करून खरीप हंगामासाठी जमिन तयार करणे, भाताच्या शेतातील बांधाची दुरुस्ती करणे तसेच नवीन बांध घालणे इत्यादी कामे करत होती.

The crop was in tillering/flag leaf stage in parts of Bhandara and Chandrapur districts of Vidarbha region and in parts of Kolhapur districts. The sowing of summer crops of groundnut, vaishakhi mung and sunflower was also nearing completion in parts of the State. Condition of summer crops already sown was reported to be satisfactory in parts of the State.

Due to scarcity condition prevailing in different districts irrigation water is not sufficiently available to summer crops and hence area under summer groundnut will decrease considerably this year.

Cultivators in different parts of the State were busy in threshing the harvested product of rabi crops, irrigating summer crops, vegetable and fruit gardens and transporting and spreading Garm Yard Manures in the fields. The other operations were in progress were ploughing and preparation of land for the ensuing kharif season, constructing new paddy bunds and repairing the old ones in paddy tract.

तफ्ता नऊ
TABLE IX

१९८३-८४ ते १९८५-८६ या वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रांतून भात बियाणे वाटप
Distribution of Paddy Seed through Public Sector during 1983-84 to 1985-86

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	भात बियाणे वाटप क्विंटलमध्ये Paddy Seed distributed in Quintals			District
		१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	१९८५-८६ 1985-86	
१	वृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	2192.36	3985.35	2160.00	Thane
३	रायगड	2220.77	3363.75	1415.78	Raigad
४	रत्नागिरी	1575.45	610.10	773.00	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	343.90	934.70	260.00	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	6332.48	8893.90	4608.78	Total Konkan Division
६	नाशिक	241.60	415.05	35.00	Nashik
७	धुळे	17.00	42.50	20.00	Dhule
८	जळगांव	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	258.60	457.55	55.00	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	18.78	40.00	8.00	Ahmednagar
१०	पुणे	19.37	532.90	8.00	Pune
११	सोलापूर	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	38.15	572.90	16.00	Total Pune Division
१२	सातारा	57.70	150.00	17.90	Satara
१३	सांगली	15.00	70.00	14.00	Sangli
१४	कोल्हापूर	770.77	1256.85	1015.00	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	843.47	1476.85	1046.90	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	5.38	5.40	1.00	Aurangabad
१६	जालना	3.82	4.25	1.00	Jalna
१७	परभणी	4.67	6.25	2.00	Parbhani
१८	बीड	2.10	10.75	1.00	Beed
१९	नांदेड	6.67	12.10	2.60	Nanded
२०	उस्मानाबाद	3.60	4.90	1.00	Osmanabad
२१	लातूर	245.57	6.75	1.00	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	271.81	50.40	10.00	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	2.50	3.05	1.00	Buldhana
२३	अकोला	2.50	5.00	1.00	Akola
२४	अमरावती	3.75	5.00	1.00	Amravati
२५	यवतमाळ	8.60	5.00	1.00	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	17.35	18.05	4.00	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	283.00	582.00	20.00	Nagpur
२८	भंडारा	930.76	1137.00	2078.00	Bhandara
२९	चंद्रपूर	1011.00	1010.00	50.00	Chandrapur
३०	गडचिरोली	205.00	400.00	1799.00	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	2429.76	3129.00	3947.00	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	10191.62	14598.65	9687.68	Total Maharashtra State

तक्ता बहा
TABLE X

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले वियाणे वाटप (संकरित ज्वारी)
Seed distribution through public sector (Hybrid Jawar)

क्रमांक Serial No.	जिल्हा	वियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) Seed distribution in Quintals					District
		१९८१-८२ 1981-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	
१	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिध्दुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग		Total Konkan Division
६	नाशिक	1977	1221.45	1459.41	1908.26	1701.52	Nashik
७	धुळे	1484	1069.35	1812.00	1733.60	2235.53	Dhule
८	जळगांव	6189	5164.39	6967.85	6711.33	8693.52	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग		9650	7455.19	10239.26	10353.19	12630.57	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	966	746.40	1299.02	1631.03	1434.27	Ahmednagar
१०	पुणे	1021	617.69	1020.90	1307.77	1231.41	Pune
११	सोलापूर	707	387.82	440.04	842.90	1079.85	Solapur
एकूण पुणे विभाग		2694	1751.91	2759.96	3781.70	3745.53	Total Pune Division
१२	सातारा	2194	2573.05	2454.64	3654.44	4121.40	Satara
१३	सांगली	2790	1947.64	4113.11	3381.40	4293.02	Sangli
१४	कोल्हापूर	708	615.33	971.50	1683.44	2390.51	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग		5692	5136.02	7539.25	8719.28	10804.93	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	1439	886.91	2292.86	1477.43	1731.54	Aurangabad
१६	जालना	..	276.10	993.00	1551.05	1536.24	Jalna
१७	परभणी	1393	1866.17	2752.00	3079.58	2888.82	Parbhani
१८	बीड	1802	1192.08	990.00	2127.75	2404.74	Beed
१९	नांदेड	3014	4721.78	7036.51	7005.75	6747.73	Nanded
२०	उस्मानाबाद	4442	3435.90	338.00	1662.47	2226.27	Osmanabad
२१	लातूर	283.25	3612.57	5571.01	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग		12090	12378.94	14685.62	20516.60	23106.35	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	3636	2922.16	4953.92	4574.87	5365.76	Buldhana
२३	अकोला	4054	3809.32	5411.37	5657.17	5382.46	Akola
२४	अमरावती	3225	2309.93	3745.07	2900.00	3306.12	Amravati
२५	यवतमाळ	3434	4628.53	6062.30	8699.81	8330.28	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग		14349	13669.94	20172.66	21831.85	22384.62	Total Amravati Division
२६	वर्धा	2199	2144.37	3065.62	3435.00	3484.31	Wardha
२७	नागपूर	1880	1777.94	2291.19	2222.66	2955.19	Nagpur
२८	भंडारा	..	2.00	..	323.71	..	Bhandara
२९	चंद्रपूर	651	420.66	668.26	908.40	748.87	Chandrapur
३०	गडचिरोली	15.02	5.00	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग		4730	4344.97	6025.07	6904.79	7193.37	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य		49205	44736.97	61421.82	72107.41	79865.37	Total Maharashtra State

तक्ता अकरा—TABLE XI
सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले संकरीत बाजरी बियाणे वाटप
Hybrid Bajra seed distribution through public sector

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हाचे नाव	बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) (सार्वजनिक क्षेत्रातून) Seed distributed in Quintals (through Public Sector)				District
		१९८२-८३ 1982-83	१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	१९८५-८६ 1985-86	
१	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६	नाशिक	1111.52	1528.82	1579.95	1293.18	Nashik
७	धुळे	523.86	968.19	780.14	865.48	Dhule
८	जळगाव	1508.81	1474.23	675.26	1223.35	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	3144.19	3971.24	3035.35	3382.01	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	766.13	1193.95	735.23	1182.34	Ahmednagar
१०	पुणे	134.49	534.40	277.32	489.76	Pune
११	सोलापूर	241.83	261.33	45.53	494.70	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1142.45	1989.68	1058.08	2166.80	Total Pune Division
१२	सातारा	27.36	43.97	90.24	411.84	Satara
१३	सांगली	116.70	219.02	75.82	217.82	Sangli
१४	कोल्हापूर	..	1.00	..	0.75	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	144.06	263.99	166.06	630.41	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	433.98	713.34	689.00	1572.06	Aurangabad
१६	जालना	93.99	128.85	78.00	123.63	Jalna
१७	परभणी	30.63	37.50	6.00	30.50	Parbhani
१८	बीड	377.89	138.00	419.38	491.36	Beed
१९	नांदेड	6.43	0.48	Nanded
२०	उस्मानाबाद	..	5.00	..	25.92	Osmanabad
२१	लातूर	..	1.25	..	16.32	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	942.92	1024.42	1192.38	2259.79	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	0.06	10.49	5.00	8.65	Buldhana
२३	अकोला	64.38	8.75	5.00	34.95	Akola
२४	अमरावती	5.55	2.49	..	6.25	Amravati
२५	यवतमाळ	18.66	109.17	54.00	99.84	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	88.65	130.90	64.00	149.69	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	218.69	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	Chandrapur
३०	गडचिरोली	218.69	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	218.69	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	5680.96	7380.23	5515.87	8588.70	Total Maharashtra State

तक्ता बारा
TABLE XII

सार्वजनिक क्षेत्रातून बियाणे वाटप (अधिक उत्पन्न देणारा गहू)
Seed distributed through public sector in quintals (High yielding varieties wheat)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	गहू बियाणे वाटप क्विंटलमध्ये (सार्वजनिक क्षेत्रातून) Wheat Seed distributed in Quintals (through Public Sector)				District
		१९८२-८३ 1982-83	१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	१९८५-८६ 1985-86	
१	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	2.40	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण वि.	2.40	Total Konkan Division
६	नाशिक	2230	6509.60	2314.70	3737.00	Nashik
७	धुळे	1764	2691.20	1102.90	2054.90	Dhule
८	जळगाव	3457	7133.20	1905.80	3777.00	Jalgaon
	एकूण नाशिक वि.	7451	16334.00	5323.40	9568.90	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	2311	5484.88	2657.05	6352.00	Ahmednagar
१०	पुणे	1722	2224.00	2167.60	2759.40	Pune
११	सोलापूर	767	395.05	549.40	1698.00	Solapur
	एकूण पुणे वि.	4800	8103.93	5374.05	10809.40	Total Pune Division
१२	सातारा	961	1144.15	1243.28	1586.00	Satara
१३	सांगली	289	421.60	779.60	533.00	Sangli
१४	कोल्हापूर	342	599.30	629.49	692.00	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर वि.	1592	2165.05	2652.37	2811.00	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	764	1630.80	287.10	2978.50	Aurangabad
१६	जालना	1107	1819.02	421.10	3030.00	Jalna
१७	परभणी	745	1425.85	475.50	3548.00	Parbhani
१८	बीड	467	1910.00	799.20	4902.00	Beed
१९	नांदेड	1574	1774.40	416.20	3958.00	Nanded
२०	उस्मानाबाद	2006	606.00	304.40	1169.00	Osmanabad
२१	लातूर	..	1316.25	344.20	4453.00	Latur
	एकूण औरंगाबाद वि.	6663	10482.32	3047.70	24038.50	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	796	1835.20	735.80	4273.00	Buldhana
२३	अकोला	1981	1969.20	921.20	5288.00	Akola
२४	अमरावती	2634	2830.40	655.60	2724.00	Amravati
२५	यवतमाळ	2272	2867.60	746.20	2941.00	Yavatmal
	एकूण अमरावती वि.	7683	9502.40	3058.80	15226.00	Total Amravati Division
२६	वर्धा	994	1311.52	1119.00	1401.00	Wardha
२७	नागपूर	2013	17.50	1320.00	1477.00	Nagpur
२८	भंडारा	..	5.00	30.00	..	Bhandara
२९	चंद्रपूर	314	5.00	478.80	25.00	Chandrapur
३०	गडचिरोली	..	2.50	20.00	50.00	Gadchiroli
	एकूण नागपूर वि.	3321	1341.52	2967.80	2953.00	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	31510	47929.22	22424.12	65409.20	Total Maharashtra State

तक्ता-तेरा
TABLE—XIII

सन १९८४-८५ व १९८५-८६ चे प्रमाणीत/सत्यस्थितीदर्शक कडधान्याच्या वियाणांचे सार्वजनिक क्षेत्रातून वाटप
Distribution of certified/truthful labelled seed of pulses through public sector from 1984-85 and 1985-86

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	१९८४-८५ (क्विटलमध्ये) 1984-85 Quantity in Qntls.	तूर Tur	मूग 1985-86 Moong	उडिद Udid	क्विटलमध्ये वाल, चवळी, मटकी Quantity in Qntls. Wal, Chavli, Matki	हरभरा Gram	District
१	ठाणे	250.00	..	31.20	157.40	Thane
२	रायगड	250.00	..	25.65	25.00	Raigad
३	रत्नागिरी	25.00	..	10.00	25.00	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	25.00	..	10.00	50.00	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	550.00	..	76.85	257.40	Total Konkan Division
५	नाशिक	829.62	144.55	35.80	11.70	271.95	Nashik
६	धुळे	730.18	20.10	47.45	26.90	133.65	Dhule
७	जळगाव	851.50	95.60	16.65	352.60	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	2411.30	260.25	99.90	38.60	758.20	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	688.88	198.91	32.35	21.90	493.35	Ahmadnagar
९	पुणे	538.30	8.75	38.69	8.15	327.00	Pune
१०	सोलापूर	441.92	104.26	17.30	1.50	438.75	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1669.10	311.92	88.34	31.55	1259.60	Total Pune Division
११	सांगली	439.35	4.90	41.31	0.35	286.00	Sangli
१२	सातारा	321.29	2.56	35.75	13.86	270.00	Satara
१३	कोल्हापूर	301.82	4.50	8.30	1.20	74.00	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	1062.46	11.96	85.36	15.41	630.00	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	403.01	371.69	20.00	252.00	Aurangabad
१५	जालना	310.45	21.15	10.75	5.51	216.00	Jalna
१६	परभणी	219.70	50.43	51.82	232.00	Parbhani
१७	बीड	337.35	102.70	23.85	250.00	Beed
१८	नांदेड	294.34	31.91	14.75	1.30	225.00	Nanded
१९	उस्मानाबाद	141.71	44.08	33.35	4.05	236.00	Osmanabad
२०	लातूर	194.75	50.01	9.00	49.60	251.00	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	1901.31	671.97	163.52	60.56	1662.00	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	683.17	32.90	70.50	14.45	260.50	Buldhana
२२	अकोला	646.74	57.70	259.70	1.50	157.25	Akola
२३	अमरावती	420.18	20.65	25.50	4.00	287.00	Amravati
२४	यवतमाळ	904.70	58.41	59.64	1.40	102.35	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	2654.79	169.66	415.34	21.35	807.10	Total Amravati Division
२५	वर्धा	316.53	58.14	12.04	131.00	Wardha
२६	नागपूर	622.35	80.57	22.15	83.00	Nagpur
२७	भंडारा	215.00	..	20.00	Bhandara
२८	चंद्रपूर	669.40	17.10	68.45	205.85	Chandrapur
२९	गडचिरोली	195.00	50.00	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	2018.28	155.91	122.64	469.85	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	12267.24	1581.57	1051.95	167.47	5844.15	Total Maharashtra State

तक्ता चौदा
TABLE XIV

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले बियाणे वाटप १९८३-८४ (संकरित कापूस)
Seed distribution through public sector during the year 1983-84 (Hybrid Cotton)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित कापूस बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) Hybrid Cotton Seed distribution in 1983-84 (in Quintals)						एकूण Total	District	
		संकरित H-4	४ H-6	वरलक्ष्मी Varlaxmi	गोदावरी Godavari	सावित्री Savitri	PKV-2 (AHH-468)			
१	ठाणे	Thane	
२	रायगड	Raigad	
३	रत्नागिरी	Ratnagiri	
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division	
५	नाशिक	Nashik	
६	धुळे	..	1	..	7	..	1	9	Dhule	
७	जळगाव	..	52	3	7	3	..	20	85	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	..	53	3	14	3	..	21	94	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	Ahmadnagar
९	पुणे	Pune
१०	सोलापूर	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	Total Pune Division
११	सातारा	Satara
१२	सांगली	Sangli
१३	कोल्हापूर	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	Aurangabad
१५	जालना	..	13	3	29	5	34	Jalna
		47	4	67	
१६	परभणी	..	217	..	1	11	..	2	231	Parbhani
१७	बीड	..	1	1	Beed
१८	नांदेड	..	520	14	..	28	562	Nanded
१९	उस्मानाबाद	..	8	5	13	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	759	3	77	25	..	44	908	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	..	28	13	89	9	139	Buldhana
२२	अकोला	..	189	14	16	4	..	113	336	Akola
२३	अमरावती	..	108	21	..	11	..	26	166	Amravati
२४	यवतमाळ	..	866	150	232	1248	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	..	1191	198	105	15	..	380	1889	Total Amravati Division
२५	वर्धा	..	468	48	..	42	..	77	635	Wardha
२६	नागपूर	..	165	9	69	243	Nagpur
२७	भंडारा	Bhandara
२८	चंद्रपूर	..	50	29	21	100	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	683	86	..	42	..	167	978	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	2686	290	196	85	..	612	3869	Total Maharashtra State

तक्ता चौदा
TABLE XIV

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले बियाणे वाटप १९८४-८५ (संकरित कापूस)
Seed distribution through public sector during the year 1984-85 (Hybrid Cotton)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित कापूस बियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) १९८४-८५ Hybrid Cotton Seed distribution (in Quintal) 1984-85						एकूण Total	District
		संकरित ४ H-4	संकरित ६ H-6	वरलक्ष्मी Varlaxmi	गोदावरी Godavari	सावित्री Savitri	PKV-2 AHH-468		
१	ठाणे	Thane
२	रायगड	Raigad
३	रत्नागिरी	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
५	नाशिक	9.00	9.00	9.00	Nashik
६	धुळे	6.00	2.95	8.95	Dhule
७	जळगाव	32.00	0.18	2.03	47.30	81.51	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	47.00	0.18	2.03	50.25	99.46	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	Ahmadnagar
९	पुणे	Pune
१०	सोलापूर	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	Total Pune Division
११	सातारा	Satara
१२	सांगली	0.02	..	0.02	Sangli
१३	कोल्हापूर	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	0.02	..	0.02	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	4.00	2.26	6.26	Aurangabad
१५	जालना	24.00	7.80	31.80	Jalna
१६	परभणी	232.00	1.32	3.03	0.34	..	44.89	281.58	Parbhani
१७	बीड	Beed
१८	नांदेड	494.00	9.85	..	6.53	..	37.21	547.59	Nanded
१९	उस्मानाबाद	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	754.00	11.17	3.03	6.87	..	92.16	867.23	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	51.00	54.51	95.04	..	2.02	85.88	288.45	Buldhana
२२	अकोला	190.00	13.99	12.76	284.99	501.74	Akola
२३	अमरावती	180.00	32.46	0.90	0.23	..	309.93	523.52	Amravati
२४	यवतमाळ	999.00	172.79	439.77	1611.56	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	1420.00	273.75	108.70	0.23	2.02	1120.57	2925.27	Total Amravati Division
२५	वर्धा	423.00	51.96	..	3.10	..	90.68	568.74	Wardha
२६	नागपूर	180.00	16.45	45.54	241.99	Nagpur
२७	भंडारा	Bhandara
२८	चंद्रपूर	101.00	5.20	62.82	169.02	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	704.00	73.61	..	3.10	..	199.04	979.75	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	2925.00	358.71	113.76	10.20	2.04	1462.02	4871.73	Total Maharashtra State

तक्ता चौदा

TABLE-XIV

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले बियाणे वाटप १९८५-८६ (संकरित कापूस)

Seed distribution through public sector during the year 1985-86 (Hybrid Cotton)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित कापूस बियाणे वाटप १९८५-८६ (क्वटलमध्ये) Hybrid Cotton Seed distribution in 1985-86 (in Quintal)						एकूण Total	District
		संकरित-४ H-4	वरलक्ष्मी Varlaxmi	सावित्री Savitri	एच-६ H-6	गोदावरी Godavari	एएचएच४६८ AHH-468 (PKV Hy-2)		
१	ठाणे	Thane
२	रायगड	Raigad
३	रत्नागिरी	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
एकूण कोकण विभाग		Total Konkan Division
५	नाशिक	5.87	3.13	..	1.34	..	1.99	12.33	Nashik
६	धुळे	5.97	3.00	4.53	13.50	Dhule
७	जळगाव	54.65	3.78	..	24.50	..	29.10	112.03	Jalgaon
एकूण नाशिक विभाग		66.49	9.91	..	25.84	..	35.62	137.86	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	0.28	2.31	0.35	2.94	Ahmadnagar
९	पुणे	Pune
१०	सोलापूर	..	0.40	0.40	Solapur
एकूण पुणे विभाग		0.28	2.71	0.35	3.34	Total Pune Division
११	सातारा	Satara
१२	सांगली	Sangli
१३	कोल्हापूर	Kolhapur
एकूण कोल्हापूर विभाग		Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	1.38	56.58	..	0.03	..	0.03	60.40	Aurangabad
१५	जालना	19.24	16.93	..	14.39	..	14.39	50.56	Jalna
१६	परभणी	202.75	44.57	..	44.57	247.41	Parbhani
१७	बीड	1.01	1.01	Beed
१८	नांदेड	412.31	40.60	..	40.60	453.90	Nanded
१९	उस्मानाबाद	Osmanabad
२०	लातूर	0.92	0.92	Latur
एकूण औरंगाबाद विभाग		637.61	73.51	..	99.59	..	99.59	814.20	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	44.92	104.69	..	40.46	..	88.17	278.24	Buldhana
२२	अकोला	250.68	1.15	..	25.76	..	373.17	650.76	Akola
२३	अमरावती	132.89	18.36	..	302.26	453.51	Amravati
२४	यवतमाळ	1033.48	58.48	..	408.49	1500.43	Yavatmal
एकूण अमरावती विभाग		1461.97	105.84	..	143.06	..	1172.09	2882.96	Total Amravati Division
२५	वर्धा	595.65	84.64	..	84.26	764.55	Wardha
२६	नागपूर	208.53	37.26	..	31.64	277.43	Nagpur
२७	भंडारा	Bhandara
२८	चंद्रपूर	216.86	19.80	..	18.02	254.68	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
एकूण नागपूर विभाग		1021.04	141.70	..	133.92	1296.66	Total Nagpur Division
एकूण महाराष्ट्र राज्य		3187.39	191.97	..	314.09	..	1441.57	5135.02	Total Maharashtra State

तक्ता पंधरा
TABLE XV

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले गळीत धान्ये बियाणे वाटप १९८४-८५ व १९८५-८६
Seed distribution of oilseeds through public sector during the year 1984-85 and 1985-86

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	बियाणे वाटप १९८४-८५ भूईमूग (क्विलमध्ये) Seed distribution in Qtls. in 1984-85 Groundnut	बियाणे वाटप (क्विलमध्ये) १९८५-८६ Seed distribution in Quintals 1985-86				District
		खरीप भूईमूग Kharif Groundnut	उन्हाळी भूईमूग Summer Groundnut	करडई Safflower	सूर्यफूल Sunflower		
१	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	435.00	52.50	450.00	..	4.36	Thane
३	रायगड	277.50	52.50	180.00	..	2.50	Raigad
४	रत्नागिरी	344.10	90.00	463.80	..	10.00	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	766.80	165.00	751.00	..	5.00	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	1823.40	359.00	1844.80	..	21.86	Total Konkan Division
६	नाशिक	2421.76	1294.65	315.00	40.00	29.78	Nashik
७	धुळे	3126.60	1341.60	463.00	65.00	76.00	Dhule
८	जळगाव	3259.10	1307.85	854.00	216.00	13.64	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	8807.46	3944.10	1632.00	321.00	119.42	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	3537.80	741.00	2109.50	85.00	352.52	Ahmadnagar
१०	पुणे	3620.97	4001.25	642.00	116.00	327.85	Pune
११	सोलापूर	1356.38	225.00	694.00	234.00	869.26	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	8515.15	4967.25	3445.50	435.00	1549.63	Total Pune Division
१२	सातारा	2876.63	1287.57	814.00	63.00	53.04	Satara
१३	सांगली	3216.50	867.10	310.80	106.00	68.83	Sangli
१४	कोल्हापूर	4079.55	1655.20	769.00	5.00	..	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	10172.68	3809.87	1893.80	174.00	121.67	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	631.65	415.80	149.00	120.00	206.50	Aurangabad
१६	जालना	581.25	276.30	249.00	79.20	122.61	Jalna
१७	परभणी	2463.81	164.40	1671.00	149.94	195.60	Parbhani
१८	बीड	367.80	88.40	104.00	58.00	748.62	Beed
१९	नांदेड	2966.13	310.88	1848.50	136.33	296.14	Nanded
२०	उस्मानाबाद	450.00	277.10	15.00	61.00	286.44	Osmanabad
२१	लातूर	501.80	320.70	15.00	116.45	881.26	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	7962.44	1803.58	4051.50	720.92	2737.17	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	1486.95	427.80	690.00	227.45	59.64	Buldhana
२३	अकोला	2327.70	580.20	1297.00	66.00	113.72	Akola
२४	अमरावती	1355.36	489.60	450.50	45.00	15.00	Amravati
२५	यवतमाळ	3051.50	597.60	1793.50	37.00	26.52	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	8221.51	2095.20	4231.00	375.45	214.88	Total Amravati Division
२६	वर्धा	1806.30	543.57	1020.00	23.95	15.08	Wardha
२७	नागपूर	1113.09	633.32	422.00	19.95	45.24	Nagpur
२८	भंडारा	450.00	149.70	165.00	40.00	34.60	Bhandara
२९	चंद्रपूर	435.00	150.00	75.00	20.20	55.00	Chandrapur
३०	गडचिरोली	194.85	75.00	15.00	20.00	35.00	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	3999.24	1551.59	1697.00	123.90	184.92	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	49501.88	18530.59	18795.60	2150.27	4949.55	Total Maharashtra State

तक्ता सोळा
TABLE XVI

राज्यातील जिल्हावार रासायनिक खत वापराचे सरासरी हेक्टरी प्रमाण
Districtwise average use of fertiliser per hectare in the Maharashtra State (कि./हे.) (Figures in kg./ha.)

अनु. Sr. No.	जिल्हा	१९६०-६१ 1960-61	१९७१-७२ 1971-72	१९७५-७६ 1975-76	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	१९८२-८३ 1982-83	District
१	ठाणे	..	22.15	20.5	22.7	29.2	18.1	Thane
२	रायगड	..	31.65	25.8	38.9	50.0	33.5	Raigad
३	रत्नागिरी	..	17.95	14.8	15.2	26.0	26.3	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	..	23.91	20.30	25.60	35.0	25.9	Total Konkan Division.
५	नाशिक	..	12.28	19.2	25.5	33.4	24.0	Nashik
६	धुळे	..	15.02	23.3	35.7	40.0	32.3	Dhule
७	जळगाव	..	14.96	27.0	51.3	57.1	51.4	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	..	14.09	23.1	37.5	43.5	35.9	Total Nashik Division.
८	अहमदनगर	..	10.40	12.7	20.6	26.0	19.4	Ahmadnagar
९	पुणे	..	14.52	10.2	15.8	30.8	6.4	Pune
१०	सोलापूर	..	8.43	7.6	13.3	15.5	16.5	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	11.11	10.10	19.90	24.10	24.1	Total Pune Division.
११	सातारा	..	14.1	11.9	31.2	32.6	20.6	Satara
१२	सांगली	..	16.15	12.5	28.4	33.2	25.1	Sangli
१३	कोल्हापूर	..	38.50	51.4	113.4	142.5	129.5	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	22.91	28.60	57.6	71.76	58.4	Total Kolhapur Division.
१४	औरंगाबाद	..	6.95	6.9	16.5	17.1	20.6	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	..	8.69	7.2	7.8	9.6	11.3	Parbhani
१७	बीड	..	8.14	8.0	5.9	7.5	8.5	Beed
१८	नांदेड	..	10.37	8.4	12.7	18.9	17.6	Nanded
१९	उस्मानाबाद	..	7.12	5.4	7.3	10.5	8.3	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	8.23	7.18	10.0	12.72	22.1	Total A'bad Division.
२१	बुलढाणा	..	12.11	13.3	22.0	38.6	32.8	Buldhana
२२	अकोला	..	10.15	11.3	13.5	18.1	20.8	Akola
२३	अमरावती	..	11.73	14.1	22.5	24.7	24.4	Amravati
२४	यवतमाळ	..	10.81	7.2	12.3	15.2	15.7	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	..	11.20	11.47	17.57	24.15	31.2	Total Amravati Division.
२५	वर्धा	..	17.05	15.2	19.6	20.8	38.6	Wardha
२६	नागपूर	..	15.18	17.3	29.6	32.2	45.1	Nagpur
२७	भंडारा	..	14.92	16.9	13.9	17.8	18.0	Bhandara
२८	चंद्रपूर	..	11.22	13.2	9.5	11.0	16.0	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	14.59	15.65	18.0	20.45	39.2	Total Nagpur Division.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	12.47	13.2	21.4	26.6	25.4	Total Maharashtra State.

तस्ता सतरा
TABLE XVII

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९७५-७६
Districtwise Consumption of Fertilizers during 1975-76

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनु. Sr. No.	जिल्हाचे नाव	नं. N.	स्फुरद P	पालाश K.	District
१	ठाणे	3435	750	1277	Thane
२	रायगड	3676	697	1347	Raigad
३	रत्नागिरी	3344	788	1526	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	10455	2235	4150	Total Konkan Division
५	नाशिक	12261	2325	3149	Nashik
६	धुळे	11658	2341	3440	Dhule
७	जळगाव	15954	3095	4921	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	39873	7761	11510	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	10988	2380	3429	Ahmednagar
९	पुणे	7709	1307	1898	Pune
१०	सोलापूर	6026	1299	2438	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	24723	4986	7765	Total Pune Division
११	सातारा	4536	1389	1678	Satara
१२	सांगली	5032	1296	1875	Sangli
१३	कोल्हापूर	13214	3051	5127	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	22782	5736	8680	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	6139	1888	1743	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	4380	1254	1841	Parbhani
१७	बीड	4179	1153	1446	Beed
१८	नांदेड	4199	652	1439	Nanded
१९	उस्मानाबाद	4100	813	1530	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	22997	5760	7999	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	6380	1609	1854	Buldhana
२२	अकोला	6610	1166	1709	Akola
२३	अमरावती	6792	1715	1724	Amravati
२४	यवतमाळ	4104	1020	1263	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	23886	5510	6550	Total Amravati Division
२५	वर्धा	4284	826	1549	Wardha
२६	नागपूर	7289	1024	1508	Nagpur
२७	भंडारा	6156	1044	1495	Bhandara
२८	चंद्रपूर	6154	1091	1507	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	23883	3985	6059	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	168599	35973	52713	Total Maharashtra State

तक्ता सतरा-चालू
TABLE XVII-Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८१-८२
Districtwise Consumption of Fertilisers 1981-82

(आकडे मे. टनामध्ये)
(Figures in M. T.)

अनु. Sr. No.	जिल्हा	नव N	स्फुरद P	पालाश K	District
१	ठाणे	5372	1399	1240	Thane
२	रायगड	7007	2158	1285	Raigad
३	रत्नागिरी	5709	1826	2073	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	18079	5383	4598	Total Konkan Division
५	नाशिक	21992	4174	5577	Nashik
६	धुळे	19940	6199	5287	Dhule
७	जळगाव	32011	12142	9065	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	73943	22515	19929	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	20378	8883	5358	Ahmednagar
९	पुणे	19647	8803	6424	Pune
१०	सोलापूर	11911	3949	3018	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	51936	21640	14800	Total Pune Division
११	सातारा	14683	3777	3047	Satara
१२	सांगली	14065	4281	3761	Sangli
१३	कोल्हापूर	32370	18203	11382	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	61118	26261	18190	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	14618	5010	3348	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	6691	2615	1578	Parbhani
१७	बीड	3555	1634	1181	Beed
१८	नांदेड	9504	3258	2029	Nanded
१९	उस्मानाबाद	7856	2833	2408	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	42224	15350	10544	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	17228	6645	4663	Buldhana
२२	अकोला	10061	3388	2375	Akola
२३	अमरावती	11176	4374	3082	Amravati
२४	यवतमाळ	8829	2600	1800	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	47294	17007	11920	Total Amravati Division
२५	वर्धा	6232	2047	1500	Wardha
२६	नागपूर	12251	3997	3221	Nagpur
२७	भंडारा	5881	2135	1299	Bhandara
२८	चंद्रपूर	5051	1976	1010	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	29215	10155	7030	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	323809	118311	87011	Total Maharashtra State

तबता सतरा-चालू
TABLE XVII-Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८२-८३
Districtwise Consumption of Fertilizers during 1982-83

(आकडे ०० मे. टनामध्ये) (Figures in 00 M. T.)

अनु. Sr. No.	जिल्ह्याचे नाव	नत्र N	स्फुरद P	पालाश K	Name of the District
१	ठाणे	3929	533	533	Thane
२	रायगड	5918	784	289	Raigad
३	रत्नागिरी	3402	1254	991	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	2379	941	831	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	15578	3512	2644	Total Konkan Div.
५	नाशिक	14506	4927	3575	Nashik
६	धुळे	15677	6112	3520	Dhule
७	जळगाव	27720	9390	10704	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	57903	20429	17799	Total Nashik Div.
८	अहमदनगर	14485	6447	5087	Ahmednagar
९	पुणे	18897	15197	7092	Pune
१०	सोलापूर	12435	4289	3566	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	45817	25933	15745	Total Pune Div.
११	सातारा	7566	3008	2707	Satara
१२	सांगली	9442	3420	3833	Sangli
१३	कोल्हापूर	27735	14581	14008	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	44743	21009	20548	Total Kolhapur Div.
१४	औरंगाबाद	9151	3725	1940	Aurangabad
१५	जालना	8360	2051	2452	Jalna
१६	परभणी	7967	2757	2003	Parbhani
१७	बीड	3933	1976	1394	Beed
१८	नांदेड	8843	3088	1999	Nanded
१९	उस्मानाबाद	6001	2603	1675	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	44255	16200	11463	Total A'bad Div.
२१	बुलढाणा	14202	5578	4956	Buldhana
२२	अकोला	10057	4336	3751	Akola
२३	अमरावती	10631	4535	3271	Amravati
२४	यवतमाळ	7150	3790	2760	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	42040	18239	14738	Total Amravati Div.
२५	वर्धा	10708	5287	2198	Wardha
२६	नागपूर	16064	7210	4013	Nagpur
२७	भंडारा	6126	2724	911	Bhandara
२८	चंद्रपूर	8173	2577	1057	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	41071	17798	8179	Total Nagpur Div.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	291407	123120	91116	Total Maharashtra State

तक्ता सतरा-चालू
TABLE XVII-Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८३-८४.
Districtwise Fertilizer Consumption 1983-84

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हाचे नाव	नत्र N.	स्फुरद P.	पालाश K.	Name of the Districts
१	ठाणे	3949	516	501	Thane
२	रायगड	4502	534	375	Raigad
३	रत्नागिरी	1280	411	393	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	895	350	286	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	10626	1811	1555	Total Konkan Division
५	नाशिक	22422	7258	5550	Nashik
६	धुळे	23793	8125	3933	Dhule
७	जळगाव	42657	13365	12606 ✓	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	88872	28748	22089	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	34346	19610	10337 ✓	Ahmednagar
९	पुणे	23198	15406	6209	Pune
१०	सोलापूर	13041	5624	4366	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	70585	40640	20912	Total Pune Division
११	सातारा	12935	3957	3628	Satara
१२	सांगली	13419	4348	5695	Sangli
१३	कोल्हापूर	39759	10554	11188 ✓	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	66113	18859	20511	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	15362	4905	2975	Aurangabad
१५	जालना	6507	2417	1211	Jalna
१६	परभणी	10398	2744	2264	Parbhani
१७	बीड	3500	945	862	Beed
१८	नांदेड	14252	5313	3080	Nanded
१९	उस्मानाबाद	7378	2471	1366	Osmanabad
२०	लातूर	8738	3313	2149	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	66135	22108	13907	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	17227	5265	4487	Buldhana
२२	अकोला	9903	5022	3833	Akola
२३	अमरावती	11727	4336	1287	Amravati
२४	यवतमाळ	10810	2877	2576	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	49667	17500	12183	Total Amravati Division
२५	वर्धा	12431	3691	2037	Wardha
२६	नागपूर	13910	4552	2625	Nagpur
२७	भंडारा	9192	4064	962	Bhandara
२८	चंद्रपूर	4060	1350	721	Chandrapur
२९	गडचिरोली	6046	2072	1579	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	45639	15729	7924	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	397637	145395	99081	Total Maharashtra State

तत्ता सतरा-चालू TABLE XVII-Contd.
जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८४-८५ Districtwise Consumption of Fertilizers during 1984-85
(आकडे ०० में. टनामध्ये) (Figures in 00 M. T.)

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हाचे नाव	नत्र N.	स्फुरद P.	पालाश K.	Name of the District
१	ठाणे	5423	1510	1014	Thane
२	रायगड	6572	760	594	Raigad
३	रत्नागिरी	2117	698	494	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	627	253	242	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	14739	3221	2344	Total Konkan Divn.
५	नाशिक	24184	9579	8952	Nashik
६	धुळे	20127	7017	2970	Dhule
७	जळगाव	38137	13307	8503	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	82448	29903	20425	Total Nashik Divn.
८	अहमदनगर	17842	5952	4607	Ahmadnagar
९	पुणे	22005	11829	8960	Pune
१०	सोलापूर	12344	4598	3366	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	52191	22379	16933	Total Pune Divn.
११	सातारा	17437	6468	4689	Satara
१२	सांगली	15661	6949	6302	Sangli
१३	कोल्हापूर	30917	10095	11642	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	64015	23512	22633	Total Kolhapur Divn.
१४	औरंगाबाद	14451	5397	3015	Aurangabad
१५	जालना	4710	1384	528	Jalna
१६	परभणी	7936	2923	2196	Parbhani
१७	बीड	2191	690	672	Beed
१८	नांदेड	14274	6583	3217	Nanded
१९	उस्मानाबाद	6000	2845	1286	Osmanabad
२०	लातूर	8674	4317	2138	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	58236	24139	13052	Total Aurangabad Divn.
२१	बुलढाणा	16145	4421	2582	Buldhana
२२	अकोला	9794	3753	3010	Akola
२३	अमरावती	12284	4681	2712	Amravati
२४	यवतमाळ	14070	3005	2546	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	52293	15860	10850	Total Amravati Divn.
२५	वर्धा	11363	2875	1718	Wardha
२६	नागपूर	10365	3420	1752	Nagpur
२७	भंडारा	6985	2174	1377	Bhandara
२८	चंद्रपूर	2463	666	466	Chandrapur
२९	गडचिरोली	4117	1113	1402	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	35293	10248	6715	Total Nagpur Divn.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	359215	129262	92952	Total Maharashtra State

तक्ता सतरा—चालू TABLE XVII—Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८५-८६ Districtwise consumption of fertilizers during 1985-86

(आकडे '००' मे. टनामध्ये) (Figures in '00' M.T.)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हा	नत्र N.	स्फुरद P.	पालाश K.	District
१	बृहन्मुंबई	Gr. Bombay
२	ठाणे	6323	2052	1620	Thane
३	रायगड	6816	1001	575	Raigad
४	रत्नागिरी	4739	939	792	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	1993	1124	1075	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	19871	5116	4062	Total Konhan Division
६	नाशिक	34173	14244	9284	Nashik
७	धुळे	15865	4629	3210	Dhule
८	जळगाव	38379	17246	12027	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	88417	36119	24521	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	24283	8693	6318	Ahmadnagar
१०	पुणे	18747	6722	4746	Pune
११	सोलापूर	13829	5201	4350	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	56859	20616	15414	Total Pune Division
१२	सातारा	19553	7297	5895	Satara
१३	सांगली	18043	5375	4405	Sangli
१४	कोल्हापूर	38192	12849	12401	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	75788	25521	22701	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	14280	6094	2955	Aurangabad
१६	जालना	6537	2277	1537	Jalna
१७	परभणी	9211	3304	2185	Parbhani
१८	बीड	3842	970	924	Beed
१९	नांदेड	22482	7944	3667	Nanded
२०	उस्मानाबाद	2560	1070	592	Osmanabad
२१	लातूर	7779	3930	2748	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	66691	25589	14608	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	18244	6286	4990	Buldhana
२३	अकोला	13974	4911	3440	Akola
२४	अमरावती	13163	5840	3765	Amravati
२५	यवतमाळ	13766	5453	4742	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	59147	22490	16937	Total Amravati Division
२६	वर्धा	13871	4202	1977	Wardha
२७	नागपूर	14126	5470	3888	Nagpur
२८	भंडारा	9478	3287	1540	Bhandara
२९	चंद्रपूर	4645	2410	1237	Chandrapur
३०	गडचिरोली	1728	547	399	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	43848	15916	9041	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	410621	151367	107284	Total Maharashtra State

तक्ता अठरा TABLE XVIII

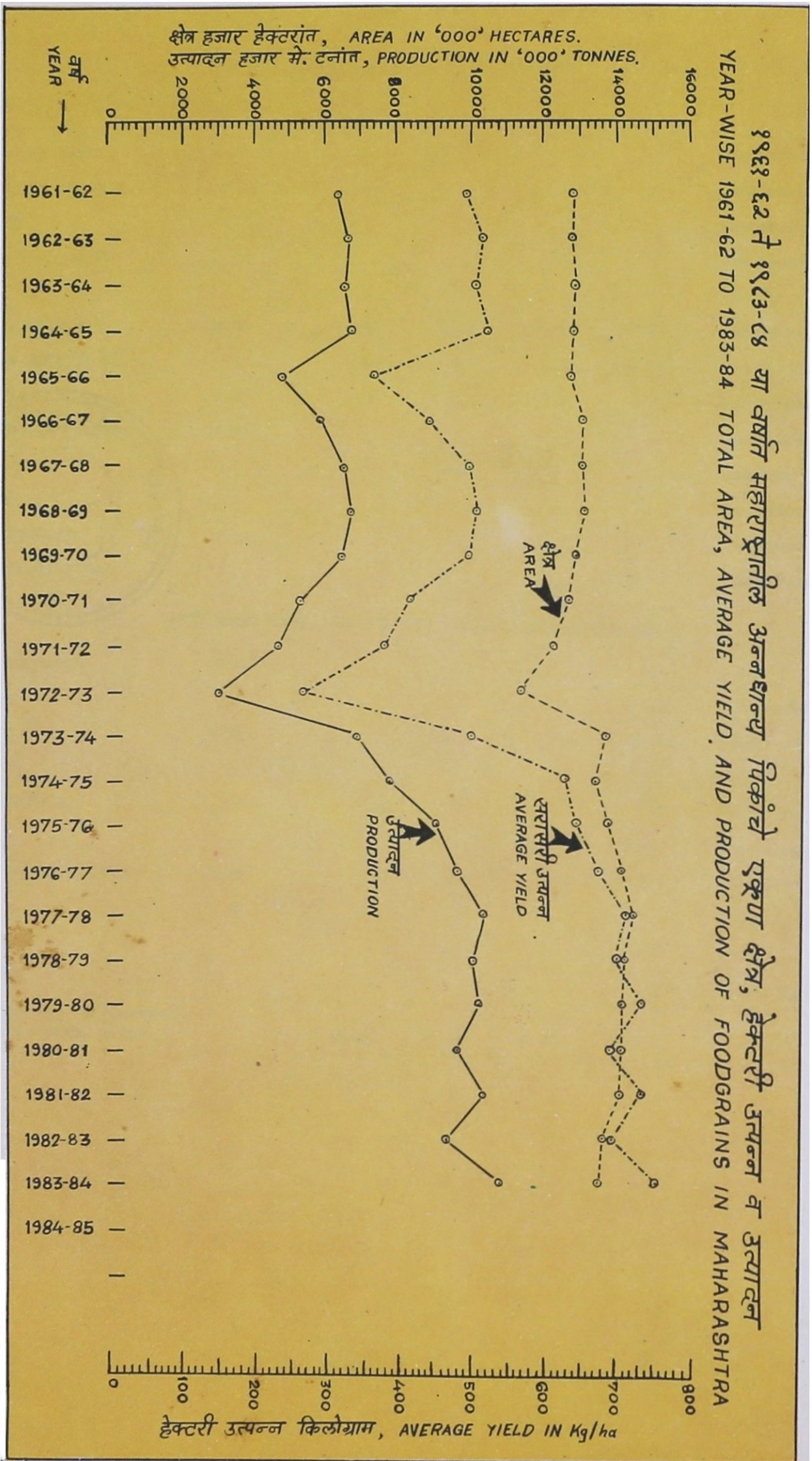
निरनिराळ्या रोप संरक्षण योजनेतील सन १९७५-७६, ८१-८२, १९८२-८३, १९८३-८४ व १९८४-८५ मधील कीटकनाशकांचा वापर दर्शविणारा तक्ता
Statement showing the consumption of pesticides for the year 1975-76, 1981-82, 1982-83, 1983-84 and 1984-85
under various Plant protection campaigns.

परिमाण मेट्रीक टनांत/लीटरमध्ये (फॉर्म्युलेटेड) Quantity in MT/Ltrs. (formulated)

अ. क्र. Sr. No.	कीटकनाशकाचे नांव 2	कीटकनाशकाचे वर्षातील वापर Pesticides consumption during the year					Name of the pesticides
		१९७५-७६ 1975-70	१९८१-८२ 1971-82	१९८२-८३ 1982-83	१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	
1	2	3	4	5	6	7	
द्रवरूप औषधे प्रमाण (लीटरमध्ये) (I) Liquid formulation pesticides (Quantity in Litres)							
१	अलड्रीन ३० इ. सी.	Aldrin 30 E. C.
२	डी. डी. टी. २५ इ. सी.	2595	150	30	D. D. T. 25 E. C.
३	फेनीट्रोथीऑन	Fenitrothion
४	डीलड्रीन १८ इ. सी.	Dieldrin 18 E. C.
५	पायरेथ्रम इ. सी.	Pyrethrum E. C.
६	पायरो-कोलोइड	Pyrocolloid
७	मेलॉथीऑन ५० इ. सी.	7677	..	455	193	140	Malathion 50 E. C.
८	फॉस्फोमिडॉन ८५ इ. सी.	9423	5257	9039	13645	20969	Phosphamidon 85 E. C.
९	इन्डोसल्फान ३५ इ. सी.	29627	8215	15979	97470	167136	Endosulphan 35 E. C.
१०	प्रोपानील	Propanil
११	फार्मोथीऑन	1509	Formothion
१२	ब्लेडेक्स-सी.	73	Bladex-C
१३	एन्ड्रीन-२० इ. सी.	164764	Endrin 20 E. C.
१४	फेन्थोएट ५० इ. सी.	..	6039	2247	1297	..	Phenthoate 50 E. C.
१५	क्वीनॉल फॉस २५ इ. सी.	41751	100393	Quinalphos 25 E. C.
१६	फोसोलॉन ३५ इ. सी.	9654	19880	Phosolone 35 E. C.
१७	डायमिथोएट ३० इ. सी.	200	1443	Dimethoate 30 R. C.
१८	१८ मोनोक्रोटोफॉस ३५ इ. सी.	11070	Mono Crotophos 35 E. C.
१९	मिथिल डेमेटॉन २५ इ. सी.	408	Methyl Demeton 25 E. C.
पावडर दाणेदार, वजनरहित स्वरूपाची इतर औषधे (प्रमाण मे. टन) (II) Other pesticides (Granules,, dust and W. P.) Quantity in M. T.							
१	बी. एच. सी. १० टक्के	5302	2078	3517	5846	5052	B. H. C. 10%
२	बी. एच. सी. ५० टक्के	0.04	B. H. C. 50%
३	बी. एच. सी. ६ टक्के	14	B. H. C. 6%
४	डी. डी. टी. ५० टक्के	23	1.03	0.05	D. D. T. 50%
५	डी. डी. टी. ५ टक्के	3.03	D. D. T. 5%
६	फोरेट १० टक्के दाणेदार	16	10.03	4.4	8.94	..	Phorate 10% G
७	क्वीनॉलफॉस ५ टक्के दाणेदार	..	28.07	22.7	44.21	7.58	Quinalphos 5% G
८	कार्बोफ्यूरान ३ टक्के दाणेदार	136.04	97.01	36.6	2.89	1.15	Carbofuran 3G
९	कार्बोफ्यूरान ५० एस्. पी.	51.03	Carbofuran 50 SP

तक्ता अठरा—(चालू) TABLE XVIII—(Contd.)

1	2	3	4	5	6	7	
१०	मेलॅथिऑन ५ टक्के पावडर	61.07 Malathion 5% Dust
११	मेलॅथिऑन यु. एल्. व्ही. सी. Malathion ULVC
१२	लिंडेन दाणेदार	9.07 Lindane (Granules)
१३	डीलड्रीन ५० डब्ल्यू. डी. पी. Dieldrin 50 WDP.
१४	पायरो-डस्ट Pyroduct
१५	कार्बारील १० टक्के पावडर	126.02	161	376.9	115.58	103.82	.. Carbaryl 10 % Dust
१६	कार्बारील ५० डब्ल्यू. डी. पी.	..	11.02	8.1	8.14	10.35	.. Carbaryl 50 WDP
१७	झिंक-फॉस्फाईड	3.02	4.09	5.2	5.92	2.52	.. Zinc Phosphide
१८	डायसल्फोटॉन ५ टक्के पावडर	17.06 Disulphoton 5% Dust
१९	रोडोफेरीन	0.07 Rodoferin
२०	अॅग्रीमायसीन Agrimycine
२१	अल्युमिनियम फॉस्फाईड	0.02 Aluminium Phosphide
२२	मिथिल पॅराथिऑन २ टक्के	147.67	.. Methyl Parathion 2%
बुरशी नाशक औषधे (प्रमाण मे. टन) (III) Fungicides (Quantity in M. T.)							
१	कॅप्टन ८३ टक्के पावडर	0.08 Captan 83 % dust
२	वेटेबल-सल्फर	50 Wettable Sulphur
३	संधक-पावडर	31.08	34.14	.. Sulphur dust
४	झायरम Ziram
५	कॉपर-अॅक्सीक्लोराईड	19	0.09	0.7	1	0.4	.. Copper Oxy Chloride
६	कॉपर सल्फेट Copper Sulphate
७	१ टक्का मरक्युरियल फंजीसाईड	20.09	1.06	4.6	..	0.5	.. 1% Mercuriel Fungicide
८	झायनेब	42 Zineb
९	थायरम	3.90	.. Thiram
१०	कार्बन डायसिड	2.79	.. Carbon dizium
एकूण पिक संरक्षित केलेले क्षेत्र (हेक्टरमध्ये) Total coverage of pesticides (In Hect.)		..	451314	534104	819192	1231831	..

तक्ता ँकोणीस
TABLE XIX

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र (१९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७७-७८ ते १९८५-८६) दाखविणारा तक्ता

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	भात (एकूण) Rice (total)											
		१९६०- ६१ 1960-61	१९७०- ७१ 1970-71	१९७५- ७६ 1975-76	१९७७- ७८ 1977-78	१९७८- ७९ 1978-79	१९७९- ८० 1979-80	१९८०- ८१ 1980-81	१९८१- ८२ 1981-82	१९८२- ८३ 1982-83	१९८३- ८४ 1983-84	१९८४- ८५ 1984-85	१९८५- ८६ 1985-86
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१	बृहन्मुंबई	29	12	28	12	11	10	10	9	9	6	5	...
२	ठाणे	1498	1392	1413	1491	1487	1492	1499	1508	1509	1544	1514	1519
३	रायगड	1341	1356	1410	1418	1420	1416	1492	1494	1517	1518	1511	1516
४	रत्नागिरी	1301	1449	1478	1494	1490	1481	1470	800	814	833	844	814
५	सिधुदुर्ग	734	737	737	784	815
	एकूण कोकण विभाग	4169	4209	4329	4415	4408	4399	4471	4545	4586	4638	4658	4664
६	नाशिक	382	348	358	377	409	398	406	397	388	400	405	396
७	घुळे	289	192	209	255	273	286	248	259	242	244	253	264
८	जळगाव	66	74	116	120	100	93	93	87	85	83	89	75
	एकूण नाशिक विभाग	737	614	683	752	782	777	747	743	715	727	757	735
९	अहमदनगर	100	71	83	97	88	80	82	80	69	68	64	67
१०	पुणे	520	447	476	493	497	492	545	564	509	542	572	610
११	सोलापूर	99	65	66	66	62	51	54	55	41	45	40	35
	एकूण पुणे विभाग	719	583	625	656	647	623	681	699	619	655	676	712
१२	सातारा	259	294	288	316	347	323	355	375	356	374	375	380
१३	सांगली	132	167	163	178	184	201	175	173	161	171	164	165
१४	कोल्हापूर	971	906	858	956	980	1038	1000	967	965	993	1015	1009
	एकूण कोल्हापूर विभाग	1362	1367	1309	1450	1511	1562	1530	1515	1482	1538	1554	1554
१५	औरंगाबाद	60	54	65	90	73	58	86	52	46	47	43	34
१६	जालना	40	39	38	38	31
१७	परभणी	128	130	204	286	234	260	258	239	227	232	233	239
१८	बीड	79	69	105	110	101	69	84	77	70	64	62	65
१९	नांदेड	240	255	247	374	380	384	335	341	346	363	427	381
२०	उस्मानाबाद	293	335	330	367	346	317	378	394	394	151	152	137
२१	लातूर	253	264	273
	एकूण औरंगाबाद विभाग	800	843	951	1227	1134	1088	1141	1143	1122	1148	1219	1160
२२	बुलढाणा	30	32	33	29	28	32	40	40	32	30	27	27
२३	अकोला	79	81	80	84	81	82	87	90	79	76	73	66
२४	अमरावती	72	91	137	127	135	122	131	133	131	123	124	130
२५	यवतमाळ	106	123	155	158	167	167	162	147	119	108	97	95
	एकूण अमरावती विभाग	287	327	405	398	411	403	420	410	361	337	321	318
२६	वर्धा	33	71	91	103	105	118	108	89	89	88	97	97
२७	नागपूर	223	347	420	436	447	473	426	424	369	385	377	397
२८	भंडारा	2612	2853	2832	2957	2981	3027	2980	2996	2906	3036	2902	3038
२९	चंद्रपूर	2054	2310	2512	2410	2530	2467	2534	2579	2585	1351	1354	1432
३०	गडचिरोली	29	1310	1299
	एकूण नागपूर विभाग	4922	5581	5855	5906	6063	6085	6048	6097	5978	6170	6012	6263
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	12996	13524	14157	14804	14956	14937	15038	15152	14863	15213	15197	15406

TABLE XIX

Districtwise area under various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 and from 1977-78 to 1985-86

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

गहू Wheat												District
१९६०- ६१ 1960-61 15	१९७०- ७१ 1970-71 16	१९७५- ७६ 1975-76 17	१९७७- ७८ 1977-78 18	१९७८- ७९ 1978-79 19	१९७९- ८० 1979-80 20	१९८०- ८१ 1980-81 21	१९८१- ८२ 1981-82 22	१९८२- ८३ 1982-83 23	१९८३- ८४ 1983-84 24	१९८४- ८५ 1984-85 25	१९८५- ८६ 1985-86 26	
..	Greater Bombay
..	..	21	2	..	2	1	1	Thane
..	..	4	Raigad
..	..	1	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	26	2	..	2	1	1	Total Konkan Division
940	780	1084	1132	1081	1195	1053	1065	921	954	928	850	Nashik
356	504	474	546	462	492	442	451	408	508	441	325	Dhule
315	464	583	479	556	521	502	529	425	556	425	429	Jalgaon
1611	1748	2141	2157	2099	2208	1997	2045	1754	2018	1794	1604	Total Nashik Division
507	466	754	675	736	617	672	710	638	818	714	539	Ahmednagar
214	240	333	393	389	374	448	488	442	482	495	485	Pune
222	317	629	488	511	539	495	510	460	540	482	419	Solapur
943	1023	1716	1556	1636	1530	1615	1708	1540	1840	1691	1443	Total Pune Division
136	157	181	205	249	231	259	265	261	276	277	342	Satara
147	129	322	373	330	374	367	404	381	379	349	317	Sangli
21	20	73	95	102	116	120	164	162	191	214	254	Kolhapur
304	306	576	673	681	721	746	833	804	846	840	913	Total Kolhapur Division
845	588	924	939	902	872	805	489	470	571	389	277	Aurangabad
..	472	441	523	441	337	Jalna
604	492	724	711	690	653	644	598	582	694	605	516	Parbhani ✓
424	389	527	706	550	576	464	482	452	500	389	330	Beed
205	179	426	408	402	401	347	411	399	481	369	262	Nanded
537	514	725	675	681	668	597	606	563	382	267	215	Osmanabad
..	360	260	236	Latur ✓
2615	2162	3326	3439	3225	3170	2857	3058	2907	3511	2720	2173	Total Aurangabad Division
444	293	455	459	489	521	453	446	275	467	212	122	Buldhana
516	499	634	693	537	495	524	526	454	515	371	343	Akola
422	320	438	418	419	417	514	531	453	529	476	400	Amravati
206	158	300	286	292	264	243	266	218	237	152	150	Yavatmal
1588	1270	1827	1856	1737	1697	1734	1769	1400	1748	1211	1015	Total Amravati Division
431	354	429	416	474	490	379	372	367	367	326	290	Wardha
874	626	795	799	825	800	762	788	761	789	721	707	Nagpur
318	289	411	384	375	363	306	303	288	304	230	316	Bhandara
382	342	444	389	394	388	394	403	406	342	297	290	Chandrapur
..	67	56	64	Gadchiroli
2005	1611	2079	1988	2068	2041	1841	1866	1822	1869	1630	1667	Total Nagpur Division
9066	8120	11691	11671	11446	11369	10791	11285	10227	11832	9886	8815	Total Maharashtra State ✓

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	खरीप ज्वारी Kharif Jowar											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७७-७८ 77-78	७८-७९ 78-79	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86
1	2	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	4	1	2	5	4	2	1	1
३	रायगड	38
४	रत्नागिरी	6	2	..	1
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण विभाग	4	1	46	7	4	3	1	1
६	नाशिक	190	151	169	348	443	534	315	293	294	312	315	284
७	धुळे	564	476	695	937	1025	1085	895	965	883	974	923	923
८	जळगाव	1537	1398	1639	1972	1869	2107	2071	2172	2166	2291	2209	2216
	एकूण नाशिक विभाग	2291	2025	2503	3257	3337	3726	3281	3430	3343	3577	3447	3423
९	अहमदनगर	1	53	219	403	537	239	254	256	145	175	163	137
१०	पुणे	158	170	247	343	316	335	313	339	223	253	267	241
११	सोलापूर	14	57	181	145	174	84	89	95	72	82	85	74
	एकूण पुणे विभाग	173	280	647	391	1027	658	656	690	440	510	515	452
१२	सातारा	599	696	874	1057	918	918	926	953	838	945	933	941
१३	सांगली	1565	1147	1320	1434	1422	1339	1304	1320	928	1266	1281	1313
१४	कोल्हापूर	512	422	480	407	399	410	397	408	396	442	438	441
	एकूण कोल्हापूर विभाग	2676	2265	2674	2898	2739	2747	2627	2681	2162	2653	2652	2695
१५	औरंगाबाद	1012	714	735	1087	1116	1121	1112	601	549	560	566	564
१६	जालना	713	673	708	741	684
१७	परभणी	1527	1828	1732	2012	1894	2001	1841	1736	1711	1792	1800	1865
१८	बीड	826	1145	1062	1345	1489	1354	1363	1445	1296	1175	1121	1145
१९	नांदेड	2312	2494	2405	2535	2439	2502	2426	2554	2509	2513	2507	2617
२०	उस्मानाबाद	2027	2481	2605	2848	2938	3171	3159	3251	3120	1090	1140	1134
२१	लातूर	2258	2112	2134
	एकूण औरंगाबाद विभाग	7704	8662	8539	9827	9876	10149	9901	10300	9858	10096	9987	10143
२२	बुलडाणा	2401	2447	2670	2627	2522	2535	2613	2578	2437	2373	2017	2156
२३	अकोला	2370	2418	2624	2803	2577	2854	2854	2816	2740	2742	2792	2832
२४	अमरावती	1849	1598	1837	1885	1887	2051	2013	1971	1936	1894	1825	1802
२५	यवतमाळ	2670	2543	2678	2838	2787	2812	2758	2722	2589	2385	2301	2270
	एकूण अमरावती विभाग	9290	9006	9809	10153	9773	10252	10208	10087	9702	9394	8935	9060
२६	वर्धा	1337	1223	1296	1407	1313	1321	1250	1269	1259	1237	1183	1126
२७	नागपूर	1665	1505	1636	1681	1595	1595	1587	1572	1530	1260	1509	1462
२८	भंडारा	45	25	16	15	14	15	27	25	27	29	24	24
२९	चंद्रपूर	301	378	323	412	405	388	438	430	392	..	450	419
३०	गडचिरोली	459
	एकूण नागपूर विभाग	3348	3131	3271	3515	3327	3319	3302	3296	3208	3285	3166	3031
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	25486	25370	27489	30548	30083	30854	29976	30485	28713	29515	28702	28804

TABLE XIX-Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

रब्बी ज्वारी Rabi Jowar												District	
६०-६१ 1960-61 39	७०-७१ 70-71 40	७५-७६ 75-76 41	७७-७८ 77-78 42	७८-७९ 78-79 43	७९-८० 79-80 44	८०-८१ 80-81 45	८१-८२ 81-82 46	८२-८३ 82-83 47	८३-८४ 83-84 48	८४-८५ 1984-85 49	८५-८६ 85-86 50		
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	..	5	Ratnagiri
..	1	Sindhudurg
..	..	5	..	1	Total Konkan Division
791	285	427	479	540	678	544	565	695	640	670	629	..	Nashik
1234	646	685	815	1002	987	802	816	825	843	879	887	..	Dhule
349	184	314	400	393	455	366	402	382	462	423	496	..	Jalgaon
2374	1115	1426	1694	1935	2120	1712	1783	1902	1945	1972	2012	..	Total Nashik Division
6701	5153	5661	5609	5669	6031	5139	5398	6151	5496	5706	5833	..	Ahmednagar
4227	3949	4020	4275	4380	4540	4474	4527	4997	4695	4888	5050	..	Pune
8093	6514	6644	7033	7235	7467	7390	7459	7954	7464	7664	7751	..	Solapur
19021	15616	16325	16917	17284	18038	17003	17384	19102	17655	18258	18634	..	Total Pune Division
1455	1654	1305	1118	1326	1560	1564	1533	1642	1572	1525	1543	..	Satara
1040	1123	889	904	867	983	863	882	1045	1069	1139	1139	..	Sangli
29	13	18	31	36	29	41	43	50	59	59	65	..	Kolhapur
2524	2790	2212	2053	2229	2572	2468	2458	2737	2700	2723	2747	..	Total Kolhapur Division
3076	3009	3356	3285	3110	3296	3522	2609	2684	2629	2766	2882	..	Aurangabad
..	1447	1493	1437	1533	1523	..	Jalna
2149	2031	2165	1928	1984	1993	2088	1765	1774	1758	1767	1813	..	Parbhani ✓
2506	2208	2353	2185	2045	1989	2478	2710	2942	2604	2708	2779	..	Beed
817	390	469	581	536	498	380	374	380	402	429	429	..	Nanded
2341	1797	1955	2093	2273	2392	2145	2174	1692	1773	1855	1843	..	Osmanabad
..	474	450	457	473	..	Latur ✓
10889	9435	10298	10072	9948	10168	10613	11079	11439	11053	11515	11742	..	Total Aurangabad Division
5	13	13	..	10	15	15	16	12	16	12	9	..	Buldhana
..	3	5	4	3	2	2	2	..	Akola
..	3	Amravati
..	6	Yavatmal
5	25	13	..	10	15	20	20	15	18	14	11	..	Total Amravati Division
11	29	12	5	18	14	11	11	11	10	9	9	..	Wardha
530	516	544	441	498	498	580	593	599	588	551	536	..	Nagpur
346	362	355	323	319	318	300	288	287	280	267	235	..	Bhandara
1655	1772	1963	1598	1607	1669	1696	1678	1396	1386	1354	1265	..	Chandrapur
..	269	255	253	261	..	Gadchiroli
2542	2679	2874	2367	2442	2499	2587	2570	2562	2519	2434	2306	..	Total Nagpur Division
37355	31660	33153	33103	33849	35412	34403	35294	37757	35890	36916	37452	..	Total Maharashtra State ✓

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हे 2	बाजरी Bajari												
		१९६०-६१	७०-७१	७५-७६	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	८५-८६	
		1960-61	1970-71	1975-76	1977-78	1978-79	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	84-85	85-86	
1	2	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	
३	रायगड	
४	रत्नागिरी	
५	सिंधुदुर्ग	
एकूण कोकण वि.		
६	नाशिक	..	3382	3611	3454	2958	3015	3168	3478	3626	3120	3530	3582	3450
७	धुळे	..	1329	1626	1462	1393	1263	1284	1265	1246	1282	1366	1422	1465
८	जळगाव	..	759	911	1012	806	876	923	969	1072	1082	1176	1147	1189
एकूण नाशिक वि.		..	5470	6148	5928	5157	5154	5375	5712	5944	5484	6072	6151	6104
९	अहमदनगर	..	2324	3615	3064	3030	2381	1793	3287	3142	1785	3417	3326	2878
१०	पुणे	..	1806	1760	1737	1707	1617	1493	1757	1787	822	1763	1850	1708
११	सोलापूर	..	974	970	727	733	713	726	479	522	335	493	257	277
एकूण पुणे वि.		..	5104	6345	5528	5470	4711	4012	5523	5451	2942	5973	5433	4863
१२	सातारा	..	1512	1009	1215	1146	1101	807	1150	1172	841	1206	1114	1097
१३	सांगली	..	1322	1056	1055	963	1088	861	974	1022	769	987	932	905
१४	कोल्हापूर	..	21	13	9	7	11	10	13	12	13	13	17	13
एकूण कोल्हापूर वि.		..	2855	2078	2279	2116	2200	1678	2137	2206	1623	2206	2063	2015
१५	औरंगाबाद	..	1620	2916	1854	1878	1747	1774	1856	1518	1516	1717	1637	1671
१६	जालना	412	417	470	477	496
१७	परभणी	..	34	237	148	138	82	85	97	89	94	103	99	99
१८	बीड	..	748	1950	1314	1018	1447	1383	1159	1227	1258	1324	1257	1291
१९	नांदेड	..	19	14	24	19	26	25	15	13	12	12	10	9
२०	उस्मानाबाद	..	208	316	395	263	263	191	238	221	226	84	83	78
२१	लातूर	174	142	130
एकूण औरंगाबाद वि.		..	2629	5433	3854	3316	3565	3458	3365	3480	3523	3884	3705	3774
२२	बुलढाणा	..	54	104	140	139	107	118	96	102	96	88	78	92
२३	अकोला	..	55	64	86	71	62	71	58	57	54	48	40	36
२४	अमरावती	..	58	57	85	72	71	74	76	78	62	54	42	37
२५	यवतमाळ	..	103	137	163	118	102	117	115	110	100	89	90	97
एकूण अमरावती वि.		..	270	362	474	400	342	380	345	347	312	279	250	262
२६	वर्धा	..	17	18	9	9	9	9	8	7	5	6	6	6
२७	नागपूर	..	3	2	3	2	3	3	2	2	4	5	5	4
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर	..	3	1	2	1	1	2
३०	गडचिरोली
एकूण नागपूर वि.		..	23	21	14	12	13	12	10	9	11	11	11	10
एकूण महाराष्ट्र राज्य		..	16351	20387	18077	16471	15985	14915	17092	17437	13895	18125	17613	17028

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

इतर तृणधान्ये Other Cereals												District	
६०-६१ 60-61 63	७०-७१ 70-71 64	७५-७६ 75-76 65	७७-७८ 77-78 66	७८-७९ 78-79 67	७९-८० 79-80 68	८०-८१ 80-81 69	८१-८२ 81-82 70	८२-८३ 82-83 71	८३-८४ 83-84 72	८४-८५ 84-85 73	८५-८६ 76-77 74		
..	Greater Bombay
409	344	337	320	321	327	310	309	260	261	270	304	..	Thane
290	172	261	244	244	282	280	291	252	257	297	302	..	Raigad
996	604	749	721	698	709	770	456	733	743	631	594	..	Ratnagiri
..	100	123	194	..	Sindhudurg
1695	1120	1347	1285	1263	1318	1360	1356	1245	1261	1311	1394	..	Total Konkan Division
703	643	710	711	712	756	719	711	734	765	737	637	..	Nashik
385	430	887	466	530	500	533	541	476	495	441	539	..	Dhule
11	10	12	14	10	12	16	17	8	16	9	9	..	Jalgaon
1099	1083	1309	1191	1252	1268	1268	1269	1218	1276	1187	1185	..	Total Nashik Division
135	134	119	113	122	97	153	130	150	198	149	142	..	Ahmednagar
256	225	217	237	244	240	344	334	320	483	390	267	..	Pune
69	123	233	180	177	176	205	218	193	282	215	172	..	Solapur
460	482	569	530	543	513	702	682	663	963	754	581	..	Total Pune Division
208	153	149	168	163	164	192	196	210	219	210	208	..	Satara
62	53	97	54	55	79	122	125	171	195	77	134	..	Sangli
589	536	512	546	545	539	568	576	596	652	589	545	..	Kolhapur
859	742	758	768	763	782	882	897	977	1066	876	887	..	Total Kolhapur Division
65	105	82	97	91	87	85	95	100	49	50	64	..	Aurangabad
..	24	28	25	..	Jalna
12	52	24	32	36	38	27	24	20	30	20	35	..	Parbhani ✓
253	106	73	77	60	71	70	68	91	78	63	52	..	Beed
53	16	35	36	33	22	41	38	44	44	49	73	..	Nanded
109	196	361	250	310	275	348	351	276	315	184	266	..	Osmanabad
..	96	85	..	Latur ✓
492	475	575	492	530	493	571	576	531	540	490	600	..	Total Aurangabad Division
9	11	8	10	8	5	16	16	25	36	20	18	..	Buldhana
7	11	13	13	12	11	15	13	6	8	3	10	..	Akola
40	57	59	99	108	101	64	80	75	82	54	60	..	Amravati
7	12	15	5	5	4	8	6	1	2	2	2	..	Yavatmal
63	91	95	127	133	121	103	115	107	128	79	90	..	Total Amravati Division
..	3	1	1	..	Wardha
4	6	9	5	6	9	7	6	7	8	6	2	..	Nagpur
65	54	62	56	52	49	48	33	36	37	37	23	..	Bhandara
49	83	71	91	82	74	84	90	55	79	8	20	..	Chandrapur
..	38	27	..	Gadchiroli
118	146	142	152	140	132	140	129	98	124	89	73	..	Total Nagpur Division
4786	4139	4795	4545	4624	4627	5026	5024	4839	5358	4796	4810	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	एकूण तृणधान्ये Total Cereals											
		६०-६१ 1960-61 75	७०-७१ 70-71 76	७५-७६ 75-76 77	७७-७८ 77-78 78	७८-७९ 78-79 79	७९-८० 79-80 80	८०-८१ 80-81 81	८१-८२ 81-82 82	८२-८३ 82-83 83	८३-८४ 83-84 84	८४-८५ 84-85 85	८५-८६ 85-86 86
1	2												
१	बृहन्मुंबई	29	12	28	12	11	10	10	9	9	6	5	..
२	ठाणे	1911	1737	1773	1818	1812	1823	1811	1819	1769	1805	1784	1823
३	रायगड	1631	1528	1713	1662	1664	1698	1772	1785	1769	1775	1808	1818
४	रत्नागिरी	2297	2053	2239	2217	2189	2191	2240	1456	1446	2313	1475	1408
५	सिंधुदुर्ग	834	838		907	1009
	एकूण कोकण वि.	5868	5330	5753	5709	5676	5722	3833	5903	5831	5899	5979	6058
६	नाशिक	6388	5818	6202	6005	6200	6729	6515	6657	6152	6601	6637	6246
७	धुळे	4157	3874	4112	4412	4555	4634	4185	4278	4116	4430	4369	4403
८	जळगाव	3037	3041	3676	3791	3804	4111	4017	4279	4148	4584	4302	4414
	एकूण नाशिक वि.	13582	12733	13990	14208	14559	15474	14717	15214	1516	15615	15308	15063
९	अहमदनगर	9768	9492	9900	9927	9533	8857	9587	9716	8938	10172	10122	9596
१०	पुणे	7181	6791	7030	7448	7443	7474	7881	8039	7313	8218	8462	8361
११	सोलापूर	9471	8046	8455	8645	8872	9043	8712	8859	9055	8906	8743	8728
	एकूण पुणे वि.	26420	24329	25385	26020	25848	25374	26180	26614	25306	27296	27327	26685
१२	सातारा	4169	3963	4012	4010	4104	4083	4446	4494	4248	4592	4434	4511
१३	सांगली	4268	3675	3815	3906	3946	3837	3805	3926	3455	4067	3942	3973
१४	कोल्हापूर	2143	1910	1950	2042	2073	2142	2139	2170	2182	2350	2332	2327
	एकूण कोल्हापूर वि.	10580	9548	9777	9958	10123	10062	10390	10590	9785	11009	10708	10811
१५	औरंगाबाद	6678	7386	7135	7376	7039	7208	7466	5364	5365	8773	5451	5492
१६	जालना	3084	3063		3258	3096
१७	परभणी	4454	4770	4997	5107	4920	5030	4955	4451	4408	4609	4524	4567
१८	बीड	4836	5867	5434	5441	5692	5442	5618	6009	6109	5745	5600	5662
१९	नांदेड	3646	3348	3606	3953	3808	3832	3544	3731	3690	3815	3791	3771
२०	उस्मानाबाद	5515	5639	6371	6496	6819	7014	6865	6997	6745	7290	3681	3673
२१	लातूर		3331	3331
	एकूण औरंगाबाद वि.	25129	27010	27543	28373	28278	28526	28448	29636	29380	30232	29636	29592
२२	बुलढाणा	2943	2900	3319	3264	3164	3226	3233	3198	2877	3010	2366	2424
२३	अकोला	3027	3076	3437	3664	3269	3513	3513	3506	3336	3391	3281	3289
२४	अमरावती	2441	2126	2556	2601	2620	2765	2798	2793	2657	2682	2521	2429
२५	यवतमाळ	3092	2979	3311	3405	3353	3364	3286	3251	3027	2821	2642	2614
	एकूण अमरावती वि.	11503	11081	12623	12934	12406	12868	12830	12748	11897	11904	10810	10756
२६	वर्धा	1829	1698	1837	1940	1919	1952	1757	1757	1731	1708	1621	1529
२७	नागपूर	3299	3002	3407	3364	3374	3378	3364	3385	3270	3335	3169	3108
२८	भंडारा	3386	3583	3676	3735	3741	3772	3661	3645	3544	3686	3460	3636
२९	चंद्रपूर	4444	4886	5315	4901	5019	4986	5146	5180	5134	5249	3463	3426
३०	गडचिरोली		1629	1651
	एकूण नागपूर वि.	12958	13169	14235	13940	14053	14088	13928	13967	13679	13978	13342	13350
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	106040	103200	109306	111142	110943	112114	112326	114672	110294	115933	113110	112315

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टर) (Area in hundred hectares)

तुर Tur ✓												District	
६०-६१ 1960-61 87 ✓	७०-७१ 1970-71 88 ✓	७५-७६ 1975-76 89	७७-७८ 1977-78 90	७८-७९ 1978-79 91	७९-८० 1979-80 92	८०-८१ 1980-81 93	८१-८२ 1981-82 94	८२-८३ 1982-83 95	८३-८४ 1983-84 96	८४-८५ 1984-85 97	८५-८६ 1985-86 98		
..	Greater Bombay
41	29	31	42	35	37	38 ✓	38	39	43	42	43	..	Thane
10	4	13	8	12	14	17	20	20	19	17	19	..	Raigad
4	5	4	5	4	4	3	3	Ratnagiri
..	3	4	4	4	..	Sindhudurg
55	38	48	55	51	55	58	61	62	66	63	66	..	Total Konkan Division
74	51	68	74	54	46	52	52	48	57	57	56	..	Nashik
74	68	102	98	101	111	115	116	95	110	125	125	..	Dhule
104	104	102	98	104	96	127	129	127	130	148	160	..	Jalgaon
252	223	272	270	259	253	294	297	270	297	330	341	..	Total Nashik Division
142	200	231	230	165	151	127	113	67	134	136	114	..	Ahmednagar
69	50	74	67	69	69	65	68	48	67	69	59	..	Pune
287	697	772	626	584	575	550	511	281	448	284	220	..	Solapur
498	947	1077	923	818	795	742	692	396	649	489	393	..	Total Pune Division
76	49	60	75	73	55	74	79	67	80	78	82	..	Satara
170	140	161	178	160	135	163	166	93	108	109	112	..	Sangli
72 ✓	50	38	52	56	47	47	53	53	59	67	63	..	Kolhapur
318	239	259	305	289	237	284	298	213	247	254	257	..	Total Kolhapur Division
492	490	526	508	517	550	496	246	248	257	274	279	..	Aurangabad
..	261	269	272	291	316	..	Jalna
307	473	436	467	517	529	536	487	493	511	524	558	..	Parbhani ✓
192	325	282	336	330	367	388	364	368	338	348	380	..	Beed
403	439	421	415	412	376	395	405	406	392	428	426	..	Nanded
662	861	1067	950	944	1022	1051	1033	1001	529	550	524	..	Osmanabad
..	531	544	546	..	Latur ✓
2056	2588	2732	2676	2720	2844	2866	2796	2785	2830	2959	3029	..	Total Aurangabad Division
235	250	264	282	299	340	383	412	444	458	490	437	..	Buldhana
309	365	398	403	423	407	478	498	535	564	657	617	..	Akola
360	371	416	398	437	434	480	490	537	567	623	636	..	Amravati
412	476	454	457	471	501	503	535	572	611	659	691	..	Yavatmal
1316	1462	1532	1540	1630	1682	1844	1935	2088	2200	2429	2381	..	Total Amravati Division
268	255	258	232	279	280	316	307	321	334	350	366	..	Wardha
405	354	401	276	413	434	455	460	447	462	468	480	..	Nagpur
59	63	69	68	67	75	82	79	80	84	87	86	..	Bhandara
73	102 ✓	107	100	108	90	120	130	141	143	145	157	..	Chandrapur
..	7	8	..	Gadchiroli
805	774	835	676	867	879	973	976	989	1023	1057	1097	..	Total Nagpur Division
5300	6271	6755	6445	6634	6745	7061	7055	6803	7312	7581	7564	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	हरभरा Gram ✓											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86
1	2	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110
१	बृहन्मुंबई	✓..
२	ठाणे	12	13	19	13	10	11	10	10	12	12	14	22
३	रायगड	5	4	6	6	7	6	16	17	18	18	22	33
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	17	17	25	19	17	17	26	27	30	30	36	55
६	नाशिक	232	162	210	236	220	228	237	271	275	284	294	326
७	धुळे	104	83	91	101	99	95	86	100	97	127	140	143
८	जळगाव	47	57	85	80	62	48	73	98	87	130	130	187
	एकूण नाशिक वि.	383	302	386	417	381	371	396	469	459	541	564	656
९	अहमदनगर	297	175	251	218	193	225	222	259	223	277	295	286
१०	पुणे	273	161	209	238	261	276	322	362	343	353	392	389
११	सोलापूर	232	269	459	286	315	315	322	341	295	337	336	309
	एकूण पुणे वि.	802	605	919	742	769	816	866	962	861	967	1023	984
१२	सातारा	165	87	130	116	133	109	159	163	167	166	174	193
१३	सांगली	151	73	141	160	177	190	194	209	205	189	186	180
१४	कोल्हापूर	35	12	40	57	63	80	75	100	124	146	166	185
	एकूण कोल्हापूर वि.	351	172	311	333	373	379	428	472	496	501	526	558
१५	औरंगाबाद	435	234	411	401	381	381	331	251	239	285	298	331
१६	जालना	136	137	157	158	135
१७	परभणी	334	234	332	356	340	346	344	321	316	365	384	405
१८	बीड	348	221	327	323	326	327	301	304	291	304	292	273
१९	नांदेड	146	182	221	172	155	151	153	152	158	195	170	190
२०	उस्मानाबाद	493	474	637	641	606	628	622	628	329	418	440	434
२१	लातूर	228	289	275	252
	एकूण औरंगाबाद वि.	1756	1345	1928	1893	1808	1833	1751	1792	1698	2013	2017	2020
२२	बुलढाणा	84	42	85	73	131	151	96	112	81	98	119	112
२३	अकोला	133	133	138	154	162	134	140	147	137	150	177	204
२४	अमरावती	75	69	102	120	117	123	111	117	112	128	150	189
२५	यवतमाळ	83	79	110	68	71	71	61	71	57	61	54	54
	एकूण अमरावती वि.	375	323	435	415	481	479	408	447	387	437	500	559
२६	वर्धा	38	53	52	49	55	56	57	52	44	50	51	58
२७	नागपूर	92	91	129	135	152	142	134	151	148	160	172	204
२८	भंडारा	104	86	128	105	106	109	102	108	108	111	93	115
२९	चंद्रपूर	101	109	150	135	138	127	123	133	96	99	75	83
३०	गडचिरोली	41	40	36	46
	एकूण नागपूर वि.	335	339	459	424	451	434	316	444	437	460	427	506
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	4019	3103	4463	4243	4280	4329	4291	4613	4368	4949	5093	5338

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

इतर डाळी Other Pulses												District	
६०-६१ 60-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७७-७८ 77-78	७८-७९ 78-79	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86		
..	Greater Bombay
85	69	70	75	86	80	132	166	139	173	263	240	..	Thane
97	50	57	55	56	61	129	170	129	129	163	91	..	Raigad
146	91	88	83	84	82	126	152	52	145	48	79	..	Ratnagiri
..	107	..	41	47	47	..	Sindhudurg
328	210	215	213	226	223	387	488	427	447	515	421	..	Total Konkan Division
774	776	960	815	727	807	691	774	738	767	748	552	..	Nashik
869	1096	1110	1099	1112	1112	1068	1029	1025	1187	1053	1118	..	Dhule
1872	1784	2061	2117	1925	1720	2029	1687	1753	2413	1500	1327	..	Jalgaon
3515	3656	4131	4031	3764	3639	3788	3490	3516	4367	3301	2997	..	Total Nashik Division
586	621	742	653	499	485	504	357	118	250	162	222	..	Ahmednagar
393	399	583	513	501	499	492	433	243	432	433	232	..	Pune
421	639	936	866	825	753	565	480	323	564	525	278	..	Solapur
1400	1659	2261	2032	1825	1737	1561	1275	684	1246	1120	732	..	Total Pune Division
454	344	452	487	501	512	459	511	357	461	452	450	..	Satara
408	414	571	519	541	531	496	571	385	536	482	501	..	Sangli
98	84	113	110	125	139	139	140	95	106	128	182	..	Kolhapur
960	842	1136	1116	1167	1182	1094	1222	837	1103	1062	1133	..	Total Kolhapur Division
1628	1727	1825	2000	2020	1956	1760	1411	1782	1904	802	811	..	Aurangabad
..	1048	1067	..	Jalna
932	1271	1605	1529	1600	1544	1418	1218	1150	1328	1521	1368	..	Parbhani ✓
472	1022	612	521	549	577	957	459	372	332	379	569	..	Beed
328	657	669	628	605	617	572	626	623	628	678	729	..	Nanded
922	1188	1241	1277	1154	1247	1440	1221	1125	1030	419	502	..	Osmanabad
..	584	720	..	Latur ✓
4282	5865	5952	5955	5928	5941	6147	4935	5052	5222	5431	5766	..	Total Aurangabad Division
574	768	903	943	873	801	776	946	852	1083	932	991	..	Buldhana
453	654	792	758	829	836	767	755	935	1105	903	984	..	Akola
181	178	235	265	284	272	265	201	237	371	412	520	..	Amravati
412	450	511	521	523	533	445	501	475	377	453	530	..	Yavatmal
1620	2050	2441	2487	2509	2442	2253	2403	2499	2936	2700	3025	..	Total Amravati Division
203	178	218	187	169	171	193	195	180	165	174	119	..	Wardha
165	203	184	190	157	163	184	184	138	190	218	151	..	Nagpur
903	873	731	616	634	623	227	803	404	808	316	519	..	Bhandara
818	753	652	703	716	695	778	859	834	866	632	637	..	Chandrapur
..	191	195	..	Gadchiroli
2089	2007	1785	1696	1676	1652	1362	2041	1556	2029	1531	1621	..	Total Nagpur Division
14194	76289	17921	17530	17095	16816	16592	15854	14571	17350	15660	15695	..	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक	जिल्हा	एकूण कडधान्ये Total Pulses											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१/८१-८२ 1980-81/1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	
Serial No. 1	2	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	138	111	120	130	131	128	180	214	190	228	319	269
३	रायगड	112	58	76	69	75	81	162	207	167	166	202	143
४	रत्नागिरी	150	96	92	88	88	86	129	155	52	149	48	79
५	सिधुदुर्ग	110	..	45	51
	एकूण कोकण वि.	400	265	288	287	294	295	471	576	519	543	614	542
६	नाशिक	1080	989	1238	1125	1001	1081	1080	1097	1061	1108	1099	934
७	धुळे	1047	1247	1303	1298	1312	1318	1269	1245	1217	1424	1318	1386
८	जळगांव	2023	1945	2248	2295	2091	1864	2229	1914	1967	2673	1778	1674
	एकूण नाशिक वि.	4150	4181	4789	4718	4404	4263	4578	4256	4245	5205	4195	3994
९	अहमदनगर	1025	996	1224	1101	857	861	853	729	408	661	593	622
१०	पुणे	735	610	866	818	831	844	879	868	634	852	894	680
११	सोलापूर	940	1605	3167	1778	1724	1643	1437	1332	899	1349	1145	807
	एकूण पुणे वि.	2700	3211	4257	3697	3412	3348	3169	2929	1941	2862	2632	2109
१२	सातारा	695	480	642	678	707	676	692	753	591	707	704	725
१३	सांगली	729	627	873	857	878	856	853	946	683	833	777	793
१४	कोल्हापूर	205	146	191	219	244	266	261	293	272	311	361	430
	एकूण कोल्हापूर वि.	1629	1253	1706	1754	1829	1798	1806	1992	1546	1851	1842	1948
१५	औरंगाबाद	2555	2451	2762	2909	2918	2887	2587	1908	..	1374	1421	..
१६	जालना	397	2675	2875	1497	1518
१७	परभणी	1573	1978	2373	2352	2457	2419	2298	2026	1959	2204	2429	2331
१८	बीड	1012	1568	1221	1180	1205	1271	1646	1127	1031	974	1019	1222
१९	नांदेड	877	1278	1311	1215	1172	1144	1120	1183	1187	1215	1276	1345
२०	उस्मानाबाद	2077	2523	2945	2868	2704	2897	3113	2882	2683	..	1490	1460
२१	लातूर	2797	1403	1518
	एकूण औरंगाबाद वि.	8094	9798	10612	10524	10456	10618	10764	9523	9535	10065	10407	10815
२२	बुलढाणा	893	1060	1252	1298	1303	1292	1255	1470	1377	1639	1541	1540
२३	अकोला	895	1152	1328	1315	1414	1377	1385	1400	1607	1819	1737	1805
२४	अमरावती	616	618	753	783	838	829	856	808	886	1066	1185	1345
२५	यवतमाळ	907	1005	1075	1046	1065	1105	1009	1107	1104	1049	1166	1275
	एकूण अमरावती वि.	3311	3835	4408	4442	4620	4603	4505	4785	4974	5573	5629	5965
२६	वर्धा	509	486	528	468	503	507	566	554	545	549	575	543
२७	नागपूर	662	648	714	601	722	739	753	795	733	812	858	835
२८	भंडारा	1066	1022	928	789	807	807	411	990	592	1003	496	720
२९	चंद्रपूर	992	964	909	938	962	912	1021	1122	1112	..	852	877
३०	गडचिरोली	1148	234	249
	एकूण नागपूर वि.	3229	3120	3079	2796	2994	2965	2751	3461	2982	3512	3015	3224
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	23513	25663	29139	28218	28009	27890	28044	27522	25742	29611	28334	28597

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains												District	
१९६०-६१ 1960-61 135	७०-७१ 1970-71 136	७५-७६ 1975-76 137	७७-७८ 1977-78 138	७८-७९ 1978-79 139	७९-८० 1979-80 140	८०-८१ 1980-81 141	८०-८१ 1980-81 142	८२-८३ 1982-83 143	८३-८४ 1983-84 144	८४-८५ 84-85 145	८५-८६ 85-86 146		
29	12	28	12	11	10	10	9	9	6	5	Greater Bombay
2049	1848	1893	1948	1943	1951	1991	2033	1959	2033	2103	2092	..	Thane
1743	1586	1789	1731	1739	1779	1934	1992	1936	1941	2010	1961	..	Raigad
2448	2149	2331	2305	2277	2277	2369	1611	1498	2462	1523	1487	..	Ratnagiri
..	834	948	..	1060	..	Sindhudurg
6269	5595	6041	5996	5970	6017	6304	6479	6350	6442	6593	6600	..	Total Konkan Division
7468	6807	7440	7130	7201	7810	7595	7754	7213	7709	7736	7180	..	Nashik
5204	5121	5415	5710	5867	5952	5454	5523	5333	5854	5687	5789	..	Dhule
5059	4986	5924	6086	5895	5975	6246	6193	6115	7257	6080	6088	..	Jalgaon
17731	16914	18779	18926	18963	19737	19295	19470	18661	20820	19503	19057	..	Total Nashik Division
10792	10488	11124	11028	10390	9718	10440	10445	9346	10833	10715	10218	..	Ahmednagar
7116	7401	7896	8266	8274	8318	8760	8907	7947	9070	9356	9041	..	Pune
10411	9651	10622	10423	10596	10686	10149	10191	9954	10255	9888	9535	..	Solapur
29119	27540	29642	39717	29260	28722	29349	29543	27247	30158	29959	28794	..	Total Pune Division
4863	4443	4654	4688	4811	4759	5138	5247	4739	5299	5135	5236	..	Satara
4997	4302	4688	4763	4824	4693	4658	4872	4138	4900	4719	4766	..	Sangli
2349	2056	2141	2261	2317	2408	2400	2463	2454	2661	2693	2757	..	Kolhapur
12209	10801	11483	11712	11952	11860	12196	12582	11331	12860	12550	12759	..	Total Kolhapur Division
9233	9837	9897	10285	9957	10095	10053	7272	7622	11648	6825	6913	..	Aurangabad
..	3481	3481	..	4755	4614	..	Jalna
6028	6748	7370	7459	7377	7449	7253	6477	6367	6813	6953	6898	..	Parbhani
5848	7435	6655	6621	6897	6713	7264	7136	7140	6719	6619	6884	..	Beed
4523	4626	4917	5168	4980	4976	4653	4914	4877	5030	5067	5116	..	Nanded
7592	8162	9316	9364	9523	9911	4973	9879	9428	10087	5090	5133	..	Osmanabad
..	4734	4849	..	Latur
33224	36808	38155	38897	38734	39144	39212	39159	38915	40297	40043	40407	..	Total Aurangabad Division
3836	3960	4571	4562	4467	4518	4488	4668	4254	4649	3907	3964	..	Buldhana
3921	4228	4765	4579	4683	4890	4898	4906	4943	5210	5018	5094	..	Akola
3058	2743	3309	3384	3458	3594	3654	3601	3543	3748	3706	3774	..	Amravati
3999	3984	4386	4451	4418	4469	4295	4358	4131	3870	3808	3889	..	Yavatmal
14814	14915	17031	17376	17026	17471	17335	17533	16871	17477	16439	16721	..	Total Amravati Division
2339	2184	2365	2408	2422	2459	2323	2311	2276	2257	2196	2072	..	Wardha
3961	3651	4121	3965	4096	4117	4117	4180	4003	4147	4027	3943	..	Nagpur
4451	4605	4604	4524	4548	4579	4072	4635	4136	4689	3965	4356	..	Bhandara
5436	5850	6224	5839	5981	5898	6167	6302	6246	6397	4315	4303	..	Chandrapur
..	1863	1900	..	Gadchiroli
16187	16290	17314	16736	17047	17053	16679	17428	16661	17490	16357	16574	..	Total Nagpur Division
129553	128863	138445	139360	138952	140004	140370	142194	136036	145544	141444	140912	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हे	ऊस Sugar-cane												
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	
1	2	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	1	1	1	1	1	1	
३	रायगड	
४	रत्नागिरी	..	2	3	4	4	3	2	4	5	
५	सिधुदुर्ग	
	एकूण कोकण वि.	2	3	5	5	4	3	5	6	
६	नाशिक	..	119	143	161	269	240	225	195	243	226	269	281	250
७	धुळे	..	28	31	70	142	113	95	92	102	115	111	126	113
८	जळगाव	..	28	14	51	85	82	58	74	94	110	111	99	92
	एकूण नाशिक वि.	175	188	282	496	435	378	361	439	451	491	506	455	
९	अहमदनगर	..	361	520	615	703	616	581	734	848	795	750	676	586
१०	पुणे	..	132	162	241	234	224	232	283	346	352	345	350	354
११	सोलापूर	..	114	152	219	186	206	180	208	243	293	302	269	254
	एकूण पुणे वि.	607	834	1075	1123	1046	993	1225	1437	1440	1797	1295	1194	
१२	सातारा	..	99	134	170	183	196	198	231	251	267	265	259	234
१३	सांगली	..	91	198	247	271	298	299	321	312	339	287	264	226
१४	कोल्हापूर	..	319	399	484	498	499	481	526	584	605	564	558	542
	एकूण कोल्हापूर वि.	509	731	901	952	993	978	1078	1147	1211	1116	1081	1002	
१५	औरंगाबाद	..	99	98	139	205	194	187	151	155	189	142	148	103
१६	जालना	55	72	52	70	..	60
१७	परभणी	..	22	26	25	60	51	56	51	52	63	49	59	59
१८	बीड	..	24	20	49	77	86	67	58	78	103	77	87	80
१९	नांदेड	..	30	32	49	69	59	52	51	78	102	76	77	57
२०	उस्मानाबाद	..	58	75	106	157	199	193	144	168	206	79	101	84
२१	लातूर	62	74	66
	एकूण औरंगाबाद वि.	233	251	368	568	589	552	455	586	735	537	616	509	
२२	बुलढाणा	..	13	11	17	18	17	10	11	12	15	13	13	11
२३	अकोला	..	2	5	7	5	6	5	4	4	5	3	3	3
२४	अमरावती	..	1	2	2	2	3	2	2	3	4	4	5	5
२५	यवतमाळ	..	3	5	10	14	20	15	12	14	20	17	15	12
	एकूण अमरावती वि.	19	23	36	39	46	32	29	33	44	37	36	31	
२६	वर्धा	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	..
२७	नागपूर	1	1	2	3	3	2	2	2	2	2	..
२८	भंडारा	..	7	5	8	7	8	8	10	10	10	10	5	..
२९	चंद्रपूर	..	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	..
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	10	9	11	12	14	13	15	15	15	15	15	10	..
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1555	2039	2678	3195	3127	2949	3168	3663	3896	3593	3544	3191	

सूचना-सन १९८०-८१ ते १९८५-८६ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XIX-Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

कापूस Cotton												District
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 85-86	
159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Division
113	105	23	38	31	42	51	50	33	35	38	39	Nashik
687	643	567	511	576	611	639	653	594	583	619	626	Dhule
2042	2412	1367	1379	1853	1902	1874	1965	1878	1752	1855	1965	Jalgaon
2842	3160	1957	1928	2460	2555	2564	2668	2503	2370	2512	2630	Total Nashik Division
324	283	65	73	192	170	116	72	38	20	19	11	Ahmednagar
61	87	37	39	110	63	81	63	26	16	10	7	Pune
112	194	71	118	138	116	145	136	111	99	47	50	Solapur
497	564	173	230	440	349	342	271	175	135	76	68	Total Pune Division
25	72	63	51	83	69	96	79	76	48	21	26	Satara
48	43	21	21	31	33	28	25	18	18	14	13	Sangli
19	6	9	10	9	5	6	7	5	6	6	4	Kolhapur
92	121	93	82	123	107	130	111	99	72	41	43	Total Kolhapur Dn.
1836	1781	1084	1110	1503	1431	1573	582	556	524	514	515	Aurangabad
..	1309	1204	1181	1172	1290	Jalna
2289	2656	1960	2032	2316	2372	2730	2388	2317	2327	2304	2386	Parbhani ✓
584	512	264	295	244	403	386	299	292	304	284	298	Beed
1886	1986	1966	1819	2016	2054	2179	2236	2163	2151	2087	2143	Nanded
592	437	324	250	327	254	296	297	283	Osmanabad
..	269	241	260	Latur ✓
7187	7372	5598	5506	6406	6514	7164	7111	6815	6756	6602	6892	Total Aurangabad Dn.
2452	2565	2045	1957	2135	2100	2355	2445	2633	2797	2838	2655	Buldhana
3151	3375	3259	3149	3434	3482	3643	3760	3494	3525	3679	3787	Akola
3880	3614	3396	3381	3364	3380	3434	3523	3610	3703	3710	3787	Amravati
2938	3551	3572	3578	3692	3690	3805	4002	4101	4374	4378	4562	Yavatmal
11921	13105	12272	12065	12625	12652	13237	13730	13838	14399	14605	14791	Total Amravati Dn.
1504	1833	1765	1766	1782	1758	1887	1868	1755	1761	1715	1758	Wardha
700	930	816	775	787	769	907	886	868	856	743	754	Nagpur
..	Bhandara
252	413	395	396	401	407	440	451	493	503	551	594	Chandrapur
..	Gadchiroli
2456	3176	2976	2937	2970	2934	3234	3205	3116	3120	3009	3106	Total Nagpur Division
24995	27498	23069	22748	25024	25111	26671	27096	26548	26852	26845	27530	Total Maharashtra State

Note :-The figures for the years 1980-81 to 1985-86 are based on final forecast.

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हे	भुईमूग (खरीप) Groundnut (Kharif)									
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84
1	2	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
१	बृहन्मंडई
२	ठाणे	..	1	1	3	1
३	रायगड	2
४	रत्नागिरी	..	3	5	5	5	5
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	4	6	8	..	7
६	नाशिक	337	428	547	673	657	498	614	565	548	483
७	धुळे	906	1100	1136	1111	976	928	957	927	921	884
८	जळगाव	634	669	1088	921	749	770	719	639	653	637
	एकूण नाशिक वि.	3080	2197	2721	2705	2382	2196	2290	2131	2122	2004
९	अहमदनगर	314	189	143	205	225	148	166	170	132	136
१०	पुणे	229	277	314	400	374	367	392	408	312	366
११	सोलापूर	799	633	279	315	404	238	217	218	174	171
	एकूण पुणे वि.	1342	1099	736	920	903	753	775	796	618	673
१२	सातारा	602	632	596	600	663	643	641	641	614	611
१३	सांगली	832	758	542	521	501	458	487	470	321	347
१४	कोल्हापूर	516	574	509	523	520	499	538	530	528	557
	एकूण कोल्हापूर वि.	1950	1964	1647	1644	1689	1600	1666	1641	1463	1515
१५	औरंगाबाद	733	240	266	275	313	285	251	151	132	147
१६	जालना	91	88	88
१७	परभणी	463	130	221	189	173	171	105	96	82	81
१८	बीड	644	378	292	264	224	205	162	131	111	109
१९	नांदेड	182	290	374	281	195	194	113	86	64	60
२०	उस्मानाबाद	1214	1228	840	821	543	484	472	463	162	171
२१	लातूर	303	330
	एकूण औरंगाबाद वि.	3236	2266	1993	1830	1448	1339	1103	1018	942	986
२२	बुलढाणा	353	253	298	274	276	283	256	250	217	178
२३	अकोला	404	260	285	314	310	223	183	161	139	128
२४	अमरावती	184	409	298	350	386	359	292	265	243	223
२५	यवतमाळ	215	358	337	336	359	346	281	243	184	162
	एकूण अमरावती वि.	1156	1280	1218	1274	1331	1211	1012	919	783	691
२६	वर्धा	9	78	84	111	100	106	107	97	93	102
२७	नागपूर	50	137	122	136	143	139	150	142	139	144
२८	भंडारा	4	12	15	12	14	16	12	11	9	10
२९	चंद्रपूर	1	..	23	2	2	2	3	2	2	2
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	64	230	223	261	259	263	272	252	243	258
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	10828	9040	8544	8642	8018	7369	7118	6757	6171	6127

सूचना- सन १९८०-८१ ते १९८५-८६ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XIX—Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in hundred hect).

भुईमूग खरीफ Groundnut (Kharif)			करडई Safflower								सूर्यफूल Sunflower		District
१९८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	७८-७९ 78-79	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82		
181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192		
..	Greater Bombay	
..	Thane	
..	Raigad	
..	Ratnagiri	
..	Sindhudurg	
7	Total—Konkan Division	
477	337	12	26	8	8	10	10	11	8	..	2	Nashik	
922	906	1	1	..	2	2	3	5	6	1	1	Dhule	
662	634	61	53	43	41	38	43	46	77	1	2	Jalgaon	
2061	1877	74	80	51	51	50	56	62	91	2	5	Total—Nashik Division	
139	67	673	703	667	706	732	777	816	812	2	1	Ahmednagar	
401	389	238	293	432	445	452	488	500	472	Pune	
89	88	556	575	601	611	623	645	560	614	89	168	Solapur	
629	544	1467	1571	1700	1762	1807	1910	1966	1898	91	169	Total—Pune Division	
654	677	53	59	52	54	59	62	62	44	1	..	Satara	
424	523	108	78	93	98	95	88	108	102	3	4	Sangli	
583	633	..	12	Kolhapur	
1661	1833	161	149	145	152	154	150	170	146	4	4	Total—Kolhapur Division	
142	125	965	974	1053	1295	628	633	713	765	5	..	Aurangabad	
90	98	645	667	690	699	..	4	Jalna	
85	82	687	631	669	527	557	602	628	677	49	72	Parbhani ✓	
98	103	472	460	470	491	498	497	521	523	62	166	Beed	
60	67	30	26	28	30	27	34	43	52	7	17	Nanded	
166	164	442	419	474	504	407	423	475	445	401	931	Osmanabad	
332	351	151	188	182	196	Latur ✓	
973	990	2596	2510	2694	2847	2913	3044	3252	3357	524	1190	Total—Aurangabad Division	
158	165	462	485	504	503	429	416	471	492	7	16	Buldhana	
105	100	92	96	102	103	116	102	173	191	5	1	Akola	
221	243	4	2	2	2	1	1	5	9	..	42	Amravati	
128	133	2	1	1	2	2	2	6	6	Yavatmal	
612	641	560	584	609	610	548	521	655	698	12	59	Total—Amravati Division	
155	177	Wardha	
166	187	Nagpur	
11	11	Bhandara	
4	4	Chandrapur	
..	Gadchiroli	
336	379	Total—Nagpur Division	
6272	6264	4858	4894	5199	5422	5472	5681	6105	6190	633	1427	Total—Maharashtra State	

Note—Separate Kharif and Rabi information of sunflower for the years 1980-81 to 1985-86 is not available.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये)
(Area in '00' ha.)

तफ्ता एकोणीस—समाप्त

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा 2	सूर्यफूल Sunflower								उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut	
		१९८२-८३ 1982-83		१९८३-८४ 1983-84		१९८४-८५ 1984-85		१९८५-८६ 1985-86		८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82
		खरीप Kharif 193	रब्बी Rabi 194	खरीप Kharif 195	रब्बी Rabi 196	खरीप Kharif 197	रब्बी Rabi 198	खरीप Kharif 199	रब्बी Rabi 200	201	202
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	1	..	6	..	1
३	रायगड	1
४	रत्नागिरी	2	10	15
५	सिधुदुर्ग	2
	एकूण कोकण विभाग	1	..	10	10	17
६	नाशिक	1	..	2	5	67	79
७	धुळे	4	2	3	1	..	8	..	9	109	158
८	जळगाव	5	8	5	3	..	4	..	4	199	271
	एकूण नाशिक विभाग	10	10	10	4	..	17	..	13	375	508
९	अहमदनगर	3	10	..	28	44	103	100	101	124	160
१०	पुणे	1	..	2	14	22	35	10	21	44	65
११	सोलापूर	61	146	297	176	333	284	325	185	130	153
	एकूण पुणे विभाग	65	156	299	218	399	422	435	307	298	378
१२	सातारा	1	1	191	..	60	15	17	46
१३	सांगली	6	..	16	4	8	30
१४	कोल्हापूर	1	1
	एकूण कोल्हापूर विभाग	7	1	207	..	60	19	26	77
१५	औरंगाबाद	3	7	7	1	15	21	40	13	90	26
१६	जालना	4	4	10	1	19	18	63	39	..	49
१७	परभणी	56	9	135	11	171	52	175	38	154	72
१८	बीड	253	146	388	219	273	171	200	263	48	58
१९	नांदेड	32	..	53	3	69	19	72	57	54	52
२०	उस्मानाबाद	890	100	548	142	558	226	479	218	59	78
२१	लातूर	..	140	453	125	480	213	378	273
	एकूण औरंगाबाद विभाग	1238	406	1594	502	1585	720	1407	901	405	335
२२	बुलढाणा	33	..	102	4	..	18	102	11	13	19
२३	अकोला	5	..	15	3	..	2	28	3	16	24
२४	अमरावती	4	..	12	2	..	2	18	2	13	20
२५	यवतमाळ	20	3	..	1	9	1	51	77
	एकूण अमरावती विभाग	42	..	149	12	..	23	157	17	93	140
२६	वर्धा	7	17
२७	नागपूर	1	2	5
२८	भंडारा	1	..	1
२९	चंद्रपूर	2	3
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग	3	..	1	9	26
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1362	573	2259	736	2044	1205	1999	1249	1216	1481

सूचना—सन १९८०-८१ ते १९८५-८६ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XIX—Concl'd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in hundred hect.)

उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut						एकूण तेलविया Total Oilseeds						District
१९८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	
203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	
..	Greater Bombay
1	3	3	3	18	47	49	32	26	42	40	49	Thane
1	2	2	2	11	12	26	1	26	26	27	30	Raigad
20	20	2	3	45	59	122	50	122	131	105	103	Ratnagiri
..	..	20	24	28	36	Sindhudurg
22	25	27	32	74	118	197	83	174	199	200	218	Total—Konkan Division
38	68	35	9	874	693	935	889	810	796	762	574	Nashik
155	197	141	44	1100	1052	1204	1226	1221	1215	1211	1098	Dhule
114	354	111	54	923	927	1080	1098	972	1229	1064	1032	Jalgaon
307	619	287	107	2906	2672	3219	3213	3003	3240	3037	2704	Total—Nashik Division
57	132	118	13	979	899	1038	1114	1012	1160	1307	1173	Ahmednagar
43	62	54	8	697	749	1001	1054	939	1082	1161	1044	Pune
127	220	198	63	946	896	1145	1267	1224	1612	1666	1361	Solapur
227	414	370	84	2622	2544	3184	3435	3175	3854	4134	3978	Total—Pune Division
33	35	36	11	729	712	727	758	717	912	839	745	Satara
7	12	10	4	619	546	603	615	436	468	557	633	Sangli
2	8	12	10	540	511	575	561	544	587	619	658	Kolhapur
42	55	58	25	1888	1769	1905	1934	1697	1967	2015	2036	Total—Kolhapur Division
12	18	10	..	1548	1529	1697	1943	1913	1950	1102	1163	Aurangabad
51	21	25	1	998	1051	Jalna
37	199	90	14	1253	1180	1362	1115	1093	1383	1377	1341	Parbhani
22	59	31	3	1164	1099	1148	1269	1451	1713	1507	1584	Beed
62	177	45	16	456	431	426	406	412	562	476	471	Nanded
15	76	16	2	1691	1699	2202	2780	2923	3328	1865	1724	Osmanabad
..	33	33	2	1640	1602	Latur
199	583	250	38	6112	5938	6835	7513	7792	8936	8965	8956	Total—Aurangabad Division
15	40	18	9	787	814	851	868	778	835	761	877	Buldhana
32	47	15	14	519	416	422	408	405	402	402	455	Akola
17	31	28	7	533	498	453	472	403	404	398	485	Amravati
78	106	17	37	529	515	499	484	410	437	303	348	Yavatmal
142	224	78	67	2368	2243	2225	2232	1996	2078	1864	2165	Total—Amravati Division
15	35	15	9	424	422	305	282	291	326	510	534	Wardha
26	11	5	3	684	665	712	699	725	711	946	1031	Nagpur
2	4	7	5	477	455	317	339	313	349	325	319	Bhandara
3	3	1	1	781	800	776	766	803	802	743	777	Chandrapur
..	1	1	105	110	Gadchiroli
46	54	29	18	2366	2342	2110	2086	2132	2188	2629	2771	Total—Nagpur Division
985	1974	1099	371	18336	17626	19675	20496	19969	22464	22844	22428	Total—Maharashtra State

Note—Separate Kharif and Rabi information of sunflower for the years 1980-81 to 1985-86 is not available.

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७७-७८ ते १९८५-८६

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तांदूळ (एकूण) Rice (Total)											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७७-७८ 77-78	७८-७९ 78-79	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१	बुलढाणा	39	21	40	22	20	14	16	8	15	10	7	..
२	अकोला	1978	2481	2858	3260	2652	2233	2924	3107	2689	3128	2707	2557
३	अमरावती	1994	2458	2358	2908	2681	2306	2741	2848	2831	2724	3233	2622
४	अहमदनगर	1272	1994	2321	2222	2528	2124	2650	1504	1369	1638	1777	1511
५	औरंगाबाद	1280	1157	1139	1383	1419
	एकूण कोकण वि.	5283	6954	7577	8412	7881	6677	8331	8747	8061	8639	9107	8109
६	नाशिक	362	362	595	639	535	541	452	578	412	547	454	299
७	धळे	125	102	142	261	238	195	182	219	149	195	239	95
८	जळगाव	28	53	123	223	153	122	170	142	125	139	139	38
	एकूण नाशिक वि.	515	517	860	1123	926	858	804	939	686	881	832	432
९	अहमदनगर	95	56	154	179	138	82	154	100	103	118	90	64
१०	पुणे	534	365	931	1104	820	774	1097	828	715	875	782	690
११	सोलापूर	93	51	145	160	105	60	111	74	61	72	59	11
	एकूण पुणे वि.	722	472	1230	1443	1063	916	1362	1002	879	1065	931	765
१२	सातारा	230	301	418	457	556	469	629	569	544	639	725	678
१३	सांगली	128	157	296	311	316	288	362	273	277	327	321	348
१४	कोल्हापूर	1345	1165	1722	2106	2026	1724	2133	2387	1826	2152	2315	2423
	एकूण कोल्हापूर वि.	1703	1623	2436	2874	2898	2481	3124	3229	2647	3118	3361	3449
१५	औरंगाबाद	53	27	57	105	103	35	93	46	27	40	27	12
१६	जालना	47	22	37	18	20
१७	परभणी	111	66	353	406	338	315	291	327	153	222	175	162
१८	बीड	64	35	62	119	120	77	106	43	49	60	42	35
१९	नांदेड	195	139	293	569	394	441	440	544	254	398	259	265
२०	उस्मानाबाद	161	155	403	340	402	328	344	517	247	146	97	58
२१	लातूर	197	132	99
	एकूण औरंगाबाद वि.	584	422	1168	1539	1357	1196	1274	1524	752	1100	700	651
२२	बुलढाणा	17	34	28	39	41	33	44	56	21	26	14	10
२३	अकोला	46	41	57	83	107	73	89	114	51	61	32	48
२४	अमरावती	42	46	69	111	122	88	105	153	68	92	54	84
२५	यवतमाळ	61	63	113	137	154	124	127	166	83	89	38	52
	एकूण अमरावती वि.	166	184	267	370	424	318	365	489	223	268	138	194
२६	वर्धा	19	75	103	109	141	101	67	139	112	75	48	100
२७	नागपूर	175	350	549	571	588	529	615	631	406	512	290	654
२८	भंडारा	2967	3462	4488	4032	3654	2686	4267	4035	2542	4688	1970	4127
२९	चंद्रपूर	1558	2563	4180	3063	3189	2532	3397	3619	3145	2363	1191	1678
३०	गडचिरोली	35	1897	794	1659
	एकूण नागपूर वि.	4719	6450	9320	7775	7572	5848	8346	8424	6240	9535	4293	8218
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	13692	16622	22858	23536	22121	18294	23606	24354	19488	24606	19362	21818

TABLE XX

Districtwise production of various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 & 1977-78 to 1985-86

(उत्पादन मे. '००' टनात) (Production in hundred tonnes)

गहू Wheat												District	
१९६०-६१ 1960-61 15	७०-७१ 70-71 16	७५-७६ 75-76 17	७७-७८ 77-78 18	७८-७९ 78-79 19	७९-८० 79-80 20	८०-८१ 80-81 21	८१-८२ 81-82 22	८२-८३ 82-83 23	८३-८४ 83-84 24	८४-८५ 84-85 25	८५-८६ 85-86 26		
..	Greater Bombay
..	..	27	5	..	3	1	1	Thane
..	..	6	Raigad
..	..	2	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	35	5	..	3	1	1	Total Konkan Division
242	564	937	814	780	988	931	865	363	740	720	557	..	Nashik
241	495	609	493	416	498	417	515	302	648	455	236	..	Dhule
202	521	685	511	499	447	567	698	451	600	425	330	..	Jalgaon
685	1580	2231	1818	1695	1933	1915	2078	1386	1988	1600	1123	..	Total Nashik Division
186	287	901	763	787	693	749	804	734	1071	857	599	..	Ahmednagar
95	156	489	498	443	355	437	474	471	591	576	470	..	Pune
159	227	519	410	417	489	359	496	350	641	396	326	..	Solapur
440	670	1909	1671	1647	1537	1545	1774	1555	2303	1829	1395	..	Total Pune Division
118	102	215	237	233	241	308	265	308	329	364	286	..	Satara
98	89	298	272	247	330	256	283	236	344	256	223	..	Sangli
16	17	111	81	103	130	147	150	163	244	232	269	..	Kolhapur
232	208	624	590	583	701	711	698	707	917	852	778	..	Total Kolhapur Division
240	191	1190	857	881	618	765	384	338	564	192	102	..	Aurangabad
..	438	313	463	312	242	..	Jalna
327	138	662	478	566	538	540	490	469	600	533	346	..	Parbhani
143	116	407	492	389	518	448	396	267	327	267	178	..	Beed
111	56	382	363	319	351	235	288	287	316	270	173	..	Nanded
301	156	793	517	596	574	379	473	406	374	216	108	..	Osmanabad
..	296	173	160	..	Latur
1122	657	3434	2707	2751	2599	2367	2469	2080	2940	1663	1309	..	Total Aurangabad Division
198	138	468	413	375	491	375	428	180	450	175	77	..	Buldhana
203	230	662	495	356	379	368	400	290	448	314	243	..	Akola
157	161	512	393	378	393	402	391	313	532	444	275	..	Amravati
85	77	338	268	262	269	255	277	194	273	131	127	..	Yavatmal
643	606	1980	1569	1371	1532	1400	1496	977	1703	1064	722	..	Total Amravati Divisi
161	129	430	418	377	405	487	379	441	464	331	267	..	Wardha
460	269	718	539	492	652	486	595	510	624	647	487	..	Nagpur
115	138	296	249	157	199	205	189	181	217	113	165	..	Bhandara
153	146	334	234	205	285	196	206	196	225	141	162	..	Chandrapur
..	40	25	36	..	Gadchiroli
889	682	1778	1440	1231	1541	1374	1309	1328	1570	1257	1117	..	Total Nagpur Divisic
4011	4403	11991	9800	9278	9846	9313	9885	8033	11421	8565	6444	..	Total Maharashtra St.

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	खरीप ज्वारी Kharif Jowar										
		१९६०-६१ 1960-61 27	७०-७१ 1970-71 28	७५-७६ 1975-76 29	७७-७८ 1977-78 30	७८-७९ 1978-79 31	७९-८० 1979-80 32	८०-८१ 1980-81 33	८१-८२ 1981-82 34	८२-८३ 1982-83 35	८३-८४ 1983-84 36	८४-८५ 1984-85 37
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	1	4	7	6	2	2	1
३	रायगड	106
४	रत्नागिरी	16	1	..	1
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	1	126	8	6	3	2	1
६	नाशिक	116	90	318	403	416	440	528	532	265	308	207
७	धुळे	376	330	742	942	785	789	919	1186	449	1144	454
८	जळगाव	1913	530	2224	3136	2506	2967	2620	3050	2660	147	2418
	एकूण नाशिक वि.	2405	950	3284	4481	3707	4187	4067	4768	3374	4599	2513
९	अहमदनगर	2	46	483	684	294	281	378	268	143	240	124
१०	पुणे	194	159	543	580	610	491	415	505	223	376	232
११	सोलापूर	12	21	232	237	270	103	87	87	70	139	96
	एकूण पुणे वि.	208	216	1258	1501	1174	875	880	860	436	755	449
१२	सातारा	508	682	1218	838	1206	1068	1103	1066	1049	1480	969
१३	सांगली	2148	924	1704	1492	1633	1530	1588	1509	1030	2429	1403
१४	कोल्हापूर	759	414	902	602	855	622	654	622	583	1044	744
	एकूण कोल्हापूर वि.	3415	2020	3824	2932	3694	3220	3345	3197	2662	4953	3116
१५	औरंगाबाद	912	201	663	1479	1230	1246	1185	672	519	631	239
१६	जालना	923	769	900	512
१७	परभणी	1499	461	964	1862	1337	2402	1344	2080	2074	1288	1393
१८	बीड	704	254	564	1602	1556	1348	1189	978	947	854	674
१९	नांदेड	2009	612	1204	3244	2197	3157	1826	1876	3708	861	2111
२०	उस्मानाबाद	1714	435	1985	2492	3798	4249	2365	3418	3351	893	587
२१	लातूर	1404	1562
	एकूण औरंगाबाद वि.	6838	1963	5380	10679	10118	12402	7909	9947	11368	6831	7078
२२	बुलढाणा	1964	1036	2285	3942	3148	3436	3142	3768	3048	3641	2485
२३	अकोला	1700	624	1625	2635	1804	2608	2192	2530	2030	2674	2774
२४	अमरावती	1403	444	1225	2103	2366	2358	2220	2597	2606	2337	2251
२५	यवतमाळ	2016	798	1688	2787	2353	2672	2209	2604	3577	2545	2967
	एकूण अमरावती वि.	7083	2902	6823	11467	9671	11074	9763	11499	11261	11197	10477
२६	वर्धा	738	354	694	1262	1094	1396	1029	1103	1613	1176	1321
२७	नागपूर	1074	348	896	1313	1259	1252	1050	1158	1642	1139	1203
२८	भंडारा	28	8	7	7	7	9	11	9	19	12	10
२९	चंद्रपूर	230	117	154	294	253	291	218	191	255	301	355
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	2070	827	1751	2876	2613	2948	2308	2461	3529	2628	2889
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	22019	8879	22446	33944	30983	34709	28274	32733	32630	30963	29666

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनास) (Production in hundred tonnes)

रबी ज्वारी Rabi Jawar												District	
६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86		
39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	..	11	..	1	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	11	..	1	Total Konkan Division
170	58	155	328	236	350	215	251	299	264	234	164	..	Nashik
883	261	477	563	589	775	416	639	574	596	567	461	..	Dhule
233	128	150	330	329	515	311	443	248	478	437	307	..	Jalgaon
1286	447	782	1221	1154	1640	942	1333	1121	1338	1238	932	..	Total Nashik Division
3174	915	2055	3339	1946	2817	2426	1575	2226	2296	3573	1667	..	Ahmednagar
2032	504	1402	2207	1741	2309	2037	1984	1730	2017	2625	1621	..	Pune
3762	1189	1812	2066	3361	2631	2727	2415	1440	2554	3073	1806	..	Solapur
8968	2608	5269	7612	7048	7757	7190	5974	5396	6867	9271	5094	..	Total Pune Division
998	598	615	627	758	947	1068	894	922	919	1091	1029	..	Satara
466	162	296	344	293	270	255	347	437	445	543	204	..	Sangli
11	4	19	14	12	10	25	24	21	23	30	23	..	Kolhapur
1475	764	930	985	1063	1227	1348	1265	1380	1387	1664	1256	..	Total Kolhapur Division
1218	639	1564	1791	1780	2100	1572	1304	1114	795	523	528	..	Aurangabad
..	1032	666	821	700	791	..	Jalna
1771	583	850	859	1260	1378	1051	1337	643	689	1128	816	..	Parbhani
2049	611	851	1260	1389	1543	1352	1354	1247	1214	1280	862	..	Beed
652	102	207	405	425	349	179	207	232	192	288	227	..	Nanded
1764	545	904	1443	1657	1964	1256	1359	732	1096	1103	673	..	Osmanabad
..	315	241	329	258	..	Latur
7454	2480	4376	5758	6511	7334	5410	6593	4949	5048	5351	4155	..	Total Aurangabad Division
2	2	8	..	5	7	6	6	5	7	4	5	..	Buldhana
..	2	2	1	1	1	1	..	Akola
..	Amravati
..	1	Yavatmal
2	3	8	..	5	7	8	8	6	8	5	6	..	Total Amravati Division
4	4	3	3	9	6	5	4	4	5	3	5	..	Wardha
197	76	150	189	246	209	253	216	199	335	171	247	..	Nagpur
142	53	101	128	100	132	142	168	143	205	95	98	..	Bhandara
688	260	586	959	898	738	703	617	591	545	461	78	..	Chandrapur
..	106	83	99	114	..	Gadchiroli
1031	393	840	1279	1253	1085	1103	1005	1043	1173	829	1262	..	Total Nagpur Division
20216	6695	12216	16855	17035	19050	16001	16178	13895	15821	18358	12705	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा 2	वाजरी Bajri												
		६०-६१ 1960-61 51	७०-७१ 1970-71 52	७५-७६ 1975-76 53	७७-७८ 1977-78 54	७८-७९ 1978-79 55	७९-८० 1979-80 56	८०-८१ 1980-81 57	८१-८२ 1981-82 58	८२-८३ 1982-83 59	८३-८४ 1983-84 60	८४-८५ 1984-85 61	८५-८६ 1985-86 62	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	..	✓	
३	रायगड	
४	रत्नागिरी	
५	सिंधुदुर्ग	
एकूण कोकण वि.		
६	नाशिक	..	1241	1708	1437	1247	1152	1430	1908	1655	866	1489	877	631
७	धुळे	..	655	937	779	796	646	908	802	859	599	1124	802	285
८	जळगाव	..	242	455	524	524	525	476	554	710	524	773	636	500
एकूण नाशिक वि.		..	2138	3100	2740	2567	2323	2814	3264	3224	1989	3386	2315	1416
९	अहमदनगर	..	615	1262	750	846	497	722	1484	789	339	1679	1021	378
१०	पुणे	..	656	659	492	630	635	463	716	745	310	866	610	572
११	सोलापूर	..	66	240	114	125	148	157	131	205	49	233	72	33
एकूण पुणे वि.		..	1337	2161	1356	1601	1280	1342	2331	1739	698	2778	1703	983
१२	सातारा	..	353	317	224	247	256	219	251	305	122	425	271	182
१३	सांगली	..	209	178	169	159	233	172	176	298	96	288	144	313
१४	कोल्हापूर	..	3	2	1	1	2	2	2	3	1	3	3	2
एकूण कोल्हापूर वि.		..	565	497	394	407	491	393	429	606	219	716	418	497
१५	औरंगाबाद	..	382	1192	509	678	554	765	876	1122	715	908	380	559
१६	जालना	282	140	267	180	138
१७	परभणी	..	8	98	37	60	42	41	50	31	38	53	30	28
१८	बीड	..	189	971	318	489	531	669	452	502	433	719	479	446
१९	नांदेड	..	5	6	6	8	14	12	7	8	5	7	3	2
२०	उस्मानाबाद	..	45	131	93	100	113	82	54	104	86	32	26	17
२१	लातूर	64	45	24
एकूण औरंगाबाद वि.		..	629	2398	963	1335	1254	1569	1439	2049	1417	2050	1143	1214
२२	बुलढाणा	..	39	23	42	51	49	53	41	52	38	51	24	31
२३	अकोला	..	41	14	26	25	28	31	22	29	21	24	13	12
२४	अमरावती	..	43	13	27	24	30	30	28	29	23	22	14	10
२५	यवतमाळ	..	77	31	47	43	45	48	41	55	40	49	28	33
एकूण अमरावती वि.		..	200	81	142	143	152	162	132	165	122	146	79	86
२६	वर्धा	..	13	4	3	3	4	4	3	2	2	2	2	1
२७	नागपूर	..	2	..	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर	..	2	..	1
३०	गडचिरोली	1
एकूण नागपूर वि.		..	17	4	5	4	5	5	4	3	4	4	4	2
एकूण महाराष्ट्र		..	4886	8241	5600	6057	5505	6285	7599	7786	4449	9080	5662	4198

TABLE XX-Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनास) (Production in '00' tonnes)

इतर तृणधान्ये Other Cereals												District
६०-६१ 1960-61 63	७०-७१ 1970-71 64	७५-७६ 1975-76 65	७७-७८ 1977-78 66	७८-७९ 1978-79 67	७९-८० 1979-80 68	८०-८१ 1980-81 69	८१-८२ 1981-82 70	८२-८३ 1982-83 71	८३-८४ 1983-84 72	८४-८५ 84-85 73	८५-८६ 1985-86 74	
..	Greater Bombay
298	378	276	243	283	358	261	268	228	256	214	293	Thane
173	142	211	219	208	220	235	268	214	222	249	259	Raigad
544	405	482	495	549	525	649	510	589	639	634	527	Ratnagiri
..	100	128	168	Sindhudurg
1015	925	969	957	1040	1103	1145	1146	1031	1117	1225	1247	Total Konkan Division
603	470	595	422	549	566	539	581	594	764	680	599	Nashik
127	167	290	263	372	283	315	341	276	366	387	270	Dhule
7	5	24	15	11	8	12	20	7	18	14	11	Jalgaon
737	642	909	700	932	857	866	942	877	1148	1081	880	Total Nashik Division
71	97	95	94	106	86	158	125	120	194	126	111	Ahmednagar
172	187	198	245	262	219	450	470	375	619	428	304	Pune
56	63	395	267	299	241	306	268	238	352	279	248	Solapur
299	347	688	606	667	546	914	863	733	1165	833	663	Total Pune Division
103	72	124	125	117	123	163	178	128	203	249	271	Satara
43	30	90	61	80	96	157	165	199	219	86	204	Sangli
355	323	456	437	563	555	509	573	529	659	616	641	Kolhapur
501	425	670	623	760	774	829	916	856	1081	951	1116	Total Kolhapur Division
14	28	89	111	112	183	60	100	155	83	81	83	Aurangabad
..	41	48	35	Jalna
3	11	10	25	22	40	35	22	23	29	17	26	Parbhani
62	29	27	54	67	83	33	30	36	39	53	39	Beed
15	5	21	18	11	13	20	16	21	25	23	33	Nanded
21	56	135	111	234	192	181	200	184	195	97	153	Osmanabad
..	55	52	Latur
115	129	282	319	446	511	329	368	419	412	374	421	Total Aurangabad Division
4	2	8	14	9	5	24	22	11	31	34	30	Buldhana
1	3	6	9	6	6	9	8	5	6	5	8	Akola
13	10	25	41	50	41	24	33	28	28	31	30	Amravati
2	4	13	4	5	3	5	5	2	2	3	3	Yavatmal
20	19	52	68	70	55	62	68	46	67	73	71	Total Amravati Division
..	1	Wardha
1	1	4	3	7	16	6	5	6	4	9	1	Nagpur
22	16	22	21	30	20	22	22	17	10	21	16	Bhandara
16	23	36	50	61	47	33	57	47	46	3	20	Chandrapur
..	32	27	Gadchiroli
39	40	62	74	98	83	62	84	70	60	65	64	Total Nagpur Division
2726	2527	3632	3347	4013	3929	4207	4387	4032	5050	4602	4462	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No. 1	जिल्हा 2	एकूण तृणधान्ये Total Cereals											
		६०-६१ 60-61 75	७०-७१ 70-71 76	७५-७६ 75-76 77	७७-७८ 77-78 78	७८-७९ 78-79 79	७९-८० 79-80 80	८०-८१ 80-81 81	८१-८२ 81-82 82	८२-८३ 82-83 83	८३-८४ 83-84 84	८४-८५ 84-85 85	८५-८६ 85-86 86
		१	बृहन्मुंबई	39	21	40	22	20	14	16	8	15	10
२	ठाणे	2276	2860	3165	3515	2941	2596	3188	3377	2917	3384	2921	2850
३	रायगड	2167	2600	2681	3127	2889	2526	2976	3116	3045	2946	3482	2881
४	रत्नागिरी	1816	2399	2832	2718	3078	2650	3299	2014	1853	3416	2411	2038
५	सिंधुदुर्ग	1380	1262		1511	1587
	एकूण कोकण वि.	6298	7880	8718	9382	8928	7786	9479	9895	9092	9756	10332	9356
६	नाशिक	2734	3252	4037	3853	3668	4315	4573	4462	3069	4112	3350	2457
७	धुळे	2407	2292	3039	3318	3046	3439	3051	3759	2349	4073	3371	1801
८	जळगाव	2625	1692	3730	4739	4023	4535	4234	5063	4015	5155	4069	3038
	एकूण नाशिक वि.	7766	7236	10806	11910	10737	12289	11858	13284	9433	13340	10790	7296
९	अहमदनगर	4143	2663	4438	5905	3768	4681	5349	3661	3665	5598	5841	2943
१०	पुणे	3683	2030	4055	5264	4511	4611	5152	5006	3824	5344	5405	3889
११	सोलापूर	4148	1781	3192	3265	4600	3681	3721	3545	2208	3991	3975	2517
	एकूण पुणे वि.	11974	6474	11685	14434	12879	12973	14222	12212	9697	14933	15221	9349
१२	सातारा	2310	2072	2814	2531	3126	3067	3522	3277	3073	3995	4171	3415
१३	सांगली	3092	1540	2822	2639	2802	2686	2794	2875	2275	4052	2677	2695
१४	कोल्हापूर	2489	1925	3211	3241	3561	3043	3470	3761	3123	4125	4165	4102
	एकूण कोल्हापूर वि.	7891	5537	8847	8411	9489	8796	9786	9913	8471	12172	11013	10212
१५	औरंगाबाद	2819	2278	4072	5021	4660	4947	4551	3628	2868	5550	1528	1523
१६	जालना	2722	1910		1842	1738
१७	परभणी	3719	1357	2876	3690	3565	4714	3371	4287	3400	2881	3484	2771
१८	बीड	3211	2016	2229	4016	4052	4238	3580	3303	2929	3213	3169	2234
१९	नांदेड	2987	920	2113	4607	3360	4323	2707	2939	4507	1799	3781	2811
२०	उस्मानाबाद	4006	1478	4313	5003	6800	7389	4579	6071	5321	4938	2712	1596
२१	लातूर		2991	2155
	एकूण औरंगाबाद वि.	16742	8049	15603	22337	22437	25611	18728	22950	20985	18381	19507	14828
२२	बुलढाणा	2224	1235	2839	4459	3627	4025	3632	4332	3303	4206	1958	2638
२३	अकोला	1991	912	2376	3247	2301	3097	6822	3083	2398	3214	2923	3086
२४	अमरावती	1658	674	1858	2672	2946	2910	2779	3203	3038	3011	2651	2650
२५	यवतमाळ	2241	974	2199	3239	2819	3116	2637	3107	3896	2958	2843	3182
	एकूण अमरावती वि.	8114	3795	9272	13617	11693	13148	11730	13725	12635	13389	10775	11556
२६	वर्धा	935	566	1233	1795	1625	1912	2592	1627	2172	1722	1690	1694
२७	नागपूर	1909	1044	2318	2616	2593	2659	2411	2606	2764	2616	2046	2593
२८	भंडारा	3274	3677	4914	4437	3948	3046	4647	4423	2902	5132	2208	4416
२९	चंद्रपूर	2647	3109	5291	4600	4606	3893	4547	4691	4376	5500	2083	3013
३०	गडचिरोली		950	1836
	एकूण नागपूर वि.	8765	8396	13756	13448	12772	11510	13197	13347	12214	14970	8977	13552
	एकूण महाराष्ट्र	67550	47367	78687	93539	88935	92113	89000	95325	82527	96941	86215	76149

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन "००" टनात) (Production in '00' tonnes)

तूर ✓ Tur												District
६०-६१ 60-61 87	७०-७१ 70-71 88	७५-७६ 75-76 89	७७-७८ 77-78 90	७८-७९ 78-79 91	७९-८० 79-80 92	८०-८१ 80-81 93	८१-८२ 81-82 94	८२-८३ 82-83 95	८३-८४ 83-84 96	८४-८५ 84-85 97	८५-८६ 85-86 98	
..	Greater Bombay
13	10	11	12	11	12	12	13	13	14	17	25	Thane
3	1	5	2	4	5	7	7	7	8	7	10	Raigad
1	2	1	1	1	1	1	1	Ratnagiri
..	1	1	2	2	Sindhudurg
17	13	17	15	16	18	20	21	21	23	26	37	Total Konkan Division
52	35	55	53	41	41	37	46	40	44	47	39	Nashik
52	41	86	62	91	109	72	101	58	95	100	78	Dhule
76	52	85	70	87	85	96	104	77	108	115	139	Jalgaon
180	128	226	185	219	235	205	251	175	247	262	256	Total Nashik Division
76	57	124	109	92	85	57	55	33	72	69	43	Ahmadnagar
36	25	56	40	51	48	34	43	17	52	45	23	Pune
154	118	106	181	215	116	114	136	97	208	108	35	Solapur
266	200	286	330	358	249	205	234	147	332	222	101	Total Pune Division
50	32	51	50	66	49	46	57	24	67	54	67	Satara
121	87	137	128	144	120	88	128	33	92	74	79	Sangli
65	38	34	35	40	40	34	39	39	52	61	57	Kolhapur
236	157	222	213	250	209	168	224	96	211	189	203	Total Kolhapur Division
112	108	228	177	217	284	160	135	82	115	111	33	Aurangabad
..	142	81	156	126	104	Jalna
138	264	253	256	359	413	380	276	249	309	365	410	Parbhani
47	32	73	125	146	168	113	176	204	194	138	138	Beed
211	98	124	170	175	158	133	180	216	190	220	272	Nanded
212	266	421	288	405	444	346	506	391	350	261	130	Osmanabad
..	297	337	230	Latur
720	768	1099	1016	1302	1467	1132	1415	1223	1611	1558	1317	Total Aurangabad Division
303	139	254	217	245	281	213	331	233	243	307	349	Buldhana
425	223	346	295	244	251	251	306	445	424	448	397	Akola
732	285	469	231	277	319	375	305	379	466	427	632	Amravati
671	352	500	388	340	468	373	532	593	431	532	534	Yavatmal
2131	999	1569	1131	1106	1319	1282	1474	1650	1564	1714	1912	Total Amravati Division
598	211	268	252	291	287	294	310	403	422	418	335	Wardha
411	157	274	114	244	204	204	239	185	319	308	244	Nagpur
55	28	46	26	40	36	36	39	32	54	57	41	Bhandara
69	50	71	38	68	43	52	64	57	87	94	63	Chandrapur
..	4	4	Gadchiroli
1133	446	659	430	643	570	586	652	677	882	891	687	Total Nagpur Division
4683	2711	4078	3320	3894	4067	3598	4271	3989	4870	4852	4513	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No. 1	जिल्हा 2	हरभरा Gram											
		६०-६१ 60-61 99	७०-७१ 70-71 100	७५-७६ 75-76 101	७७-७८ 77-78 102	७८-७९ 78-79 103	७९-८० 79-80 104	८०-८१ 80-81 105	८१-८२ 81-82 106	८२-८३ 82-83 107	८३-८४ 83-84 108	८४-८५ 84-85 109	८५-८६ 85-86 110
१	बृहन्मुंबई	..	✓
✓ २	ठाणे	4	..	7	3	3	5	3 ✓	3	4	5	6	6
३	रायगड	1	..	4	2	2	2	5	6	6	8	9	9
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	5	..	11	5	5	7	8	9	10	13	15	15
६	नाशिक	70	✓ 62	82	72	96	105	98	116	118	120	122	109
७	घुळे	44	32	40	41	41	47	35	36	39	66	69	45
८	जळगाव	22	29	42	44	30	28	33	44	33	95	71	57
	एकूण नाशिक वि.	136	123	164	157	167	180	166	196	190	281	262	211
९	अहमदनगर	133	59	105	60	92	109	93	102	73	140	163	111
१०	पुणे	99	40	96	63	94	105	121	189	139	200	212	146
११	सोलापूर	94	85	144	73	109	113	92	106	71	146	92	52
	एकूण पुणे वि.	326	184	345	196	295	327	306	397	283	486	467	309
१२	सातारा	74	23	68	45	56	40	63	69	59	63	104	84
१३	सांगली	65	19	85	63	71	69	73	70	65	78	72	42
१४	कोल्हापूर	14	3	24	20	29	41	39	45	58	77	78	91
	एकूण कोल्हापूर वि.	153	45	177	128	156	150	175	184	182	218	254	217
१५	औरंगाबाद	95	46	178	112	134	171	123	55	57	86	69	97
१६	जालना	69	37	75	46	56
१७	परभणी	105	55	103	101	104	110	90	122	87	113	120	147
१८	बीड	102	49	135	111	110	127	92	119	110	99	85	78
१९	नांदेड	43	23	63	60	33	52	55	43	44	53	51	55
२०	उस्मानाबाद	160	118	257	202	249	230	198	268	133	235	174	125
२१	लातूर	80	126	103	87
	एकूण औरंगाबाद वि.	505	291	736	586	630	690	558	676	548	787	648	645
२२	बुलढाणा	26	14	37	21	33	52	29	34	33	41	54	46
२३	अकोला	41	46	51	33	38	41	32	52	27	49	170	59
२४	अमरावती	23	21	63	36	33	47	33	45	47	55	64	56
२५	यवतमाळ	25	23	45	21	31	21	17	18	16	21	23	23
	एकूण अमरावती वि.	115	104	196	111	135	161	111	149	123	166	211	184
२६	वर्धा	11	12	20	13	9	19	18	15	11	16	18	21
२७	नागपूर	27	24	52	40	34	44	51	60	51	61	66	66
२८	भंडारा	32	39	52	28	15	37	56	36	40	43	49	40
२९	चंद्रपूर	31	44	52	47	36	47	53	47	29	34	18	26
३०	गडचिरोली	12	13	9	22
	एकूण नागपूर वि.	101	119	176	128	94	147	178	158	143	167	160	175
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1341	866	1805	1311	1482	1662	1502	1769	1479	2118	2017	1756

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनात) (Production in '00' tonnes)

इतर डाळी Other Pulses												District	
१९६०-६१ 1960-61	१९७०-७१ 1970-71	१९७५-७६ 1975-76	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	१९८२-८३ 1982-83	१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	१९८५-८६ 1985-86		
111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122		
..	Greater Bombay
23	20	24	25	28	26	34	44	41	46	71	63	..	Thane
31	25	19	16	17	21	30	38	28	30	46	28	..	Raigad
37	16	27	22	23	23	28	33	10	..	12	24	..	Ratnagiri
..	24	34	10	17	..	Sindhudurg
91	61	70	63	68	70	92	115	103	110	139	132	..	Total Konkan Division
290	273	435	353	299	317	235	225	202	257	262	146	..	Nashik
180	296	391	303	356	262	207	333	320	419	439	363	..	Dhule
750	501	975	976	819	736	473	878	775	1113	444	545	..	Jalgaon
1220	1070	1801	1632	1474	1315	915	1436	1297	1789	1145	1054	..	Total Nashik Division
83	76	151	137	108	73	57	54	22	91	54	52	..	Ahmednagar
87	93	194	182	150	140	89	97	62	123	123	64	..	Pune
85	91	258	205	167	132	97	101	67	151	133	57	..	Solapur
255	260	603	524	425	345	243	252	151	365	310	173	..	Total Pune Division
138	101	185	179	178	169	118	139	114	118	118	116	..	Satara
150	122	250	185	165	198	126	165	105	187	163	169	..	Sangli
45	38	59	43	49	52	38	42	37	37	43	61	..	Kolhapur
333	261	494	407	392	419	282	346	256	342	324	346	..	Total Kolhapur Division
416	293	526	587	628	551	327	363	464	..	231	179	..	Aurangabad
..	699	302	270	..	Jalna
282	213	498	490	408	342	236	294	363	400	394	485	..	Parbhani
90	102	151	124	149	118	125	109	81	112	103	172	..	Beed
107	91	231	237	229	236	103	157	243	136	181	296	..	Nanded
159	159	380	442	377	371	264	292	300	..	100	140	..	Osmanabad
..	307	139	217	..	Latur
1054	858	1786	1880	1791	1618	1055	1215	1451	1654	1450	1759	..	Total Aurangabad Division
123	110	258	262	243	343	200	214	190	361	184	567	..	Buldhana
87	82	192	181	199	198	95	199	267	313	151	431	..	Akola
56	18	56	48	61	69	66	49	58	105	90	241	..	Amravati
80	56	115	94	105	140	58	121	114	114	73	195	..	Yavatmal
346	266	621	585	608	750	419	583	629	893	498	1434	..	Total Amravati Division
47	19	46	32	32	33	17	34	33	30	46	32	..	Wardha
47	28	44	34	34	34	23	38	23	43	59	50	..	Nagpur
279	209	181	122	150	186	51	182	74	167	93	144	..	Bhandara
193	161	146	134	142	184	115	150	144	196	166	192	..	Chandrapur
..	44	56	..	Gadchiroli
566	417	417	322	358	437	206	404	274	436	408	474	..	Total Nagpur Division
3865	3193	5792	5413	5116	4954	3212	4351	4161	5589	4274	5372	..	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	एकूण डाळी Total Pulses											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86
1	2	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	40	30	42	40	42	43	49	60	58	65	94	94
३	रायगड	35	26	28	20	23	28	42	51	41	46	62	47
४	रत्नागिरी	38	18	28	23	24	24	29	34	10	35	12	24
५	सिंधुदुर्ग	25		12	19
एकूण-कोकण विभाग		113	74	98	83	89	95	120	145	134	146	180	184
६	नाशिक	412	370	572	478	436	463	370	387	360	421	431	294
७	धुळे	276	369	717	406	488	418	314	470	417	580	608	486
८	जळगाव	848	582	1102	1090	936	849	602	1026	885	1316	630	741
एकूण-नाशिक विभाग		1536	1321	2391	1974	1860	1730	1286	1883	1662	2317	1669	1521
९	अहमदनगर	292	192	380	306	292	267	207	211	128	303	286	206
१०	पुणे	222	158	346	285	295	293	244	329	218	375	380	233
११	सोलापूर	333	294	508	459	491	361	303	343	235	505	333	144
एकूण-पुणे विभाग		847	644	1234	1050	1078	921	754	883	581	1183	999	583
१२	सातारा	262	156	304	274	300	258	227	265	197	248	276	267
१३	सांगली	336	228	472	376	380	387	287	363	203	357	309	290
१४	कोल्हापूर	124	79	117	98	118	133	111	126	134	166	182	209
एकूण-कोल्हापूर विभाग		722	463	893	748	798	778	625	754	534	771	767	766
१५	औरंगाबाद	623	447	932	876	979	1006	610	553	721	1131	411	309
१६	जालना	211	..		474	430
१७	परभणी	525	532	854	847	871	865	706	692	699	822	879	1042
१८	बीड	239	183	359	360	405	413	330	404	395	405	326	388
१९	नांदेड	361	212	418	467	437	446	291	380	503	379	452	623
२०	उस्मानाबाद	531	543	1058	932	1031	1045	808	1066	904	1315	535	395
२१	लातूर		579	534
एकूण-औरंगाबाद विभाग		2279	1917	3621	3482	3723	3775	2745	3306	3222	4052	3656	3721
२२	बुलढाणा	452	263	549	500	521	676	512	579	456	645	545	962
२३	अकोला	553	351	589	509	481	490	378	557	739	786	669	887
२४	अमरावती	811	324	588	315	371	435	474	399	484	626	581	929
२५	यवतमाळ	776	431	660	503	476	629	448	671	723	566	628	752
एकूण-अमरावती विभाग		2592	1369	2386	1827	1849	2230	1812	2206	2402	2623	2423	3530
२६	वर्धा	656	242	334	297	332	339	329	359	447	468	482	388
२७	नागपूर	485	209	370	188	312	282	278	337	259	423	433	360
२८	भंडारा	366	276	279	176	205	259	143	257	146	264	199	225
२९	चंद्रपूर	293	255	269	219	246	274	220	261	242	330	278	281
३०	गडचिरोली		57	82
एकूण-नागपूर विभाग		1800	982	1252	880	1095	1154	970	1214	1094	1485	1449	1336
एकूण-महाराष्ट्र राज्य		9889	6770	11675	10044	10492	10683	8312	10391	9629	12577	11143	11641

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनात) (Production in '00' M. Tonnes)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains												जिल्हा
१९६०-६१ 1960-61	१९७०-७१ 1970-71	१९७५-७६ 1975-76	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	१९८२-८३ 1982-83	१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 84-85	१९८५-८६ 1985-86	
135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	
39	21	40	22	20	14	16	8	15	10	7	..	Greater Bombay
2315	2890	3207	3555	2983	2639	2337	3437	2975	3449	3015	2944	Thane
2003	2626	2709	3147	2912	2554	3018	3167	3086	2992	3544	2928	Raigad
1853	2417	2860	2741	3102	2674	3328	2048	1863	3451	2423	2062	Ratnagiri
..	1380	1287	..	523	1606	Sindhudurg
6410	7954	8816	9465	9017	7881	9599	10040	9226	9902	10512	9540	Total Kokan Division
3146	3622	4609	4331	4104	4778	4943	4849	3429	4533	3781	2751	Nashik
2683	2661	3556	3724	3534	3857	3365	4229	2766	4653	3979	2287	Dhule
344	2274	4832	5829	4959	5384	4836	6089	4900	6471	4699	3779	Jalgaon
9303	8557	12997	13884	12597	14019	13144	15167	11095	15657	12459	8817	Total Nashik Division
4435	2855	4818	6211	4060	4948	5556	3872	3793	5901	6127	3149	Ahmednagar
3965	2188	4401	5549	4806	4904	5396	5335	4042	5719	5785	4122	Pune
4481	2075	3700	3724	5091	4042	4024	3888	2443	4496	4308	2661	Solapur
12821	7218	12919	15484	13957	13894	14976	13095	10278	16116	16220	9932	Total Pune Division
2572	2228	3118	2805	3426	3325	3749	3542	3270	4243	4447	3682	Satara
3428	1768	3294	3015	3182	3073	3081	3238	2478	4409	2986	2985	Sangli
2613	2004	3328	3339	3679	3176	3581	3887	3257	4291	4347	4311	Kolhapur
8613	6000	9740	9159	10287	9574	10411	10667	9005	12943	11780	10978	Total Kolhapur Division
3442	2725	5004	5897	5639	5953	5161	4181	5499	6681	1939	1832	Aurangabad
..	2933	2316	2168	Jalna
4244	1889	3730	4537	4436	5579	4017	4979	4099	3703	4363	3813	Parbhani
3449	2199	2588	4376	4457	4651	2910	3707	3374	3618	3495	2622	Beed
3348	1132	2531	5074	3797	4769	2998	3319	5010	2178	4233	3434	Nanded
4538	2021	5371	5935	7831	8434	5387	7137	6225	6253	3247	1991	Osmanabad
..	3570	2689	Latur
19021	9966	19224	25819	26160	29386	21473	26256	24207	22433	23163	18549	Total Aurangabad Dn.
2676	1498	3388	4955	4148	4701	4144	4911	3759	4851	2503	3600	Buldhana
2543	1263	2965	3756	2782	3587	3060	3640	3137	4000	3592	3973	Akola
2469	998	2446	2987	3317	3345	3253	3602	3522	3637	3232	3579	Amravati
3018	1405	2859	3742	3295	3745	3085	3778	4619	3524	3471	3934	Yavatmal
10706	5164	11658	15444	13542	15378	13542	15931	15037	16012	12798	15086	Total Amravati Division
1591	808	1567	2092	1957	2251	1921	1986	2619	2190	2172	2082	Wardha
2394	1253	2688	2804	2905	2941	2689	2943	3023	3039	2479	2953	Nagpur
3640	3953	5193	4613	4153	3305	4790	4680	3048	5396	2407	4641	Bhandara
2940	3364	5560	4819	4852	4167	4767	4952	4618	5830	2361	3294	Chandrapur
..	1007	1918	Gadchiroli
10565	9378	15008	14328	13867	12664	14167	14561	13308	16455	10426	14888	Total Nagpur Division
77439	54137	90362	103583	99427	102796	97312	105717	92156	109518	97358	87790	Total M. S.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	ऊस Sugarcane (Gur)											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86
1	2	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	1	..	10	11	11	10	11	11
३	रायगड
४	रत्नागिरी	4	21	32	39	27	18	35	47
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	5	21	42	50	38	28	46	58
६	नाशिक	747	1403	1542	2813	2338	1952	1759	2342	2200	2280	2666	1960
७	धुळे	118	271	581	1294	842	578	678	835	899	757	994	738
८	जळगाव	128	112	432	852	583	346	593	749	828	759	752	699
	एकूण नाशिक वि.	993	1786	2555	4959	3763	2876	3030	3926	3927	3796	4412	3397
९	अहमदनगर	3887	4138	5219	5878	5012	4006	5791	6713	6444	5944	5320	4549
१०	पुणे	1065	1601	2257	1982	1807	2089	2321	3048	3024	3086	2711	2794
११	सोलापूर	840	1316	1850	1636	1856	1423	1826	2201	2841	2439	2148	1970
	एकूण पुणे वि.	5792	7055	9326	9516	8675	7518	9938	11962	12309	11469	10179	9313
१२	सातारा	635	951	1360	1869	1899	1486	2082	2720	2117	2150	2130	2127
१३	सांगली	640	1034	2026	2515	2658	2602	2671	3013	3028	2499	1957	2115
१४	कोल्हापूर	2476	3664	3789	4704	4344	4308	4983	5268	5884	4804	5140	5228
	एकूण कोल्हापूर वि.	3751	5649	7175	9088	8901	8396	9736	11001	11029	9453	9227	9470
१५	औरंगाबाद	413	605	1103	1270	1520	977	1058	1348	1543	1044	1319	871
१६	जालना	428	546	333	550	492
१७	परभणी	104	157	167	332	258	302	227	316	412	203	235	213
१८	बीड	113	145	368	486	484	366	346	566	811	497	529	541
१९	नांदेड	126	225	307	498	404	415	238	321	709	370	370	285
२०	उस्मानाबाद	185	560	793	924	1357	992	1028	1233	1644	488	493	407
२१	लातूर	396	378	284
	एकूण औरंगाबाद वि.	941	1692	2738	3510	4023	3052	2897	4212	5665	3331	3874	3133
२२	दुलढाणा	31	71	127	116	111	48	77	89	85	83	111	51
२३	अकोला	5	32	52	33	39	28	23	27	26	20	29	10
२४	अमरावती	1	13	15	17	24	14	15	27	26	27	50	20
२५	यवतमाळ	7	32	75	116	134	90	85	106	118	109	127	56
	एकूण अमरावती वि.	44	148	269	282	308	180	200	249	255	239	317	137
२६	वर्धा	1	6	7	17	16	7	15	18	13	13	20	..
२७	नागपूर	1	6	7	17	24	21	15	18	13	13	20	..
२८	भंडारा	22	32	60	25	39	35	54	62	46	56	49	..
२९	चंद्रपूर	12	13	7	8	8	7	8	9	7	7	10	..
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	36	57	81	67	87	70	92	107	79	89	99	..
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	11562	16408	22186	27472	25795	22120	25939	31515	33264	28377	28108	25450

* कपाशीचे उत्पादन '००' गाठीत असून एक गाठ १७० किलोची आहे.

सूचना—सन १९८०-८१ ते १९८५-८६ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनात) (Production in '00' M. tonnes)

कपाशी (रुई) Cotton (Lint)												District
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86	
159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Kokan Division
108	75	43	27	44	65	45	44	39	25	32	44	Nashik
519	241	415	345	407	487	447	473	459	318	551	370	Dhule
1618	650	787	951	1160	1607	1151	1474	1397	970	1176	1285	Jalgaon
2245	966	1245	1323	1611	2159	1643	1991	1895	1313	1759	1699	Total Nashik Division
340	140	92	112	332	179	181	88	55	17	23	20	Ahmednagar
116	77	74	91	298	83	132	105	47	14	15	11	Pune
165	119	116	193	295	174	238	225	171	88	60	47	Solapur
621	336	282	396	925	436	551	418	273	119	98	78	Total Pune Division
38	111	99	63	168	96	193	123	97	40	33	41	Satara
60	26	27	16	47	32	36	30	22	14	20	18	Sangli
14	1	6	2	5	3	3	5	5	3	4	3	Kolhapur
112	138	132	81	220	131	232	158	124	57	57	62	Total Kolhapur Division
1025	239	349	611	1020	1201	1101	439	356	245	404	402	Aurangabad
..	986	862	540	1061	1212	Jalna
1400	314	374	1083	1328	1493	1291	1323	1555	491	1472	2121	Parbhani
469	41	71	190	241	269	190	161	224	102	218	220	Beed
1243	273	331	1115	923	1301	1010	919	1775	299	1514	1542	Nanded
425	24	62	120	264	179	94	154	152	Osmanabad
..	20	170	165	Latur
4562	891	1187	3119	3776	4443	3686	3982	4924	1617	4839	5662	Total Aurangabad Division
2152	463	763	1144	912	1423	1083	1516	1008	990	810	1705	Buldhana
1941	385	913	1739	1109	1802	1367	1820	1365	846	1716	2600	Akola
2112	363	1095	1734	1354	1730	1172	1614	1763	830	1652	2110	Amravati
1786	700	1168	1722	1770	2427	1647	1627	2494	1099	2202	2944	Yavatmal
7991	1911	3939	6339	5145	7382	5269	6577	6630	3815	6380	9359	Total Amravati Division
684	244	596	676	1020	1160	810	878	1549	746	806	1869	Wardha
402	249	289	344	419	442	340	456	600	213	401	680	Nagpur
..	Bhandara
109	107	131	159	188	272	155	188	267	180	329	490	Chandrapur
..	Gadchiroli
1195	600	1016	1179	1627	1874	1305	1522	2416	1139	1536	3039	Total Nagpur Division
16726	4842	7801	12437	13304	16425	12686	14648	16262	8140	14669	19899	Total Maharashtra State

* The production of cotton is in '00' bales of 170 Kg. each.

Note.—The figures for the years 1980-81 to 1985-86 are based on final forecast.

न्यू १२६-१५.

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा 2	भूईमग खरीप (वाळलेल्या शेंगा) Groundnut Kharif (dried pods)				
		१९६०-६१ 1960-61 171	१९७०-७१ 1970-71 172	१९७५-७६ 1975-76 173	१९७६-७७ 1976-77 174	१९७७-७८ 1977-78 175
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	1	1	2	2
३	रायगड
४	रत्नागिरी	..	2	6	5	3
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	3	7	7	5
६	नाशिक	417	365	560	656	457
७	घुळे	1030	808	989	1042	670
८	जळगाव	838	450	923	542	625
	एकूण नाशिक वि.	2285	1623	2462	2240	1752
९	अहमदनगर	167	123	145	185	132
१०	पुणे	192	285	288	285	272
११	सोलापूर	474	351	221	210	165
	एकूण पुणे वि.	833	759	654	680	569
१२	सातारा	753	577	475	656	424
१३	सांगली	500	403	450	413	339
१४	कोल्हापूर	542	479	598	462	546
	एकूण कोल्हापूर वि.	1795	1459	1523	1531	1309
१५	औरंगाबाद	318	99	154	112	137
१६	जालना
१७	परभणी	321	65	132	84	116
१८	बीड	538	253	145	71	163
१९	नांदेड	159	134	149	83	162
२०	उस्मानाबाद	948	671	372	354	388
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	2284	1222	952	704	966
२२	बुलढाणा	213	134	272	77	117
२३	अकोला	267	135	265	86	248
२४	अमरावती	124	224	325	243	360
२५	यवतमाळ	147	185	261	139	255
	एकूण अमरावती वि.	751	678	1123	545	980
२६	वर्धा	6	42	77	49	96
२७	नागपूर	42	68	111	65	120
२८	भंडारा	3	7	14	6	10
२९	चंद्रपूर	..	2	2	1	2
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	51	119	204	121	228
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	7999	5863	6925	5828	5809

TABLE XX—Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनास) (Production in '00' M. tonnes)

भूईमूग खरीप (वाळलेल्या शेंगा) Groundnut Kharif (dried pods)								District
१९७८-७९ 1978-79 176	१९७९-८० 1979-80 177	१९८०-८१ 1980-81 178	१९८१-८२ 1981-82 179	१९८२-८३ 1982-83 180	१९८३-८४ 1983-84 181	१९८४-८५ 1984-85 182	१९८५-८६ 1985-86 183	
..	Greater Bombay
1	Thane
..	1	Raigad
2	4	Ratnagiri
..	Sindhudurg
3	5	Total Konkan Division
416	372	429	319	180	246	296	124	Nashik
382	628	539	581	336	622	740	185	Dhule
341	589	355	386	326	470	395	186	Jalgaon
1139	1589	1323	1286	842	1338	1431	495	Total Nashik Division
180	131	145	99	100	111	133	23	Ahmednagar
435	378	337	502	236	417	506	252	Pune
176	213	159	101	122	140	85	34	Solapur
791	722	641	702	458	668	724	309	Total Pune Division
582	502	558	563	710	739	1180	941	Satara
402	305	310	308	263	501	478	442	Sangli
663	579	560	441	634	763	945	1174	Kolhapur
1652	1386	1428	1312	1607	2003	2603	2557	Total Kolhapur Division
143	128	89	50	68	90	45	19	Aurangabad
..	42	65	55	57	24	Jalna
88	137	39	40	61	67	36	59	Parbhani
104	158	60	76	46	59	51	42	Beed
60	87	40	27	38	33	20	14	Nanded
315	338	191	217	112	89	110	79	Osmanabad
..	186	109	182	130	Latur
710	848	419	452	576	502	501	367	Total Aurangabad Division
77	128	96	130	65	115	58	48	Buldhana
85	136	66	65	106	83	39	26	Akola
178	259	158	164	206	195	117	140	Amravati
120	159	109	124	70	148	36	49	Yavatmal
460	682	429	483	447	541	250	263	Total Amravati Division
41	75	61	49	119	160	138	96	Wardha
64	109	96	57	133	101	76	119	Nagpur
6	11	8	6	10	8	7	7	Bhandara
1	1	2	1	2	2	3	2	Chandrapur
..	Gadchiroli
112	196	167	113	264	211	224	224	Total Nagpur Division
4867	5428	4407	4348	4194	5263	5733	4215	Total Maharashtra State

अ. नं. S. No.	जिल्हा	करडई Safflower							सूर्यफूल Sunflower						
		७८-७९ 78-79	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	खरीप Kharif 194	रब्बी Rabi 195
1	2	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिधुदुर्ग
एकूण कोकण विभाग	
६	नाशिक	4	8	4	4	5	5	7	3	..	1	1	..
७	धुळे	1	1	1	3	3	1	..	2	1	2	1
८	जळगाव	16	20	21	22	18	20	27	34	..	1	2	3	2	2
एकूण नाशिक विभाग		20	28	25	27	24	26	37	40	1	2	4	4	5	3
९	अहमदनगर	295	205	276	381	364	530	444	278	..	1	2	7	..	15
१०	पुणे	63	126	179	143	206	291	256	125	1	..	1	7
११	सोलापूर	148	247	248	366	239	347	342	129	46	87	32	116	145	105
एकूण पुणे विभाग		506	578	703	890	809	1168	1042	532	46	88	35	123	146	127
१२	सातारा	14	25	21	27	30	38	31	7	1	..	1	1	86	..
१३	सांगली	29	33	38	49	48	54	57	16	2	4	5	..	8	..
१४	कोल्हापूर	..	5
एकूण कोल्हापूर विभाग		43	63	59	76	78	92	88	23	3	4	6	1	94	..
१५	औरंगाबाद	477	292	567	309	272	318	376	200	3	..	1	3	3	1
१६	जालना	256	503	454	338	..	2	2	2	5	1
१७	परभणी	251	206	328	427	418	510	488	412	24	43	34	4	39	6
१८	बीड	125	150	230	405	407	476	424	419	30	90	137	71	87	104
१९	नांदेड	8	9	14	494	16	25	28	26	3	7	12	..	5	2
२०	उस्मानाबाद	117	137	232	22	267	344	345	201	283	657	575	49	134	71
२१	लानूर	372	58	105	119	61	68	115	67
एकूण औरंगाबाद विभाग		978	794	1371	2029	1694	2281	2274	1657	343	799	761	197	388	252
२२	बुलढाणा	104	158	247	183	134	134	178	168	3	7	15	..	46	2
२३	अकोला	27	32	50	37	35	31	58	62	3	..	2	..	7	2
२४	अमरावती	1	1	1	1	1	..	2	3	..	21	2	..	6	1
२५	यवतमाळ	..	1	..	1	1	1	2	2	9	2
एकूण अमरावती विभाग		132	192	298	222	171	166	240	235	6	28	19	..	68	7
२६	वर्धा
२७	नागपूर
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर
३०	गडचिरोली
एकूण नागपूर विभाग	
एकूण महाराष्ट्र राज्य		1679	1655	2456	3244	2776	3733	3641	2487	399	921	825	325	701	389

Note—Separate Kharif and Rabi information of Sunflower for the years 1980-81 and 1981-82 is not available.

TABLE XX—Concl'd.

(उत्पादन '०० म. टनात'
(Production in '00' tonnes)

सूर्यफल Sunflower				उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut						District
१९८४-८५ 1984-85		८५-८६ 85-86		१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	१९८२-८३ 1982-83	१९८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	१९८५-८६ 1985-86	
खरीप Kharif 198	रब्बी Rabi 199	खरीप Kharif 200	रब्बी Rabi 201	202	203	204	205	206	207	
..	Greater Bombay
..	2	..	1	1	6	3	3	Thane
..	1	1	3	2	2	Raigad
..	1	15	2	1	4	2	3	Ratnagiri
..	1	..	20	23	46	21	22	Sindhudurg
..	4	15	24	26	61	28	30	Total-Konkan Dn.
..	2	92	126	72	83	68	12	Nashik
..	3	..	5	85	193	164	207	170	40	Dhule
..	2	..	3	387	395	106	518	118	59	Jalgaon
..	7	..	8	564	714	342	808	356	111	Total-Nashik Dn.
22	93	60	65	213	286	93	235	234	23	Ahmednagar
9	15	6	15	65	129	84	132	126	19	Pune
198	183	128	74	158	387	283	365	312	97	Solapur
229	291	194	154	436	802	460	732	672	139	Total-Pune Dn.
26	6	25	122	69	87	93	23	Satara
..	2	17	61	6	24	19	7	Sangli
..	1	2	2	19	23	22	Kolhapur
26	8	43	185	77	130	135	52	Total-Kolhapur Dn.
3	11	24	8	84	42	14	23	10	..	Aurangabad
5	10	38	23	..	95	60	25	24	1	Jalna
67	28	43	25	241	128	41	311	121	19	Parbhani
122	92	65	88	42	72	26	80	34	3	Beed
27	10	42	34	89	58	68	188	47	16	Nanded
233	109	189	90	75	211	11	123	28	2	Osmanabad
289	120	123	129	7	53	42	2	Latur
746	380	524	397	531	606	227	803	306	43	Total-Aurangabad Dn.
..	9	41	6	14	22	14	59	12	10	Buldhana
..	1	11	2	13	28	31	30	9	14	Akola
..	1	10	..	14	23	19	23	20	7	Amravati
..	1	3	..	57	155	70	109	15	42	Yevatmal
..	12	65	8	103	228	134	221	56	73	Total-Amravati Dn.
..	9	24	15	32	8	9	Wardha
..	2	7	25	15	6	4	Nagpur
..	1	..	2	2	4	5	9	Bhandara
..	1	4	2	3	1	2	Chandrapur
..	1	1	1	..	Gadchiroli
..	1	..	1	11	37	45	55	21	24	Total-Nagpur Dn.
1001	699	783	572	1703	2596	1311	2810	1574	472	Total-Maharashtra State

तक्ता बीस-पूर्ण TABLE XX-Concl'd.

(उत्पादन '००' में टनत)
(Production in '00' tonnes)

एकूण तेलबिया Total Oilseed								District
१७८-७९ 1978-79 208	७९-८० 1979-80 209	८०-८१ 1980-81 210	८१-८२ 1981-82 211	८२-८३ 1982-83 212	८३-८४ 1983-84 213	८४-८५ 1984-85 214	८५-८६ 85-86 215	
.. Greater Bombay
5	10	11	11	6	17	12	12	.. Thane
4	3	7	1	9	12	9	8	.. Raigad
11	17	34	33	51	81	30	20	} Ratnagiri Sindhudurg
..	23	32	
20	30	52	45	66	110	74	72	.. Total—Konkan Division
458	421	577	525	290	402	427	141	.. Nashik
408	655	663	815	538	866	958	243	.. Dhule
391	638	798	844	497	1069	627	226	.. Jalgaon
1257	1714	2038	2184	1325	2337	2012	610	.. Total—Nashik Division
495	347	653	785	583	915	953	529	.. Ahmadnagar
519	524	611	809	557	887	954	459	.. Pune
348	483	642	970	816	1131	1154	615	.. Solapur
1362	1354	1906	2564	1956	2933	3061	1603	.. Total—Pune Division
597	530	609	717	812	953	1338	974	.. Satara
434	342	369	424	323	589	557	465	.. Sangli
672	584	569	451	638	787	973	1199	.. Kolhapur
1703	1456	1547	1592	1773	2329	2868	2633	.. Total—Kolhapur Division
683	480	808	1052	814	1116	495	298	} Aurangabad Jalna
..	597	456	
424	421	711	702	646	1022	834	644	.. Parbhani
345	408	464	840	802	917	839	722	.. Beed
121	138	191	159	191	310	198	180	.. Nanded
580	613	919	1626	1517	1394	942	638	} Osmanabad Latur
..	849	524	
2153	2060	3093	4379	3970	4759	4754	3462	.. Total—Aurangabad Division
197	301	383	357	244	381	277	302	.. Buldhana
143	194	168	152	194	183	136	147	.. Akola
218	297	210	234	253	261	187	217	.. Amravati
160	202	203	308	167	295	87	139	.. Yavatmal
718	994	964	1051	858	1120	687	805	.. Total—Amravati Division
122	122	105	102	172	195	240	188	.. Wardha
198	214	178	149	260	243	275	325	.. Nagpur
111	111	50	70	50	86	43	53	.. Bhandara
205	184	120	135	173	194	123	187	} Chandrapur Gadchiroli
..	29	31	
636	631	453	456	655	718	710	794	.. Total—Nagpur Division
7849	8239	10053	12271	10603	14306	14166	9984	.. Total—Maharashtra State

तक्ता एकवीस TABLE XXI

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांचे जिल्हावार हेक्टरी उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ व १९७७-७८ ते १९८५-८६

तांदूळ Rice (Total)

अ. नं. Sr.No.	जिल्हे	१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७७-७८ 77-78	७८-७९ 78-79	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१	वृहन्मुंबई	1325	1750	1429	1833	1818	1400	1600	889	1667	1606	1400	..
२	ठाणे	1321	1782	2023	2186	1784	1497	1951	2060	1782	2026	1788	1683
३	रायगड	1487	1813	1672	2051	1888	1628	1837	1907	1866	1794	2140	1730
४	रत्नागिरी	978	1376	1577	1487	1696	1434	1463	1881	1682	1967	2105	1856
५	सिंधुदुर्ग	1743	1570	1546	1764	1741
	एकूण कोकण वि.	1267	1652	1750	1905	1788	1518	1863	1925	1758	1863	1955	1739
६	नाशिक	949	1040	1662	1695	1308	1359	1113	1455	1052	1368	1121	750
७	धुळे	433	531	679	1024	872	682	734	845	616	799	912	360
८	जळगाव	434	716	1057	1858	1530	1312	1824	1632	1470	1675	1573	507
	एकूण नाशिक वि.	699	842	1295	1493	1184	1104	1076	1264	959	1212	1099	587
९	अहमदनगर	945	789	1854	1845	1568	1025	1878	1250	1493	1735	1406	955
१०	पुणे	1027	817	1956	2239	1650	1573	2013	1468	1405	1614	1367	1131
११	सोलापूर	947	785	2203	2424	1694	1176	2056	1345	1488	1600	1475	314
	एकूण पुणे वि.	1004	810	1968	2200	1643	1470	2000	1434	1420	1626	1377	1074
१२	सातारा	887	1024	1453	1446	1602	1452	1772	1517	1528	1709	1933	1784
१३	सांगली	967	940	1815	1747	1717	1433	2069	1578	1720	1912	1957	2109
१४	कोल्हापूर	1386	1286	2007	2203	2067	1661	2133	2468	1892	2167	2281	2401
	एकूण कोल्हापूर वि.	1250	1187	1860	1982	1918	1588	2042	2131	1786	2027	2163	2219
१५	औरंगाबाद	876	500	882	1167	1411	603	1081	884	587	851	628	353
१६	जालना	1175	564	974	474	645
१७	परभणी	869	508	1730	1420	1444	1211	1128	1368	674	957	536	678
१८	बीड	811	507	593	1082	1188	116	1262	558	700	938	677	538
१९	नांदेड	813	545	1186	1521	1037	1148	1313	1595	734	1096	606	696
२०	उस्मानाबाद	551	463	1221	926	1162	1035	910	1312	627	967	638	423
२१	लातूर	779	500	363
	एकूण औरंगाबाद वि.	730	501	1228	1254	1186	1099	1117	1333	670	958	574	561
२२	बुलढाणा	577	1063	855	1345	1464	1031	1100	1400	656	867	518	370
२३	अकोला	579	506	711	988	1321	890	1023	1267	646	803	438	727
२४	अमरावती	578	506	507	874	904	721	801	1150	519	748	436	646
२५	यवतमाळ	573	512	729	867	922	743	784	1129	698	824	392	547
	एकूण अमरावती वि.	578	563	659	930	1032	789	869	1193	618	795	430	610
२६	वर्धा	582	1056	1132	1058	1343	856	620	1418	1258	852	495	1030
२७	नागपूर	785	1009	1306	1310	1315	1181	1444	1488	1100	1330	769	1647
२८	भंडारा	1136	1214	1585	1364	1226	887	1432	1346	875	1544	679	1358
२९	चंद्रपूर	759	1110	1664	1271	1260	1026	1341	1403	1217	1749	880	1172
३०	गडचिरोली	1207	1448	619	1277
	एकूण नागपूर वि.	959	1156	1592	1316	1249	961	1380	1382	1044	1545	714	1312
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1054	1229	1615	1590	1479	1225	1570	1607	1311	1617	1274	1416

TABLE XXI

Districtwise average yield of Principal Crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 and 1977-78 to 1985-86
(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per Hect.)

गहू Wheat												District	
१९६०-६१ 1960-61 15	७०-७१ 1970-71 16	७५-७६ 1975-76 17	७७-७८ 1977-78 18	७८-७९ 1978-79 19	७९-८० 1979-80 20	८०-८१ 1980-81 21	८१-८२ 1981-82 22	८२-८३ 1982-83 23	८३-८४ 1983-84 24	८४-८५ 1984-85 25	८५-८६ 1985-86 26		
..	Greater Bombay
..	..	1278	1169	..	1259	1270	990	Thane
..	..	1500	Raigad
..	..	1796	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	1346	1169	..	1259	1270	990	Total Kokan Division
257	723	866	719	721	827	884	812	687	776	776	655	..	Nashik
675	981	1286	903	900	1011	944	1142	740	1276	1032	726	..	Dhule
642	1122	1175	838	897	858	1129	1319	1061	1079	1000	769	..	Jalgaon
425	904	1042	843	808	875	959	1016	790	985	892	700	..	Total Nashik Division
367	615	1195	1028	1069	1123	1115	1132	1150	1308	1200	1111	..	Ahmednagar
447	649	1467	1071	1139	949	975	972	1066	1226	1164	969	..	Pune
713	717	826	841	816	907	726	972	761	1187	822	778	..	Solapur
467	655	1112	1074	1007	1005	957	1039	1010	1251	1082	967	..	Total Pune Division
864	649	1190	924	936	1043	1189	1002	1180	1192	1314	836	..	Satara
671	692	898	729	784	882	697	701	619	908	734	704	..	Sangli
758	846	1525	849	1010	1130	1228	913	1006	1278	1084	1059	..	Kolhapur
753	680	1083	877	856	972	953	838	879	1084	1034	852	..	Total Kolhapur Division
284	325	1288	912	977	708	950	786	719	988	494	368	..	Aurangabad
..	927	710	885	708	718	..	Jalna
542	280	914	673	820	824	839	819	806	864	881	671	..	Parbhani
337	298	773	696	707	899	964	822	591	654	686	539	..	Beed
539	316	897	889	793	876	679	701	719	657	732	660	..	Nanded
560	304	1093	766	875	861	634	780	721	979	809	502	..	Osmanabad
..	822	665	678	..	Latur
429	304	1033	787	853	820	828	807	716	837	722	602	..	Total Aurangabad Division
446	471	1228	856	766	943	828	959	654	964	826	631	..	Buldhana
394	461	1045	715	663	765	702	760	639	870	846	708	..	Akola
371	503	1168	940	902	942	782	737	691	1006	933	688	..	Amravati
414	487	1127	937	897	1019	1051	1042	890	1152	862	847	..	Yavatmal
405	477	1084	845	789	903	807	846	698	974	879	711	..	Total Amravati Division
372	364	1002	888	795	814	1285	1019	1202	1264	1015	921	..	Wardha
526	430	904	674	596	815	638	755	670	792	897	689	..	Nagpur
361	477	720	628	419	547	669	624	628	714	491	522	..	Bhandara
402	426	752	602	520	734	499	511	483	658	475	559	..	Chandrapur
..	597	446	563	..	Gadchiroli
443	423	855	724	595	755	746	702	729	840	771	670	..	Total Nagpur Division
442	542	1026	840	811	866	863	876	786	965	866	731	..	Total Maharashtra State

खरीप ज्वारी Kharif Jowar

अ. नं. Sr. No.	जिल्हे	१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86
1	2	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	597	1986	1312	1500	1048	1994	1073
३	रायगड	2787	1048
४	रत्नागिरी	2688	638	..	1048
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण त्रि.	..	597	2487	1143	1500	1048	1994	1073
६	नाशिक	609	597	1883	1156	939	824	1676	1817	901	987	1222	729
७	धुळे	667	693	1067	1006	766	719	1027	1229	508	1174	997	492
८	जळगाव	1245	379	1357	1590	1341	1408	1265	1404	1228	1374	1095	836
	एकूण नाशिक वि.	1048	469	1312	1376	1111	1124	1239	1390	1009	1286	1080	734
९	अहमदनगर	1261	872	2206	1698	547	1176	1487	1046	986	1377	1064	905
१०	पुणे	1226	933	2198	1690	930	1465	1328	1491	1000	1486	1438	963
११	सोलापूर	887	190	1280	1638	1552	1241	981	920	972	1695	1132	1257
	एकूण पुणे वि.	1202	771	1944	1684	1143	1330	1342	1246	991	1480	1270	993
१२	सातारा	849	981	1394	793	1314	1070	1191	1118	1252	1566	1577	1030
१३	सांगली	1373	806	1291	1040	1148	1143	1218	1143	1110	1919	1037	1069
१४	कोल्हापूर	1484	981	1879	1479	2143	1516	1647	1524	1472	2362	2211	1687
	एकूण कोल्हापूर वि.	1276	982	1430	1012	1349	1172	1273	1192	1231	1867	1420	1156
१५	औरंगाबाद	902	281	744	1360	1102	1112	1066	1118	945	1127	575	424
१६	जालना	1294	1143	1271	788	748
१७	परभणी	981	252	557	925	706	1196	730	1198	1212	719	917	747
१८	बीड	852	222	531	1199	1045	996	872	677	731	727	935	589
१९	नांदेड	869	245	501	1280	901	1262	753	734	1478	343	1172	807
२०	उस्मानाबाद	845	175	581	875	1293	1340	749	1051	1074	819	1029	518
२१	लातूर	622	1069	732
	एकूण औरंगाबाद वि.	888	227	630	1087	1024	1222	799	966	1153	677	999	698
२२	बुलढाणा	818	423	856	1501	1248	1355	1202	1461	1251	1534	846	1193
२३	अकोला	717	258	619	940	700	914	776	898	741	975	916	980
२४	अमरावती	759	278	667	1115	1254	1150	1103	1318	1346	1234	1155	1249
२५	यवतमाळ	755	314	630	982	844	950	801	956	1382	1067	1149	1307
	एकूण अमरावती वि.	762	322	699	1129	990	1080	956	1140	1161	1192	1009	1156
२६	बघा	552	289	536	897	833	1054	823	870	1281	951	1104	1173
२७	नागपूर	645	231	548	781	789	785	661	737	1073	730	614	823
२८	भंडारा	639	310	414	488	500	596	388	371	704	414	356	402
२९	चंद्रपूर	763	310	478	713	625	750	498	443	650	..	638	847
३०	गडचिरोली	656
	एकूण नागपूर वि.	618	264	533	818	785	888	699	747	1100	800	799	953
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	864	350	817	1111	1030	1125	943	1074	1136	1049	1034	921

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

रबी ज्वारी Rabi Jowar												District
१९६०-६१ 1960-61 39	७०-७१ 1970-71 40	७५-७६ 1975-76 41	७७-७८ 1977-78 42	७८-७९ 1978-79 43	७९-८० 1979-80 44	८०-८१ 1980-81 45	८१-८२ 1981-82 46	८२-८३ 1982-83 47	८३-८४ 1983-84 48	८४-८५ 84-85 49	८५-८६ 1985-86 50	
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	..	2120	..	1000	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	2120	..	1000	Total Konkan Division
216	203	362	686	437	516	395	446	430	413	349	261	Nashik
715	405	697	691	588	786	519	784	696	707	645	520	Dhule
666	695	478	828	837	1181	850	1102	649	1035	1033	619	Jalgaon
542	401	548	721	596	774	550	748	589	688	628	463	Total Nashik Division
474	178	363	595	343	467	472	292	362	418	626	286	Ahmednagar
481	128	349	516	397	509	455	438	346	430	537	321	Pune
465	182	270	294	464	352	369	323	181	342	401	233	Solapur
472	167	323	450	409	430	423	344	282	389	508	273	Total Pune Division
685	362	471	561	572	607	683	583	562	585	715	667	Satara
448	144	308	380	338	275	296	393	418	416	477	179	Sangli
384	274	1039	464	333	379	615	558	419	396	508	358	Kolhapur
584	274	420	480	477	427	546	515	504	514	611	457	Total Kolhapur Division
396	212	466	545	572	637	446	499	415	303	189	183	Aurangabad
..	713	446	571	456	519	Jalna
824	287	391	445	635	691	503	758	362	393	638	450	Parbhani
817	277	362	576	679	776	546	500	424	466	473	310	Beed
798	262	442	697	793	700	469	553	611	479	669	529	Nanded
754	303	463	689	729	821	586	625	433	618	595	365	Osmanabad
..	664	536	720	545	Latur
684	263	425	572	655	721	510	595	435	557	465	354	Total Aurangabad Division
418	147	577	..	500	467	425	375	405	465	340	548	Buldhana
..	147	425	500	405	465	340	548	Akola
..	147	Amravati
..	147	Yavatmal
418	147	577	..	500	467	400	400	400	465	340	548	Total Amravati Division
386	147	275	536	500	434	425	364	407	465	340	548	Wardha
372	147	275	429	414	419	437	364	333	570	310	461	Nagpur
411	147	286	397	313	416	474	583	499	734	356	419	Bhandara
415	147	299	600	559	442	414	368	423	393	340	631	Chandrapur
..	394	325	391	437	Gadchiroli
406	147	292	540	513	434	426	391	407	466	341	547	Total Nagpur Division
541	212	367	509	503	538	465	458	363	441	497	339	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	बाजरी Bajri												
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 1985-86	
1	2	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	
३	रायगड	
४	रत्नागिरी	
५	सिधुदुर्ग	
	एकूण कोकण वि.	
६	नाशिक	..	367	473	413	421	382	451	549	456	278	422	245	183
७	घुळे	..	493	576	534	572	511	707	634	690	467	823	564	194
८	जळगाव	..	319	500	518	651	599	624	572	662	485	657	554	420
	एकूण नाशिक वि.	..	391	504	463	498	451	524	571	542	363	558	376	232
९	अहमदनगर	..	265	349	245	279	209	403	451	251	190	491	307	131
१०	पुणे	..	363	375	283	369	393	310	407	417	377	491	330	335
११	सोलापूर	..	68	247	157	171	207	272	275	392	146	473	280	119
	एकूण पुणे वि.	..	262	341	245	293	272	334	422	319	237	490	314	202
१२	सातारा	..	233	314	184	215	232	200	218	260	145	352	243	166
१३	सांगली	..	158	169	160	165	214	216	181	292	125	292	154	346
१४	कोल्हापूर	..	142	169	153	139	182	186	169	226	84	228	176	154
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	198	239	173	192	223	234	201	275	135	325	203	247
१५	औरंगाबाद	..	236	409	258	361	317	431	472	739	472	529	232	335
१६	जालना	684	336	568	377	278
१७	परभणी	..	236	414	253	437	512	482	521	347	400	515	303	283
१८	बीड	..	253	498	242	480	367	484	390	409	344	543	381	346
१९	नांदेड	..	262	414	233	437	538	474	440	600	392	583	300	222
२०	उस्मानाबाद	..	214	414	236	379	430	429	226	470	379	381	313	218
२१	लातूर	568	317	185
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	239	414	250	402	352	454	428	588	402	528	308	322
२२	बुलढाणा	..	736	223	296	368	458	447	428	505	393	585	308	337
२३	अकोला	..	744	223	307	341	452	437	388	514	391	500	310	333
२४	अमरावती	..	737	223	399	337	422	405	374	370	377	407	310	270
२५	यवतमाळ	..	745	223	287	367	441	410	356	504	396	551	311	340
	एकूण अमरावती वि.	..	741	223	300	358	444	426	387	426	391	523	316	328
२६	वर्धा	..	759	223	322	337	444	406	340	344	376	343	333	167
२७	नागपूर	..	627	..	324	337	333	406	341	344	376	343	400	250
२८	भंडारा	223
२९	चंद्रपूर	..	717	223	400	337	376
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	..	739	223	357	333	384	417	340	333	364	343	364	200
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	299	404	310	368	344	421	445	447	320	501	322	246

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

इतर तृणधान्ये Other Cereals												District	
६०-६१ 1960-61 63	७०-७१ 1970-71 64	७५-७६ 1975-76 65	७७-७८ 1977-78 66	७८-७९ 1978-79 67	७९-८० 1979-80 68	८०-८१ 1980-81 69	८१-८२ 1981-82 70	८२-८३ 1982-83 71	८३-८४ 1983-84 72	८४-८५ 1984-85 73	८५-८६ 1985-86 74		
..	Greater Bombay
729	1099	819	759	882	1095	842	867	877	981	793	964	..	Thane
597	826	808	898	852	780	839	921	849	864	838	858	..	Raigad
546	671	644	686	786	740	843	777	804	860	1005	887	..	Ratnagiri
..	1000	1041	866	..	Sindhudurg
599	826	719	745	823	837	842	845	828	886	927	895	..	Total Konkan Division
858	731	838	594	771	749	750	817	809	999	923	940	..	Nashik
330	388	494	564	702	566	591	630	580	739	878	501	..	Dhule
636	500	2000	1071	1100	667	750	118	875	1125	1556	1222	..	Jalgaon
671	593	694	588	744	676	683	742	720	900	911	743	..	Total Nashik Division
526	724	798	832	869	887	1033	962	800	980	846	782	..	Ahmednagar
672	831	912	1034	1074	913	1308	1407	1172	1282	1097	1139	..	Pune
812	512	1695	1483	1689	1369	1493	1229	1233	1248	1298	1442	..	Solapur
650	803	1209	1143	1228	1064	1302	1265	1106	1207	1105	1141	..	Total Pune Division
495	471	632	744	718	750	849	908	610	927	1186	1303	..	Satara
694	566	928	1167	1454	1215	1287	1320	1164	1123	1117	1522	..	Sangli
603	603	891	800	1033	1030	896	1127	888	1011	1046	1176	..	Kolhapur
583	573	884	811	996	990	940	1021	876	1014	1086	1258	..	Total Kolhapur Division
215	267	1085	1144	1230	2103	706	1023	1550	1694	1620	1297	..	Aurangabad
..	1708	1714	1400	..	Jalna
250	212	417	781	611	1053	1296	917	1150	967	850	743	..	Parbhani
245	274	370	701	1117	1169	471	441	396	500	841	750	..	Beed
283	313	600	500	220	591	488	421	477	568	469	452	..	Nanded
193	286	374	444	736	698	520	570	667	619	527	575	..	Osmanabad
..	573	612	..	Latur
234	272	490	648	842	1037	576	639	789	763	763	702	..	Total Aurangabad Division
444	182	100	1400	1125	1000	2400	1375	440	861	1700	1667	..	Buldhana
143	273	462	692	500	545	600	615	333	750	1667	800	..	Akola
325	175	424	414	463	406	375	413	373	341	574	500	..	Amravati
286	333	867	800	1000	750	625	833	800	1000	1500	1500	..	Yavatmal
318	209	547	535	526	455	602	591	430	523	924	789	..	Total Amravati Division
..	1000	Wardha
250	167	444	600	1167	1778	857	833	857	500	1500	500	..	Nagpur
339	296	355	375	577	408	458	667	472	270	568	696	..	Bhandara
327	277	560	550	744	635	393	638	854	582	375	1000	..	Chandrapur
..	842	1000	..	Gadchiroli
331	274	437	487	700	629	443	651	714	484	730	877	..	Total Nagpur Division
570	611	758	736	868	849	838	873	833	943	960	928	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	एकूण तूणधान्ये Total Cereals											
		६०-६१ 1960-61 75	७०-७१ 1970-71 76	७५-७६ 1975-76 77	७७-७८ 1977-78 78	७८-७९ 1978-79 79	७९-८० 1979-80 80	८०-८१ 1980-81 81	८१-८२ 1981-82 82	८२-८३ 1982-83 83	८३-८४ 1983-84 84	८४-८५ 1984-85 85	८५-८६ 1985-86 86
1	2												
१	बृहन्मुंबई	1325	1750	1428	1833	1818	1400	1600	889	1667	1667	1400	..
२	ठाणे	1191	1647	1785	1933	1623	1424	1760	1856	1649	1875	1637	1563
३	रायगड	1329	1702	1565	1882	1736	1488	1679	1746	1721	1660	1926	1585
४	रत्नागिरी	790	1168	1265	1226	1404	1209	1473	1383	1281	1477	1635	1447
५	सिंधुदुर्ग	1655	1506	..	1666	1573
	एकूण कोकण वि.	1073	1478	1515	1643	1573	1361	1625	1676	1559	1654	1728	1544
६	नाशिक	428	559	651	642	592	641	702	670	499	623	505	393
७	धुळे	579	592	739	752	669	742	729	879	571	919	772	409
८	जळगांव	865	556	1012	1250	1058	1103	1054	1183	968	1125	946	688
	एकूण नाशिक वि.	572	568	772	838	738	794	807	873	654	854	705	484
९	अहमदनगर	424	281	448	595	395	529	558	377	410	550	577	307
१०	पुणे	513	299	577	707	606	617	654	623	523	650	639	465
११	सोलापूर	438	221	378	378	518	407	427	400	244	448	455	288
	एकूण पुणे वि.	453	266	460	555	498	484	549	459	383	547	557	350
१२	सातारा	554	523	701	631	762	751	792	729	741	870	941	757
१३	सांगली	725	419	740	676	710	700	734	732	658	996	679	678
१४	कोल्हापूर	1162	1008	1647	1587	1718	1421	1622	1733	1431	1755	1786	1763
	एकूण कोल्हापूर वि.	746	580	898	844	937	874	942	936	866	1106	1028	945
१५	औरंगाबाद	422	308	571	681	662	606	610	676	535	633	280	277
१६	जालना	883	624	..	565	561
१७	परभणी	835	285	576	722	724	937	668	963	771	625	770	607
१८	वीड	664	344	410	738	712	779	637	550	488	559	566	395
१९	नांदेड	819	275	586	1165	882	1128	764	788	1221	472	997	745
२०	उस्मानाबाद	726	262	677	770	997	1053	664	868	793	677	737	435
२१	लातूर	898	647
	एकूण औरंगाबाद वि.	666	298	566	787	793	898	658	774	714	608	658	501
२२	बुलढाणा	756	426	855	1366	1146	1284	1123	1354	1148	1397	828	1088
२३	अकोला	658	296	691	886	704	882	763	888	719	948	891	938
२४	अमरावती	678	317	727	1027	1124	1052	993	1147	1143	1123	1052	1091
२५	यवतमाळ	725	327	664	951	841	926	802	956	1287	1049	1076	1217
	एकूण अमरावती वि.	705	343	734	1053	942	1022	914	1077	1062	1125	960	1074
२६	वर्धा	511	33	671	925	847	980	906	926	1255	1008	1043	1108
२७	नागपूर	579	348	680	778	768	787	717	770	845	784	646	834
२८	भंडारा	967	1026	1357	1188	1055	808	1259	1214	819	1392	638	1215
२९	चंद्रपूर	596	636	995	939	918	781	884	906	852	1048	602	880
३०	गडचिरोली	583	1112
	एकूण नागपूर वि.	676	638	966	965	909	817	947	956	893	1071	673	1015
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	637	459	720	842	802	822	792	831	748	836	762	678

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

सुर. Tur												District	
१९६०-६१ 1960-61 87	७०-७१ 1970-71 88	७५-७६ 1975-76 89	७७-७८ 1977-78 90	७८-७९ 1978-79 91	७९-८० 1979-80 92	८०-८१ 1980-81 93 ✓	८१-८२ 1981-82 94	८२-८३ 1982-83 95	८३-८४ 1983-84 96	८४-८५ 1984-85 97	८५-८६ 1985-86 98		
..	Greater Bombay
323	345	355	296	316	316	316 ✓	351	325	326	400	581	..	Thane
301	250	385	288	312	375	412	347	347	421	421	526	..	Raigad
250	400	250	270	333	333	433	333	Ratnagiri
..	333	250	421	500	..	Sindhudurg
309	342	354	273	314	327	445	344	339	348	412	561	..	Total Konkan Division
703	686	809	717	760	898	712	878	830	772	818	696	..	Nashik
696	603	843	628	898	945	626	870	612	864	800	624	..	Dhule
736	500	833	715	841	886	756	809	609	831	778	869	..	Jalgaon
714	574	978	685	845	929	697	845	648	832	794	751	..	Total Nashik Division
538	285	537	476	558	561	449	489	497	537	506	300	..	Ahmednagar
514	500	657	598	746	745	523	639	356	776	657	300	..	Pune
539	169	137	289	369	198	207	266	344	464	382	157	..	Solapur
534	211	266	358	438	313	276	338	371	512	452	257	..	Total Pune Division
658	653	850	673	896	891	672	727	356	838	696	817	..	Satara
710	621	851	717	899	893	540	774	356	852	683	705	..	Sangli
903 ✓	760	895	673	717	844	723	736	738	881	784	905	..	Kolhapur
742	657	857	698	865	882	592	752	451	854	744	790	..	Total Kolhapur Division
227	220	434	347	420	517	323	549	331	447	406	118	..	Aurangabad
..	545	301	574	436	330	..	Jalna
449	558	581	549	695	781	708	566	505	605	698	734	..	Parbhani
242	99	259	372	442	458	292	485	555	574	398	363	..	Beed
525	223	295	410	424	421	336	445	533	485	516	639	..	Nanded
321	309 ✓	395	303	430	434	329	490	390	662	474	249	..	Osmanabad
..	559	620	422	..	Latur
350	297	402	379	479	516	395	506	439	569	526	435	..	Total Aurangabad Division
1290	556	963	770	819	628	739	804	524	531	628	799	..	Buldhana
1372	611	869	730	576	617	529	615	832	752	682	644	..	Akola
1627	768	1127	580	634	735	782	623	706	822	886	993	..	Amravati
2031	740	1102	848	721	934	742	995	1038	705	808	773	..	Yavatmal
1619	683	1024	734	678	784	722	762	790	711	706	803	..	Total Amravati Division
2234	826	1038	1088	1044	1024	731	1010	1256	1263	1195	916	..	Wardha
1017	444	684	414	590	471	448	518	413	690	658	508	..	Nagpur
935	444	660	38	590	481	436	494	404	643	656	481	..	Bhandara
943	490	660	383	629	481	433	494	404	608	648	399	..	Chandrapur
..	656	481	..	Gadchiroli
1406	576	789	636	742	648	632	668	694	862	833	626	..	Total Nagpur Division
883	432	604	515	587	603	500	605	586	666	640	597	..	Total Maharashtra State

हरभरा Gram

अ. नं. Sr. No.	जिल्हे	१९६०-६१ ✓ 1960-61 99	७०-७१ ✓ 1970-71 100	७५-७६ 1975-76 101	७७-७८ 1977-78 102	७८-७९ 1978-79 103	७९-८० 1979-80 104	८०-८१ 1980-81 ✓ 105	८१-८२ 1981-82 106	८२-८३ 1982-83 107	८३-८४ 1983-84 108	८४-८५ 1984-85 109	८५-८६ 1985-86 110
१	वृहन्मुंबई
२	ठाणे	346	..	358	226	300	407	331	300	322	430	406	278
३	रायगड	208	..	600	253	286	407	317	352	322	430	406	278
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	294	..	440	263	294	407	307	333	322	430	417	278
६	नाशिक	301	✓ 385	393	306	436	462	411	428	429	423	415	334
७	धुळे	419	389	443	401	414	491	408	360	402	520	493	315
८	जळगाव	480	505	464	552	484	583	452	448	379	731	546	305
	एकूण नाशिक वि.	355	407	425	376	438	485	419	418	414	519	454	322
९	अहमदनगर	448	336	395	274	477	484	417	393	327	505	552	388
१०	पुणे	361	246	458	267	360	381	376	522	405	567	541	375
११	सोलापूर	404	315	314	256	346	359	286	310	241	433	274	168
	एकूण पुणे वि.	407	304	344	264	384	401	353	413	329	503	456	314
१२	सातारा	449	261	720	390	421	367	396	423	353	380	598	435
१३	सांगली	430	254	583	394	401	363	378	334	317	413	387	233
१४	कोल्हापूर	404	271	590	345	460	459	517	450	468	527	470	492
	एकूण कोल्हापूर वि.	436	262	569	384	418	396	409	390	367	435	483	389
१५	औरंगाबाद	219	196	433	280	352	450	570	219	238	302	232	293
१६	जालना	507	270	478	291	415
१७	परभणी	313	236	310	285	306	318	207	380	275	310	312	363
१८	बीड	292	222	415	344	337	388	360	391	378	326	291	286
१९	नांदेड	292	225	285	348	213	325	363	282	278	272	300	290
२०	उस्मानाबाद	325	249	404	314	411	366	318	426	404	562	396	288
२१	लातूर	351	436	375	345
	एकूण औरंगाबाद वि.	287	216	882	310	348	376	318	377	323	391	321	319
२२	बुलडाणा	313	323	433	292	252	346	298	303	407	418	454	411
२३	अकोला	306	346	367	217	234	306	229	353	197	327	396	289
२४	अमरावती	312	310	620	303	282	382	302	384	420	430	427	296
२५	यवतमाळ	304	288	410	312	437	296	277	253	281	344	426	426
	एकूण अमरावती वि.	307	322	450	268	281	336	272	333	318	380	422	329
२६	वर्धा	290	235	314	273	164	339	312	288	250	320	353	362
२७	नागपूर	297	263	399	297	237	306	381	397	345	381	384	324
२८	भंडारा	303	454	408	262	141	364	553	333	370	387	527	348
२९	चंद्रपूर	302	402	347	347	261	370	432	353	302	343	240	313
३०	गडचिरोली	294	325	250	478
	एकूण नागपूर वि.	302	351	383	310	208	339	563	356	327	363	375	346
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	334	281	404	309	346	384	350	381	337	428	396	329

सूचना- सन १९८०-८१ ते १९८५-८६ चे आकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

इतर डाळी Other Pulses												District	
१९६०-६१ 1960-61 111	७०-७१ 1970-71 112	७५-७६ 1975-76 113	७७-७८ 1977-78 114	७८-७९ 1978-79 115	७९-८० 1979-80 116	८०-८१ 1980-81 117	८१-८२ 1981-82 118	८२-८३ 1982-83 119	८३-८४ 1983 84 120	८४-८५ 1984-85 121	८५-८६ 1985-86 122		
..	Greater Bombay
271	290	343	333	325	325	257	265	295	266	270	309	..	Thane
320	500	333	291	304	344	233	224	217	233	282	308	..	Raigad
253	176	307	265	274	280	222	217	192	234	250	304	..	Ratnagiri
..	224	..	244	362	..	Sindhudurg
277	291	326	296	301	314	238	236	241	246	270	314	..	Total Konkan Division
375	352	453	433	411	393	340	291	274	335	350	264	..	Nashik
207	270	352	276	320	236	194	324	312	353	417	325	..	Dhule
401	282	473	461	425	428	233	521	442	461	296	411	..	Jalgaon
347	293	436	405	392	361	242	412	369	410	347	352	..	Total Nashik Division
142	122	204	210	216	151	114	151	186	364	333	234	..	Ahmadnagar
221	233	233	355	299	281	181	222	255	285	284	276	..	Pune
202	142	276	237	202	175	172	210	207	268	253	205	..	Solapur
182	157	267	258	233	199	156	198	221	293	277	236	..	Total Pune Division
304	294	409	368	355	330	257	272	319	256	261	258	..	Satara
368	295	438	356	305	373	254	289	273	349	338	337	..	Sangli
459	452	522	391	392	374	273	300	390	349	336	335	..	Kolhapur
347	310	435	365	336	354	258	283	306	310	305	305	..	Total Kolhapur Division
226	170	288	294	311	282	186	257	260	367	288	221	..	Aurangabad
..	288	253	..	Jalna
303	168	310	320	255	222	166	241	316	301	259	355	..	Parbhani
191	100	247	238	271	205	131	238	218	337	272	302	..	Beed
326	139	345	377	378	382	181	251	390	217	567	406	..	Nanded
173	134	306	346	327	298	183	229	267	298	239	279	..	Osmanabad
..	239	301	..	Latur
246	146	300	316	302	272	172	246	287	317	267	305	..	Total Aurangabad Division
214	143	286	279	278	428	258	226	223	333	197	572	..	Buldhana
192	125	242	239	240	237	124	264	286	283	167	438	..	Akola
309	101	288	181	215	254	249	244	245	283	218	463	..	Amravati
194	124	225	180	201	263	130	242	240	302	161	368	..	Yavatmal
214	130	254	235	242	307	186	243	252	304	184	476	..	Total Amravati Division
232	107	213	171	189	193	88	174	183	182	264	269	..	Wardha
285	138	239	179	216	209	140	207	167	226	271	331	..	Nagpur
309	239	248	198	236	299	225	227	183	207	294	277	..	Bhandara
236	214	224	191	198	265	148	175	173	226	263	301	..	Chandrapur
..	230	287	..	Gadchiroli
271	208	234	190	214	265	151	198	176	215	266	292	..	Total Nagpur Division
272	196	323	309	299	295	193	274	285	322	273	342	..	Total Maharashtra State

Note—The figures are based on final forecast for the years 1980-81 to 1985-86..

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण कडधान्ये Total Pulses ✓											
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	287	270	350	308	321	336	272	280	305	285	295	349
३	रायगड	317	448	368	290	307	346	259	246	246	277	307	329
४	रत्नागिरी	250	188	304	261	273	279	225	219	192	235	250	304
५	सिंधुदुर्ग	227	..	267	373
	एकूण कोकण वि.	283	279	340	289	303	322	255	252	258	269	293	340
६	नाशिक	381	374	462	425	436	428	343	352	339	380	392	315
७	धुळे	263	296	397	313	372	317	247	377	342	407	461	351
८	जळगाव	419	299	490	475	448	455	270	536	450	492	354	443
	एकूण नाशिक वि.	370	316	458	418	422	406	281	442	392	445	398	381
९	अहमदनगर	284	193	310	278	341	310	243	289	314	458	482	331
१०	पुणे	301	259	400	348	355	347	278	379	344	440	425	343
११	सोलापूर	354	183	234	258	285	220	211	257	261	374	291	178
	एकूण पुणे वि.	314	201	290	284	316	275	238	302	299	413	380	276
१२	सातारा	377	325	474	404	424	382	328	351	333	351	392	368
१३	सांगली	461	364	541	439	433	452	336	383	297	429	398	366
१४	कोल्हापूर	602	541	612	448	484	500	425	430	493	534	504	486
	एकूण कोल्हापूर वि.	443	370	523	426	436	433	346	379	345	417	416	393
१५	औरंगाबाद	244	182	609	301	336	348	236	289	270	393	299	218
१६	जालना	531	317	283
१७	परभणी	334	269	343	360	354	358	307	341	357	373	362	447
१८	बीड	236	117	294	305	336	325	200	358	383	416	320	318
१९	नांदेड	411	166	319	384	373	390	260	321	424	312	354	463
२०	उस्मानाबाद	256	215	359	325	381	361	260	369	337	470	380	271
२१	लातूर	413	352
	एकूण औरंगाबाद वि.	282	196	341	331	356	356	25	347	338	403	351	344
२२	बुलढाणा	506	248	438	385	400	523	408	393	331	394	354	625
२३	अकोला	618	305	330	387	340	356	273	397	460	432	385	491
२४	अमरावती	1315	524	781	402	443	525	554	493	546	587	490	691
२५	यवतमाळ	855	429	614	481	447	569	440	606	655	540	539	590
	एकूण अमरावती वि.	783	357	541	411	400	484	402	461	483	471	430	592
२६	वर्धा	1288	498	632	634	660	669	581	648	820	852	838	715
२७	नागपूर	732	323	518	313	432	382	369	423	353	521	505	431
२८	भंडारा	343	270	301	223	254	321	348	259	246	263	401	313
२९	चंद्रपूर	296	265	296	234	256	300	215	232	218	287	326	320
३०	गडचिरोली	244	329
	एकूण नागपूर वि.	557	315	391	315	366	389	352	351	367	423	481	414
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	421	264	401	356	374	383	296	378	374	425	393	407

सूचना :- सन १९८०-८१ ते १९८५-८६ चे आकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXI-Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलोमध्ये प्रति हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains												District	
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 70-71	७५-७६ 75-76	७७-७८ 77-78	७८-७९ 78-79	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86		
1325	1750	1429	1833	1818	1400	1600	889	1667	1667	1400	Greater Bombay
1130	1564	1694	1825	1535	1353	1626	1691	1519	1697	1434	1407	..	Thane
1264	1656	1514	1818	1654	1436	1560	1590	1594	1541	1763	1493	..	Raigad
757	1125	1227	1189	1362	1174	1405	1271	1244	1402	1591	1387	..	Ratnagiri
..	1655	1358	..	1600	1515	..	Sindhudurg
1023	1422	1459	1579	1510	1310	1523	155	1453	1537	1594	1446	..	Total Konkan Division
421	532	619	607	570	612	651	625	475	588	489	383	..	Nashik
516	520	657	652	602	648	617	766	519	795	700	395	..	Dhule
687	456	814	958	841	901	774	983	801	892	773	621	..	Jalgaon
525	506	692	734	664	710	687	779	594	752	639	463	..	Total Nashik Division
411	272	433	663	391	509	532	371	406	545	572	308	..	Ahmednagar
493	296	557	671	581	590	619	599	509	631	618	456	..	Pune
430	215	348	357	480	378	397	382	254	438	436	279	..	Solapur
440	259	348	521	477	484	510	443	377	534	541	345	..	Total Pune Division
529	502	670	598	712	699	730	675	690	801	866	703	..	Satara
686	411	703	633	660	655	662	665	599	900	633	626	..	Sangli
1113	975	1553	1477	1588	1319	1492	1578	1327	1613	1614	1564	..	Kolhapur
706	556	848	782	861	807	854	848	795	1006	939	860	..	Total Kolhapur Division
373	277	506	573	566	590	513	575	495	574	284	265	..	Aurangabad
..	843	487	470	..	Jalna
704	280	506	608	601	749	554	769	644	544	628	553	..	Parbhani
590	296	389	661	646	693	538	519	473	538	528	381	..	Beed
740	245	515	982	762	958	643	675	1027	433	835	671	..	Nanded
598	248	577	634	822	858	540	722	660	620	638	388	..	Osmanabad
..	754	555	..	Latur
572	2708	504	664	675	751	548	670	622	557	578	459	..	Total Aurangabad Division
698	378	741	1087	928	1041	923	1052	884	1043	641	908	..	Buldhana
649	299	622	754	594	734	625	742	635	768	716	780	..	Akola
807	364	739	883	959	931	890	1000	994	970	872	948	..	Amravati
754	353	652	841	746	838	710	867	1118	911	912	1012	..	Yavatmal
723	346	685	888	795	880	781	909	891	916	778	902	..	Total Amravati Division
680	370	366	869	808	915	827	859	711	970	989	1005	..	Wardha
604	343	652	707	709	714	653	704	755	733	616	749	..	Nagpur
817	858	128	1020	913	722	1176	1009	737	1151	608	1065	..	Bhandara
541	575	389	825	811	707	773	786	739	911	547	766	..	Chandrapur
..	540	1010	..	Gadchiroli
653	576	867	856	814	743	850	872	799	941	637	898	..	Total Nagpur Division
598	420	653	743	716	734	693	743	677	752	688	623	..	Total Maharashtra State

Note:—The figures are based on final forecast for the years 1980-81 to 1985-86.

TABLE XXI—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield kg. per hectare)

कापूस (रई) Cotton (Lint)												District	
६०-६१ 60-61 159	७०-७१ 70-71 160	७५-७६ 75-76 161	७७-७८ 77-78 162	७८-७९ 78-79 163	७९-८० 79-80 164	८०-८१ 80-81 165	८१-८२ 81-82 166	८२-८३ 82-83 167	८३-८४ 83-84 168	८४-८५ 84-85 169	८५-८६ 85-86 170		
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Division
160	121	321	119	238	262	151	148	203	124	145	193	..	Nashik
128	64	125	115	120	136	119	123	131	93	151	101	..	Dhule
135	46	98	117	106	144	104	127	126	94	108	111	..	Jalgaon
134	52	108	117	111	144	109	127	128	94	119	110	..	Total Nashik Division
178	84	241	261	294	179	265	207	245	144	206	310	..	Ahmadnagar
325	151	340	395	460	225	276	283	304	154	252	276	..	Pune
251	104	279	277	363	255	279	281	262	150	217	160	..	Solapur
212	101	277	293	357	212	274	262	265	150	219	195	..	Total Pune Division
251	262	268	215	344	236	341	266	216	142	264	270	..	Satara
214	105	220	132	256	164	217	205	212	128	238	239	..	Sangli
124	20	114	37	102	110	95	122	164	90	122	126	..	Kolhapur
207	194	241	168	304	208	303	242	213	135	225	245	..	Total Kolhapur Division
95	23	55	94	115	143	119	128	109	80	134	133	..	Aurangabad
..	128	122	78	154	160	..	Jalna
104	20	32	91	97	107	80	94	114	36	109	151	..	Parbhani
136	14	46	110	168	113	84	91	131	57	130	125	..	Beed
112	23	29	104	78	108	79	69	140	24	123	122	..	Nanded
122	9	32	81	137	120	54	88	91	Osmanabad
..	13	120	108	..	Latur
108	21	36	96	100	116	87	95	123	43	125	140	..	Total Aurangabad Division
149	31	63	99	73	115	78	105	65	60	48	109	..	Buldhana
105	19	48	94	55	88	64	82	66	41	79	117	..	Akola
106	17	55	87	68	87	58	78	83	40	76	95	..	Amravati
103	34	56	82	81	112	74	69	103	43	86	110	..	Yavatmal
114	25	55	89	69	99	68	81	81	45	74	108	..	Total Amravati Division
77	23	57	65	97	112	73	80	150	72	80	181	..	Wardha
98	46	60	75	90	98	64	87	118	42	92	153	..	Nagpur
..	Bhandara
73	44	56	68	80	113	60	81	92	61	102	140	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
83	32	58	68	93	109	69	81	132	62	76	166	..	Total Nagpur Division
114	30	58	93	90	111	81	92	104	52	93	123	..	Total Maharashtra State

Note— The figures are based on final forecast for the years 1980-81 to 1985-86.

अ. नं. Serial No.	जिल्हा 2	भूईमूग Groundnut											
		६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1985-86
1	2	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	853	973	666	476
३	रायगड	747
४	रत्नागिरी	..	743	1175	600	476	747
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण विभाग	..	750	1167	625	476	747
६	नाशिक	574	854	1023	679	633	748	698	564	328	510	620	368
७	धुळे	780	735	862	603	392	677	564	627	365	703	802	204
८	जळगाव	812	673	889	679	455	765	493	604	499	739	597	293
	एकूण नाशिक विभाग	742	739	905	648	478	724	578	603	397	668	694	264
९	अहमदनगर	531	652	1017	644	800	887	872	584	756	820	954	350
१०	पुणे	841	1028	918	680	1162	1030	800	1230	756	1138	1262	648
११	सोलापूर	594	555	793	524	579	893	739	463	702	820	954	381
	एकूण पुणे विभाग	621	691	883	616	876	959	578	882	741	993	1151	568
१२	सातारा	1250	912	797	707	871	781	870	878	1157	1209	1804	1390
१३	सांगली	601	532	831	651	802	666	636	655	818	1445	1127	846
१४	कोल्हापूर	1050	835	1175	1044	1284	1100	1042	832	1201	1370	1621	1855
	एकूण कोल्हापूर विभाग	921	743	925	796	978	866	857	800	1098	1322	1567	1395
१५	औरंगाबाद	434	415	577	498	455	448	356	328	514	616	320	154
१६	जालना	459	742	631	638	245
१७	परभणी	693	504	597	614	507	800	370	418	742	832	426	722
१८	बीड	836	671	497	617	462	771	372	584	418	545	518	410
१९	नांदेड	872	462	401	276	309	448	355	318	600	545	332	204
२०	उस्मानाबाद	781	545	442	473	580	698	404	469	690	519	662	485
२१	लातूर	614	332	548	370
	एकूण औरंगाबाद विभाग	706	539	478	528	490	638	380	444	612	509	515	371
२२	बुलढाणा	605	528	918	427	277	452	373	523	300	646	367	291
२३	अकोला	661	520	729	290	273	610	361	405	765	651	377	258
२४	अमरावती	676	548	1071	1029	462	721	543	618	846	875	531	574
२५	यवतमाळ	684	516	775	759	335	460	388	509	379	915	281	369
	एकूण अमरावती विभाग	650	530	922	769	345	563	424	526	571	783	408	410
२६	वर्धा	655	535	913	865	414	707	571	505	1282	979	890	541
२७	नागपूर	830	493	913	882	451	789	643	401	954	704	461	637
२८	भंडारा	683	535	913	833	430	701	643	509	1086	818	668	636
२९	चंद्रपूर	..	535	900	1000	430	701	643	509	1086	818	668	500
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग	797	517	915	874	432	745	614	448	1086	818	667	590
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	739	649	811	672	607	736	619	643	680	859	914	673

TABLE XXI—Concl'd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

करडई Safflower								District
७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८५-८६ 1984-85	
183	184	185	186	187	188	189	190	
.. Greater Bombay
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Konkan Division
300	300	500	500	507	468	592	435	.. Nashik
..	500	507	468	592	435	.. Dhule
264	377	488	536	484	468	592	435	.. Jalgaon
270	350	490	529	480	468	592	435	.. Total Nashik Division
439	291	414	539	497	682	544	342	.. Ahmadnagar
264	431	414	321	455	597	512	265	.. Pune
265	430	413	599	384	539	526	210	.. Solapur
345	368	414	505	448	612	530	280	.. Total Pune Division
274	423	404	500	507	612	493	155	.. Satara
264	426	409	500	507	612	524	155	.. Sangli
..	426 Kolhapur
267	423	407	500	507	612	518	155	.. Total Kolhapur Division
495	300	538	521	433	503	527	261	.. Aurangabad
..	608	397	754	658	484	.. Jalna
365	327	490	768	750	847	777	609	.. Parbhani
265	327	489	1006	817	957	813	800	.. Beed
263	333	500	733	581	750	658	494	.. Nanded
264	326	489	738	655	813	726	451	.. Osmanabad
..	384	559	655	310	.. Latur
377	316	509	712	582	750	699	494	.. Total Aurangabad Division
200	326	490	364	313	323	378	340	.. Buldhana
295	330	490	359	304	306	337	326	.. Akola
256	250	500	500	507	319	366	336	.. Amravati
..	500	..	500	507	319	366	336	.. Yavatmal
236	329	490	364	312	319	366	337	.. Total Amravati Division
.. Wardha
.. Nagpur
.. Bhandara
.. Chandrapur
.. Gadchiroli
.. Total Nagpur Division
346	338	472	598	507	657	596	402	.. Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	सूर्यफूल Sunflower						उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut									
		१९८०-८१ 1980-81		१९८१-८२ 1981-82		१९८२-८३ 1982-83		१९८३-८४ 1983-84		१९८४-८५ 1984-85		१९८५-८६ 1985-86		१९८०-८१ 1980-81		१९८१-८२ 1981-82	
		खरीप Kharif	रब्बी Rabi	खरीप Kharif	रब्बी Rabi	खरीप Kharif	रब्बी Rabi	खरीप Kharif	रब्बी Rabi	खरीप Kharif	रब्बी Rabi	खरीप Kharif	रब्बी Rabi	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82		
1	2	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201				
१	वृहन्मुंबई			
२	ठाणे	364	..	295	..	1405				
३	रायगड	1405				
४	रत्नागिरी	473	1500	1405				
५	सिंधुदुर्ग	702	..	1405				
	एकूण कोकण वि.	364	..	400	1500	1405				
६	नाशिक	..	500	500	375	1373	1591				
७	धुळे	..	1000	..	500	500	525	..	429	..	600	778	1221				
८	जळगाव	500	400	375	500	525	..	500	..	800	1945	1458			
	एकूण नाशिक वि.	..	500	400	400	400	500	525	..	412	..	615	1504	1406			
९	अहमदनगर	1000	705	705	..	525	500	906	600	622	1717	1789			
१०	पुणे	1000	..	500	525	431	431	600	677	1477	1991				
११	सोलापूर	..	517	518	527	795	488	599	593	643	394	396	1215	2527			
	एकूण पुणे वि.	..	505	521	538	788	488	583	574	690	446	469	1463	2122			
१२	सातारा	..	1000	..	1000	705	450	..	431	431	1471	2642			
१३	संगली	..	667	1000	885	..	500	431	2094	2050			
१४	कोल्हापूर	1000	2050			
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	750	1000	857	705	454	..	431	431	1654	2403			
१५	औरंगाबाद	..	600	..	488	488	450	525	180	539	600	604	928	1601			
१६	जालना	500	468	488	500	525	250	539	600	598	..	1934			
१७	परभणी	..	490	597	606	488	290	525	391	539	247	319	1565	1781			
१८	बीड	..	484	542	542	488	223	473	446	539	327	330	875	1247			
१९	नांदेड	..	429	417	389	..	100	525	391	500	580	589	1646	1122			
२०	उस्मानाबाद	..	706	706	647	488	244	501	417	482	395	400	1276	2701			
२१	लातूर	488	244	534	602	566	326	387			
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	655	671	615	485	243	502	471	528	372	399	1311	1809			
२२	बुलढाणा	..	429	437	466	..	450	525	..	500	400	416	1077	1150			
२३	अकोला	..	600	..	323	..	450	525	..	500	400	419	1125	1150			
२४	अमरावती	500	501	..	464	525	..	400	550	500	1077	1150			
२५	यवतमाळ	463	525	..	500	315	300	1119	2018			
	एकूण अमरावती वि.	..	500	475	452	..	456	525	..	522	414	420	1108	1629			
२६	वर्धा	1286	1428			
२७	नागपूर	300	1000	1428			
२८	भंडारा	500	..	1428			
२९	चंद्रपूर	300	1428			
३०	गडचिरोली			
	एकूण नागपूर वि.	333	..	500	1222	1423			
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	630	645	606	629	310	529	490	580	392	417	1401	1753			

सूचना-सन १९८०-८१ व १९८१-८२ या वर्षासाठी स्वतंत्र खरीप व रब्बीची माहिती उपलब्ध नाही.

TABLE XXI—Concl'd.

(सरासरी उत्पन्न किलो प्रती हेक्टर) (Average yield in Kg. / ha.)

उन्हाळी भुईमूग Summer groundnut				एकूण तेलबिया Total oilseeds									District
८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86	७८-७९ 78-79	७९-८० 79-80	८०-८१ 80-81	८१-८२ 81-82	८२-८३ 82-83	८३-८४ 83-84	८४-८५ 84-85	८५-८६ 85-86		
202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213		
..	Greater Bombay	
1216	2411	1055	909	278	213	225	344	231	402	300	245	Thane	
1216	2411	1055	909	364	250	269	1000	346	462	333	267	Raigad	
1216	2411	1055	909	244	288	279	660	418	618	286	194	Ratnagiri	
1216	2411	1055	909	821	889	Sindhudurg	
1216	2411	1055	909	270	254	264	542	379	553	370	330	Total—Konkan Division	
1903	1212	1935	1352	524	608	617	591	358	505	560	246	Nashik	
1059	1055	1205	902	368	623	551	665	441	713	791	221	Dhule	
931	1461	1059	1100	424	688	739	769	511	870	589	219	Jalgaon	
1114	1305	1240	1037	433	641	633	680	441	721	662	226	Total—Nashik Division	
1627	1779	1984	1802	506	386	629	705	476	789	729	451	Ahmadnagar	
1962	2118	2329	2377	745	700	610	768	593	820	822	440	Pune	
2228	1657	1574	1542	368	539	561	766	667	702	693	452	Solapur	
2026	1765	1816	1654	520	532	599	746	616	761	740	448	Total—Pune Division	
2106	2511	2572	2093	819	744	838	946	1133	1045	1595	1307	Satara	
918	1945	1904	1625	701	626	612	689	741	1259	1000	735	Sangli	
918	2370	1904	2168	1244	1143	990	804	1173	1341	1572	1822	Kolhapur	
1833	2370	2328	2080	902	823	812	823	1045	1184	1423	1296	Total—Kolhapur Division	
1714	1256	994	..	441	314	476	541	426	572	449	256	Aurangabad	
1144	1207	950	1329	598	434	Jalna	
1111	1563	1338	1329	338	357	522	630	591	739	606	480	Parbhani	
1159	1363	1100	974	296	371	404	662	553	535	557	456	Beed	
1092	1065	1037	974	265	320	448	392	464	552	416	367	Nanded	
1663	1624	1769	1056	343	361	417	585	519	419	505	370	Osmanabad	
1074	1589	1276	1248	518	327	Latur	
1141	1379	1488	1132	352	347	453	583	510	533	530	387	Total—Aurangabad Division	
911	1453	658	1144	250	370	450	411	314	456	364	344	Buldhana	
972	639	596	1019	276	466	398	373	479	455	338	323	Akola	
1100	759	724	966	409	596	464	496	628	646	470	447	Amravati	
895	1027	853	1130	303	392	407	636	407	675	287	399	Yavatmal	
944	986	705	1090	303	443	433	471	430	539	369	372	Total—Amravati Division	
988	943	551	1011	284	289	344	362	591	598	471	352	Wardha	
988	1340	1225	1315	290	322	250	213	359	342	291	325	Nagpur	
988	1038	700	1818	233	244	158	207	160	246	132	166	Bhandara	
988	1038	700	1818	263	230	155	176	215	242	166	241	Chandrapur	
988	1038	700	276	282	Gadchiroli	
988	1038	724	1333	269	269	215	219	307	328	270	287	Total—Nagpur Division	
1331	1423	1432	1272	428	467	511	599	531	637	620	445	Total—Maharashtra State	

Note—The figures are based on final forecast for the years 1980-81 to 1981-82.

(आकडे हजार हेक्टर)

अधिक उत्पन्न देणारे भाताखालील साध्य (खरीप)

सधन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष आणलेले क्षेत्र
Actual achievement under intensive cultivation

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हे	अ. उ. दे. खरीप HYV Kharif				उन्हाळी (भात) Summer (paddy)				एकूण Total			
		७५-७६ 1975-76	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	७५-७६ 1975-76	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	७५-७६ 1975-76	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
१	ठाणे	75.3	92.9	96.11	97.66	14.4	0.6	0.87	..	89.7	93.5	96.98	97.66
२	रायगड	71.0	102.1	106.55	107.14	12.1	4.3	7.79	0.07	83.1	106.4	107.34	114.21
३	रत्नागिरी	49.0	43.7	44.44	44.73	49.0	1.2	0.35	0.30	98.0	44.9	44.79	45.03
४	सिंधुदुर्ग	..	30.9	32.30	32.67	..	1.9	4.31	1.72	..	32.8	36.31	34.39
	एकूण कोकण विभाग	195.3	269.6	279.10	282.20	75.5	8.0	6.32	9.09	270.8	277.6	285.82	291.2
५	नाशिक	16.8	21.9	30.25	26.50	15.9	32.7	21.9	30.25	26.50
६	धुळे	0.2	10.4	6.21	7.70	11.0	11.2	10.4	6.21	7.70
७	जळगाव	..	8.6	8.27	8.90	6.6	6.6	8.6	8.27	6.9
	एकूण नाशिक विभाग	17.0	40.9	44.73	43.10	33.5	50.5	40.9	44.73	43.10
८	अहमदनगर	3.8	5.3	5.24	3.30	4.0	7.8	5.3	5.24	3.30
९	पुणे	27.7	31.7	39.70	40.17	7.0	34.7	21.7	39.70	40.17
१०	सोलापूर	4.6	3.9	4.80	2.92	4.6	9.2	3.9	4.80	2.92
	एकूण पुणे विभाग	36.1	40.9	49.74	46.39	15.6	51.7	40.9	49.74	46.39
११	सातारा	4.9	21.3	24.02	24.48	9.7	14.6	21.3	24.02	24.48
१२	सांगली	6.5	13.6	15.48	12.83	12.8	19.3	13.6	15.48	12.83
१३	कोल्हापूर	45.2	73.7	71.51	74.71	44.0	0.3	1.73	1.17	89.2	74.0	73.24	75.88
	एकूण कोल्हापूर विभाग	56.6	108.6	611.01	112.02	66.5	0.3	1.73	1.17	123.1	108.9	112.74	113.19
१४	औरंगाबाद	1.3	3.6	3.50	4.24	5.2	6.5	3.6	3.50	4.24
१५	जालना	..	2.4	3.30	2.30	2.4	3.30	2.30
१६	परभणी	13.3	21.9	22.20	22.46	13.3	21.9	22.20	22.46
१७	बीड	0.2	5.9	2.40	3.64	0.1	0.3	5.9	2.40	3.64
१८	नांदेड	11.5	35.0	36.82	32.51	3.5	15.0	35.0	36.82	32.51
१९	उस्मानाबाद	11.5	33.0	14.01	12.35	11.5	33.0	14.01	12.35
२०	लातूर	19.45	18.82	19.45	18.82
	एकूण औरंगाबाद विभाग	37.8	101.8	101.68	96.32	8.8	46.6	101.8	101.68	96.32
२१	बुलढाणा	0.5	2.1	2.41	2.35	0.5	2.1	2.41	2.35
२२	अकोला	1.3	6.4	6.12	6.08	1.2	2.5	6.4	6.12	6.08
२३	अमरावती	0.2	7.8	7.40	7.62	6.5	6.7	7.8	7.40	7.62
२४	यवतमाळ	2.4	6.8	7.12	4.30	2.0	4.4	6.8	7.15	4.30
	एकूण अमरावती विभाग	4.4	23.1	23.05	2.35	9.7	14.1	23.1	23.08	20.35
२५	वर्धा	2.1	8.3	9.30	8.56	3.5	5.6	8.3	9.30	8.56
२६	नागपूर	8.3	25.1	44.91	37.7	16.6	24.9	25.1	44.98	37.70
२७	भंडारा	28.0	156.9	175.51	94.00	80.4	8.4	16.02	3.50	158.4	165.3	101.53	197.50
२८	चंद्रपूर	72.0	124.6	83.04	74.50	102.0	5.5	1.93	0.17	174.0	130.1	84.99	74.67
२९	गडचिरोली	81.22	83.17	3.00	0.29	84.22	83.46
	एकूण नागपूर विभाग	160.4	314.9	394.07	397.93	202.5	13.9	20.95	3.96	362.9	328.8	415.02	401.89
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	507.6	899.8	1003.38	998.31	412.1	22.2	29.3	14.22	919.7	922.0	1032.41	1012.53

TABLE XXII
Achievement under High Yielding Varieties Paddy (Kharif)

(Figures in '000' ha.)

एकूण क्षेत्रांपैकी सघन लागवडी- खाली आलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी % Coverage under intensive cultivation to total area				दर हेक्टरी आलेले उत्पादन कि./हि. Yield per Ha. obtained dried produce Kg./Ha.				सघन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले जादा उत्पादन कि./हि. Additional yield due to intensive cultivation Kg. / Ha.				District					
				अ. उ. दे. H Y V				स्थानिक सुधारित Local improved									
७५- ७६ 75-76 14*	८२- ८३ 82-83 15	८३- ८४ 83-84 16	८४- ८५ 84-85 17	७५- ७६ 75-76 18*	८२- ८३ 82-83 19	८३- ८४ 83-84 20	८४- ८५ 84-85 21	७५- ७६ 75-76 22*	८२- ८३ 82-83 23	८३- ८४ 83-84 24	८४- ८५ 84-85 25	७५- ७६ 75-76 26*	८२- ८३ 82-83 27	८३- ८४ 83-84 28	८४- ८५ 84-85 29		
..	61.9	62.9	64.5	Thane
..	73.7	74.3	75.6	Raigad
..	56.6	56.0	53.6	Ratnagiri
..	40.0	52.4	43.5	Sindhudurg
..	62.7	63.8	62.5	..	1978	2048	2201	..	1399	1549	1522	..	579	499	689	..	Total Konkan Divn.
..	56.4	75.6	64.6	Nashik
..	43.0	25.5	29.6	Dhule
..	101.0	99.6	98.9	Jalgaon
..	57.2	61.5	56.7	..	1265	1546	1390	..	571	696	735	..	694	850	655	..	Total Nashik Divn.
..	76.8	77.1	55.0	Ahmednagar
..	62.3	73.2	70.15	Pune
..	100.0	114.3	13.0	Solapur
..	66.4	76.3	69.2	..	1739	1812	1513	..	834	1121	1071	..	905	691	442	..	Total Pune Divn.
..	59.8	64.2	66.2	Satara
..	84.5	90.5	80.2	Sangli
..	77.0	74.3	74.4	Kolhapur
..	73.7	73.6	73.0	..	1996	2227	2502	..	1207	1501	1274	..	789	726	1228	..	Total Kolhapur Divn.
..	78.3	74.5	106.0	Aurangabaad
..	61.5	86.8	57.5	Jalna
..	96.5	13.8	97.6	Parbhani
..	84.3	37.5	60.07	Beed
..	100.0	104.4	75.6	Nanded
..	83.8	92.8	82.3	Osmanabad
..	..	76.9	69.7	Latur
..	90.7	88.6	78.0	..	692	1052	620	..	487	396	409	..	205	656	211	..	Total Aurangabad Divn.
..	65.6	80.3	78.3	Buldhana
..	81.0	80.5	86.7	Akola
..	59.5	60.2	63.5	Amravati
..	57.1	66.2	43.0	Yavatmal
..	64.0	68.5	63.6	..	645	852	482	..	569	673	342	..	76	179	140	..	Total Amravati Divn.
..	93.5	105.7	85.6	Wardha
..	68.0	116.8	9.2	Nagpur
..	59.1	66.6	63.1	Bhandara
..	51.0	63.8	55.3	Chandrapur
..	..	65.8	65.2	Gadchiroli
..	56.4	69.6	66.9	..	1209	1752	816	..	814	1018	484	..	395	724	332	..	Total Nagpur Divn.
..	63.4	69.6	66.6	..	1490	1793	1422	..	998	1275	939	..	492	518	483	..	Total Maharashtra State

*माहिती उपलब्ध नाही. *Information not available.

(आकडे हजार हेक्टर)

सधन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष आणलेले क्षेत्र
Actual achievement under Intensive Cultivation

जिल्हे	संकरित Hybrid				अ. उ. द. H. Y. V.				एकूण Total			
	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५
	१९७५-७६	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	१९७५-७६	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५	१९७५-७६	१९८२-८३	१९८३-८४	१९८४-८५
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१ ठाणे	0.2	0.2
२ रायगड	3.8	3.8
३ रत्नागिरी	0.6	0.6
४ सिधुदुर्ग
एकूण कोकण वि.	4.6	4.6
५ नाशिक	15.5	24.2	27.10	29.5	15.5	24.2	27.10	29.5
६ धुळे	25.2	72.8	73.72	75.1	33.6	58.8	72.8	73.72	75.1
७ जळगाव	74.1	178.3	192.20	195.3	47.9	15.1	122.0	193.4	192.20	195.3
एकूण नाशिक वि.	114.8	275.3	293.02	299.9	81.5	15.1	196.3	290.4	293.02	299.9
८ अहमदनगर	14.3	9.9	16.40	16.3	14.3	9.9	16.40	16.3
९ पुणे	18.7	10.2	21.70	26.6	3.0	21.7	10.2	21.70	26.6
१० सोलापूर	4.6	3.1	8.44	8.5	4.6	3.2	8.44	8.5
एकूण पुणे वि.	37.6	23.2	46.54	51.4	3.0	40.6	23.2	46.54	51.4
११ सातारा	25.5	48.9	60.63	65.4	14.6	40.1	48.9	60.63	65.4
१२ सांगली	34.8	59.9	107.45	88.3	110.2	25.4	145.0	85.3	107.45	88.3
१३ कोल्हापूर	27.0	26.1	33.08	33.0	19.9	46.9	26.1	33.08	33.0
एकूण कोल्हापूर वि.	87.3	134.9	201.16	186.7	144.7	25.4	232.0	160.3	201.16	186.7
१४ औरंगाबाद	41.5	36.9	49.65	50.3	90.8	1.0	132.3	37.9	49.65	50.3
१५ जालना	..	65.4	67.00	61.5	65.4	67.00	61.5
१६ परभणी	51.8	86.8	103.91	109.2	95.5	66.2	147.3	153.8	103.91	109.2
१७ बीड	27.8	66.3	50.38	47.1	0.1	2.0	27.9	68.3	50.38	47.1
१८ नांदेड	52.7	118.8	122.19	143.5	78.5	46.0	131.2	164.8	122.19	143.5
१९ उस्मानाबाद	86.9	175.0	60.22	66.6	39.2	1.0	126.1	176.0	60.22	66.6
२० लातूर	111.76	120.5	111.76	120.5
एकूण औरंगाबाद वि.	260.7	549.2	565.11	598.7	304.1	116.2	564.8	665.4	565.11	598.7
२१ बुलढाणा	91.2	189.9	205.08	201.7	67.2	13.0	158.4	202.9	205.08	201.7
२२ अकोला	42.7	120.9	132.84	104.7	118.3	4.8	161.0	125.7	132.84	190.7
२३ अमरावती	31.2	119.7	126.95	132.4	80.7	6.5	111.9	126.2	126.95	132.4
२४ यवतमाळ	44.9	145.7	156.64	169.3	93.2	2.1	138.1	147.8	156.64	169.3
एकूण अमरावती वि.	210.0	576.2	621.51	694.1	359.4	26.4	569.4	602.6	621.51	694.1
२५ वर्धा	18.6	79.9	90.13	94.1	93.0	2.9	111.6	82.8	90.13	94.1
२६ नागपूर	18.4	67.6	78.40	81.3	95.0	113.4	67.6	78.40	81.3
२७ भंडारा	0.04	0.04	..
२८ चंद्रपूर	1.9	10.6	17.32	23.8	5.9	7.8	10.6	17.32	23.8
२९ गडचिरोली
एकूण नागपूर वि.	38.9	158.1	185.89	194.2	193.9	3.6	2.9	..	232.8	161.0	185.89	199.2
एकूण महाराष्ट्र राज्य	753.9	1716.9	1913.23	2030.0	1086.6	191.2	186.0	..	1840.5	1902.9	1913.23	2030.0

TABLE XXII-Contd.

Achievement under Hybrid and High Yielding Varieties of Jowar (Kharip)

(आकडे हजार हेक्टर मध्ये)
(Figures are in thousands)

सधन लागवडीखालील क्षेत्राची एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % Coverage under Intensive Cultivation to total area	दर हेक्टरी आलेले उत्पन्न किलो Yield obtained in Kg. per hect.								सधन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले जादा उत्पन्न (किलो) Additional yield obtained due to Intensive cultivation in Kg.								District
	संकरित Hybrid		अ. उ. वे. H. Y. V.		स्थानिक सुधारित Local improved				संकरित Hybrid		अ. उ. वे. H. Y. V.		स्थानिक सुधारित Local improved				
	७५- 1975-76 14*	८३- 82-83 15	८४- 83-84 16	८५- 84-85 17	७५- 75-76 18*	८२- 82-83 19	८३- 83-84 20	८४- 84-85 21	७५- 75-76 22*	८२- 82-83 23	८३- 83-84 24	८४- 84-85 25	७५- 75-76 26*	८२- 82-83 27	८३- 83-84 28	८४- 84-85 29	
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Divn.
..	82.3	86.9	92.2	Nashik
..	82.4	75.7	81.6	Dhule
..	89.3	83.4	88.4	Jalgaon
..	86.9	81.9	86.9	..	1102	1424	1148	..	396	680	664	..	706	744	484	..	Total Nashik Divn.
..	68.3	93.7	101.8	Ahmadnagar
..	45.7	85.5	98.5	Pune
..	43.1	102.9	94.4	Solapur
..	52.7	91.3	98.8	..	1534	1565	1358	..	385	735	631	..	1149	832	727	..	Total Pune Divn.
..	58.4	64.2	70.2	Satara
..	91.9	84.9	69.0	Sangli
..	65.9	74.8	75.1	Kolhapur
..	74.1	75.8	70.4	..	1537	2226	1794	..	354	740	527	..	1183	1486	1267	..	Total Kolhapur Divn.
..	69.0	88.7	88.3	Aurangabad
..	99.2	94.6	83.1	Jalna
..	89.4	58.0	60.7	Parbhani
..	52.7	42.9	42.1	Beed
..	65.7	48.6	57.2	Nanded
..	56.4	55.2	58.4	Osmanabad
..	..	49.5	57.1	Latur
..	67.5	56.0	59.9	..	1341	967	1152	..	763	307	770	..	578	660	382	..	Total Aurangabad Divn.
..	83.3	86.4	99.9	Buldhana
..	45.9	48.4	68.3	Akola
..	65.2	67.0	72.7	Amravati
..	57.1	65.7	73.6	Yavatmal
..	62.1	66.2	77.7	..	1464	1546	1132	..	663	500	637	..	801	1046	495	..	Total Amravati Divn.
..	65.8	72.9	79.8	Wardha
..	44.2	53.3	54.0	Nagpur
..	..	1.4	Bhandara
..	27.0	37.7	53.0	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	50.2	56.6	63.0	..	1600	1123	1065	..	584	379	354	..	1016	744	761	..	Total Nagpur Divn.
..	66.3	64.8	70.7	..	1385	1397	1201	..	647	426	652	..	738	971	549	..	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही. Information not available.

सधन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष आणलेले क्षेत्र
Actual achievement under Intensive Cultivation

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा 1	संकरित Hybrid				स्थानिक सुधारित Local improved				एकूण Total			
		१९७५- ७६ 1975-76 2	८२- ८३ 82-83 3	८३- ८४ 83-84 4	८४- ८५ 84-85 5	७५- ७६ 75-76 6	८२- ८३ 82-83 7*	८३- ८४ 83-84 8*	८४- ८५ 84-85 9*	७५- ७६ 75-76 10	८२- ८३ 82-83 11	८३- ८४ 83-84 12	८४- ८५ 84-85 13
१	ठाणे
२	रायगड
३	रत्नागिरी
४	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण विभाग
५	नाशिक	32.8	137.1	227.00	143.7	184.6	217.4	137.1	227.00	143.7
६	धुळे	62.2	128.7	128.20	133.9	53.4	115.6	128.7	128.20	133.9
७	जळगाव	65.0	81.4	91.00	93.0	11.0	76.0	81.4	91.50	..
	एकूण नाशिक विभाग	160.0	347.2	446.70	370.6	249.0	409.0	347.2	446.70	370.6
८	अहमदनगर	62.0	69.6	177.58	99.6	289.0	351.0	69.6	177.58	99.6
९	पुणे	18.3	11.5	35.57	42.2	20.0	38.3	11.5	35.57	42.2
१०	सोलापूर	21.8	20.3	34.39	19.3	8.6	30.4	20.3	34.39	19.3
	एकूण पुणे विभाग	102.1	101.4	247.54	161.1	317.6	419.7	101.4	247.54	161.1
११	सातारा	6.2	4.1	6.66	5.1	23.3	29.5	4.1	6.66	5.1
१२	सांगली	4.7	13.4	22.97	15.9	93.6	98.3	13.1	22.97	15.9
१३	कोल्हापूर
	एकूण कोल्हापूर विभाग	10.9	17.5	29.63	21.0	116.9	127.8	17.5	29.63	21.0
१४	औरंगाबाद	50.4	111.9	172.70	152.8	202.8	253.2	111.9	172.70	152.8
१५	जालना	..	42.6	48.08	47.0	42.6	48.08	47.0
१६	परभणी	24.7	7.6	13.10	9.8	24.7	7.6	13.10	9.8
१७	बीड	40.2	92.6	127.60	125.7	40.2	92.6	127.60	125.7
१८	नांदेड	0.7	0.8	1.11	0.5	0.7	0.8	1.11	..
१९	उस्मानाबाद	1.4	2.5	8.50	8.1	1.4	2.5	8.50	8.1
२०	लातूर	1.81	5.2	1.81	5.2
	एकूण औरंगाबाद विभाग	117.4	258.0	372.90	349.1	202.8	320.2	258.0	372.90	349.1
२१	बुलढाणा	6.1	6.3	8.80	7.8	6.1	6.3	8.80	7.8
२२	अकोला	2.3	3.0	3.33	3.5	3	3.0	3.33	3.5
२३	अमरावती	0.8	0.4	1.27	1.5	2.8	3.6	0.4	1.27	1.5
२४	यवतमाळ	9.6	9.0	7.66	6.3	1.3	10.9	9.0	7.66	6.3
	एकूण अमरावती विभाग	18.8	18.7	21.06	19.1	4.1	22.9	18.7	21.06	19.1
२५	वर्धा
२६	नागपूर
२७	भंडारा
२८	चंद्रपूर
२९	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	409.2	742.8	1117.83	920.9	890.4	1299.6	742.8	1117.83	920.9

TABLE XXII—Contd.

Achievement under Hybrid Bajari

(Figures in '000' Hect.)

सघन लागवड क्षेत्रातील एकूण टक्केवारी % of Coverage under Intensive Cultivation to total area				दर हेक्टरी आलेले उत्पादन (किलो) Yield obtained in Kg. per Hect.								सघन लागवड पद्धतिमुळे मिळालेले जादा उत्पन्न Addl. yield obtained due to intensive cultivation				District	
७५- ७६ ७५-७६ १४*	८२- ८३ ८२-८३ १५	८३- ८४ ८३-८४ १६	८४- ८५ ८४-८५ १७	संकरित Hybrid				स्थानिक सुधारित Local improved				७५- ७६ ७५-७६ २६*	८२- ८३ ८२-८३ २७	८३- ८४ ८३-८४ २८	८४- ८५ ८४-८५ २९		
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Divn.
..	43.9	64.3	40.1	Nashik
..	100.0	90.2	94.3	Dhule
..	75.2	77.8	80.9	Jalgaon
..	63.3	73.6	60.3	..	460	634	495	..	215	344	218	..	245	290	277	..	Total Nashik Divn.
..	39.0	52.0	29.9	Ahmadnagar
..	14.0	20.2	22.8	Pune
..	60.6	69.8	74.4	Solapur
..	34.5	43.6	29.6	..	1200	641	250	..	257	373	340	268	Total Pune Divn.
..	4.9	5.5	4.6	Satara
..	17.4	23.3	Sangli
..	7.1	Kolhapur
..	10.8	13.4	10.2	..	230	723	410	..	124	263	179	..	106	460	231	..	Total Kolhapur Divn.
..	73.8	100.6	93.2	Aurangabad
..	102.1	102.3	97.9	Jalna
..	80.9	127.2	97.8	Parbhani
..	73.6	91.4	99.8	Beed
..	66.7	92.5	46.0	Nanded
..	11.1	101.2	102.2	Osmanabad
..	..	10.4	37.3	Latur
..	73.2	96.0	94.1	..	400	594	312	..	407	356	295	238	17	..	Total Aurangabad Dn.
..	65.6	100.0	97.5	Buldhana
..	55.6	69.4	88.0	Akola
..	6.5	23.5	38.0	Amravati
..	90.0	86.1	69.3	Yavatmal
..	59.9	75.5	76.3	..	401	585	310	..	376	343	333	242	Total Amravati Divn.
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	Total Nagpur Divn.
..	53.5	61.7	52.3	..	395	426	379	..	242	338	269	..	153	88	110	..	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही. *Information not available.

(आकडे हजार हेक्टर)

सधन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष आणलेले क्षेत्र
Actual achievement under Intensive Cultivation

जिल्हे	खरीप Kharif				रबी Rabi				एकूण Total				
	१९७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	
	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	
१ ठाणे	..	0.09	0.05	0.03	0.14	0.03	..	
२ रायगड	0.16	0.17	0.2	..	0.16	0.17	0.2	
३ रत्नागिरी	0.13	0.06	0.1	..	0.13	0.06	0.1	
४ सिधुदुर्ग	0.11	0.08	0.1	..	0.11	0.08	0.1	
एकूण कोकण वि.	..	0.09	0.45	0.34	0.4	..	0.54	0.34	0.4	
५ नाशिक	..	0.82	1.05	1.3	..	0.15	0.12	0.5	..	0.97	1.17	1.8	
६ धुळे	..	2	6.98	5.89	5.4	..	0.17	0.95	2.4	2	8.15	6.84	7.8
७ जळगाव	..	1	0.73	0.91	0.7	..	0.12	0.10	0.3	1	0.85	1.01	1.0
एकूण नाशिक वि.	..	3	8.53	7.85	7.4	..	1.44	1.17	3.2	3	9.97	9.02	10.6
८ अहमदनगर	..	2	1.38	1.61	0.9	..	1.00	1.18	2.6	2	2.38	2.79	3.5
९ पुणे	..	3	3.91	15.82	15.5	1	1.64	5.04	5.2	4	5.55	20.86	20.7
१० सोलापूर	..	4	3.80	8.75	8.3	2	4.86	4.39	10.3	6	8.66	13.14	18.6
एकूण पुणे वि.	..	9	9.09	26.18	24.7	3	7.50	10.61	18.1	12	16.59	36.79	42.8
११ सातारा	0.92	0.09	..	0.26	0.24	0.8	..	0.26	1.16	1.7	
१२ सांगली	..	1	2.60	4.47	2.3	2	2.96	1.44	2.3	3	5.56	5.91	4.6
१३ कोल्हापूर	..	1	1.39	1.15	1.0	3	4.90	5.90	6.7	4	6.29	7.05	7.7
एकूण कोल्हापूर वि.	..	2	3.99	6.54	4.2	5	8.12	7.58	9.8	7	12.11	14.12	14.0
१४ औरंगाबाद	..	3	3.02	4.40	4.5	..	0.10	0.10	0.1	3	3.12	4.50	4.6
१५ जालना	3.26	2.40	1.6	3.26	2.40	1.6
१६ परभणी	..	1	0.90	0.69	0.9	..	0.19	0.08	0.6	1	1.04	0.77	1.5
१७ बीड	0.85	0.88	0.3	..	0.08	0.07	0.2	..	0.93	0.95	0.5
१८ नांदेड	0.47	0.60	0.3	..	0.04	0.51	0.60	0.3
१९ उस्मानाबाद	0.89	0.84	0.8	..	0.06	0.12	0.95	0.96	0.8
२० लातूर	1.00	0.5	1.00	0.5
एकूण औरंगाबाद वि.	..	4	9.39	10.81	8.9	..	0.42	0.37	0.9	4	9.81	11.80	9.8
२१ बुलढाणा	..	1	..	1.40	1.8	..	0.02	0.02	..	1	0.02	1.42	1.8
२२ अकोला	0.20	0.13	0.4	0.20	0.13	0.4
२३ अमरावती	0.85	0.71	0.7	..	0.04	0.04	0.85	0.71	0.7
२४ यवतमाळ	0.09	0.14	0.09	0.14	..
एकूण अमरावती वि.	..	1	1.14	2.38	2.9	..	0.06	0.06	..	1	1.20	2.44	0.9
२५ वर्धा
२६ नागपूर	0.15	0.05	0.1	0.15	0.05	0.1
२७ भंडारा	0.05	0.05	0.05	0.05	..
२८ चंद्रपूर	1.26	0.55	0.2	1.26	0.55	0.2
२९ गडचिरोली	0.91	1.2	0.91	1.2
एकूण नागपूर वि.	1.41	1.51	1.5	..	0.05	0.05	1.46	1.56	1.5
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	19	33.64	55.27	49.6	8	18.04	20.18	32.4	27	51.68	75.45	82.0

TABLE XXII—Contd.

Achievement under Hybrid Maize Kharip and Rabi

(आकडे हजार हेक्टरमध्ये)
(Figures are in thousand hect)

सधन लागवडीखालील एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % of Coverage under intensive cultivation				दर हेक्टरी आलेले उत्पादन (किलो) Yield obtained in Kg. per Hect.								सधन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले जादा उत्पन्न Additional yield due to Intensive Cultivation				District
				संकरित Hybrid				स्थानिक सुधारित Local improved								
७५- ७६ 75-76 14*	८२- ८३ 82-83 15	८३- ८४ 83-84 16*	८४- ८५ 84-85 17	७५- ७६ 75-76 18*	८२- ८३ 82-83 19*	८३- ८४ 83-84 20*	८४- ८५ 84-85 21	७५- ७६ 75-76 22*	८२- ८३ 82-83 23*	८३- ८४ 83-84 24*	८४- ८५ 84-85 25	७५- ७६ 75-76 26*	८२- ८३ 82-83 27*	८३- ८४ 83-84 28*	८४- ८५ 84-85 29	
..	..	30.0	Thane
..	..	170.0	100.0	Raigad
..	100.0	Ratnagiri
..	..	80.0	100.0	Sindhudurg
..	..	113.3	66.7	Total Konkau Divn.
..	..	43.3	105.8	Nashik
..	..	85.5	109.8	Dhule
..	..	101.0	111.1	Jalgaon
..	..	77.1	109.2	..	849	685	164	Total Nashik Divn.
..	..	75.0	125.0	Ahmednagar
..	..	113.4	107.2	Pune
..	..	70.3	116.9	Solapur
..	..	90.2	112.6	..	2186	853	1333	Total Pune Divn.
..	..	105.5	106.2	Satara
..	..	53.2	117.9	Sangli
..	..	73.4	111.5	Kolhapur
..	..	64.8	212.9	Total Kolhapur Divn.
..	..	100.0	100.0	Aurangabad
..	..	100.0	59.2	Jalna
..	..	77.0	107.1	Parbhani
..	..	95.0	20.8	Beed
..	..	100.0	100.0	Nanded
..	..	34.3	22.2	Osmanabad
..	..	30.3	21.7	Latur
..	..	71.7	56.6	Total Aurangabad Dn.
..	..	101.4	100.0	Buldhana
..	..	65.0	133.3	Akola
..	..	107.1	100.0	Amravati
..	..	140.0	Yavatmal
..	..	101.7	100.0	Total Amravati Divn.
..	Wardha
..	..	8.3	20.0	Nagpur
..	..	25.0	Bhandara
..	..	20.4	100.0	Chandrapur
..	..	101.1	50.0	Gadchiroli
..	..	35.5	35.7	Total Nagpur Divn.
..	..	77.8	96.4	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही.

* Information not available.

आकडे हजार हेक्टर

सधन लागवडीखाली प्रत्यक्ष आलेले क्षेत्र
Actual achievement under intensive Cultivation

जिल्हा	संकरित Hybrid				अ. ऊ. दे H. Y. V.				एकूण Total			
	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५
	2	3	4	5	6	7*	8*	9	10	11	12	13
१ ठाणे
२ रायगड
३ रत्नागिरी	1	0.02	0.01	1	0.02	0.01	..
४ सिधुदुर्ग	..	0.30	0.30
एकूण कोकण वि.	1	0.32	0.01	1	0.32	0.01	..
५ नाशिक	5	0.49	1.53	0.7	31	3.25	30.69	28.9	36	3.74	32.22	29.1
६ धुळे	5	5.99	4.55	6.3	72	0.76	22.89	15.0	77	6.75	27.44	21.1
७ जळगाव	25	26.19	37.02	16.6	3	2.33	8.37	13.2	28	28.52	45.39	29.1
एकूण नाशिक वि.	35	32.67	43.10	23.6	106	6.34	61.95	57.1	141	39.01	105.05	80.1
८ अहमदनगर	3	0.66	10.00	0.8	551	32.02	80.97	399.0	534	32.68	90.97	399.1
९ पुणे	4	0.64	1.28	0.5	103	25.55	82.16	43.9	107	26.19	83.44	44.1
१० सोलापूर	8	1.70	7.08	2.0	196	63.58	118.27	97.5	204	65.28	125.35	99.1
एकूण पुणे वि.	15	3.0	18.36	3.3	850	121.15	281.40	540.4	865	124.15	299.76	543.1
११ सातारा	1	1.05	1.75	1.1	29	18.40	23.03	13.8	30	19.45	24.78	14.1
१२ सांगली	4	1.73	2.50	2.4	59	0.65	12.51	10.5	63	2.38	15.01	12.1
१३ कोल्हापूर	1	1.20	1.23	0.7	1	0.95	1.62	4.2	2	2.15	2.85	4.1
एकूण कोल्हापूर वि.	6	3.98	5.48	4.2	89	20.00	37.16	28.5	95	23.98	42.64	32.1
१४ औरंगाबाद	4	0.65	1.70	1.4	144	0.83	249.60	174.8	148	1.48	251.30	176.1
१५ जालना	..	10.09	..	0.4	..	14.40	135.39	20.6	..	24.49	135.39	21.1
१६ परभणी	3	0.07	1.54	1.05	8	0.93	26.27	4.3	11	1.00	27.81	5.1
१७ बीड	5	0.02	1.62	0.3	..	69.92	247.06	80.9	5	69.94	248.68	81.1
१८ नांदेड	3	0.29	0.51	0.7	5	0.50	39.00	34.8	8	0.79	39.81	35.1
१९ उस्मानाबाद	3	1.00	2.14	0.5	26	31.76	51.14	39.3	29	32.76	53.28	39.1
२० लातूर	0.1	..	1.07	24.45	8.8	..	1.07	24.45	8.1
एकूण औरंगाबाद वि.	18	12.12	7.51	4.9	183	119.41	772.91	363.5	201	131.53	780.42	368.1
२१ बुलढाणा	1	0.52	0.30	0.3	1.30	1.1	1	0.52	1.60	1.1
२२ अकोला
२३ अमरावती
२४ यवतमाळ	..	0.03	0.03
एकूण अमरावती वि.	1	0.55	0.30	0.3	1.30	1.1	1	0.55	1.60	1.1
२५ वर्धा	..	0.15	0.33	0.2	0.2	..	0.15	0.33	0.1
२६ नागपूर	1	1.97	1.23	2.0	11	0.23	36.70	0.7	12	2.20	37.93	2.1
२७ भंडारा	..	0.24	0.30	0.2	7	0.02	0.75	0.2	7	0.26	1.05	0.1
२८ चंद्रपूर	3	0.99	4.40	1.9	16	2.60	5.66	0.7	19	3.59	10.06	2.1
२९ गडचिरोली	..	4.85	4.85	3.4	3.70	0.6	..	4.85	8.55	4.1
एकूण नागपूर वि.	4	8.20	11.11	7.7	34	2.85	46.81	2.4	38	11.05	57.92	10.1
एकूण महाराष्ट्र राज्य	80	60.84	85.87	44.0	1262	269.75	1201.53	993.0	1342	330.59	1287.40	1037.0

TABLE XXII—Contd.

Achievement under Rabi Hybrid Jowar and H. Y. V. Jowar

figures in 000 Hectrs.

सघन लागवडी खालील क्षेत्राची एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % of Coverage under Intensive Cultivation to Total area				दर हेक्टरी आलेले उत्पादन (किलो) Yield obtained in kg. per Hect.				सघन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले जादा उत्पन्न Additional Yield obtained due to Intensive Cultivation				District		
				संकरित Hybrid		स्थानिक सुधारित Local improved								
७५- ७६ 75-76 14*	८२- ८३ 82-83 15	८३- ८४ 83-84 16	८४- ८५ 84-85 17	७५- ७६ 75-76 18*	८२- ८३ 82-83 19	८३- ८४ 83-84 20*	८४- ८५ 84-85 21*	७५- ७६ 75-76 22	८२- ८३ 82-83 23*	८३- ८४ 83-84 24*	८४- ८५ 84-85 25	८५- ८६ 85-86 26*	८६- ८७ 86-87 27	
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Divn.
..	5.4	50.3	44.2	Nashik
..	8.2	32.6	24.2	Dhule
..	74.7	98.2	70.9	Jalgaon
..	20.5	54.0	41.0	Total Nashik Divn.
..	5.3	16.6	70.0	Ahmadnagar
..	5.2	17.8	9.1	Pune
..	8.2	16.8	13.0	Solapur
..	6.5	17.0	29.8	Total Pune Divn.
..	11.9	15.8	9.7	Saara
..	2.3	14.0	11.3	Sangli
..	43.0	48.3	81.7	Kolhapur
..	8.8	15.8	12.0	Total Kolhapur Divn.
..	0.6	95.6	63.6	Aurangabad
..	16.4	94.2	13.7	Jalna
..	0.6	15.8	3.3	Parbhani
..	23.8	95.5	30.0	Beed
..	2.1	98.3	82.6	Nanded
..	19.4	30.1	24.5	Osmanabad
..	2.3	54.3	19.3	Latur
..	11.5	70.6	40.0	Total Aurangabad Divn.
..	43.0	100.0	140.0	Buldhana
..	Akola
..	Amravati
..	Yavatmal
..	36.7	88.9	140.0	Total Amravati Divn.
..	13.6	33.0	40.0	Wardha
..	3.7	64.5	4.9	Nagpur
..	0.9	3.7	1.5	Bhandara
..	2.6	7.3	1.9	Chandrapur
..	18.0	33.5	3.2	Gadchiroli
..	7.1	23.0	4.2	Total Nagpur Divn.
..	8.8	34.8	28.1	Total Maharashtra State

*माहिती उपलब्ध नाही.
Information not available.

सधन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष आणलेले क्षेत्र
Actual achievement under Intensive Cultivation

जिल्हे	अ. उ. दे. H. Y. V.				स्थानिक सुधारित Local improved				एकूण Total			
	७५- ७६ 75-76	८२- ८३ 82-83	८३- ८४ 83-84	८४- ८५ 84-85	७५- ७६ 75-76	८२- ८३ 82-83	८३- ८४ 83-84	८४- ८५ 84-85	७५- ७६ 75-76	८२- ८३ 82-83	८३- ८४ 83-84	८४- ८५ 84-85
	2	3	4	5	6*	7*	8*	9*	10*	11	12	13
१ ठाणे	2
२ रायगड
३ रत्नागिरी
४ सिधुदुर्ग	0.03	0.03	..
एकूण कोकण विभाग	2	..	0.03	0.03	..
५ नाशिक	71	89.1	95.18	84.0	89.1	95.18	84.0
६ धुळे	36	38.0	46.34	31.4	38.0	46.34	31.4
७ जळगाव	47	41.6	44.50	29.4	41.6	44.50	29.4
एकूण नाशिक विभाग	154	168.7	186.02	144.8	168.7	186.02	144.8
८ अहमदनगर	68	57.2	81.80	60.1	57.2	81.80	60.1
९ पुणे	29	39.5	43.48	37.8	39.5	43.48	37.8
१० सोलापूर	39	37.5	53.02	42.1	37.5	53.02	42.1
एकूण पुणे विभाग	136	134.2	178.30	140.0	134.2	178.30	140.0
११ सातारा	12	24.7	23.98	21.2	24.7	23.98	21.2
१२ सांगली	23	18.7	15.48	20.2	18.7	15.48	20.2
१३ कोल्हापूर	7	8.6	10.2	7.5	8.6	10.02	7.5
एकूण कोल्हापूर विभाग	42	52.0	49.48	48.9	52.0	49.48	48.9
१४ औरंगाबाद	82	39.8	55.50	7.3	39.8	55.50	7.3
१५ जालना	..	39.8	47.93	26.8	39.8	47.93	26.8
१६ परभणी	60	40.6	69.40	44.6	40.6	69.40	44.6
१७ बीड	39	32.3	50.00	29.3	32.3	50.00	29.3
१८ नांदेड	35	26.5	47.60	25.2	26.5	47.60	25.2
१९ उस्मानाबाद	66	47.9	35.47	12.9	47.9	35.47	12.9
२० लातूर	36.00	18.9	36.00	18.9
एकूण औरंगाबाद विभाग	282	226.9	341.90	165.0	226.9	341.90	165.0
२१ बुलढाणा	41	11.1	38.41	15.7	11.1	38.41	15.7
२२ अकोला	55	32.0	51.50	35.5	32.0	51.50	35.5
२३ अमरावती	41	21.0	47.73	38.9	21.0	47.73	38.9
२४ यवतमाळ	28	18.0	23.70	10.7	18.0	23.70	10.7
एकूण अमरावती विभाग	165	82.1	161.34	100.8	82.1	161.34	100.8
२५ वर्धा	43	34.7	36.70	30.7	34.7	36.70	30.7
२६ नागपूर	78	60.8	76.70	61.8	60.8	76.70	61.8
२७ भंडारा	31	22.3	30.4	23.4	22.3	30.40	23.4
२८ चंद्रपूर	43	11.7	34.20	10.2	11.7	34.20	10.2
२९ गडचिरोली	2.28	2.4	2.28	2.4
एकूण नागपूर विभाग	195	129.5	180.28	128.5	129.5	180.28	128.5
एकूण महाराष्ट्र राज्य	976	793.4	1097.35	728.0	793.4	1097.35	728.0

TABLE XXII—Contd.

Achievement under H. Y. V. Wheat

(Figures in thousand hect.)

सधन लागवडीखालील क्षेत्राची एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी % Coverage under Intensive Cultivation to total area				दर हेक्टरा आलेले उत्पन्न किलो Yield obtained in Kg. per Hect.				सधन लागवड पद्धतीमुळे मिळालेले ज्यादा उत्पन्न Add. yield obtained due to Intensive Cultivation				District				
				अ. उ. वे. H. Y. V.				स्थानिक सुधारित Local improved								
७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५	७५-७६	८२-८३	८३-८४	८४-८५			७५-७६	८२-८३	८३-८४
75-76	82-83	83-84	84-85	75-76	82-83	83-84	84-85	75-76	82-83	83-84	84-85	75-76		82-83	83-84	84-85
14*	15	16*	17	18	19*	20	21	22	23*	24	25	26	27	28	29	
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Divn.
..	96.7	99.8	90.3	Nashik
..	93.1	91.2	71.4	Dhule
..	97.9	80.0	70.0	Jalgaon
..	96.2	92.2	80.9	..	796	997	905	..	642	842	780	..	104	155	125	Total Nashik Divn.
..	89.7	100.0	84.6	Ahmadnagar
..	89.3	90.2	75.6	Pune
..	81.5	98.2	87.7	Solapur
..	87.1	96.9	82.8	..	1230	1180	1117	..	874	665	684	..	356	515	433	Total Pune Divn.
..	94.6	86.9	75.7	Satara
..	49.1	40.8	57.7	Sangli
..	53.1	52.6	35.7	Kolhapur
..	64.7	58.5	58.2	..	1037	1299	1067	..	592	781	906	..	445	518	161	Total Kolhapur Divn.
..	84.7	97.2	18.7	Aurangabad
..	90.2	91.6	50.9	Jalna
..	69.8	100.0	73.1	Parbhani
..	71.5	100.0	75.1	Beed
..	66.4	99.0	68.1	Nanded
..	85.1	92.9	49.6	Osmanabad
..	..	100.0	72.7	Latur
..	78.1	97.4	60.7	..	788	873	826	..	459	483	463	..	329	390	363	Total Aurangabad Dn.
..	40.4	82.2	74.8	Buldhana
..	70.5	100.0	95.9	Akola
..	46.4	90.2	81.0	Amravati
..	82.6	100.0	71.3	Yavatmal
..	58.6	92.3	83.3	..	933	1038	926	..	364	669	606	..	569	369	320	Total Amravati Divn.
..	94.6	100.0	93.0	Wardha
..	79.9	97.2	85.8	Nagpur
..	77.4	100.0	101.7	Bhandara
..	98.7	100.0	34.0	Chandrapur
..	..	34.0	48.0	Gadchiroli
..	71.7	96.5	78.8	..	870	871	830	..	393	497	466	..	477	374	364	Total Nagpur Divn.
..	77.5	92.7	73.7	..	875	1008	928	..	475	655	594	..	400	353	334	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही.

*Information not available.

तक्ता बावीस—चालू
खरीप व रब्बी कडधान्याखालील साध्य

अ. क्र. S. No	जिल्हे	खरीप Kharif		रब्बी Rabi		एकूण Total	
		१९८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85
1	2	3	4	5	6	7	8
१	ठाणे	159	153	69	166	288	319
२	रायगड	43	42	123	160	166	202
३	रत्नागिरी	103	12	31	36	149	48
४	सिंधुदुर्ग	..	26	15	19	..	45
	एकूण कोकण वि.	305	233	238	381	543	614
५	नाशिक	783	770	325	329	1108	1099
६	धुळे	1294	1175	130	143	1424	1318
७	जळगाव	2538	1648	135	130	2673	1778
	एकूण नाशिक वि.	4615	3593	590	602	5205	4195
८	अहमदनगर	380	298	281	295	661	593
९	पुणे	434	434	418	460	852	894
१०	सोलापूर	981	780	368	365	1349	1145
	एकूण पुणे वि.	1795	1512	1067	1120	2862	2632
११	सातारा	533	530	174	174	707	704
१२	सांगली	639	591	194	186	833	777
१३	कोल्हापूर	160	187	151	174	311	361
	एकूण कोल्हापूर वि.	1332	1308	519	534	1851	1842
१४	औरंगाबाद	2399	1076	299	298	2875	1374
१५	जालना	..	1325	177	172	..	1497
१६	परभणी	1689	1920	515	509	2204	2429
१७	बीड	624	688	350	331	974	1019
१८	नांदेड	982	1074	233	202	1215	1276
१९	उस्मानाबाद	1999	948	439	461	2797	1409
२०	लातूर	..	1081	359	322	..	1403
	एकूण औरंगाबाद वि.	7693	8112	2372	2295	10065	10407
२१	त्रुलदाणा	1335	1417	104	124	1639	1541
२२	अकोला	1651	1558	168	179	1819	1737
२३	अमरावती	907	1019	159	166	1066	1085
२४	यवतमाळ	973	1110	76	56	1049	1166
	एकूण अमरावती वि.	5066	5104	507	525	5573	5629
२५	वर्धा	494	519	55	56	549	575
२६	नागपूर	561	585	251	273	812	858
२७	भंडारा	103	103	900	393	1003	496
२८	चंद्रपूर	320	314	617	538	1148	852
२९	गडचिरोली	..	27	211	207	..	234
	एकूण नागपूर वि.	1478	1548	2034	1467	3512	3015
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	22284	21410	7327	6924	29611	28334

TABLE XXII—Contd.

Achievement under Kharif and Rabi Pulses

(क्षेत्र '००' हेक्टर मध्ये Area in '00' Hect.)
(सरासरी उत्पन्न किलो/हेक्टर Average yield kg./ha.)

खरीप Kharif		(रबी) Rabi				District
८३-८४ 1983-84 9	८४-८५ 1984-85 10	८३-८४ 1983-84 11	८४-८५ 1984-85 12	८३-८४ 1983-84 13	८४-८५ 1984-85 14	
289	225	275	313	285	295	Thane
326	240	260	306	277	307	Raigad
233	166	226	278	235	250	Ratnagiri
..	227	267	263	..	267	Sindhudurg
275	224	261	304	269	293	Total Konkan Division
368	356	409	395	380	392	Nashik
393	417	523	490	407	461	Dhule
481	296	711	546	492	354	Jalgaon
438	348	503	450	445	398	Total Nashik Division
424	333	505	552	458	482	Ahmednagar
369	285	514	502	440	425	Pune
360	252	413	274	375	291	Solapur
375	276	477	441	413	380	Total Pune Division
341	261	379	598	351	392	Satara
435	338	407	387	429	398	Sangli
544	342	523	460	534	504	Kolhapur
411	306	432	474	417	416	Total Kolhapur Division
400	288	304	232	393	299	Aurangabad
..	288	458	291	..	317	Jalna
401	258	282	300	373	362	Parbhani
468	268	323	293	416	320	Beed
324	266	262	297	312	354	Nanded
465	234	549	392	470	380	Osmanabad
..	233	401	363	..	413	Latur
413	266	369	317	403	351	Total Aurangabad Division
392	196	413	452	394	354	Buldhana
443	166	321	397	432	385	Akola
621	212	396	422	587	490	Amravati
555	160	342	429	540	539	Yavatmal
481	182	367	421	471	430	Total Amravati Division
911	260	327	357	852	838	Wardha
602	231	339	359	521	505	Nagpur
553	250	230	351	263	401	Bhandara
331	266	269	258	287	328	Chandrapur
..	250	275	232	..	244	Gadchiroli
643	254	263	302	423	481	Total Nagpur Division
444	272	367	366	425	393	Total Maharashtra

(क्षेत्र '००' हे Area '00' ha.)

१९८४-८५ 1984-85

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा 1	भूईमूग Groundnut Kh.		दु. भूईमूग Groundnut Summer		तीळ Sesamum		कारले Niger	
		क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न Average Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न Average Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न Average Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न Average Yield
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
१	ठाणे	3	1055	11	273	25	227
२	रायगड	2	1055	25	280
३	रत्नागिरी	2	1055	86	279	17	227
४	सिंधुदुर्ग	20	1055	8	227
	एकूण कोकण वि.	27	1055	122	279	50	227
५	नाशिक	477	620	35	1935	10	300	222	227
६	धुळे	922	802	141	1205	94	340	36	227
७	जळगाव	662	597	111	1059	237	350
	एकूण नाशिक वि.	2061	694	287	1240	341	346	258	227
८	अहमदनगर	139	954	118	1984	21	286	20	227
९	पुणे	401	1262	54	2329	83	301	51	227
१०	सोलापूर	89	954	198	1574	28	286	38	227
	एकूण पुणे वि.	629	1151	370	1816	132	296	109	227
११	सातारा	654	1804	36	2572	10	150
१२	सांगली	424	1127	10	1904	9	150
१३	कोल्हापूर	583	1621	12	1904	21	150
	एकूण कोल्हापूर वि.	1661	1567	58	2328	40	150
१४	औरंगाबाद	142	320	10	994	26	269	3	263
१५	जालना	90	638	25	950	25	240	2	263
१६	परभणी	85	426	90	1338	75	253	43	263
१७	बीड	98	518	31	1100	55	254	45	263
१८	नांदेड	60	332	45	1037	81	259	62	263
१९	उस्मानाबाद	166	662	16	1769	71	254	180	263
२०	लातूर	332	548	33	1276	81	259	168	218
	एकूण औरंगाबाद वि.	973	515	250	1488	414	256	503	248
२१	बुलढाणा	158	367	18	658	78	154	3	218
२२	अकोला	105	377	15	596	71	169	3	218
२३	अमरावती	221	531	28	724	79	202	1	218
२४	यवतमाळ	128	281	17	853	103	204	1	218
	एकूण अमरावती वि.	612	408	78	705	331	184	8	250
२५	वर्धा	155	890	15	551	121	207
२६	नागपूर	166	461	5	1225	236	182
२७	भंडारा	11	668	7	700	21	142
२८	चंद्रपूर	4	668	1	700	422	164
२९	गडचिरोली	1	700	69	319
	एकूण नागपूर वि.	336	667	29	724	869	186
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	6272	914	1099	1432	2209	235	968	234

TABLE XXII—Concl'd.

Achievement under Kharif and Rabi Cereals

(सरासरी उत्पन्न किलो/हे. Yield kgs./ha.)

१९८४-८५ 1984-85										
बनस्पती व मोहरी Rape & Mustard		एरंडेल Castor seed		करडई Safflower		सूर्यफूल Sunflower		जवस linseed		District
क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	1
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
..	Thane
..	1	364	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	1	364	Total Konkan Division
2	500	11	592	5	400	Nashik
2	500	3	466	5	592	8	375	Dhule
1	500	1	967	46	592	4	500	Jalgaon
5	500	4	500	62	592	17	412	2	..	Total Nashik Division
..	..	1	1336	816	544	147	782	45	350	Ahmadnagar
2	235	500	512	57	421	13	385	Pune
1	235	3	1021	560	526	617	618	42	333	Solapur
3	303	4	1000	1966	530	821	633	100	350	Total Pune Division
..	62	493	75	427	2	..	Satara
..	..	1	437	108	524	4	431	1	..	Sangli
2	235	1	500	Kolhapur
2	235	2	500	170	518	79	430	3	..	Total Kolhapur Division
3	280	6	202	173	527	36	389	163	246	Aurangabad
4	280	690	658	37	405	124	315	Jalna
6	250	6	243	628	777	223	426	221	274	Parbhani
4	250	3	461	521	813	444	482	306	288	Beed
3	250	8	298	43	658	88	420	86	302	Nanded
4	190	10	283	475	726	784	436	159	300	Osmanabad
8	190	182	645	693	590	143	251	Latur
32	281	33	242	3252	699	2305	488	1202	281	Total Aurangabad Division
3	280	1	582	471	378	18	500	10	350	Buldhana
3	330	1	469	173	337	2	500	29	500	Akola
..	..	1	891	5	366	2	500	55	500	Amravati
2	330	6	366	1	1000	37	250	Yavatmal
8	375	3	1000	655	366	23	522	131	420	Total Amravati Division
..	109	300	Wardha
..	..	1	398	1	300	335	251	Nagpur
..	235	2	426	278	91	Bhandara
1	..	4	383	2	500	292	145	Chandrapur
..	35	182	Gadchiroli
1	235	7	428	3	333	1049	181	Total Nagpur Division
51	333	53	396	6105	596	3249	523	2487	248	Total Maharashtra

* Assumed

तक्ता तेवीस TABLE XXIII

फळे व भाजीपाला पिकावरील पीक अंदाज सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष
Results of Crop Estimation Surveys on Horticultural and Vegetable crops

केळी, द्राक्षे, संत्री, नारळ, सुपारी, काजू आणि कांदा (खरीप व रब्बी) या फळे व भाजीपाला पिकांच्या सरासरी उत्पन्नाचा व एकूण उत्पन्नाचा अंदाज काढण्यासाठी राज्यात सर्वेक्षण करण्यात येत आहे. १९७५-७६ ते १९८४-८५ या वर्षात या पिकांच्या केलेल्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष खाली दिले आहेत. केळी, द्राक्षे, संत्री, आणि कांद्याच्या पिकांच्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष सर्वेक्षण करण्यात आलेल्या जिल्ह्यापुरतेच मर्यादित आहेत आणि नारळ, सुपारी आणि काजू या पिकावरील सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष राज्य पातळीवरसुद्धा दिलेले आहेत.

Crop estimation surveys on horticultural and vegetable crops are in progress in the State for estimating the average yield and production of banana, grapes, oranges, coconut, arecanut, cashewnut and onion (Kharif and Rabi). Results of the Surveys on these crops obtained during the years 1975-76 to 1984-85 are given below for the districts covered under the survey in respect of banana, grapes, oranges, coconut, arecanut, cashewnut and onion and for coconut, arecanut and cashewnut at the State level also.

पीक : केळी Crop : Banana

जिल्हा	वर्ष	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये	दर हेक्टरी उत्पन्न टनात	एकूण उत्पादन '०००' टनात	District
1	Year	Area in '00' hectares	Average yield in tonnes/ha.	Production in '000' tonnes	1
ठाणे	1975-76	5	21.00	14.7	Thane
	1976-77	9	26.44	23.8	
	1977-78	9	17.50	15.7	
	1978-79	9	N.A.	..	
	1979-80	14	—,—	..	
	1980-81	N.A.	—,—	..	
	1981-82	14	27.90	39.1	
	1982-83	7	19.47	13.6	
	1983-84	14	30.45	42.63	
	1984-85	12	33.45	40.1	
धुळे	1975-76	3	35.35	10.6	Dhule
	1976-77	4	42.51	17.0	
	1977-78	3	51.70	15.5	
	1978-79	3	46.92	16.3	
	1979-80	4	40.11	20.2	
	1980-81	4	51.38	20.5	
	1981-82	7	48.35	33.8	
	1982-83	5	48.53	24.30	
	1983-84	4	48.73	19.49	
	1984-85	5	32.07	16.00	
जळगाव	1975-76	168	51.9	930.1	Jalgaon
	1976-77	162	51.7	838.2	
	1977-78	170	49.50	840.8	
	1978-79	172	55.2	948.9	
	1979-80	173	50.76	878.1	
	1980-81	171	54.06	924.4	
	1981-82	203	49.43	1011.5	
	1982-83	175	54.05	945.80	
	1983-84	182	50.58	920.56	
	1984-85	173	49.72	860.2	

N. A. = Not available

तबता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : केळी—चालू Crop : Banana—Contd.

1	2	3	4	5	1
पुणे	1975-76	2	52.58	10.5	Pune
	1976-77	4	55.45	22.2	
	1977-78	1	N.A.	..	
	1978-79	3	—	..	
	1979-80	2	49.34	8.9	
	1980-81	3	53.20	15.9	
	1981-82	3	56.03	16.8	
	1982-83	2	60.50	12.10	
	1983-84	3	48.04	14.41	
	1984-85	2	50.15	10.00	
औरंगाबाद	1975-76	2	37.34	7.5	Aurangabad
	1976-77	3	37.43	11.2	
	1977-78	1	35.01	3.5	
	1978-79	2	45.57	9.4	
	1979-80	4	42.14	24.6	
	1980-81	3	46.5	13.9	
औरंगाबाद + जालना	1981-82	7	41.42	29.00	Aurangabad + Jalna
	1982-83	3	57.0	17.10	
	1983-84	4	46.29	18.52	
	1984-85	2	39.72	7.00	
		2	32.14	10.4	
परभणी	1975-76	11	38.76	42.6	Parbhani
	1976-77	8	45.96	36.7	
	1977-78	12	54.58	65.5	
	1978-79	7	58.06	40.6	
	1979-80	11	62.71	69.0	
	1980-81	12	63.49	76.2	
	1981-82	11	58.93	64.8	
	1982-83	10	59.44	59.44	
	1983-84	11	55.67	61.24	
	1984-85	10	54.49	54.5	
नांदेड	1975-76	7	42.28	29.6	Nanded
	1976-77	10	36.45	36.4	
	1977-78	5	38.51	19.2	
	1978-79	12	46.18	55.4	
	1979-80	3	47.05	14.1	
	1980-81	11	41.09	45.2	
	1981-82	4	37.55	15.0	
	1982-83	8	47.64	38.10	
	1983-84	6	41.56	24.94	
1984-85	8	42.67	34.1		

N. A. = Not available

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : केळी—चालू Crop : Banana—Contd.

1	2	3	4	5	1	
उस्मानाबाद	1975-76	1	N.A.	Osmanabad
	1976-77	2	19.52	3.9		
	1977-78	1	23.07	..		
	1978-79	1	N.A.	..		
	1979-80	2	27.70	..		
	1980-81	2	28.17	5.6		
	1981-82	2	25.73	5.1		
	1982-83	1	16.64	1.66		
	1983-84	2	48.20	9.66		
उस्मानाबाद + लातूर	1984-85	1	26.98	2.7	..	Osmanabad + Latur
अमरावती	1975-76	2	33.17	6.6	..	Amravati
	1976-77	1	40.20	4.0		
	1977-78	2	50.27	..		
	1978-79	1	43.24	4.4		
	1979-80	2	47.09	9.2		
	1980-81	2	42.49	8.5		
	1981-82	2	40.52	8.1		
	1982-83	2	47.38	9.48		
	1983-84	2	43.21	8.64		
1984-85	2	40.52	8.1			
बुलढाणा	1975-76	N.A.	36.86	Buldhana
	1976-77	5	39.44	19.7		
	1977-78	2	41.30	8.3		
	1978-79	3	48.42	14.2		
	1979-80	8	71.25	4.9		
	1980-81	3	60.55	18.2		
	1981-82	5	58.88	29.4		
	1982-83	4	48.71	19.48		
	1983-84	5	47.69	23.84		
1984-85	5	37.97	18.7			
वर्धा	1975-76	Wardha
	1976-77	9	35.15	31.6		
	1977-78	1	44.75	4.5		
	1978-79	8	44.90	35.5		
	1979-80	1	43.84	4.4		
	1980-81	8	46.59	37.3		
	1981-82	2	45.20	9.0		
	1982-83	7	44.80	31.36		
	1983-84	2	43.06	8.61		
1984-85	7	34.21	23.9			

N. A. = Not available

तब्ता तेवीस—चानू TABLE XXIII—Contd.

पीक : ब्रासे Crop : Grape

1	2	3	4	5	1
नाशिक	1975-76	7	15.2	8.3	Nasik
	1976-77	7	13.3	7.2	
	1977-78	8	29.3	23.4	
	1978-79	12	12.0	14.4	
	1979-80	15	13.0	19.5	
	1980-81	N.A.	12.6	..	
	1981-82	15	14.5	22.0	
	1982-83	15	13.9	21.0	
	1983-84	14.17	10.5	15.1	
	1984-85	N.A.	16.5	..	
अहमदनगर	1975-76	4	Ahmednagar
	1976-77	4	8.2	3.3	
	1977-78	2	11.9	2.4	
	1978-79	2	9.4	1.9	
	1979-80	1	16.6	1.7	
	1980-81	N.A.	13.2	..	
	1981-82	1	11.7	1.1	
	1982-83	1	15.0	1.1	
	1983-84	1.61	18.4	2.6	
	1984-85	..	15.4	..	
पुणे	1975-76	3	N.A.	..	Pune
	1976-77	3	11.8	3.5	
	1977-78	3	5.4	1.6	
	1978-79	2	10.8	2.2	
	1979-80	3	16.7	5.0	
	1980-81	N.A.	10.6	..	
	1981-82	3	17.2	5.2	
	1982-83	3	12.8	3.8	
	1983-84	2.82	12.7	3.6	
	1984-85	N.A.	17.8	..	
सोलापूर	1975-76	1	N.A.	..	Solapur
	1976-77	1	9.61	1.0	
	1977-78	1	24.3	2.4	
	1978-79	1	11.1	1.2	
	1979-80	1	13.4	1.3	
	1980-81	N.A.	8.0	..	
	1981-82	2	8.6	1.7	
	1982-83	2	6.2	2.3	
	1983-84	2.46	7.2	1.8	
	1984-85	N.A.	22.1	..	

N. A. = Not available

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक बांधे—पूर्ण Crop : Grape—Concl'd.

1	2	3	4	5	1
सातारा	1975-76	1	N.A.	..	Satara
	1976-77	1	5.9	0.6	
	1977-78	1	12.7	1.3	
	1978-79	1	9.8	0.9	
	1979-80	N.A.	13.1	..	
	1980-81	N.A.	13.9	..	
	1981-82	N.A.	15.7	..	
	1982-83	—,—	N.A.	..	
	1983-84	—,—	—,—	..	
	1984-85	—,—	17.9	..	
सांगली	1975-76	3	N.A.	..	Sangli
	1976-77	3	8.5	2.6	
	1977-78	5	N.A.	..	
	1978-79	6	14.7	8.8	
	1979-80	7	21.5	15.0	
	1980-81	N.A.	17.3	..	
	1981-82	7	12.5	8.7	
	1982-83	7	12.5	8.8	
	1983-84	6.27	16.2	10.2	
	1984-85	N.A.	15.3	..	
उस्मानाबाद	1984-85	N.A.	20.41	..	Osmanabad

N. A. = Not available

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : संत्री. Crop : Orange

जिल्हा	वर्ष Year	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न प्रती हेक्टरी Av. Yield/bearing tree		फळे धारण करणान्या झाडांची संख्या No. of bearing trees/ha.	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	उत्पादन '०००' टनात Production '000' in tonnes	District
		किलोमध्ये In Kgs.	फळामध्ये No. of fruits				
1	2	3	4	5	6	7	1
नागपूर ✓	1975-76	14.58	126	235	72.16	24.72	Nagpur
	1976-77	15.73	41	141	75.48	16.70	
	1977-78	13.74	115	134	80.98	14.89	
	1978-79	11.83	90	222	81.02	21.28	
	1979-80	11.79	104	198	95.00	22.18	
	1980-81	18.10	135	188	95.00	32.30	
	1981-82	19.36	185	188	95.00	34.60	
	1982-83	2.12	20	210	95.00	4.23	
	1983-84	21.70	183	196	110.14	46.84	
1984-85	0.77	4	152	114.90	1.00		
अमरावती ✓	1975-76	24.88	224	230	70.98	58.32	Amravati
	1976-77	14.95	101	247	78.66	29.04	
	1977-78	29.13	405	284	82.76	68.51	
	1978-79	16.71	184	243	88.61	35.17	
	1979-80	15.56	145	185	98.00	28.21	
	1980-81	21.26	177	216	98.00	45.00	
	1981-82	25.42	248	216	98.00	53.81	
	1982-83	13.58	127	232	98.00	30.88	
	1983-84	33.47	343	201	113.38	76.28	
1984-85	12.05	121	213	122.92	31.55		
वर्धा	1975-76	14.37	108	290	18.97	7.99	Wardha
	1976-77	*	*	..	19.63	*	
	1977-78	16.22	135	176	19.95	5.67	
	1978-79	9.76	91	196	19.90	3.80	
	1979-80	11.68	107	206	20.00	4.81	
	1980-81	12.25	116	140	20.00	3.43	
	1981-82	12.48	109	140	20.00	3.50	
	1982-83	**	**	**	20.00	**	
	1983-84	20.44	143	142	20.76	6.03	
1984-85	10.20	73	90	21.92	2.01		

* Due to poor receipt of data estimates for 1976-77 have not worked out.

**

** It is reported that due to black smut (Kolshi) pest, crop in Wardha district and in selected villages was entirely affected hence yield data was not available for analysis.

तस्ता सेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : नारळ Crop : Coconut

जिल्हा	वर्ष	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न (फळात)	फळे धारण करणाऱ्या झाडांची संख्या	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	फळांचे एकूण उत्पादन लाखात	District
1	2	Average yield nuts/palm	हजारात No. of bearing trees in '000'	5	6	1
मुंबई उपनगर + ठाणे	1975-76	35	156	8	54.6	Bombay Sub.+Thane
	1976-77	40	155	8	60.0	
	1977-78	41	163	8	66.8	
	1978-79	47	162	8	76.1	
	1979-80	61	161	8	98.2	
	1980-81	58	163	12	94.5	
	1981-82	50	163	12	81.5	
	1982-83	34	243	11	82.7	
	1983-84	36	414	12	149.0	
	1984-85	51	176	12	89.7	
रायगड	1975-76	49	188	8	92.1	Raigad
	1976-77	55	187	7	102.8	
	1977-78	44	187	7	82.3	
	1978-79	42	192	7	80.6	
	1979-80	41	191	7	78.3	
	1980-81	40	191	11	76.4	
	1981-82	42	191	11	80.2	
	1982-83	52	170	8	88.4	
	1983-84	50	179	8	89.5	
	1984-85	50	156	8	78.0	
रत्नागिरी	1975-76	32	1242	73	297.4	Ratnagiri
	1976-77	27	1261	75	340.4	
	1977-78	28	1258	75	352.2	
	1978-79	22	1267	76	278.7	
	1979-80	29	1392	79	403.7	
	1980-81	32	1399	79	447.7	
	1981-82	32	1399	79	447.7	
	1982-83	28	160	11	44.8	
	1983-84	37	213	10	78.8	
	1984-85	41	190	10	77.9	
सिंधुदुर्ग	1982-83	28	1442	82	403.7	Sindhudurg
	1983-84	40	1543	76	617.2	
	1984-85	40	1337	76	534.8	
महाराष्ट्र राज्य	1975-76	34	1586	89	539.2	Maharashtra State
	1976-77	32	1603	90	512.9	
	1977-78	31	1608	90	498.4	
	1978-79	27	1621	91	437.6	
	1979-80	33	1744	94	575.5	
	1980-81	35	1753	102	613.5	
	1981-82	35	1753	102	613.5	
	1982-83	35	2015	112	705.2	
	1983-84	40	2349	106	939.6	
	1984-85	42	1859	106	780.7	

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक सुपारी : Crop : Arecanut

जिल्हा	वर्ष Year	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न रोठा (वाळलेली सुपारी) (कि. ग्रॅ.) Average yield of Rotha kg./palm	फळे धारण करणाऱ्या झाडांची संख्या हजारात No. of bearing trees in '000'	क्षेत्र '०००' हेक्टरमध्ये Area in '000' ha.	उत्पादन '०००' टनात Production in '000' tonnes	District
1	2	3	4	5	6	7
रायगड	1975-76	0.97	970	0.57	0.94	Raigad
	1976-77	1.00	963	0.57	0.76	
	1977-78	0.82	763	0.58	0.79	
	1978-79	0.89	938	0.58	0.84	
	1979-80	1.07	906	0.58	0.99	
	1980-81	0.84	906	0.58	0.77	
	1981-82	0.85	906	0.58	0.77	
	1982-83	0.74	691	0.90	0.81	
	1983-84	0.46	1101	0.89	0.50	
	1984-85	0.43	1074	0.89	0.47	
रत्नागिरी	1975-76	0.97	1765	1.53	1.71	Ratnagiri
	1976-77	1.05	1775	1.57	1.86	
	1977-78	1.27	1680	1.53	2.13	
	1978-79	0.96	1733	1.59	1.66	
	1979-80	0.91	1717	1.54	1.56	
	1980-81	1.01	1731	1.54	1.75	
	1981-82	0.76	1731	1.54	1.66	
	1982-83	0.70	991	0.89	0.70	
	1983-84	0.69	994	0.89	0.68	
	1984-85	0.85	978	0.89	0.83	
सिध्दुर्ग	1982-83	0.93	626	0.57	0.58	Sin Jhurg
	1983-84	0.87	401	0.50	0.34	
	1984-85	1.65	543	0.50	0.89	
महाराष्ट्र राज्य	1975-76	0.99	2735	2.10	2.70	Maharashtra-State
	1976-77	1.03	2738	2.14	2.82	
	1977-78	1.10	2643	2.11	2.90	
	1978-79	0.94	2671	2.17	2.51	
	1979-80	0.97	2623	2.12	2.54	
	1980-81	0.95	2637	2.12	2.51	
	1981-82	0.93	2637	2.12	2.45	
	1982-83	0.77	2708	2.36	2.08	
	1983-84	0.67	2638	2.15	1.66	
	1984-85	0.97	2515	2.28	2.53	

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : काजू Crop : Cashewnut

जिल्हा	वर्ष Year	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	मरासरी उत्पन्न Average yield in		उत्पादन टनात Production in tonnes	District
			प्रती झाडाचे कि. ग्रॅ./हेक्टर कि. ग्रॅ. मध्ये (प्रती हेक्टर) Kg./tree	४०० फळे धारण करणारी झाडे kg./ha. (400 bearing trees /ha.)		
1	2	3	4	5	6	7
रत्नागिरी	1975-76	156	0.72	288.0	4493	Ratnagiri
	1976-77	156	0.91	364.0	5678	
	1977-78	164	0.70	280.0	4592	
	1978-79	164	1.05	420.0	6888	
	1979-80	164	1.12	448.0	7347	
	1980-81	164	1.18	472.0	7740	
रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग	1981-82	164	1.01	404.0	6626	Ratnagiri and Sindhudurg
	1982-83	164	0.91	391.0	6412	
	1983-84	164	1.03	445.05	7299	
	1984-85	164	1.57	675.96	11086	
कुलाबा, कोल्हापूर, नाशिक	1975-76	7	0.69	276.0	193	Kulaba, Kolhapur, Nasik.
	1976-77	7	0.76	304.0	213	
	1977-78	7	0.74	296.0	207	
	1978-79	7	1.00	400.0	280	
	1979-80	7	1.11	444.0	311	
	1980-81	7	0.87	348.0	244	
रायगड	1981-82	2	1.01	404.40	81	Raigad
	1982-83	1	0.92	397.32	40	
	1983-84	1	0.32	138.89	14	
	1984-85	1	0.22	92.88	9	
कोल्हापूर	1981-82	5	1.44	575.20	288	Kolhapur
	1982-83	5	1.41	606.30	303	
	1983-84	5	1.49	639.84	320	
	1984-85	5	2.34	1005.77	503	
नाशिक	1984-85	1	1.42	612.64	61	Nashik
महाराष्ट्र राज्य	1975-76	163	0.67	276.0	4686	Maharashtra State
	1976-77	163	0.76	304.0	5891	
	1977-78	171	0.74	296.0	4799	
	1978-79	171	1.00	400.0	7168	
	1979-80	171	1.11	444.0	7658	
	1980-81	171	1.01	404.0	7985	
	1981-82	171	1.01	409.01	6994	
	1982-83	171	0.92	396.45	6788	
	1983-84	171	0.95	448.98	7677	
1984-85	171	1.42	612.64	11659		

टीप :-

Note:—(1) Average yields are simple average.

(2) The major area of cashewnut i. e. 96% is in Ratnagiri district. Hence independent average yields are not worked out for remaining area of the State i. e. Kulaba and Nasik districts. Regional average yield of State is applied. As these districts taken together cover only 4% areas, and as such no adequate No. of Expts. could be planned to arrive at independent estimates for these districts.

सक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : खरीप कांदा Crop : Kharif Onion

जिल्हा	वर्ष Year	सरासरी उत्पन्न प्रती हेक्टरात टनात Average yield tonnes/ha.	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	उत्पादन '००' टनात Production in '00' tonnes	District
1	2	3	4	5	1
नाशिक	1975-76	14.1	119	1678	Nasik
	1976-77	14.4	97	1397	
	1977-78	18.5	148	2738	
	1978-79	17.73	129	2287	
	1979-80	14.1	114	1607	
	1980-81	12.3	124	1525	
	1981-82	15.0	122	1830	
	1982-83	10.8	128	1386	
	1983-84	11.0	125	1386	
	1984-85	11.7	125	1468	
धुळे	1975-76	5.07	19	96	Dhule
	1976-77	5.9	28	165	
	1977-78	7.11	24	171	
	1978-79	16.52	35	578	
	1979-80	8.9	37	...	
	1980-81	11.6	29	336	
	1981-82	12.0	25	300	
	1982-83	9.1	34	311	
	1983-84	12.2	29	355	
	1984-85	11.4	31	353	
जळगाव	1975-76	13.3	12	160	Jalgaon
	1976-77	13.9	2	28	
	1977-78	11.1	7	78	
	1978-79	10.8	12	130	
	1979-80	9.5	12	114	
	1980-81	11.4	11	125	
	1981-82	10.0	14	140	
	1982-83	10.4	16	166	
	1983-84	10.5	14	148	
	1984-85	10.5	7	74	
अहमदनगर	1975-76	1.59	15	24	Ahmednagar
	1976-77	17.28	15	259	
	1977-78	
	1978-79	12.22	17	208	
	1979-80	7.76	18	140	
	1980-81	11.17	16	179	
	1981-82	11.0	15	165	
	1982-83	7.31	17	126	
	1983-84	12.59	16	201	
	1984-85	16.74	16	268	
पुणे	1975-76	3.11	53	165	Pune
	1976-77	14.85	46	683	
	1977-78	4.97	59	293	
	1978-79	11.63	45	523	
	1979-80	3.81	44	168	
	1980-81	10.93	49	534	
	1981-82	10.51	49	515	
	1982-83	10.41	44	458	
	1983-84	12.44	47	585	
	1984-85	13.21	50	661	

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : खरीप कांदा—चालू Crop : Kharif Onion—Conctd.

1	2	3	4	5	1
सोलापूर	1975-76	1.10	24	26	Solapur
	1976-77	4.25	15	64	
	1977-78	6.0	17	102	
	1978-79	6.98	14	98	
	1979-80	23.70	20	474	
	1980-81	11.85	19	224	
	1981-82	8.4	21	168	
	1982-83	10.75	16	172	
	1983-84	12.04	20	241	
	1984-85	12.95	15	194	
सातारा	1975-76	15.66	1	16	Satara
	1976-77	11.95	12	143	
	1977-78	5.10	16	82	
	1978-79	14.0	22	308	
	1979-80	9.21	24	221	
	1980-81	12.48	15	188	
	1981-82	12.0	14	168	
	1982-83	12.18	22	268	
	1983-84	9.81	25	245	
	1984-85	11.94	17	203	
औरंगाबाद	1975-76	7.57	7	53	Aurangabad
	1976-77	7.49	7	52	
	1977-78	6.86	7	62	
	1978-79	6.14	8	49	
	1979-80	9.26	8	74	
	1980-81	11.0	7	77	
	1981-82	8.4	5	42	
	1982-83	7.31	9	65	
	1983-84	10.76	7	75	
	1984-85	14.31	7	100	
उस्मानाबाद	1975-76	Osmanabad
	1976-77	18.14	5	91	
	1977-78	29.06	5	145	
	1978-79	12.49	5	62	
	1979-80	7.59	8	61	
	1980-81	11.0	7	77	
	1981-82	8.50	14	119	
	1982-83	9.42	8	75	
	1983-84	11.28	10	113	
	1984-85	12.95	5	65	
बुलढाणा	1975-76	Buldhana
	1976-77	16.7	9	150	
	1977-78	
	1978-79	11.75	12	141	
	1979-80	14.62	17	248	
	1980-81	12.94	11	142	
	1981-82	12.00	10	120	
	1982-83	11.76	11	129	
	1983-84	14.38	11	158	
	1984-85	9.19	11	101	

तक्ता तेवीस—चालू TABLE XXIII—Contd.

पीक : रबी कांदा Crop : Rabi Onion

जिल्हा	वर्ष Year	सरासरी उत्पन्न प्रती हेक्टर टनात Average yield tonnes/ha.	क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये Area in '00' ha.	उत्पादन '००' टनात Production in '00' tonnes	District
1	2	3	4	5	1
नाशिक	1975-76	19.97	62	1238	Nasik
	1976-77	26.49	53	1404	
	1977-78	
	1978-79	16.56	64	1560	
	1979-80	20.24	86	1741	
	1980-81	16.10	64	1030	
	1981-82	21.38	64	1363	
	1982-83	19.87	64	1272	
	1983-84	15.95	64	1021	
	1984-85	16.44	58	954	
धुळे	1975-76	10.81	6	65	Dhule
	1976-77	34.22	2	68	
	1977-78	
	1978-79	15.24	2	30	
	1979-80	17.89	
	1980-81	11.33	8	90	
	1981-82	11.31	19	215	
	1982-83	17.00	2	34	
	1983-84	10.29	10	103	
	1984-85	14.89	2	30	
जळगाव	1975-76	12.99	9	117	Jalgaon
	1976-77	30.09	15	451	
	1977-78	
	1978-79	29.77	8	238	
	1979-80	15.00	9	135	
	1980-81	13.71	14	192	
	1981-82	16.99	20	340	
	1982-83	17.60	10	176	
	1983-84	12.73	15	119	
	1984-85	14.38	13	187	
अहमदनगर	1975-76	19.80	8	158	Ahmednagar
	1976-77	16.76	3	50	
	1977-78	
	1978-79	21.84	7	153	
	1979-80	0.90	8	7	
	1980-81	16.80	5	84	
	1981-82	15.50	2	31	
	1982-83	9.09	7	64	
	1983-84	14.40	5	72	
	1984-85	14.65	5	73	
पुणे	1975-76	15.85	28	444	Pune
	1976-77	17.56	33	579	
	1977-78	
	1978-79	18.95	59	1118	
	1979-80	22.06	70	1544	
	1980-81	16.90	34	575	
	1981-82	20.00	53	1060	
	1982-83	24.31	57	1386	
	1983-84	21.99	48	1056	
	1984-85	23.81	43	1024	

तक्ता तेवीस—समाप्त TABLE XXIII—Concl'd.

पीक : रबी कांदा—समाप्त Crop : Rabi Onion—Concl'd.

1	2	3	4	5	1
सोलापूर	1975-76	11.66	20	233	Solapur
	1976-77	23.10	17	393	
	1977-78	
	1978-79	15.73	22	346	
	1979-80	19.84	27	436	
	1980-81	12.86	24	310	
	1981-82	17.00	14	238	
	1982-83	16.32	25	408	
	1983-84	15.55	22	358	
1984-85	22.38	20	448		
सानारा	1975-76	16.55	8	132	Satara
	1976-77	5.74	10	57	
	1977-78	
	1978-79	13.35	5	67	
	1979-80	14.83	6	89	
	1980-81	14.50	9	130	
	1981-82	20.00	7	140	
	1982-83	12.60	5	63	
	1983-84	10.58	9	95	
1984-85	12.05	11	96		
औरंगाबाद	1975-76	14.76	1	15	Aurangabad
	1976-77	6.90	2	14	
	1977-78	
	1978-79	14.18	1	14	
	1979-80	16.36	2	33	
	1980-81	16.00	2	32	
	1981-82	10.60	10	106	
	1982-83	9.00	2	18	
	1983-84	14.31	5	72	
1984-85	14.65	2	29		
उस्मानाबाद	1975-76	Osmanabad
	1976-77	5.90	8	47	
	1977-78	
	1978-79	10.64	5	53	
	1979-80	6.73	4	30	
	1980-81	12.39	5	102	
	1981-82	10.63	7	74	
	1982-83	9.25	7	74	
	1983-84	15.10	8	121	
1984-85	6.73	6	40		
अमरावती	1980-81	13.25	..	53	Amravati
	1981-82	15.00	7	105	
	1982-83	15.00	3	45	
	1983-84	16.19	5	81	
	1984-85	16.97	2	34	

तत्पत्ता चेत्रीन TABLE XXIV

रासायनिक खते व सुधारलेले वियाणे याबाबत शेतकऱ्यांच्या शेतावर घेतलेल्या चाचण्यांचे निष्कर्ष
Results of Fertilizer and Varietal Trials on cultivators' fields

सुधारलेल्या तसेच संकरित व अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जातींची उत्पादनक्षमता व त्यांची रासायनिक खतांना प्रतिसाद देण्याची क्षमता अभ्यासण्यासाठी रासायनिक खते व सुधारलेले वी-वियाणे यांचे प्रयोग शेतकऱ्यांच्या शेतावर घेण्यात येतात. सुमारे ८ ते १० रासायनिक खतांच्या व वियाण्यांच्या मात्रा असलेले हे प्रयोग प्रत्यक्षात रँडम पद्धतीने निवडलेल्या शेतात पेरणीपासून ते कापणीपर्यंत खास कर्मचारीवर्गांच्या मदतीने घेण्यात येतात. तसेच त्यासाठी लागणारी खते व वी-वियाणे यांचा खर्च शासनातर्फे करण्यात येतो. रासायनिक खतोपचार केलेल्या भू-खंडावरील पिकांची कापणी करून आलेले उत्पन्न वाळवून स्वतंत्रपणे मोजण्यात येते. या प्रयोगांच्या निष्कर्षांचा उपयोग शेतकऱ्यांना अधिक उत्पन्न मिळण्याच्या दृष्टीने खतांच्या मात्रांच्या शिफारशी करण्यासाठी होतो. सन १९६९-७० पासून आतापर्यंत घेण्यात आलेल्या प्रयोगांत ज्या मात्रांची नियंत्रित म्हणजे न्यूनतम मात्रा दिल्यामुळे झालेल्या वाढीच्या तुलनेत उत्पादन झालेली वाढ बरीच जास्त आहे.*

त्याचप्रमाणे सन १९८०-८१ पासून घेण्यात आलेल्या या प्रयोगाची तीन वर्षे पूर्ण झाल्याने तिसऱ्या वर्षीचे व त्यांचे एकत्रित निष्कर्ष खालील कोष्टकात देण्यात आलेले आहेत तसेच सन १९८३-८४ पासून तशीच प्रयोग प्रकार घेण्यात आलेले आहेत. त्यांचे निष्कर्षही खालील कोष्टकात दिले आहेत.

Fertilizer and Varietal Trials on cultivators' fields are undertaken to assess the performance of improved or hybrid and high yielding varieties of crops and the response of these varieties to different doses and kinds of fertilizers under cultivators' farming conditions. The trials with about 8 to 10 fertilizer's treatment plots are actually conducted on randomly selected fields right from sowing to harvesting with the help of special staff by supplying the required quantities of seeds and fertilizers at Government cost. The results of each fertilizer treatment plots are worked out in terms of dried yield by harvesting the actual produce. These results are finally utilised for making firm and practicable recommendations of fertilizer doses to the cultivators for improvement of plant husbandry.

Based on the trials conducted since 1969-70 the results of the fertilizer doses which showed appreciable increase in yield in comparison to the 'control' i.e. the lowest fertilizer treatment are furnished below. Since 1973-74, the trials were planned on agroclimatic Zone basis. The sets of trials initiated in 1980 SE has completed 3 years period and hence the results for 3rd year and pooled for 3 years are given below. The results for new sets of trials initiated in 1983-84 are given below separately.

कृषि हवामान विभाग	वर्ष	पिकाची जात	रोपाची संख्या लाख/हे. Plant population in lakh/ha.	खताची मात्रा किलो/हे. Dose of fertilizer in kg./ha.				उत्पन्न क्वि./हे. Yield in quintal/ha.	Zone	Year	Variety	
				नत्र N	स्फुरद P	पालाश + K	मलद्रव्य Micro					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	
पिक : भात (जिराइट) लाकडी पद्धत Crop: Paddy Transplanted (Unirrigated)												
एक	१९७६-७७	के-१४-७	६.०	१००	५०	२५	..	३२.३	I	१९७६-७७	..	K-14-7
	१९७७-७८	..	६.०	१००	५०	२५	..	३६.०		१९७७-७८	..	—do—
	१९७८-७९	..	८.०	१००	५०	२५	..	२९.६		१९७८-७९	..	—do—
	१९७९-८०	..	६.०	१००	५०	२५	..	२८.८		१९७९-८०	..	—do—
एकत्रित	१००	५०	२५	..	३१.४		Pooled	..	—do—
	१९८०-८१	१२०	१२०	६०	..	४४.४		१९८०-८१	..	—do—
	१९८१-८२	१२०	१२०	६०	..	४२.१		१९८१-८२	..	—do—
	१९८२-८३	१२०	१२०	६०	..	३७.४		१९८२-८३	..	—do—
एकत्रित	१२०	१२०	६०	..	४१.३		Pooled	..	—do—
	१९७६-७७	के-७-३-ए	..	१००	५०	२५	३५	३३.१		१९७६-७७	..	K-7-3-A
	१९७७-७८	१००	५०	२५	३५	३५.४		१९७७-७८	..	—do—
	१९७८-७९	१००	५०	२५	३५	२८.४		१९७८-७९	..	—do—
	१९७९-८०	१००	५०	२५	३५	२९.५		१९७९-८०	..	—do—
एकत्रित	१००	५०	२५	३५	३१.६		Pooled	..	—do—
	१९८०-८१	आरपी-४१४	..	१२०	५०	३०	..	४२.५		१९८०-८१	..	RP-414
	१९८१-८२	१२०	५०	३०	..	४४.१		१९८१-८२	..	—do—
	१९८२-८३	१२०	५०	३०	..	३७.८		१९८२-८३	..	—do—
एकत्रित	१२०	५०	३०	..	४१.५		Pooled	..	—do—
	१९८३-८४	रत्नागिरी-७३	..	१२०	७५	५०	..	४०.७		१९८३-८४	..	Ratnagiri-73
	१९८४-८५	१२०	७५	५०	..	३४.३		१९८४-८५	..	—do—
	१९८५-८६		१९८५-८६	..	—do—
एकत्रित		Pooled	..	—do—
	१९८३-८४	कर्जत-१८४	..	१२०	७५	५०	..	३९.६		१९८३-८४	..	Karjat-184
	१९८४-८५	१२०	७५	५०	..	३४.६		१९८४-८५	..	—do—
	१९८५-८६		१९८५-८६	..	—do—
एकत्रित		Pooled	..	—do—

* सन १९७३-७४ पासून कृषि हवामान विभागानुसार प्रयोग घेण्यात येत आहेत.

तक्ता चौबीस—चालू
TABLE XXIV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	I	2	3	
दोन	१९७६-७७	के-१४-७	..	8.0	100	50	25	..	43.9	II	1976-77	.. K-14-7
	१९७७-७८	—	..	8.0	100	50	25	..	45.0		1977-78	.. —do—
	१९७८-७९	—	..	8.0	100	50	25	..	42.6		1978-79	.. —do—
	१९७९-८०	—	..	8.0	100	50	25	..	41.2		1979-80	.. —do—
एकत्रित	—	—	100	50	25	..	42.9		Pooled	.. —do—
	१९८०-८१	—	120	120	60	..	37.8		1980-81	.. —do—
	१९८१-८२	—	120	90	30	..	42.2		1981-82	.. —do—
	१९८२-८३	—	120	120	60	..	41.2		1982-83	.. —do—
एकत्रित	—	—	120	120	60	..	40.1		Pooled	.. —do—
	१९७६-७७	के-७-३-ए	100	50	25	₹5	38.0		1976-77	.. K-7-3-A
	१९७७-७८	—	100	50	25	₹5	38.6		1977-78	.. —do—
	१९७८-७९	—	100	50	25	₹5	36.2		1978-79	.. —do—
	१९७९-८०	—	100	50	25	₹5	34.6		1979-80	.. —do—
एकत्रित	—	—	100	50	25	₹5	36.8		Pooled	.. —do—
	१९८०-८१	आरपी-४-१४	120	90	30	..	38.9		1980-81	.. RP-4-14
	१९८१-८२	—	120	90	30	..	43.2		1981-82	.. —do—
	१९८२-८३	—	120	90	30	..	40.3		1982-83	.. —do—
एकत्रित	—	—	120	90	30	..	40.7		Pooled	.. —do—
	१९८३-८४	रत्नागिरी-७३	120	75	50	..	29.7		1983-84	.. Ratnagiri-73
	१९८४-८५	—	120	75	50	..	31.8		1984-85	.. —do—
	१९८५-८६	—		1985-86	.. —do—
एकत्रित	—	—		Pooled	.. —do—
	१९८३-८४	करजत-१८१	120	75	50	..	30.4		1983-84	.. Karjat-184
	१९८४-८५	—	120	75	50	..	32.8		1984-85	.. —do—
	१९८५-८६	—		1985-86	.. —do—
एकत्रित	—	—		Pooled	.. —do—
चार	१९७६-७७	के-१४-७	..	8.0	150	75	40	..	42.1	IV	1976-77	.. K-14-7
	१९७७-७८	—	..	8.0	150	75	40	..	46.2		1977-78	.. —do—
	१९७८-७९	—	..	8.0	150	75	40	..	43.5		1978-79	.. —do—
	१९७९-८०	—	..	8.0	150	75	40	..	39.1		1979-80	.. —do—
एकत्रित	—	—	150	75	40	..	42.7		Pooled	.. —do—
	१९८०-८१	रत्नागिरी-२४	120	120	60	..	36.0		1980-81	.. Ratnagiri-24
	१९८१-८२	—	120	120	60	..	31.2		1981-82	.. —do—
	१९८२-८३	—	120	120	60	..	39.6		1982-83	.. —do—
एकत्रित	—	—	120	120	60	..	42.2		Pooled	.. —do—
	१९७६-७७	के-७-३-ए	100	50	25	\$60	37.1		1976-77	.. K-7-3-A
	१९७७-७८	—	100	50	25	\$60	35.3		1977-78	.. —do—
	१९७८-७९	—	100	50	25	\$60	36.4		1978-79	.. —do—
	१९७९-८०	—	100	50	..	*\$60	28.5		1979-80	.. —do—
एकत्रित	—	—	100	50	25	\$60	36.2		Pooled	.. —do—
	(३ वर्षांकरिता)											
	१९८०-८१	राधा. १८५-२	120	90	30	..	33.8		1980-81	.. Radha.185-2
	१९८१-८२	—	120	90	30	..	30.2		1981-82	.. —do—
	१९८२-८३	—	120	90	30	..	23.2		1982-83	.. —do—
एकत्रित	—	—	120	90	30	..	29.1		Pooled	.. —do—

तक्ता चौवीस—चालू
TABLE XXIV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3
१९८३-८४	रत्नागिरी-७३	120	75	50	..	19.4	1983-84	..	Ratnagiri-7
१९८४-८५	—	120	75	50	..	2.1	1984-85	..	—do—
१९८५-८६	—	1985-86	..	—do—
एकत्रित	—	Pooled	..	—do—
१९८३-८४	राधा: १८५-२	120	75	50	..	21.2	1983-84	..	Radna, 185
१९८४-८५	—	120	75	50	..	24.7	1984-85	..	—do—
१९८५-८६	—	1985-86	..	—do—
एकत्रित	—	Pooled	..	—do—
१९७६-७७	साकोली-६	100	50	25	*12.5	28.5	IX ..	1976-77	Sakoli-6
१९७७-७८	—	100	50	25	*12.5	27.6	1977-78	..	—do—
१९७८-७९	—	100	50	25	*12.5	28.7	1978-79	..	—do—
१९७९-८०	—	100	50	25	*12.5	17.2	1979-80	..	—do—
एकत्रित	—	100	50	25	*12.5	25.5	Pooled	..	—do—
१९८०-८१	—	120	90	30	..	35.9	1980-81	..	—do—
१९८१-८२	—	120	90	30	..	39.4	1981-82	..	—do—
१९८२-८३	—	120	90	30	..	29.6	1982-83	..	—do—
एकत्रित	—	120	90	30	..	35.0	Pooled	..	—do—
१९७६-७७	रत्ना:	100	50	25	*12.5	29.2	1976-77	..	Ratnagiri
१९७७-७८	—	100	50	25	*12.5	29.7	1977-78	..	—do—
१९७८-७९	—	100	50	25	*12.5	27.6	1978-79	..	—do—
१९७९-८०	—	100	50	25	*12.5	21.0	1979-80	..	—do—
एकत्रित	—	100	50	25	*12.5	26.6	Pooled	..	—do—
१९८०-८१	—	120	120	60	..	36.6	1980-81	..	—do—
१९८१-८२	—	120	120	60	..	42.4	1981-82	..	—do—
१९८२-८३	—	120	120	60	..	32.2	1982-83	..	—do—
एकत्रित	—	120	120	60	..	37.1	Pooled	..	—do—
१९८३-८४	सिंदेवाही-७५	120	75	50	..	41.4	1983-84	..	Sindewahi-7
१९८४-८५	—	120	75	50	..	14.5	1984-85	..	—do—
१९८५-८६	—	1985-86	..	—do—
एकत्रित	—	Pooled	..	—do—
१९८३-८४	आरपी-४-१४	120	75	50	..	39.4	1983-84	..	RP-4-14
१९८४-८५	—	120	75	50	..	14.2	1984-85	..	—do—
१९८५-८६	—	1985-86	..	—do—
एकत्रित	—	Pooled	..	—do—
१९७६-७७	सिंदेवाही-७५	100	50	25	*12.5	29.8	1976-77	..	Sindewahi-7
१९७७-७८	—	100	50	25	*12.5	34.9	1977-78	..	—do—
१९७८-७९	—	100	50	25	*12.5	22.8	1978-79	..	—do—
१९७९-८०	—	100	50	25	*12.5	22.2	1979-80	..	—do—
एकत्रित	—	100	50	25	*12.5	27.4	Pooled	..	—do—

तक्ता चौवीस—चालू
TABLE XXIV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3			
पीक : भात (जिरायत) टोकण पद्धत Crop : Dibbled Paddy (Unirrigated)														
चार	१९७६-७७	के-१४-७	..	6.0	150	75	40	..	53.3	IV	..	1976-77	..	K-14-7
	१९७७-७८	—, —	..	8.0	150	75	40	..	53.0			1977-78	..	—do—
	१९७८-७९	—, —	..	8.0	150	75	40	..	51.4			1978-79	..	—do—
	१९७९-८०	—, —	..	6.0	150	75	40	..	46.9			1979-80	..	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	150	75	40	..	50.9			Pooled	..	—do—
	१९८०-८१	रत्नागिरी-२४	120	120	60	..	41.8			1980-81	..	Ratnagiri-24
	१९८१-८२	—, —	120	90	30	..	46.8			1981-82	..	—do—
	१९८२-८३	—, —	120	90	30	..	39.9			1982-83	..	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	120	90	30	..	43.0			Pooled	..	—do—
	१९७६-७७	के-७-३-ए	100	50	25	₹60	40.0			1976-77	..	K-7-3-A
	१९७७-७८	—, —	100	50	25	₹60	41.8			1977-78	..	—do—
	१९७८-७९	—, —	100	50	25	₹60	38.4			1978-79	..	—do—
	१९७९-८०	—, —	100	50	25	₹60	45.7			1979-80	..	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	100	50	25	₹60	41.5			Pooled	..	—do—
	१९८०-८१	राधा-१८५-२	120	90	30	..	46.1			1980-81	..	Radhanagari-185-2
	१९८१-८२	—, —	120	90	30	..	47.4			1981-82	..	—do—
	१९८२-८३	—, —	120	90	30	..	44.6			1982-83	..	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	120	90	30	..	43.0			Pooled	..	—do—
	१९८३-८४	रत्नागिरी-७३	120	75	50	..	44.6			1983-84	..	Ratnagiri-73
	१९८४-८५	—, —	120	75	50	..	32.4			1984-85	..	—do—
	१९८५-८६	—, —			1985-86	..	—do—
एकत्रित	—, —	—, —			Pooled	..	—do—
	१९८३-८४	राधा-१८५-२	120	75	50	..	44.1			1983-84	..	Radhanagari-185-2
	१९८४-८५	—, —	120	75	50	..	34.2			1984-85	..	—do—
	१९८५-८६	—, —			1985-86	..	—do—
एकत्रित	—, —	—, —			Pooled	..	—do—
पीक : बाजरी (जिरायत) Crop : Bajri (Jirayat)														
सहा	१९८३-८४	डब्ल्यूसीसी-७५	60	50	30	..	9.9	VI	..	1983-84	..	W.C.C.-75
	१९८४-८५	—, —	60	50	30	..	8.2			—, —	..	—, —
	१९८५-८६	—, —	60	50	30	..	8.2			1985-86	..	—do—
एकत्रित (३ वर्षाकरिता)	—, —	—, —			Pooled (for 3 Years)
	१९८३-८४	बीके-५६०	60	50	30	..	9.5	VI	..	1983-84	..	B. K. 560
	१९८४-८५	—, —	60	50	30	..	8.2			—, —	..	—, —
	१९८५-८६	—, —			1985-86	..	—do—
एकत्रित (३ वर्षाकरिता)	—, —	—, —			Pooled
	१९८३-८४	बीजे-१०४	60	50	30	..	8.9	VI	..	1983-84	..	B. J. 104
	१९८४-८५	—, —	60	50	30	..	7.7			—, —	..	—, —
	१९८५-८६	—, —			1985-86	..	—do—
पीक : खरीप ज्वारी (वागायत) Crop : Kharif Jowar (Irrigated)														
सहा	१९८०-८१	सीएसएच-५	120	120	60	..	28.7	VI	..	1980-81	..	CSH-5
	१९८१-८२	—, —	120	90	30	..	25.9			1981-82	..	—do—
	१९८२-८३	—, —	120	120	60	..	28.7			1982-83	..	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	120	120	60	..	27.6			Pooled	..	—do—
	१९८०-८१	सीएसएच-६	120	90	30	..	25.3			1980-81	..	CSH-6
	१९८१-८२	—, —	120	90	30	..	24.2			1981-82	..	—do—
	१९८२-८३	—, —	120	90	30	..	25.1			1982-83	..	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	120	90	30	..	24.9			Pooled	..	—do—

तफ्ता चौबीस--चालू
TABLE XXIV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	
			पीक : खरीप ज्वारी (जिरायत)			Crop : Kharif Jowar (Unirrigated)						
सहा	१९७६-७७	सीएसएच-५	2.5	120	75	60	..	19.0	VI ..	1976-77	..	CSH-5
	१९७७-७८	--	2.5	120	75	60	..	21.5		1977-78	..	--do--
	१९७८-७९	--	2.0	120	75	60	..	21.1		1978-79	..	--do--
	१९७९-८०	--	2.5	120	75	60	..	23.3		1979-80	..	--do--
एकत्रित	--	--	2.5	120	75	60	..	20.6		Pooled	..	--do--
(३ वर्षाकरिता)										(for 3 years)		
	१९७६-७७	सीएसएच-६	..	75	50	40	*12.5	14.5		1976-77	..	CSH-6
	१९७७-७८	--	..	75	50	40	*12.5	19.6		1977-78	..	--do--
	१९७८-७९	--	..	75	50	40	*12.5	18.2		1978-79	..	--do--
	१९७९-८०	--	..	75	50	40	*12.5	21.4		1979-80	..	--do--
एकत्रित	--	--	..	75	50	40	*12.5	18.8		Pooled	..	--do--
सात	१९७६-७७	सीएसएच-५	2.5	120	75	60	..	32.3	VII ..	1976-77	..	CSH-5
	१९७७-७८	--	2.5	120	75	60	..	32.0		1977-78	..	--do--
	१९७८-७९	--	2.5	120	75	60	..	28.3		1978-79	..	--do--
	१९७९-८०	--	2.5	120	75	60	..	29.2		1979-80	..	--do--
एकत्रित	--	--	..	120	75	60	..	30.4		Pooled	..	--do--
	१९८०-८१	--	..	120	120	60	..	28.4		1980-81	..	--do--
	१९८१-८२	--	..	120	120	60	..	30.8		1981-82	..	--do--
	१९८२-८३	--	..	120	120	60	..	31.9		1982-83	..	--do--
एकत्रित	--	--	..	120	120	60	..	30.4		Pooled	..	--do--
	१९७६-७७	सीएसएच-६	..	75	50	40	*12.5	29.1		1976-77	..	CSH-6
	१९७७-७८	--	..	75	50	40	*12.5	29.1		1977-78	..	--do--
	१९७८-७९	--	..	75	50	40	*12.5	25.9		1978-79	..	--do--
	१९७९-८०	--	..	75	50	40	*12.5	25.5		1979-80	..	--do--
एकत्रित	--	--	..	75	50	40	*12.5	27.4		Pooled	..	--do--
	१९८०-८१	--	..	120	90	30	..	24.6		1980-81	..	--do--
	१९८१-८२	--	..	120	90	30	..	26.2		1981-82	..	--do--
	१९८२-८३	--	..	120	90	30	..	28.8		1982-83	..	--do--
एकत्रित	--	--	..	120	90	30	..	26.3		Pooled	..	--do--
	१९८३-८४	--	..	100	50	40	..	23.2		1983-84	..	--do--
	१९८४-८५	--	..	100	50	40	..	22.3		1984-85	..	--do--
	१९८५-८६	--		1985-86	..	--do--
एकत्रित	--	--		Pooled	..	--do--
	१९८३-८४	सीएसएच-९	..	100	50	40	..	25.7		1983-84	..	CSH-9
	१९८४-८५	--	..	100	50	40	..	25.2		1984-85	..	--do--
	१९८५-८६	--		1985-86	..	--do--
एकत्रित	--	--		Pooled	..	--do--
			पीक : भुईमूग (जिरायत)			Crop : Groundnut (Unirrigated)						
पाच	१९७६-७७ के	४-११	3.0	40	75	15	..	15.8	V ..	1976-77	..	K-4-11
	१९७७-७८	--	2.2	40	75	15	..	17.3		1977-78	..	--do--
	१९७८-७९	--	3.0	40	75	15	..	14.2		1978-79	..	--do--
	१९७९-८०	--	3.0	40	75	15	..	10.7		1979-80	..	--do--
एकत्रित	--	--	..	40	75	15	..	13.6		Pooled	..	--do--
(३ वर्षाकरिता)										(For 3 Yrs.)		
	१९८०-८१	एसबी-११	..	60	60	30	..	15.1		1980-81	..	SB 11
	१९८१-८२	--	..	60	60	30	..	14.4		1981-82	..	--do--
	१९८२-८३	--	..	60	60	30	..	15.8		1982-83	..	--do--
एकत्रित	--	--	..	60	60	30	..	15.1		Pooled	..	--do--

तकता चौबीस-चाल

TABLE XXIV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3
१९७६-७७	एम-१३	25	50	10	×5.6	13.6	..	1976-77	.. M-13
१९७७-७८	—	25	50	10	×5.6	14.7	..	1977-78	.. —do—
१९७८-७९	—	25	50	10	×5.6	13.2	..	1978-79	.. —do—
१९७९-८०	—	25	50	10	×5.6	11.2	..	1979-80	.. —do—
एकत्रित	—	25	50	10	×5.6	13.6	..	Pooled	.. —do—
१९८०-८१	जेएल-२४	20	40	(with Rhz)	..	13.0	..	1980-81	.. JL-24
१९८१-८२	—	25	50	—	..	15.3	..	1981-82	.. —do—
१९८२-८३	—	25	50	—	..	14.1	..	1982-83	.. —do—
एकत्रित	—	25	50	—	..	14.2	..	Pooled	.. —do—
१९८३-८४	—	25	50	(with Rh)	..	19.0	..	1983-84	.. —do—
१९८४-८५	—	25	50	10 (with Rh)	..	19.5	..	1984-85	.. —do—
१९८५-८६	—	1985-86	.. —do—
एकत्रित	—	Pooled	.. —do—
१९८३-८४	एसवी-११	25	50	(with Rhz)	..	16.2	..	1983-84	.. SB-11
१९८४-८५	—	25	50	—	..	15.6	..	1984-85	.. —do—
१९८५-८६	—	1985-86	.. —do—
एकत्रित	—	Pooled	.. —do—
सहा	१९७६-७७ कोपर-१	..	3.0	40	75	15	..	10.1	VI	1976-77	.. Kopargaon-1
	१९७७-७८	..	3.0	40	75	15	..	11.4	..	1977-78	.. —do—
	१९७८-७९	..	3.0	40	75	15	..	11.0	..	1978-79	.. —do—
	१९७९-८०	..	3.0	40	75	15	..	12.1	..	1979-80	.. —do—
एकत्रित	—	40	75	15	..	11.1	..	Pooled	.. —do—
१९८०-८१	एसवी-११	60	60	30	..	10.5	..	1980-81	.. SB-11
१९८१-८२	—	60	60	30	..	11.0	..	1981-82	.. —do—
१९८२-८३	—	60	60	30	..	9.1	..	1982-83	.. —do—
एकत्रित	—	60	60	30	..	10.2	..	Pooled	.. —do—
१९७६-७७	टीएमव्ही-१०	25	50	10	×5.6	8.3	..	1976-77	.. TMV-10
१९७७-७८	—	25	50	10	×5.6	10.5	..	1977-78	.. —do—
१९७८-७९	—	25	50	10	×5.6	10.5	..	1978-79	.. —do—
१९७९-८०	—	25	50	10	×5.6	12.5	..	1979-80	.. —do—
एकत्रित	—	25	50	10	×5.6	10.4	..	Pooled	.. —do—
१९८०-८१	जेएल-२४	25	50	(with Rhz)	..	7.6	..	1980-81	.. JL-24
१९८१-८२	—	20	40	—	..	9.0	..	1981-82	.. —do—
१९८२-८३	—	20	40	—	..	7.6	..	1982-83	.. —do—
एकत्रित	—	20	40	—	..	8.0	..	Pooled	.. —do—
१९८३-८४	—	25	50	10 (with Rhz)	..	11.9	..	1983-84	.. —do—
१९८४-८५	—	25	50	—	..	12.3	..	1984-85	.. —do—
१९८५-८६	—	1985-86	.. —do—
एकत्रित	—	Pooled	.. —do—
१९८३-८४	एसवी-११	25	50	—	..	11.0	..	1983-84	.. SB-11
१९८४-८५	—	25	50	—	..	10.9	..	1984-85	.. —do—
१९८५-८६	—	1985-86	.. —do—
एकत्रित	—	Pooled	.. —do—

तक्ता चौबीस-चालू
TABLE XXIV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	
				पीक : कापूस (जिराईत) Crop : Cotton (Unirrigated)								
आठ	१९७६-७७	एच-४	18,000 Plants	120	60	60	..	7.9	VIII	1976-77	H-4	
	१९७८-७९	—, —	27,000 Plants	120	60	60	..	9.2		1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, —	27,000 Plants	120	60	60	..	11.9		1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	..	120	60	60	..	9.4		Pooled	—do—	
	१९८०-८१	—, —	..	100	60	40	..	6.2		1980-81	—do—	
	१९८१-८२	—, —	..	100	60	40	..	8.6		1981-82	—do—	
	१९८२-८३	—, —	..	100	60	40	..	9.5		1982-83	—do—	
	एकत्रित	—, —	..	100	60	40	..	8.1		Pooled	—do—	
	१९७६-७७ एनडीएचवाय-१	—, —	..	80	40	40	×4	8.1		1976-77	NDHY-1	
	१९७८-७९	—, —	..	80	40	..	×4	9.1		1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, —	..	80	40	40	×4	13.1		1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	..	80	40	40	×4	10.2		Pooled	—do—	
	१९८०-८१ बुरी-१००७	—, —	..	100	60	4.9		1980-81	Buri-1007	
	१९८१-८२	—, —	..	100	60	40	..	5.4		1981-82	—do—	
	१९८२-८३	—, —	..	100	60	40	..	7.1		1982-83	—do—	
	एकत्रित	—, —	..	100	60	40	..	6.3		Pooled	—do—	
	१९८३-८४ एच-४	—, —	..	75	40	30	..	7.2		1983-84	H-4	
	१९८४-८५	—, —	..	75	40	30	..	8.0		1984-85	—do—	
	१९८५-८६	—, —		1985-86	—do—	
	एकत्रित	—, —		Pooled	—do—	
	१९८३-८४ एएचएच-४६८	—, —	..	75	40	30	..	6.7		1983-84	AHH-468	
	१९८४-८५	—, —	..	75	40	30	..	8.4		1984-85	—do—	
	१९८५-८६	—, —		1985-86	—do—	
	एकत्रित	—, —		Pooled	—do—	
	१९७६-७७ एसी-७२६	—, —	..	80	40	40	*12.5	6.5		1976-77	AC-726	
	१९७८-७९	—, —	..	80	40	40	*12.5	6.3		1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, —	..	80	40	40	*12.5	9.9		1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	..	80	40	40	*12.5	7.6		Pooled	—do—	
	१९७६-७७ एसीएच-६	—, —	..	80	40	40	*12.5	6.6		1976-77	ACH-6	
	१९७८-७९	—, —	..	80	40	40	*12.5	6.8		1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, —	..	80	40	40	*12.5	9.4		1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	..	80	40	40	*12.5	7.6		Pooled	—do—	
	१९७६-७७ एल-१४७	—, —	..	80	40	40	*12.5	6.7		1976-77	L-147	
	१९७८-७९	—, —	..	80	40	40	*12.5	6.7		1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, —	..	80	40	40	*12.5	9.8		1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	..	80	40	40	*12.5	7.5		Pooled	—do—	
				पीक : (मूग) जिराईत Crop : Mung (Unirrigated)								
सात	१९८०-८१ जळगाव-७८१	—, —	..	60	60	30	..	3.6	VII	1980-81	Jalgaon-781	
	१९८१-८२	—, —	..	60	60	30	..	5.2		1981-82	—do—	
	१९८२-८३	—, —	..	60	60	30	..	6.2		1982-83	—do—	
	एकत्रित	—, —	..	60	60	30	..	5.1		Pooled	—do—	

तक्ता चौबीस—चालू
TABLE XXIV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3
	१९८०-८१	कोपरगाव-१	..	15	45	(with Rhz)	..	2.4	1980-81	Kopargaon-1	
	१९८१-८२	—, —	..	25	75	—, —	..	4.0	1981-82	.. —do—	
	१९८२-८३	—, —	..	25	75	—, —	..	5.2	1982-83	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	..	25	75	—, —	..	3.8	Pooled	.. —do—	
	१९८३-८४	एस-८	..	25	50	10	(with Rhz)	6.5	1983-84	.. S-8	
	१९८४-८५	—, —	..	25	50	..	—, —	2.5	1984-85	.. —do—	
	१९८५-८६	—, —	1985-86	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	Pooled	.. —do—	
	१९८३-८४	जळगाव-७८१	..	25	50	10	..	5.8	1983-84	Jalgaon-1	
	१९८४-८५	—, —	..	25	50	(with Rhz)	..	2.6	1984-85	.. —do—	
	१९८५-८६	—, —	1985-86	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	Pooled	.. —do—	
पीक : रब्बी ज्वारी (बागाईत) Crop : Rabi Jowar (Irrigated)											
सहा	१९७६-७७	सीएसएच-१	2.5	180	90	90	..	17.0	VI	1976-77	CSH-1
	१९७७-७८	—, —	2.5	180	90	90	..	19.1	1977-78	.. —do—	
	१९७८-७९	—, —	2.5	180	90	90	..	23.2	1978-79	.. —do—	
	१९७९-८०	—, —	2.5	180	90	90	..	20.4	1979-80	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	..	180	90	90	..	19.9	Pooled	.. —do—	
	१९८०-८१	—, —	..	120	90	30	..	20.8	1980-81	.. —do—	
	१९८१-८२	—, —	..	120	90	30	..	17.0	1981-82	.. —do—	
	१९८२-८३	—, —	..	120	90	30	..	16.6	1982-83	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	..	120	90	30	..	18.1	Pooled	.. —do—	
	१९७६-७७	सीएसएच-८आर	..	120	60	60	*25	11.9	1976-77	.. CSH-8	
	१९७७-७८	—, —	..	120	60	60	*25	10.6	1977-78	.. —do—	
	१९७८-७९	—, —	..	120	60	60	*25	22.5	1978-79	.. —do—	
	१९७९-८०	—, —	..	120	60	60	*25	22.5	1979-80	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	..	120	60	60	*25	16.9	Pooled	.. —do—	
	१९८०-८१	—, —	..	120	90	30	..	23.6	1980-81	.. —do—	
	१९८१-८२	—, —	..	120	90	30	..	21.7	1981-82	.. —do—	
	१९८२-८३	—, —	..	120	90	30	..	20.6	1982-83	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	..	120	90	30	..	22.0	Pooled	.. —do—	
	१९८३-८४	एसपीव्ही-८६	..	120	50	40	..	20.4	1983-84	.. SPV-86	
	१९८४-८५	—, —	..	120	50	40	..	21.6	1984-85	.. —do—	
	१९८५-८६	—, —	1985-86	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	Pooled	.. —do—	
	१९८३-८४	सीएसएच-८आर	..	120	50	40	..	20.9	1983-84	.. CSH-81	
	१९८४-८५	—, —	..	120	50	40	..	22.5	1984-85	.. —do—	
	१९८५-८६	—, —	1985-86	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	Pooled	.. —do—	
पीक : रब्बी ज्वारी (जिराईत) Crop : Rabi Jowar (Unirrigated)											
सात	१९७६-७७	सीएसएच-१	2.1	80	40	40	..	6.7	VII	1976-77	CSH-1
	१९७७-७८	—, —	2.1	80	40	40	..	11.1	1977-78	.. —do—	
	१९७८-७९	—, —	2.1	80	40	40	..	10.4	1978-79	.. —do—	
	१९७९-८०	—, —	2.1	80	40	40	..	12.5	1979-80	.. —do—	
	एकत्रित	—, —	..	80	40	40	..	10.2	Pooled	.. —do—	

तक्ता चौवीस-चालू
TABLE XXIV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3
	१९८०-८१ सीएसएच-१	..	60	40	20	..	8.2		1980-81	..	CSH-1
	१९८१-८२ —, —	..	60	40	20	..	9.8		1981-82	..	—do—
	१९८२-८३ —, —	..	60	40	20	..	8.8		1982-83	..	—do—
	एकत्रित —, —	..	60	40	20	..	8.9		Pooled	..	—do—
	१९७६-७७ सीएसएच-८आर	..	50	25	25	×2	8.6		1976-77	..	CSH-8-R
	१९७७-७८ —, —	..	50	25	25	×2	11.7		1977-78	..	—do—
	१९७८-७९ —, —	..	50	25	..	×2	8.1		1978-79	..	—do—
	१९७९-८० —, —	..	50	25	25	×2	12.7		1979-80	..	—do—
	एकत्रित (३ वर्षांकरिता) —, —	..	50	25	25	×2	11.0		Pooled (For 3 Yrs.)	..	—do—
	१९८०-८१ —, —	..	60	40	20	..	9.0		1980-81	..	—do—
	१९८१-८२ —, —	..	60	40	20	..	11.0		1981-82	..	—do—
	१९८२-८३ —, —	..	60	40	20	..	9.8		1982-83	..	—do—
	एकत्रित —, —	..	60	40	20	..	8.9		Pooled	..	—do—
	१९८३-८४ एसपीव्ही-८६	..	60	30	30	..	13.7		1983-84	..	SPV-86
	१९८४-८५ —, —	..	60	30	30	..	10.7		1984-85	..	—do—
	१९८५-८६ —, —		1985-86	..	—do—
	एकत्रित —, —		Pooled	..	—do—
	१९८३-८४ सीएसएच-८आर	..	60	30	30	..	14.3		1983-84	..	CSH-8R
	१९८४-८५ —, —	..	60	30	30	..	11.6		1984-85	..	—do—
	१९८५-८६ —, —		1985-86	..	—do—
	एकत्रित —, —		Pooled	..	—do—
ऊ	१९७६-७७ सीएसएच-१	2.1	80	40	40	..	4.1	IX	1976-77	..	CSH-1
	१९७७-७८ —, —	2.1	80	40	40	..	12.8		1977-78	..	—do—
	१९७८-७९ —, —	2.1	80	40	40	..	14.7		1978-79	..	—do—
	१९७९-८० —, —	1.8	80	40	40	..	16.3		1979-80	..	—do—
	एकत्रित —, —	..	80	40	40	..	11.9		Pooled	..	—do—
	१९८०-८१ —, —	..	60	60	40	..	15.8		1980-81	..	—do—
	१९८१-८२ —, —	..	60	60	40	..	16.6		1981-82	..	—do—
	१९८२-८३ —, —	..	60	60	40	..	12.9		1982-83	..	—do—
	एकत्रित —, —	..	60	60	40	..	15.2		Pooled	..	—do—
	१९७६-७७ सीएसएच-८आर	..	50	25	25	*12.5	3.9		1976-77	..	CSH-8-R
	१९७८-७९ —, —	..	50	25	25	*12.5	15.0		1978-79	..	—do—
	१९७९-८० —, —	..	50	25	25	*12.5	18.1		1979-80	..	—do—
	एकत्रित —, —	..	50	25	25	*12.5	12.3		Pooled	..	—do—
	१९८०-८१ —, —	..	60	40	20	..	12.1		1980-81	..	—do—
	१९८१-८२ —, —	..	60	40	20	..	16.6		1981-82	..	—do—
	१९८२-८३ —, —	..	60	40	20	..	9.4		1982-83	..	—do—
	एकत्रित —, —	..	60	40	20	..	13.2		Pooled	..	—do—
	१९८३-८४ एसपीव्ही-८६	..	60	30	30	..	14.3		1983-84	..	SPV-86
	१९८४-८५ —, —	..	60	30	30	..	10.5		1984-85	..	—do—
	१९८५-८६ —, —		1985-86	..	—do—
	एकत्रित —, —		Pooled	..	—do—

तक्ता चौवीस—चालू
TABLE XXIV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	1	2
१९८३-८४	सीएसएच८आर	..	60	30	30	..	14.8	1983-84	.. CSH-8-R
१९८४-८५	—, —	..	60	30	30	..	11.0	1984-85	.. —do—
१९८५-८६	—, —	1985-86	.. —do—
एकत्रित	—, —	Pooled	.. —do—
पिक-गहू (बागाईत) Crop : Wheat (Irrigated)									
सहा १९७६-७७	एचडी ४५०२	25	150	75	5	..	22.4	VI 1976-77	HD-4502
१९७७-७८	—, —	25	150	75	75	..	24.9	1977-78	—do—
१९७८-७९	—, —	25	150	75	75	..	24.4	1978-79	—do—
१९७९-८०	—, —	25	150	75	75	..	22.7	1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	..	150	75	75	..	23.6	Pooled	—do—
१९८०-८१	एचडी ४५०२	..	120	90	30	..	23.3	1980-81	HD-4502
१९८१-८२	—, —	..	120	90	30	..	3.32	1981-82	—do—
१९८२-८३	—, —	..	120	90	30	..	21.0	1982-83	.. —do—
एकत्रित	—, —	..	120	90	30	..	22.5	Pooled	.. —do—
१९७६-७७	सीसी-४६४	..	100	50	50	†100 Gms.	19.9	1976-77	.. CC-464
१९७७-७८	—, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.9	1977-78	—do—
१९७८-७९	—, —	..	100	50	50	†100 Gms.	23.2	1978-79	—do—
१९७९-८०	—, —	..	100	50	50	†100 Gms.	19.7	1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.2	Pooled	.. —do—
१९८०-८१	—, —	..	120	90	30	..	24.2	1980-81	—do—
१९८१-८२	—, —	..	120	90	30	..	22.8	1981-82	—do—
१९८२-८३	—, —	..	120	90	30	..	21.9	1982-83	.. —do—
एकत्रित	—, —	..	120	90	30	..	23.0	Pooled	.. —do—
१९८३-८४	एचडी-२२७८	..	120	50	40	..	24.1	1983-84	.. HD-2278
१९८४-८५	—, —	..	120	50	40	..	24.2	1984-85	.. —do—
१९८५-८६	—, —	1985-86	.. —do—
एकत्रित	—, —	Pooled	.. —do—
१९८३-८४	एचडी-२१८९	..	120	50	40	..	24.7	1983-84	.. HD-2189
१९८४-८५	—, —	..	120	50	40	..	25.0	1984-85	.. —do—
१९८५-८६	—, —	1985-86	.. —do—
एकत्रित	—, —	Pooled	.. —do—
सहा १९७६-७७	एच डी-२१८९	..	100	50	50	†100 Gms.	20.6	VI 1976-77	.. HD-2189
१९७७-७८	—, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.3	1977-78	—do—
१९७८-७९	—, —	..	100	50	50	†100 Gms.	23.1	1978-79	—do—
१९७९-८०	—, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.8	1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.7	Pooled	.. —do—
सात १९७६-७७	एचडी ४५०२	25	150	75	75	..	25.4	VII 1976-77	HD-4502
१९७७-७८	—, —	25	150	75	75	..	24.3	1977-78	—do—
१९७८-७९	—, —	25	150	75	75	..	23.3	1978-79	—do—
१९७९-८०	—, —	25	150	75	75	..	25.7	1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	..	150	75	75	..	24.7	Pooled	.. —do—
१९८०-८१	—, —	..	120	90	30	..	28.7	1980-81	HD-4502
१९८१-८२	—, —	..	120	90	30	..	25.3	1981-82	—do—
१९८२-८३	—, —	..	120	90	30	..	23.6	1982-83	.. —do—
एकत्रित	—, —	..	120	90	30	..	25.6	Pooled	.. —do—

सक्ता चौबीस-चाळू
TABLE XXIV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2
	१९७७-७८ एचडी-२१८९	..	100	50	50	† 100 Gms.	20.4		1977-78	HD-2185
	१९७८-७९ —,—"	..	100	50	50	† 100 Gms.	19.5		1978-79	—do—
	१९७९-८० —,—"	..	100	50	50	† 100 Gms.	22.9		1979-80	—do—
	एकत्रित —,—"	100	50	50	† 100 Gms.	20.9		Pooled ..	—do—
	१९८०-८१ एचडी-२१८९	..	120	90	30	..	28.4		1980-81	HD-2185
	१९८१-८२ —,—"	120	90	30	..	25.4		1981-82	—do—
	१९८२-८३ —,—"	120	90	30	..	24.0		1982-83	—do—
	एकत्रित —,—"	120	90	30	..	25.9		Pooled ..	—do—
	१९८३-८४ एचडी-२२७८	..	120	50	40	..	27.1		1983-84	.. HD-2278
	१९८४-८५ —,—"	120	50	40	..	26.5		1984-85	.. —do—
	१९८५-८६ —,—"		1985-86	.. —do—
	एकत्रित —,—"		Pooled ..	—do—
	१९८३-८४ एचडी-२१८९	..	120	50	40	..	26.2		1983-84	.. HD-2189
	१९८४-८५ —,—"	120	50	40	..	27.4		1984-85	.. —do—
	१९८५-८६ —,—"		1985-86	.. —do—
	एकत्रित —,—"		Pooled ..	—do—
गठ	१९८०-८१ एचडी-४५०२	..	120	90	30	..	25.5	VIII	1980-81	HD-4502
	१९८१-८२ —,—"	120	90	30	..	19.1		1981-82	—do—
	१९८२-८३ —,—"	120	90	30	..	16.8		1982-83	.. —do—
	एकत्रित —,—"	120	90	30	..	20.4		Pooled ..	—do—
	१९८०-८१ एचडी-२१८९	..	120	90	30	..	27.2		1980-81	—do—
	१९८१-८२ —,—"	120	90	30	..	20.8		1981-82	—do—
	१९८२-८३ —,—"	120	90	30	..	18.3		1982-83	.. —do—
	एकत्रित —,—"	120	90	30	..	22.1		Pooled ..	—do—
	१९८३-८४ एचडी-२२७८	..	120	50	40	..	19.3		1983-84	.. HD-2278
	१९८४-८५ —,—"	120	50	40	..	16.6		1984-85	.. —do—
	१९८५-८६ —,—"		1985-86	.. —do—
	एकत्रित —,—"		Pooled ..	—do—
	१९८३-८४ एचडी-२१८९	..	120	50	40	..	20.5		1983-84	.. HD-2189
	१९८४-८५ —,—"	120	50	40	..	17.4		1984-85	.. —do—
	१९८५-८६ —,—"		1985-86	.. —do—
	एकत्रित		Pooled ..	—do—
	(३ वर्षीकरिता)								(for 3 yrs.)	
			पिक : गहू (जिरायत)	Crop : Wheat (Unirrigated)						
त	१९७६-७७ एन-५७४९	25	80	40	40	..	9.1	VII	1976-77	N-5749
	१९७७-७८ —,—" ..	25	50	25	25	..	11.7		1977-78	—do—
	१९७८-७९ —,—" ..	20	80	40	40	..	9.7		1978-79	—do—
	१९७९-८० —,—" ..	20	80	40	40	..	9.5		1979-80	—do—
	एकत्रित —,—"	80	40	40	..	9.9		Pooled ..	—do—
	१९७६-७७ एन-५९	..	50	25	25	× 4	8.8		1976-77	N-59
	१९७७-७८ —,—"	50	25	25	× 4	10.9		1977-78	—do—
	१९७८-७९ —,—"	50	25	..	× 4	8.1		1978-79	—do—
	एकत्रित —,—"	50	25	25	× 4	9.8		Pooled ..	—do—
	(२ वर्षीकरिता)								(for 2 yrs.)	

तक्ता चौवीस-त्रालू
TABLE XXIV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	
भाठ	१९७६-७७ एन-५७४९		25	80	40	40	..	7.3	VIII	1976-77	N-5749
	१९७७-७८ —, —		25	80	40	40	..	11.1		1977-78	—do—
	१९७८-७९ —, —		25	80	40	40	..	6.2		1978-79	—do—
	एकत्रित	—, —	..	80	40	40	..	8.2	..	Pooled	—do—
	१९७६-७७ एन-५९		..	50	25	25	* 12.5	6.0		1976-77	N-59
	१९७७-७८ —, —		..	50	25	0	* 12.5	9.2		1977-78	—do—
	१९७८-७९ —, —		..	50	25	0	* 12.5	1.7		1978-79	—do—
	एकत्रित (२ वर्षाकरिता)	50	25	0	* 12.5	5.4	..	Pooled (for 2 yrs.)	—do—
	१९८०-८१ एन-५९		..	60	40	20	..	6.7		1980-81	N-59
	१९८१-८२ —, —		..	60	40	20	..	6.3		1981-82	—do—
	१९८२-८३ —, —		..	60	40	20	..	5.9		1982-83	—do—
	एकत्रित	—, —	..	60	40	20	..	6.2	..	Pooled	—do—
	१९७८-७९ एन-५४३९		..	50	25	25	* 12.5	9.9		1978-79	N-5439
	१९७९-८० —, —		..	50	25	25	* 12.5	7.8		1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —	..	50	25	25	* 12.5	8.8	..	Pooled	—do—
	१९८०-८१ —, —		..	60	60	40	..	7.8		1980-81	—do—
	१९८१-८२ —, —		..	60	40	20	..	7.0		1981-82	—do—
	१९८२-८३ —, —		..	60	40	20	..	6.4		1982-83	—do—
	एकत्रित	—, —	..	60	40	20	..	6.8	..	Pooled	—do—
	१९८३-८४ एन-५९		..	40	20	10	..	6.4		1983-84	—do—
	१९८४-८५ —, —		..	40	20	10	..	7.3		1984-85	—do—
	१९८५-८६ —, —			1985-86	—do—
	एकत्रित	—, —	Pooled	—do—
	१९८३-८४ एनआय-५७४९		..	40	20	10	..	6.5		1983-84	NI-5749
	१९८४-८५ —, —		..	40	20	10	..	7.3		1984-85	—do—
	१९८५-८६ —, —			1985-86	—do—
	एकत्रित	—, —	Pooled	—do—
	१९८४-८५ एन-५९		40	20	10	..	37	..	VIII	1984-85	N-59
	१९८५-८६ —, —			1985-86	—do—
	एकत्रित (२ वर्षाकरिता)	polled (for 2 years)	—do—
	१९८४-८५ अजंठा		40	20	10	..	39	..	VIII	1984-85	Ajantha
	१९८५-८६ —, —			1985-86	—do—
	एकत्रित (२ वर्षाकरिता)	Pooled (for 2 years)	—do—
पोक : हरभरा (जिराईत) Crop: Gram (Unirrigated)											
सहा	१९८०-८१ चाफा	25	75	10	(with RH-Z)	7.4	VI	1980-81	Chafa
	१९८१-८२ —, —	25	75	10	—, —	7.3		1981-82	—do—
	१९८२-८३ —, —	25	75	10	—, —	5.7		1982-83	—do—
	एकत्रित	—, —	..	25	75	10	(with Rhz.)	6.8	..	Pooled	—do—
	१९८०-८१ एन-५९	25	75	..	(with RH-Z)	6.1		1980-81	N-59
	१९८१-८२ —, —	25	75	..	—, —	6.8		1981-82	—do—
	१९८२-८३ —, —	25	75	with Rhz.	..	5.5		1982-83	—do—
	एकत्रित	—, —	..	25	75	with Rhz.	..	6.2	..	Pooled	—do—

तक्ता चौबीस-चालू
TABLE XXIV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	
	१९८३-८४ बीडीएन-९-३	25	75	10 (with Rhz.)	..	7.7	1983-84	BDN-9-3	
	१९८४-८५ --	25	75	10	(with RP)	8.5	1984-85	--do--	
	१९८५-८६ --	1985-86	--do--	
	एकत्रित --	Pooled	--do--	
	१९८३-८४ चाफा	25	75	with Rhz.	..	7.0	1983-84	Chafa	
	१९८४-८५ --	25	75	--	..	7.5	1984-85	--do--	
	१९८५-८६ --	1985-86	--do--	
	एकत्रित --	Pooled	--do--	
सात	१९८०-८१ चाफा	25	75	10	(with RH-Z)	6.4	VII	1980-81	Chafa
	१९८१-८२ --	25	75	10	--	6.8	1981-82	--do--	
	१९८२-८३ --	25	75	10	(with Rhz.)	6.6	1982-83	--do--	
	एकत्रित --	25	75	10	(--)	7.0	Pooled	--do--	
	१९८०-८१ एन-५९	25	75	..	(with RH-Z)	6.2	1980-81	N-59	
	१९८१-८२ --	25	75	..	--	7.6	1981-82	--	
	१९८२-८३ --	20	60	..	--	5.4	1982-83	N-59	
	एकत्रित --	25	75	..	--	6.4	Pooled	--do--	
	१९८३-८४ बीडीएन९-३	25	75	with Rhz.	..	7.7	1983-84	BDN-9-3	
	१९८४-८५ --	25	75	10	(with R)	7.1	1984-85	--do--	
	१९८५-८६ --	1985-86	--do--	
	एकत्रित --	Pooled	--do--	
	१९८३-८४ चाफा	25	75	with Rhz.	..	7.5	1983-84	Chafa	
	१९८४-८५ --	25	75	--	..	6.9	1984-85	--do--	
	१९८५-८६ --	1985-86	--do--	
	एकत्रित --	Pooled	--do--	
पीक : उन्हाळी भईमूग—Crop : Summer Gr. nut											
सहा	१९८३-८४ जेएल-२४	25	50	with Rhz.	..	16.6	VI	1983-84	JL-24
	१९८४-८५ --	25	50	--	..	17.1	1984-85	--do--	
	१९८५-८६ --	1985-86	--do--	
	एकत्रित --	Pooled	--do--	
	१९८३-८४ एसवी-११	25	50	--	..	18.7	1983-84	SB-11	
	१९८४-८५ --	25	50	--	..	18.3	1984-85	--do--	
	१९८५-८६ --	1985-86	--do--	
	एकत्रित --	Pooled	--do--	
	१९८३-८४ एम्-१३	25	50	10 (with Rhz.)	..	18.3	1983-84	M-13	
	१९८४-८५ --	25	50	10	(with R)	18.2	1984-85	--do--	
	१९८५-८६ --	1985-86	--do--	
	एकत्रित --	Pooled	--do--	
सात	१९८३-८४ जेएल-२४	25	50	(with Rhz.)	..	17.2	VII	1983-84	JL-24
	१९८४-८५ --	25	50	--	..	13.7	1984-85	--do--	
	१९८५-८६ --	1985-86	--do--	
	एकत्रित --	Pooled	--do--	

तक्ता चोवीस-समाप्त
TABLE XXIV-*Concl.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2
१९८३-८४ एमवी-११	25	50	with Rhz.	..	21.4	1983-84	SB-11	
१९८४-८५ -,,-	25	50	-,,-	..	18.2	1984-85	-do-	
१९८५-८६ -,,-	1985-86	-do-	
एकत्रित	-,,-	Pooled	-do-	
१९८३-८४ एम-१३	25	50	10	..	22.9	1983-84	M-13	
१९८४-८५ -,,-	25	50	10	(with R)	16.9	1984-85	-do-	
१९८५-८६ -,,-	1985-86	-do-	
एकत्रित	-,,-	Pooled	-do-	

टीप- (१) सूक्ष्म मूलद्रव्यांची नावे—

Note —(1) Name of micronutrients.

*मॅंगनीज सल्फेट

*Manganese sulphate (Mn)

x बोरीक अॅसीड / बोरॅक्स

x Boric acid / Borax

†सोडियम मॉलीब्डेट

†Sodium molybdate (Na)

§फेरस सल्फेट

§Ferrous sulphate (Fe)

‡काँपर सल्फेट.

‡Copper sulphate (Cu)

‡‡ जिवाणू संवर्धन

RHz—Rhizobium culture

‡‡ Rhizobium Culture

जिवाणू संवर्धन

(२) ज्या ठिकाणी रोपांची संख्या ही मात्रा म्हणून अवलंबिली नाही त्या ठिकाणी रोपांची संख्या दिलेली नाही.

(2) Where plant population is not tried as a treatment, it is not mentioned against such cases.

(३) सर्व जिल्हांची व तालुक्यांची नावे ते ज्या कृषि हवामान विभागाने येतात त्याचा तपशील परिशिष्ट ७ मध्ये दिला आहे.

(3) The names of all districts and talukas falling in different zones is given in Appendix VII.

सक्ता पंचवीस
TABLE XXV

विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेल्या जादा उत्पादन ठरविण्यासाठी केलेल्या मूल्यमापन सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष
Results of Yardstick Surveys for determining additional yield due to Selected Development Measures

विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेले उत्पादन ठरविण्यासाठी महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विभागांमध्ये मूल्यमापन सर्वेक्षणे घेतली जातात. बांध, कृषिदाने केलेली नांगरट, मजगी, हवाई फवारणी व पाटबंधाऱ्याखालील वागाईत या पाच उपायांद्वारे केलेल्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष खाली दिलेले आहेत. याशिवाय सन १९७९-८० पासून रायझोवियम कल्चर (जीवाणू संवर्धक), भिनार नालाबंडीगसाठी जमीन सपाटीकरण याविषयीची मूल्यमापन सर्वेक्षणे घेतलेली आहेत. त्यासंबंधीचे निष्कर्षही खाली दिलेले आहेत.

Yardsticks Surveys for determining additional yield due to selected development measures are undertaken in different areas of the State. The results of the surveys conducted so far in respect of 6 measures viz. Bunding, Tractor Ploughing, Terracing, Aerial Spraying and Canal Irrigation are given below. From 1979-80 Yardsticks Surveys were conducted in respect of 3 measures viz. Rhizobium culture, Bhinor type nala bunding and Land shaping and graded bunding works. The results of the same are also given below.

(एक) विकासविषयक कार्य-हवाई फवारणी
I. Development Activity—Aerial Spraying

हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintals/hectare								
पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष	हवाई फवारणी केलेले क्षेत्र	हवाई फवारणी न केलेले क्षेत्र	हवाई फवारणीमुळे उत्पन्नात झालेला वचत	Crop	Coverage	
		Year	Aerial sprayed area	Non-aerial sprayed area	Increase due to aerial spraying			
1	2	3	4	5	6	7	8	
खरीप ज्वारी	बुलढाणा जिल्हा (जळगाव-जामोद, नांदुरा व मलकापूर विकास गट)	1970-71	3.7	2.8	1.1	Kharif Jowar	Buldhana district (Jalgaon-Jamod, Nandura and Malkapur Blocks).	
		1971-72	3.1	2.2	0.9			
		1972-73	5.1	4.1	1.0			
हा. ज्वारी	बुलढाणा जिल्हा (चिखली विकास गट)	1974-75	14.5	13.1	1.4	Hy. Jowar	Buldhana district (Chikhali Block).	
कापूस	बुलढाणा जिल्हा (जळगाव-जामोद विकास गट)	1971-72	2.6	1.8	0.8	Cotton	Buldhana district (Jalgaon-Jamod Block).	
		1972-73	3.0	2.2	0.8			
	बुलढाणा जिल्हा (चिखली विकास गट)	1974-75	7.6	6.4	1.2		Buldhana district (Chikhali Block).	
रबी ज्वारी	औरंगाबाद जिल्हा	1970-71	4.7	4.0	0.7	Rabi Jowar	Aurangabad district	
		1971-72	3.0	2.1	0.9			
		1972-73	The survey could not be conducted due to non-implementation of programme					
		1973-74						
		1974-75						
		1975-76						
1975-76	—	—						
रबी ज्वारी	परभणी जिल्हा	1970-71	4.4	2.6	1.8	Rabi Jowar	Parbhani district	
		1971-72	4.3	3.0	1.3			
		1973-74	5.3	4.1	1.2			

तक्ता पंचवीस-चालू
TABLE XXV—Contd

(दोन) विकासविषयक कार्य—समपातळीत घातलेले बांध
II. Development Activity—Bunding

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये)					
			बांध घातलेले क्षेत्र	बांध घाला-वयाचे क्षेत्र	बांध घातल्या-मुळे मिळालेले अधिक उत्पन्न			
Crop	Coverage	Year	Bunded area	Unbunded area	Increased due to bunding			
1	2	3	4	5	6			
बाजरी	*कमी पावसाचा प्रदेश	1970-71	2.7	2.2	0.5	..	* Low rainfall zone	.. Bajri
		1971-72	1.9	1.6	0.3			
		1972-73	2.0	1.7	0.3			
		1973-74	4.8	4.1	0.7			
		1974-75	2.5	1.9	0.6			
		*1975-76	3.4	2.7	0.7			
		1976-77	2.9	2.2	0.7			
रबी ज्वारी	*कमी पावसाचा प्रदेश	1970-71	2.7	2.0	0.7	..	Do	.. Rabi Jowar
		1971-72	2.5	2.2	0.3			
		1973-74	3.8	3.4	0.4			
		1974-75	3.9	3.0	0.9			
		*1975-76	3.2	2.5	0.7			
		1976-77	3.8	3.0	0.8			
—, —	**मध्यम पावसाचा प्रदेश	1970-71	3.3	2.7	0.6	..	**Medium rainfall zone	—, —
		1971-72	2.6	2.4	0.2			
भुईमूग	मध्यम पावसाचा प्रदेश	1971-72	6.5	5.6	0.9	..	Do	.. Groundn
		1972-73	3.4	2.6	0.8			
खरीप ज्वारी	***कायम पावसाचा प्रदेश	1970-71	3.4	3.0	0.4	..	***Assured rainfall zone	Kh. Jow
		1971-72	5.0	4.1	0.9			
		1972-73	4.0	3.6	0.4			
		1973-74	4.1	3.5	0.6			
		1974-75	4.5	4.1	0.4			
		*1975-76	3.5	3.0	0.5			
		1976-77	4.2	3.7	0.5			
गहू	***कायम पावसाचा प्रदेश	1970-71	7.1	6.3	0.8	..	Do	.. Wheat
		1971-72	5.9	5.7	0.2			
		1972-73	4.8	4.0	0.8			
		1973-74	3.7	3.1	0.6			
		1974-75	5.5	4.5	1.0			
		*1975-76	3.9	3.3	0.6			
		1976-77	3.7	3.0	0.7			

टीप.—(१) *कमी पावसाचा प्रदेश.—पुणे, सांगली, सातारा, सोलापूर, अहमदनगर, नाशिक आणि धुळे जिल्हे.
Note.—(1) *Low rainfall zone.—Pune, Ahmadnagar, Solapur, Satara, Sangli, Nashik and Dhule districts.

(२) **मध्यम पावसाचा प्रदेश.—अमरावती, अकोला, बुलढाणा, जळगाव, औरंगाबाद, उस्मानाबाद आणि परभणी जिल्हे.
(2) **Medium rainfall zone.—Amravati, Akola, Buldhana, Jalgaon, Aurangabad, Osmanabad and Parbhani districts.

(३) ***कायम पावसाचा प्रदेश.—नागपूर, वर्धा, अकोला, अमरावती, यवतमाळ, नांदेड आणि परभणी जिल्हे.
(3) ***Assured rainfall zone.—Nagpur, Wardha, Akola, Amravati, Yavatmal, Nanded and Parbhani districts.

तक्ता पंचवीस-चालू
TABLE XXV—Contd.

(तीन) विकासविषयक कार्य—मजगी घालणे
III. Development Activity—Terracing

		हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्वटलमध्ये) Average Yield in quintals/hectares					
पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष	नुकतेच मजगी झालेले परंतु १ वर्षांच्या आतील क्षेत्र	मजगी होऊन १ वर्ष झालेले परंतु २ वर्षांच्या आतील क्षेत्र	मजगी होऊन २ वर्षे झालेले परंतु ३ वर्षांच्या आतील क्षेत्र	मजगी होऊन ३ वर्षे झालेले परंतु ४ वर्षांच्या आतील क्षेत्र	
Crop	Coverage	Year	Below one year old terracing	One year old terracing	Two years old terracing	Three years old terracing	
1	2	3	4	5	6	7	
भात	*पश्चिम महाराष्ट्र विभाग	1968-69	8.2	9.3	9.5	11.7	*Western Maharashtra Region.. Rice
		1969-70	11.5	12.2	13.3	13.5	
		1970-71	12.0	12.4	13.9	14.5	
	**विदर्भ विभाग	1968-69	11.6	12.5	13.5	** Vidarbha Region
		1969-70	12.6	13.5	15.6	14.9	
		1970-71	10.8	13.3	13.8	14.4	
	रत्नागिरी जिल्हा	1970-71	9.7	11.4	12.7	14.9	Ratnagiri District
		1971-72	9.8	11.8	13.0	14.2	
		1972-73	6.8	7.0	8.3	9.9	

टीप.—*पश्चिम महाराष्ट्र विभाग.—ठाणे, रायगड, कोल्हापूर, सातारा, पुणे आणि नाशिक जिल्हे.

Note.—*Western Maharashtra Region—Thane, Raigad, Kolhapur, Satara, Pune and Nashik districts.

**विदर्भ विभाग.—भंडारा, चंद्रपूर आणि नागपूर जिल्हे.

**Vidarbha Region—Bhandara, Chandrapur and Nagpur districts.

(चार) विकासविषयक कार्य—कृषिवाहारे नांगरट
IV. Development Activity—Tractor Ploughing

		हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्वटलमध्ये) Average yield in quintals/hectares				
पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष	कृषिवाहारे नांगरट केलेले क्षेत्र	कृषिवाहारे न केलेले क्षेत्र	कृषिवाहारे नांगरट केल्यामुळे मिळालेले अधिक उत्पन्न	
Crop	Coverage	Year	Tractor ploughed area	Non-Tractor ploughed area	Increase due to Tractor ploughing	
1	2	3	4	5	6	
खरीप ज्वारी	Wardha, Nagpur, Yavatmal, Amravati districts	1968-69	7.7	7.0	0.7	Kharif Jowar
	Wardha, Amravati, Yavatmal, Aurangabad districts.	1969-70	7.4	6.5	0.9	
	Wardha, Amravati, Yavatmal, Nagpur, Akola, Aurangabad districts.	1970-71	3.5	2.9	0.6	

तक्ता पंचवीस-चालू
TABLE XXV—Contd.

(पाच) विकासविषयक कार्य—पाटबंधारे
V. Development, Activity—Irrigation

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintals/hectares			Crop	Coverage	
			बागायती क्षेत्र	जिरायती क्षेत्र	पाटबंधाऱ्या- खालील बागायतीमुळे मिळालेले अधिक उत्पन्न			
1	2	Year	Irrigated area	Un-Irrigated area	Increase due to irrigation	6		
कापूस	पूर्णा कालवा	1970-71 ..	5.0	1.1	3.9	Cotton	Purna Canal	
		1971-72 ..	6.3	2.6	3.7			
		1972-73 ..	6.3	2.7	3.6			
		1973-74 ..	8.6	3.3	5.3			
		1974-75 ..	9.1	3.9	5.2			
	बोर कालवा	1971-72 ..	8.3	4.2	4.1		Bor Canal	
		1972-73 ..	5.2	3.5	1.7			
		1974-75 ..	14.9	11.3	3.6			
	गहू	गोदावरी, गंगापूर, निरा, नलगंगा, गिरणा व पूर्णा.	1968-69 ..	11.8	4.8	7.0	Wheat	Godavari, Gangapur Nira, Nalganga, Girna, and Purna Canals.
			1969-70 ..	13.8	4.9	8.9		
1970-71 ..			15.5	*	*			
भात	**बाग कालवा	1971-72 ..	22.0	17.0	5.0	Rice	** Bagh Canal	
		1972-73 ..	13.8	9.0	4.8			
		1973-74 ..	18.9	14.4	4.5			
		1974-75 ..	17.2	11.9	5.3			

टीप:—* जिरायत गव्हाचे तुलनात्मक भूखंड उपलब्ध नव्हते.

Note:—* Control plots of un-irrigated wheat were not available.

** प्रायोगिक क्षेत्रात फक्त १५ गावे समाविष्ट आहेत.

** 15 villages only received canal irrigation.

‡ चांगला व वेळेवर पाऊस पडल्यामुळे ह्या वर्षी कपाशीचे बागायत क्षेत्र सर्वेक्षणात उपलब्ध झाले नाही.

‡ Due to fair and adequate rainfall, no irrigation was given to cotton crop in the irrigated area. Hence no irrigated area was available for survey.

तफता पंचवीस-चालू
TABLE XXV—Contd.
नालाबंदीग कार्यक्रमचे मुल्यमापन सर्वेक्षण
(Evaluation Survey of Nala bunding Programme)

वर्ष	जिल्हे	लाभ क्षेत्रातील विहिरी Wells in the command area			लाभ क्षेत्राबाहेरील विहिरी Wells outside the command area			नाला बांध क्षेत्रातील वाढ अथवा घट Increase or decrease in area due to Nala bunding		Year	District
		विहिरीच्या तळापासून पाण्याची सरासरी पातळी मीटरमध्ये (Average water level from the bottom of the wells in meters)	नाला बांध-पूर्वी	नाला बांध-नंतर	वाढलेली पाण्याची पातळी मीटरमध्ये Increase in water level in meters	विहिरीच्या तळापासून पाण्याची सरासरी पातळी मीटरमध्ये (Average water level from the bottom of the wells in meters)	नाला बांधपूर्वी	नाला बांध-नंतर	वाढलेली पाण्याची पातळी मीटरमध्ये Increase in water level in meters		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2
१९८०-८१	औरंगाबाद	5.78	6.95	1.17	3.26	4.15	0.08	(+) 362.68	287.08	1980-81	Aurangabad
	सोलापूर	4.26	5.34	1.08	3.32	3.73	0.41	(+) 188.19	(+) 52.25		Solapur
	जळगाव	8.08	9.55	1.47	6.57	6.74	0.17	(+) 74.17	(+) 17.60		Jalgaon
	सातारा	5.18	6.25	1.13	5.37	5.57	0.20	(+) 248.58	(+) 462.84		Sotara
	एकत्रित	6.09	7.33	1.24	4.69	5.06	0.37		Total
१९८१-८२	बीड	2.82	4.53	1.71	2.12	3.14	1.02	(+) 210.08	(+) 371.80	1981-82	Beed
	उस्मानाबाद	3.42	6.07	2.65	3.67	5.45	1.78	(+) 82.39	(+) 111.4		Osmanabad
	धुळे	3.03	3.02	1.99	3.28	5.16	1.88	(+) 141.08	(+) 561.1		Dhule
	एकत्रित	3.05	5.09	2.04	3.02	4.58	1.56		Total
२.८३	नागपूर	4.96	6.18	1.22	5.40	6.15	0.75	(+) 6.45	(+) 9	2.83	Nagpur
	बुलढाणा	7.46	9.78	2.32	6.45	7.59	1.14	(+) 220.09	(+) 240.90		Buldhana
	परभणी	5.47	7.40	1.93	6.47	6.49	0.02	(+) 4.70	(+) 14.08		Parbhani
	अकोला	6.77	8.90	2.13	5.90	6.47	0.57	(+) 30.02	(+) 64.48		Akola
	एकत्रित	6.16	8.06	1.90	6.05	6.67	0.62		Total
३.८४	यवतमाळ	8.43	9.57	1.14	7.15	8.40	1.25	(+) 175.85	(+) 568.91	3.84	Yavatmal
	वर्धा	7.35	8.90	1.55	6.43	7.56	1.13	(+) 10.34	(+) 10.15		Wardha
	नांदेड	1.50	5.75	4.25	2.15	4.40	2.25	(+) 1.99	(+) 124.03		Nanded
	अमरावती	6.66	7.61	2.19	7.04	7.37	0.33	(+) 77.28	(+) 7.84		Amravati
	एकत्रित	5.98	7.96	2.28	5.69	6.93	1.24		Total

तक्ता पंचवीस-चालू
TABLE XXV-Contd.

(एक) विकासविषयक :- भिनार नाला बंदिस्ती योजना

(1) Development activity :- Bhinar Type of Nala Bunding

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintal/hectars			Crop	Coverage
			भिनार प्रकल्पाच्या लाभ क्षेत्रातील In the command area of Bhinar Project	भिनार प्रकल्पाच्या लाभ क्षेत्राबाहेरील Outside the Bhinar Project	भिनार बांधबंदिस्ती प्रकल्पामुळे वाढलेले उत्पन्न Increased yield due to construction of Bhinar Project		
भात	ठाणे जिल्हा, (जव्हार आणि मोखाडा तालुका)	1980-81 Kharif	32.2	26.4	8.8	Paddy	Thane Dist. (Jawahar and Mokhada Taluka)
		1980-81 Rabi	1.0	..	1.0
		1981-82 Kharif	38.3	29.5	8.8	Paddy	..
		1982-83 Kharif	27.7	20.6	7.1	Paddy	..
		1983-84 Kharif	30.13	25.08	5.08	Paddy	..
		1984-85 Kharif	37.06	28.58	8.47	Paddy	..
		1985-86 Kharif

(एक) (अ) विकासविषयक शेततळे

(1) (A) Development Activity-form ponds

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintal/ha.			Crop	Coverage
			शेतकऱ्याच्या लाभ क्षेत्रामधील In the command area of the form pond	शेततळ्याच्या लाभ क्षेत्राबाहेरील Outside the command area of the farm pond	शेततळ्यामुळे वाढलेले उत्पन्न Increased yield due to farm pond		
भात	ठाणे जिल्हा, (जव्हार आणि मोखाडा तालुका)	1980-81 Kharif	34.5	24.4	10.1	Paddy	Thane District (Jawahar & Mokhada Tahsil)
		1981-82 Kharif	34.1	29.2	4.9	Paddy	..
		1982-83 Kharif	26.5	21.3	5.2	Paddy	..
		1983-84 Kharif	29.20	23.36	5.84	Paddy	..
		1984-85 Kharif	44.00	32.19	11.81	Paddy	..
		1985-86 Kharif

(एक) (ब) विकासविषयक-नाला चेक डॅम्स-कम-टेर्रासिंग
 (I) (B) Development Activity-Nala Check Dams-cum-Terracing

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	लाभ क्षेत्रातील पिकाचे सरासरी उत्पन्न क्वि./हेक्टर Average yield of paddy in command area in quintal/ha.	सुधारलेले एकूण क्षेत्र हेक्टर Total area improved in hactare	सुधारलेल्या क्षेत्रातील एकूण उत्पादन क्वि. मध्ये Total yield of paddy in improved area quintals	Crop	Coverage
भात	ठाणे जिल्हा, (जव्हार आणि माखोडा तालुका)	1980-81 Kharif	8.0	18.2	160.2	Paddy	Thane Dist. (Jawhar and Mokhada Tahsil)

(दोन) विकासविषयक-जमीन सपाटीकरण
 (II) Development Activity Land Shaping and graded bunding works

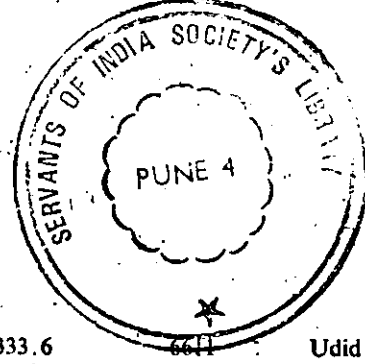
पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	लाभ क्षेत्रातील पिकाचे सरासरी उत्पन्न क्वि./हेक्टर Average yield of paddy in command area in quintal/ha.	सुधारलेले एकूण क्षेत्र हेक्टर Total area improved in hactare	सुधारलेल्या क्षेत्रातील एकूण उत्पादन क्वि. मध्ये Total yield of paddy in improved area quintals	Crop	Coverage
रब्बी ज्वारी	पुणे सोलापूर अहमदनगर औरंगाबाद बीड उस्मानाबाद	1981-82	Rabi	1.9	Rabi Jawar	Pune Solapur Ahmednagar Aurangabad Beed Osmanabad	
	---	1982-83	Rabi	2.0	—do—	—do—	
	पुणे सोलापूर औरंगाबाद उस्मानाबाद सातारा सांगली	1983-84	Rabi	2.1	—do—	Pune Solapur Aurangabad Osmanabad Satara Sangli	
	वरीलप्रमाणे अहमदनगर	1984-85	Rabi	2.1		As above and Ahmednagar District	

तक्ता पंचवीस—चालू
TABLE XXV—Contd.

(तीन) (अ) विकासविषयक—जिवाणू सर्वेक्षण
(III) (A) Development Activity—Rhizobium culture

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (किलोमध्ये) Average yield in kg. / hecters			Crop	Coverage
			जिवाणू संवर्धकाच्या वापरामुळे आलेले उत्पन्न Treated with Rhizobium culture	स्थानिक (न वापरलेले) Control	जिवाणू संवर्धकाच्या वापरामुळे वाढलेले उत्पन्न Increase in yield due to application of Rhizobium culture		
हरभरा	नाशिक	1979-80	756.0	540.0	216.0	Gram	Nasik
	औरंगाबाद	1979-80	820.0	558.0	262.0		Aurangabad
	सोलापूर	1979-80	757.0	570.0	187.0		Solapur
उडीद	नाशिक	1980-81	335.4	271.3	64.1	Udid	Nashik
	औरंगाबाद						Aurangabad
	उस्मानाबाद						Osmanabad
	बुलढाणा						Buldhana
मूग	नाशिक	1980-81	342.6	281.4	61.2	Mung	Nashik
	बीड						Beed
	बुलढाणा						Buldhana
	अमरावती						Amravati
तूर	नाशिक	1980-81	535.2	445.5	89.7	Tur	Nashik
	सोलापूर						Solapur
	उस्मानाबाद						Osmanabad
	वर्धा						Wardha
हरभरा	नाशिक	1980-81	673.7	543.2	130.5	Gram	Nashik
	अकोला						Akola
	अमरावती						Amravati
	चंद्रपूर						Chandrapur
उडीद	जळगाव	1981-82	414.7	342.5	72.2	Udid	Jalgaon
	उस्मानाबाद						Osmanabad
मूग	धुळे	1981-82	390.5	320.8	69.7	Mung	Dhule
	जळगाव						Jalgaon
	औरंगाबाद						Aurangabad
	जालना						Jalna
	परभणी						Parbhani
	अकोला						Akola
तूर	सोलापूर	1981-82	474.1	396.2	77.9	Tur	Solapur
	औरंगाबाद						Aurangabad
	जालना						Jalna
	नांदेड						Nanded
	उस्मानाबाद						Osmanabad
	अमरावती						Amravati
	यवतमाळ						Yavatmal
नागपूर					Nagpur		

1	2	3	4	5	6		
हरभरा	नाशिक अहमदनगर पुणे सोलापूर औरंगाबाद जालना परभणी बीड उस्मानाबाद अकोला	1981-82	598.7	492.1	106.6	Gram	Nashik Ahmednagar Pune Solapur Aurangabad Jalna Parbhani Beed Osmanabad Akola
उडीद	जळगाव औरंगाबाद जालना उस्मानाबाद अकोला	1982-83	399.7	333.6	66.1	Udid	Jalgaon Aurangabad Jalna Osmanabad Akola
मूग	धुळे औरंगाबाद जालना परभणी बीड नांदेड उस्मानाबाद	1982-83	372.5	301.9	70.6	Mung	Dhule Aurangabad Jalna Parbhani Beed Nanded Osmanabad
तूर	औरंगाबाद जालना परभणी नांदेड उस्मानाबाद अकोला अमरावती यवतमाळ	1982-83	449.4	408.3	41.1	Tur	Aurangabad Jalna Parbhani Nanded Osmanabad Akola Amravati Yavatmal
हरभरा	नाशिक सोलापूर औरंगाबाद जालना परभणी बीड नांदेड उस्मानाबाद लातूर	1982-83	569.7	482.1	87.6	Gram	Nashik Solapur Aurangabad Jalna Parbhani Beed Nanded Osmanabad Latur

1	2	3	4	5	6	7	8
उडीद	जळगाव उस्मानाबाद लातूर बुलढाणा अकोला	1983-84	419.8	345.5	74.3	Udid	Jalgaon Osmanabad Latur Buldhana Akola
मूग	जळगाव औरंगाबाद परभणी बीड नांदेड जालना	1983-84	434.5	355.7	78.8	Mung	Jalgaon Aurangabad Parbhani Beed Nanded Jalna
तूर	सोलापूर परभणी नांदेड उस्मानाबाद लातूर अकोला अमरावती यवतमाळ नागपूर	1983-84	441.4	385.1	56.3	Tur	Solapur Parbhani Nanded Osmanabad Latur Akola Amravati Yavatmal Nagpur
हरभरा	परभणी भंडारा सोलापूर औरंगाबाद बीड नांदेड उस्मानाबाद लातूर	1983-84	564.4	470.7	93.7	Gram	Parbhani Bhandara Solapur Aurangabad Beed Nanded Osmanabad Latur
उडीद	जळगाव सांगली परभणी अकोला	1984-85	380.2	320.9	59.3	Udid	Jalgaon Sangli Parbhani Akola
मूग	धुळे जळगाव अमरावती यवतमाळ	1984-85	329.2	267.2	62.0	Mung	Dhule Jalgaon Amravati Yavatmal
तूर	सोलापूर सांगली परभणी बीड उस्मानाबाद लातूर बुलढाणा अकोला अमरावती	1984-85	407.5	361.4	46.1	Tur	Solapur Sangli Parbhani Beed Osmanabad Latur Buldhana Akola Amravati
हरभरा	अहमदनगर सोलापूर सांगली बीड यवतमाळ	1984-85	633.2	530.2	103.0	Gram	Ahmednagar Solapur Sangli Beed Yavatmal

तक्ता पंचवीस—समाप्त
TABLE XXV—Concl'd.

(तीन) (ब) विकासविषयक—कापूस व भुईमूग सर्वेक्षण
(III) (B) Development Activity—Cotton and Groundnut Survey

महाराष्ट्र राज्यातील पॅकेज ब्लॉकमधील कापूस व भुईमूग यांच्या उत्पादनाचे मूल्यमापन सर्वेक्षण
Assessment Survey on Cotton and Groundnut in Package Blocks of Maharashtra State

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	सरासरी उत्पन्न (किलोग्रॅम/हेक्टर) Average yield in kg./ha.		स्थानिकापेक्षा पॅकेज ब्लॉकमुळे वाढलेले उत्पन्न (किलोग्रॅम/हेक्टर) Increase in yield do to package block over control kg./ha.	Crop	Coverage
			पॅकेज ब्लॉकमधील Package Block	स्थानिक Control			
कापूस (बागायत)	औरंगाबाद व परभणी मधील जायकवाडी व पूर्णा पाटबंधारे प्रकल्प	1980-81	1053.0	721.2	331.8	Cotton (Irrigated)	Command Area under Jaikwadi and Purna Irriga- tion Projects in Aurangabad and Parbhani district
कापूस (बागायत)	अमरावती जिल्ह्या- तील पॅकेज ब्लॉकस्. (जागतिक बँक प्रकल्प).	1981-82	651.4	453.4	198.0	Cotton (Irrigated)	Package Block in Amravati district (World Bank Project).
कापूस (पजन्यभरीत)	अकोला, यवतमाळ, परभणी, नांदेड जिल्ह्यातील पॅकेज ब्लॉकस्.	1980-81 1981-82	559.3 543.0	321.9 330.0	237.4 213.0	Cotton (Rainfed)	Akola Yavatmal Parbhani Nanded districts.
कापूस (पजन्यभरीत)	अकोला, अमरावती यवतमाळ, परभणी, नांदेड	1982-83	515.7	432.1	83.6	Cotton (Rainfed)	Akola, Amravati, Buldhana, Yavatmal, Parbhani, Nanded,
* कापूस (पजन्यभरीत)	अकोला, बुलढाणा, यवतमाळ, परभणी नांदेड.	1983-84	220.1	173.5	46.6	Cotton (Rainfed)	Akola, Buldhana, Yavatmal, Parbhani, Nanded.
कापूस (पजन्यभरीत)	अकोला, बुलढाणा, यवतमाळ, नांदेड, परभणी, वर्धा	1984-85	420.5	348.6	71.9	Cotton (Rainfed)	Akola, Buldhana, Yavatmal, Nanded, Parbhani, Vardha.
भुईमूग	जळगाव व उस्माना- बाद जिल्ह्यातील पॅकेज ब्लॉकस्.	1980-81	547.2	428.8	118.4	(Groundnut)	Package Blocks in Jalgaon and Osmanabad districts.
भुईमूग	जळगाव, सातारा उस्मानाबाद, बुलढाणा.	1982-83	722.8	596.9	125.9	(Groundnut)	Jalgaon, Satara, Osmanabad, Buldhana.
भुईमूग	जळगाव, सातारा लातूर.	1983-84	1161.4	929.2	232.2	(Groundnut)	Jalgaon, Satara, Latur.
भुईमूग	जळगाव, सातारा लातूर.	1984-85	1438.3	1061.5	376.8	(Groundnut)	Jalgaon, Satara, Latur.

तक्ता सखीस TABLE XXVI

निरनिराल्या राज्यांतील तांदळाचे क्षेत्र उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Area, production and average yield per hectare of Rice (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७१-७२ 1971-72 2	७२-७३ 1972-73 3	७३-७४ 1973-74 4	७४-७५ 1974-75 5	७५-७६ 1975-76 6	७६-७७ 1976-77 7	७७-७८ 1977-78 8	७८-७९ 1978-79 9	७९-८० 1979-80 10	८०-८१ 1980-81 11	८१-८२ 1981-82 12	८२-८३ 1982-83 13	८३-८४ 1983-84 14	८४-८५ 1984-85 15	STATE
आंध्रप्रदेश															Andhra Pradesh
अ	3040.8	2927.8	3378.3	3553.5	3894.5	3565.2	3662.3	3979.1	3469.2	3600.3	3823.5	3637.9	4163.6	3531.0	A
प	4717.1	4256.5	5583.2	5700.3	6451.3	4929.7	5604.7	7432.2	6306.9	7011.4	7867.9	7671.3	8790.7	6984.3	P
य	1551	1454	1653	1604	1657	1383	1530	1868	1818	1947	2058	2109	2111	1978	Y
आसाम															Assam
अ	1967.6	2068.8	2077.8	2057.8	2240.9	2285.5	2250.9	2241.3	2130.7	2275.0	2258.6	2301.8	2312.4	2320.7	A
प	1908.1	2177.1	2066.3	1983.7	2290.4	2133.0	2311.2	2172.3	1880.8	2522.8	2235.6	2583.3	5514.5	2418.5	P
य	970	1052	94	964	1022	933	1027	969	883	1109	990	1122	1087	1042	Y
बिहार															Bihar
अ	5411.2	4715.5	5180.7	5228.3	5257.4	5309.8	5589.1	5578.6	5098.9	5550.7	5367.6	4497.8	4900.9	5170.1	A
प	5273.2	4464.5	4157.5	4539.6	4855.2	4751.8	5495.1	5489.5	3594.0	5635.1	4256.9	3065.0	4966.5	5321.5	P
य	974	947	802	868	923	895	983	984	705	1015	793	681	1013	1029	Y
गुजरात															Gujarat
अ	474.5	405.2	446.2	367.0	459.2	466.1	483.6	459.1	458.4	477.5	499.1	476.1	540.3	566.1	A
प	517.5	147.9	467.9	177.8	572.2	567.5	669.3	534.5	437.2	556.6	736.7	488.9	754.3	838.1	P
य	1091	305	1049	484	1246	1218	1384	1164	954	1166	1476	1027	1396	1480	Y
हरयाना															Haryana
अ	291.0	221.0	291.8	275.5	303.5	330.0	371.0	458.6	509.0	472.0	506.0	489.0	533.0	557.0	A
प	536.0	462.0	540.0	393.0	625.0	815.0	965.0	1228.0	942.0	1228.0	1250.0	1275.0	1325.0	1363.0	P
य	1842	1588	1851	1426	2059	2470	2601	2678	1851	2602	2470	2607	2486	2447	Y
जम्मू व काश्मीर															Jammu & Kashmir
अ	212.8	230.3	237.1	238.0	252.0	254.9	259.0	267.3	267.9	264.6	264.5	274.4	275.6	275.0	A
प	370.1	342.7	460.1	456.0	423.1	349.5	521.6	546.0	483.2	546.4	550.7	574.5	593.0	569.0	P
य	1739	1488	1941	1916	1679	1371	2014	2043	1804	2065	2082	2094	2152	2069	Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	1120.2	1010.4	1150.2	1173.0	1193.7	963.0	1095.7	1098.2	1173.6	1100.6	1167.5	1111.2	1193.9	1155.7	A
प	2097.1	1748.8	2131.6	1985.5	2258.7	1480.4	2280.7	2174.6	2369.6	2208.3	2364.0	2101.2	2292.4	2372.6	P
य	1872	1731	1853	1693	1892	1537	2082	1980	2019	2006	2025	1891	1920	2053	Y
केरळ															Kerala
अ	875.2	873.7	874.7	881.4	885.0	854.4	840.4	799.2	793.3	801.6	806.9	778.5	740.1	735.6	A
प	1351.7	1376.4	1257.1	1333.9	1364.9	1254.0	1294.6	1265.3	1293.1	1272.0	1339.7	1306.2	1207.9	1231.8	P
य	1544	1575	1437	1513	1542	1468	1540	1583	1630	1587	1660	1678	1632	1674	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	525.5	4578.9	4544.1	4525.8	4587.6	4634.9	4732.6	4821.2	4770.1	4859.6	4849.6	4862.9	4946.5	4837.8	A
प	3702.4	3083.5	3647.1	2421.4	3843.9	2797.4	4437.5	3562.1	1825.4	4053.0	3830.2	3451.0	4798.7	3674.3	P
य	818	673	803	535	838	604	938	739	383	834	790	710	970	759	Y

तबता सव्वीस-समाप्त
TABLE XXVI-Concl'd.

राज्य	१९७१-७२ 1971-72	७२-७३ 1972-73	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	1331.6	1284.8	1357.6	1307.9	1416.7	1483.3	1499.4	1498.3	1485.3	1503.8	1515.2	1486.3	1521.3	1519.7	A
प	1368.5	745.8	1600.1	1398.9	2254.7	2003.3	2344.1	2200.8	1828.5	2360.6	2435.4	1948.8	2460.6	1936.2	P
य	1028	580	1179	1070	1592	1351	1563	1469	1231	1570	1607	1311	1617	1274	Y
ओरिसा															Orisa
अ	4646.0	4475.8	4733.5	4432.0	4684.1	4379.5	1404.6	4372.0	4116.6	4190.7	4159.2	4058.4	4355.8	4374.0	A
प	3619.5	3983.1	4404.4	3166.0	4531.8	3217.7	4319.2	4401.9	2917.7	4300.8	3853.0	2991.5	5120.6	4526.0	P
य	779	890	930	714	967	735	981	1007	709	1026	926	737	1176	1035	Y
पंजाब															Punjab
अ	450.0	475.5	520.0	569.0	567.0	674.0	831.0	1052.0	1167.0	1178.0	1270.0	1319.0	1481.0	1645.0	A
प	920.0	955.0	1189.0	1179.0	1447.0	1741.0	2494.0	3091.0	3041.0	3223.0	3755.0	4147.0	4536.0	5057.0	P
य	2044	2008	2287	2072	2552	2583	3001	2938	2606	2736	2957.0	3144	3063	3074	Y
तामिळनाडू															Tamilnadu
अ	2691.0	2850.6	2703.8	2238.0	2563.6	2283.7	2782.3	2756.5	2906.4	2230.0	2467.0	1889.2	2352.9	2520.0	A
प	5302.0	5569.1	5589.5	3574.7	5202.7	4214.8	5705.0	5558.6	5799.9	4159.0	5607.0	3504.0	4465.8	5394.0	P
य	1470	1954	2067	1597	2029	1846	2050	2017	1996	1865	2273	1855	1898	2140	Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	4722.2	4374.4	4470.9	4529.8	4622.1	4652.6	4867.0	5147.0	5051.7	5291.5	5389.3	5063.3	5351.6	5535.5	A
प	3776.5	3273.0	3858.8	3523.4	4294.0	4290.9	5202.5	5964.3	2552.8	5569.7	5898.3	5644.8	6776.3	7178.3	P
य	800	748	863	778	929	922	1069	1159	505	1053	1094	1115	1266	1297	Y
पश्चिम बंगाल															West Bengal
अ	4991.4	5069.4	5214.8	5419.5	5426.4	5204.5	5424.7	4765.4	4904.7	5176.2	5210.0	4861.5	5372.6	5198.3	A
प	6508.4	5715.3	5799.2	6543.4	6866.3	5948.9	7494.6	6676.9	5886.6	7465.6	5832.6	4949.1	7940.4	8092.6	P
य	1304	1127	1112	1207	1265	1143	1382	1401	1200	1442	1120	1018	1478	1557	Y
इतर															Others
अ	1006.8	1055.7	1103.9	1091.9	1121.7	1169.7	1189.0	1188.4	1111.5	1179.4	1154.4	1157.8	1202.7	1217.6	A
प	1099.9	944.6	1298.8	1202.3	1458.6	1421.9	1531.3	1475.4	1170.7	1519.1	1435.0	1417.2	1554.6	1679.0	P
य	1092	895	1177	1101	1300	1216	1288	1242	1053	1288	1243	1224	1292	1379	Y
अखिल भारत															All India
अ															A
प	37757.8	36687.8	38285.4	37888.4	39475.4	38511.1	40282.6	40482.2	39414.3	40151.5	40708.4	38262.0	41244.2	41159.1	P
य	43068.0	39245.3	44051.0	39578.9	48739.8	41916.8	52670.4	53773.4	42330.3	53631.4	53248.0	47115.8	60097.3	58636.2	Y
	1141	1070	1151	1045	1235	1088	1308	1328	1074	1336	1308	1231	1457	1424	

सक्ता सक्तावीस
TABLE XXVII

निरनिराळ्या राज्यांतील ज्वारीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरा सारसरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)

Estimates of area, production and average yield per hectare of Jowar (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A--Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P--Production in thousand tonnes
य-हेक्टरा उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y--Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२	७२-७३	७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	2531.6	2848.0	2743.3	2538.3	2395.2	2042.5	2309.3	2345.0	2399.9	2053.5	2214.2	2116.6	1975.7	1754.9	.. A
प	1139.5	1230.2	1290.8	1570.8	1019.7	1064.6	1433.1	1418.1	1655.7	1082.3	1334.0	1520.0	1125.1	1112.8	.. P
य	450	432	471	619	426	521	621	605	690	527	602	718	569	634	.. Y
गुजरात															Gujarat
अ	1196.8	1014.6	1000.8	896.4	1094.5	1043.7	1032.2	1026.6	946.4	905.9	938.1	984.0	947.6	874.4	.. A
प	482.7	212.9	431.7	319.6	554.2	580.7	553.4	577.3	557.4	583.0	564.3	487.9	582.0	499.7	.. P
य	403	210	431	357	506	556	536	562	589	644	602	496	614	571	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	2419.7	1793.5	2139.9	2178.0	2016.0	1728.9	2012.6	1994.4	1931.8	1648.0	2113.6	2252.8	2250.8	2106.4	.. A
प	1861.4	1081.8	1848.2	1804.2	1694.7	1180.3	1901.6	1767.1	1839.2	1269.2	1792.4	1599.3	1788.3	1638.8	.. P
य	769	603	864	828	841	683	945	886	952	770	848	710	794	778	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	1965.0	2225.7	2037.1	2105.0	1980.6	1890.2	1944.4	1885.0	2147.6	2351.8	2252.0	2034.0	2127.7	2030.1	.. A
प	1244.2	1746.4	1176.8	1870.9	3149.0	1282.1	1460.5	1280.2	1109.7	1814.5	1858.9	1400.8	1983.0	1626.8	.. P
य	633	785	578	889	681	678	751	686	517	772	825	689	932	801	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	6169.0	4994.4	6102.5	6057.1	6152.3	6439.3	6638.5	6524.2	6825.0	6437.9	6577.9	6647.0	6540.5	6561.8	.. A
प	1931.5	1245.7	2835.4	3851.8	3455.4	4710.2	5109.7	4881.4	5464.1	4427.5	4891.1	4652.5	4678.4	4802.4	.. P
य	313	249	456	603	562	731	770	748	801	688	744	700	715	732	.. Y

तबता सत्तावीस-समाप्त
TABLE XXVII-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
राजस्थान														Rajasthan
अ ..	923.2	988.7	1115.0	811.0	713.1	839.9	723.8	825.7	848.4	1002.2	968.9	951.3	985.5	836.7 .. A
प ..	252.6	307.8	390.6	312.8	189.7	360.1	280.0	330.7	153.3	337.6	407.9	356.2	591.4	413.9 .. P
य ..	274	311	350	386	266	429	387	401	181	337	421	374	600	495 .. Y
तामीळनाडू														Tamilnadu
अ ..	717.4	679.6	640.9	675.4	816.9	841.8	750.8	695.6	721.0	537.3	668.9	650.4	746.9	666.2 .. A
प ..	514.6	537.2	569.3	406.4	715.6	793.2	719.2	636.1	652.1	426.0	534.2	385.6	555.8	510.3 .. P
य ..	717	790	888	602	876	942	958	914	904	793	799	593	744	766 .. Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh
अ ..	620.7	729.2	704.0	718.0	709.8	703.0	673.6	658.2	680.1	677.9	685.9	564.2	644.7	654.4 .. A
प ..	227.6	524.0	472.0	414.1	462.0	483.8	550.9	481.1	166.1	406.0	604.6	283.8	544.8	573.4 .. P
य ..	367	719	670	577	651	688	818	731	244	599	881	503	845	876 .. Y
इतर														Others
अ ..	233.6	239.1	232.8	210.0	213.9	242.2	232.8	211.2	173.4	194.9	179.5	175.9	212.7	204.3 .. A
प ..	67.8	81.6	81.9	63.6	64.0	69.1	55.9	64.1	50.1	85.7	74.5	67.3	70.2	73.7 .. P
य ..	290	341	352	303	299	285	240	304	289	440	415	383	330	361 .. Y
अखिल भारत														All India
अ ..	16777.0	15512.8	16716.3	16189.2	16092.3	15771.5	16318.0	16145.9	16673.6	15809.4	16599.0	16376.2	16432.1	15689.2 .. A
प ..	7721.9	6967.6	9096.7	10414.2	9504.3	10524.1	12064.3	11436.1	11647.7	10430.8	12061.9	10753.4	11919.0	11251.8 .. P
य ..	460	449	544	643	591	667	739	708	699	660	727	657	725	717 .. Y

तक्ता अठ्ठावीस
TABLE XXVIII

निरनिराल्या राज्यांतील बाजरीचे क्षेत्र उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Bajra (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२	७२-७३	७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश	Andhra Pradesh
अ	522.0	505.9	582.4	577.8	622.3	562.5	568.4	567.9	451.8	515.5	543.6	492.4	492.7	394.6	.. A
प	228.2	179.8	365.2	207.9	351.1	244.9	378.3	357.7	295.4	336.2	443.5	259.4	360.8	215.0	.. P
य	437	355	627	533	564	435	666	630	654	652	816	527	732	545	.. Y
गुजरात	Gujarat
अ	1776.2	1715.6	2034.3	1430.1	1915.7	1562.7	1368.9	1460.6	1256.6	1380.0	1433.3	1394.5	1436.6	1372.7	.. A
प	1545.1	844.1	1600.4	555.7	1391.0	1263.3	1019.3	1553.7	1331.7	1221.9	1473.2	1178.0	1607.2	1535.4	.. P
य	870	492	787	389	726	808	745	1064	1060	885	1028	845	1119	1118	.. Y
हरियाणा	Haryana
अ	882.0	904.0	956.4	919.2	1005.5	947.0	886.3	871.7	834.0	881.0	852.0	781.0	841.0	750.0	.. A
प	624.0	467.0	691.0	215.0	608.0	548.0	284.0	384.0	281.0	484.0	496.0	506.0	552.0	479.0	.. P
य	707	517	723	234	605	579	320	441	337	549	582	648	656	639	.. Y
कर्नाटक	Karnataka
अ	521.8	265.6	499.8	487.1	563.1	420.6	717.2	716.8	660.0	504.3	635.3	573.4	589.2	456.0	.. A
प	173.8	79.7	298.3	246.3	277.4	243.4	324.6	300.5	244.3	153.6	323.0	212.4	318.9	180.6	.. P
य	333	200	597	506	493	579	453	419	370	305	508	370	541	396	.. Y
मध्य प्रदेश	Madhya Pradesh
अ	198.4	224.0	219.3	180.5	197.7	194.1	166.6	177.3	174.3	198.9	174.3	171.4	173.8	178.9	.. A
प	119.0	145.3	213.3	88.6	119.5	123.9	92.5	118.7	35.5	120.8	79.4	105.0	122.8	139.6	.. P
य	600	649	973	491	604	638	555	669	204	607	456	613	706	780	.. Y
महाराष्ट्र	Maharashtra
अ	1134.7	1278.2	2239.3	1905.2	1852.5	1767.5	1759.3	1575.3	1428.4	1709.2	1743.7	1389.5	1812.5	1761.3	.. A
प	239.1	204.2	857.1	587.1	581.3	680.5	648.4	539.3	607.1	759.9	778.6	444.9	908.0	566.2	.. P
य	211	160	383	308	314	385	369	342	425	445	447	320	501	321	.. Y

तबता अट्टावीस-समाप्त
TABLE XXVIII-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
पंजाब	..														Punjab
अ	..	145.2	128.6	147.4	131.0	181.7	157.0	105.0	97.0	46.0	71.0	60.0	42.0	44.0	59.0 .. A
प	..	171.0	108.0	144.0	116.0	189.0	145.0	119.0	94.0	47.0	89.0	60.0	50.0	54.0	61.0 .. P
य	..	1178	840	977	885	1040	924	1133	969	1022	1254	1000	1190	1227	1034 .. Y
राजस्थान	..														Rajasthan
अ	..	5099.6	5234.5	5731.2	4224.3	3716.7	3615.0	4065.8	4532.6	4266.4	5031.7	4944.8	4807.7	4996.4	4307.4 .. A
प	..	1363.3	863.9	2187.2	424.6	1129.1	1323.6	803.6	1147.3	380.7	1135.2	803.9	1389.6	2450.8	1567.1 .. P
य	..	267	165	382	101	304	366	198	253	89	226	163	289	491	364 .. Y
तामीळनाडू	..														Tamilnadu
अ	..	493.6	428.0	401.2	372.5	449.8	456.1	437.2	408.5	370.2	319.0	368.2	282.4	351.8	366.3 .. A
प	..	296.6	290.5	339.7	214.5	329.8	460.5	374.5	454.3	329.1	268.0	360.3	211.9	413.5	432.6 .. P
य	..	601	679	847	576	733	1010	857	1112	889	840	979	750	1175	1181 .. Y
उत्तर प्रदेश	..														Uttar Pradesh
अ	..	949.0	1085.8	1063.0	998.6	1007.6	1013.3	981.5	930.2	1042.7	994.8	974.6	954.2	1039.9	953.6 .. A
प	..	529.5	719.6	789.8	491.9	726.5	789.9	657.6	581.0	367.3	733.1	679.3	740.7	901.3	954.7 .. P
य	..	558	663	743	493	721	780	670	625	352	737	697	776	867	1001 .. Y
इतर	..														Others
अ	..	50.8	46.6	59.1	58.8	58.7	55.0	47.6	55.0	48.9	51.7	49.1	53.7	54.5	43.9 .. A
प	..	29.5	27.3	33.2	24.3	33.1	30.2	28.1	35.9	28.8	41.2	40.1	33.3	36.6	29.6 .. P
य	..	581	586	562	413	564	549	590	653	589	799	817	620	672	674 .. Y
अखिल भारत	..														All India
अ	..	11773.3	11816.8	13933.4	11285.1	11571.3	10750.8	11103.8	11392.9	10579.3	11657.1	11783.9	10942.2	11832.4	10643.7 .. A
प	..	5319.1	3929.4	7519.2	3271.9	5735.8	5853.2	4730.2	5566.4	3947.9	5342.9	5537.3	5131.2	7725.9	6160.8 .. P
य	..	452	333	540	290	496	544	426	489	373	458	470	469	653	579 .. Y

तक्ता अेकोणतीस TABLE XXIX

निरनिराळ्या राज्यांतील मक्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Maize (1971-72 to 1984-85) in different states

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७१-७२ 1971-72 2	७२-७३ 1972-73 3	७३-७४ 1973-74 4	७४-७५ 1974-75 5	७५-७६ 1975-76 6	७६-७७ 1976-77 7	७७-७८ 1977-78 8	७८-७९ 1978-79 9	७९-८० 1979-80 10	८०-८१ 1980-81 11	८१-८२ 1981-82 12	८२-८३ 1982-83 13	८३-८४ 1983-84 14	८४-८५ 1984-85 15	STATE
Andhra Pradesh															
आंध्र प्रदेश															
अ	271.0	287.2	281.5	296.7	304.5	294.6	304.9	316.0	290.1	320.6	331.5	333.2	340.9	303.2	A
प	293.6	292.4	420.1	484.4	498.3	301.5	473.7	360.4	394.3	725.4	631.7	744.1	522.1	444.8	P
य	1083	1018	1492	1633	1636	1023	1554	1141	1359	2263	1906	2233	1532	1467	Y
Bihar															
बिहार															
अ	823.4	855.0	938.4	880.8	935.5	933.4	889.9	889.2	829.2	882.5	850.7	799.1	779.4	684.4	A
प	132.5	800.0	993.3	572.2	939.0	992.1	937.8	978.8	785.4	869.5	768.8	937.8	884.2	826.3	P
य	161	936	1059	650	1004	1063	1054	1101	947	985	904	1174	1134	1207	Y
Gujarat															
गुजरात															
अ	268.5	250.8	258.5	259.7	279.2	283.4	273.5	293.7	305.2	307.6	312.3	306.4	318.5	310.0	A
प	432.0	255.8	193.6	185.2	502.0	225.1	121.8	244.3	138.6	403.1	396.2	306.0	475.6	383.6	P
य	1609	1020	749	713	1798	794	445	832	454	1310	1269	999	1493	1237	Y
Himachal Pradesh															
हिमाचल प्रदेश															
अ	246.1	251.1	247.8	263.8	264.5	256.6	273.9	270.7	281.3	288.7	286.0	287.1	295.3	301.3	A
प	330.3	392.8	435.5	494.7	485.9	510.3	458.0	428.3	448.7	523.1	459.9	398.6	588.6	571.6	P
य	1342	1564	1757	1875	1837	1788	1672	1582	1595	1812	1608	1388	1993	1897	Y
Jammu & Kashmir															
जम्मू व काश्मीर															
अ	282.2	276.3	267.1	267.0	283.0	274.0	273.0	273.0	269.3	275.2	278.6	272.9	276.1	281.6	A
प	363.3	380.3	315.8	303.6	373.5	378.3	359.9	397.8	362.6	493.3	461.3	406.9	285.4	455.1	P
य	1287	1376	1182	1137	1320	1381	1318	1457	1346	1793	1656	1491	1034	1616	Y
Karnataka															
कर्नाटक															
अ	80.3	119.7	144.2	151.3	177.6	150.5	139.1	150.9	144.9	143.7	158.1	158.2	165.6	165.6	A
प	308.4	424.5	468.1	412.2	533.2	402.1	416.2	418.1	386.9	371.3	417.2	348.1	450.2	413.2	P
य	3841	3546	3246	2724	3002	2672	2992	2771	2670	2584	2639	2200	2718	2495	Y
Madhya Pradesh															
मध्य प्रदेश															
अ	596.6	624.1	623.8	656.7	648.9	678.6	697.1	701.7	750.8	778.9	788.2	793.8	881.4	810.3	A
प	484.3	616.1	431.5	527.0	736.1	738.1	573.7	599.0	540.6	713.2	770.2	804.0	1155.6	1110.7	P
य	812	987	692	802	1134	1088	823	854	720	916	977	1013	1311	1371	Y
Punjab															
पंजाब															
अ	547.6	561.7	567.2	522.0	577.3	550.0	447.0	433.0	390.0	378.0	339.0	305.0	294.0	303.0	A
प	857.0	906.0	764.0	898.0	846.0	629.0	700.0	698.0	672.0	605.0	623.0	542.0	538.0	575.0	P
य	1565	1613	1347	1720	1465	1144	1566	1612	1723	1601	1838	1777	1830	1898	Y

तक्ता एकोणतीस-समाप्त
TABLE XXIX-*Concl'd.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
राजस्थान	..														Rajasthan
अ	763.4	802.1	838.5	756.4	686.4	763.2	748.9	807.9	879.6	900.4	918.4	889.1	893.8	911.6	.. A
प	751.0	661.5	343.6	472.0	782.7	580.3	515.7	783.7	573.7	785.5	755.4	658.7	1229.8	1122.0	.. P
य	984	825	410	624	1140	760	689	970	652	872	823	741	1376	1231	.. Y
उत्तर प्रदेश	..														Uttar Pradesh
अ	1479.0	1482.7	1483.2	1394.3	1395.5	1322.9	1193.2	1176.9	1152.8	1223.5	1174.4	1083.8	1105.8	1180.5	.. A
प	842.6	1356.6	1088.2	827.3	1014.0	1097.0	752.1	806.4	911.6	893.9	1003.8	836.6	1110.7	1772.4	.. P
य	570	915	734	593	727	829	798	685	791	731	855	772	1004	1501	.. Y
इतर	..														Others
अ	309.5	327.1	365.2	414.4	478.3	453.1	442.2	447.4	427.4	505.7	497.5	491.7	507.8	547.8	.. A
प	305.5	302.5	349.8	382.3	545.1	487.4	464.4	484.6	388.5	573.6	609.6	565.7	682.0	681.2	.. P
य	987	925	958	923	1140	1080	1050	1083	909	1134	1225	1151	1343	1244	.. Y
भारत	..														All India
अ	5667.6	5837.8	6015.4	5863.1	6030.7	6000.3	5682.7	5760.3	5720.6	6004.8	5934.7	5720.3	5858.6	5799.3	.. A
प	5100.5	6388.5	5803.5	5558.9	7255.8	6361.2	5973.3	6199.4	5602.9	6956.9	6897.1	6548.5	7922.2	8355.9	.. P
य	900	1094	965	948	1203	1060	1051	1076	979	1159	1162	1145	1352	1441	.. Y

तक्ता तीस TABLE XXX

निरनिराळ्या राज्यांतील रागीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Ragi (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७१-७२ 1971-72 2	७२-७३ 1972-73 3	७३-७४ 1973-74 4	७४-७५ 1974-75 5	७५-७६ 1975-76 6	७६-७७ 1976-77 7	७७-७८ 1977-78 8	७८-७९ 1978-79 9	७९-८० 1979-80 10	८०-८१ 1980-81 11	८१-८२ 1981-82 12	८२-८३ 1982-83 13	८३-८४ 1983-84 14	८४-८५ 1984-85 15	STATE
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	272.6	239.1	254.7	289.4	324.1	325.0	327.9	311.6	250.6	254.1	258.9	242.0	255.3	220.8	.. A
प	265.1	220.9	274.3	318.2	370.4	307.5	353.0	343.4	265.1	245.3	286.9	233.4	262.6	209.4	.. P
य	972	924	1077	1099	1143	946	1077	1102	1058	965	1108	964	1029	948	.. Y
बिहार															Bihar
अ	135.9	144.8	166.6	160.5	181.3	189.2	182.3	179.7	163.2	177.4	168.8	138.2	150.9	131.0	.. A
प	53.1	62.8	92.5	72.4	77.0	96.1	119.1	123.9	79.3	114.2	93.6	74.9	104.4	103.0	.. P
य	391	434	555	451	425	508	653	689	486	644	555	542	692	786	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	962.4	936.5	995.9	1003.5	1048.3	914.5	1013.3	1153.1	1182.2	1062.9	1148.3	1030.3	1124.6	988.3	.. A
प	861.0	810.5	770.1	807.3	1221.9	725.7	1369.9	1661.0	1460.9	1094.1	1427.8	94.5	1434.1	1126.6	.. P
य	895	865	773	804	1166	794	1352	1440	1236	1029	1243	917	1275	1140	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	220.2	195.3	197.0	208.6	210.8	219.7	223.9	222.9	220.2	221.4	225.2	225.8	228.1	227.4	.. A
प	174.5	84.5	193.6	179.5	188.1	175.3	172.4	200.6	202.2	209.6	228.0	215.0	240.9	261.9	.. P
य	792	453	983	860	892	798	770	900	918	947	1012	952	1056	1152	.. Y
ओरिसा															Orisa
अ	160.2	168.0	172.2	191.1	236.1	254.7	277.2	277.3	267.0	336.4	288.9	298.5	297.5	297.5	.. A
प	149.5	144.4	140.4	122.9	172.8	138.3	195.7	209.4	146.5	264.8	238.1	244.0	270.9	270.9	.. P
य	933	860	815	643	732	543	706	755	549	787	824	817	911	911	.. Y
तामीळनाडू															Tamilnadu
अ	292.4	278.8	263.1	282.6	319.9	290.3	290.8	279.9	252.2	192.8	245.5	206.1	232.5	247.1	.. A
प	329.2	282.0	318.7	347.7	479.2	339.7	410.3	420.5	377.8	251.4	448.5	273.0	250.9	310.0	.. P
य	1126	1011	1211	1230	1498	1170	1411	1502	1498	1304	1827	1325	1079	1254	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	273.8	259.3	202.9	212.6	183.5	193.7	174.7	173.5	169.9	170.5	163.4	162.9	165.4	170.4	.. A
प	289.1	257.7	195.0	214.8	186.2	186.7	168.1	169.5	111.9	164.2	145.5	155.6	177.0	174.9	.. P
य	1056	994	961	1010	1015	964	962	977	659	963	890	955	1070	1026	.. Y
इतर															Others
अ	107.5	107.5	107.5	115.3	125.5	109.2	109.7	107.1	109.5	109.5	111.4	107.9	103.9	105.0	.. A
प	87.0	60.1	87.3	72.8	101.1	75.4	77.5	72.1	77.9	76.3	92.1	82.7	90.2	75.5	.. P
य	809	559	812	631	806	690	706	673	711	697	827	766	868	719	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	2425.0	2329.3	2359.9	2463.6	2629.5	2496.3	2599.8	2705.1	2614.8	2525.0	2610.4	2411.7	2558.2	2387.5	.. A
प	2208.5	1922.9	2071.9	2135.6	2796.1	2044.7	2866.0	3200.4	2721.6	2419.9	2960.5	2223.1	2831.0	2532.2	.. P
य	911	826	878	867	1064	819	1102	1183	1041	958	1134	922	1107	1061	.. Y

तक्ता एकतीस
TABLE XXXI

निरनिरालया राज्यांतील ज्वारवर्गीय धान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Small Millets (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२	७२-७३	७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Andhra Pradesh															
अ	687.6	636.6	737.4	708.3	805.3	761.8	758.5	683.9	575.6	551.1	603.5	474.0	473.9	410.6	.. A
प	256.6	218.8	326.5	268.6	294.7	261.9	397.1	336.1	273.4	170.7	371.0	145.9	239.9	126.2	.. P
य	373	344	443	379	366	344	524	491	475	310	615	308	506	307	.. Y
Bihar															
अ	184.8	183.6	198.1	191.7	195.1	184.4	179.8	164.6	140.8	149.4	136.8	112.9	119.2	107.6	.. A
प	62.3	67.8	74.5	65.8	65.3	69.1	66.9	70.8	47.5	52.8	54.5	36.8	58.6	50.4	.. P
य	337	369	376	343	335	375	372	430	337	353	398	326	492	468	.. Y
Gujarat															
अ	154.0	137.7	135.8	121.5	122.2	121.5	122.9	126.1	137.5	135.3	140.5	127.6	116.3	105.6	.. A
प	132.2	67.3	101.9	57.1	110.8	93.2	96.7	109.9	89.0	106.7	109.4	54.3	79.9	65.1	.. P
य	858	489	750	470	907	767	787	872	647	789	779	426	687	616	.. Y
Karnataka															
अ	512.6	368.1	447.3	465.5	442.3	404.4	428.2	484.2	439.9	364.3	377.7	321.2	377.1	325.0	.. A
प	109.5	106.6	243.9	270.4	191.0	104.9	157.6	245.2	202.6	140.4	149.2	113.8	149.5	100.4	.. P
य	214	290	545	581	432	259	368	506	461	385	395	354	396	309	.. Y
Madhya Pradesh															
अ	1583.6	1567.2	1602.3	1631.9	1652.4	1640.4	1603.3	1545.7	1439.9	1148.5	1453.8	1438.6	1446.5	1426.6	.. A
प	363.5	334.1	394.7	320.4	443.2	291.2	426.4	307.5	169.1	314.7	338.4	287.1	394.3	330.1	.. P
य	230	213	246	196	268	178	266	199	117	217	233	200	272	231	.. Y
Maharashtra															
अ	200.2	176.7	208.4	211.9	214.0	214.3	202.8	192.5	207.4	199.3	194.4	172.4	200.9	158.9	.. A
प	73.1	54.3	96.4	101.3	99.4	92.7	92.6	81.3	93.5	78.7	78.5	74.9	110.7	75.6	.. P
य	365	307	463	478	464	433	457	422	451	395	404	434	551	476	.. Y

तक्ता एकतीस-समाप्त
TABLE XXXI-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
तामीळनाडू															Tamilnadu
अ	.. 426.6	376.4	370.5	351.3	420.5	468.5	439.9	375.5	372.2	276.6	267.7	276.2	301.7	271.4	.. A
प	.. 331.4	279.5	281.5	127.0	301.3	330.4	325.8	285.8	282.0	213.9	206.3	201.3	193.1	145.1	.. P
य	.. 777	743	760	362	717	705	741	761	758	773	771	729	640	535	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Prade
अ	.. 431.4	493.1	510.2	445.6	408.7	485.3	464.1	446.3	352.5	360.2	328.5	291.7	296.0	283.1	.. A
प	.. 202.7	285.4	287.8	255.1	211.5	323.8	328.0	281.7	147.5	237.3	201.1	188.3	197.6	179.3	.. P
य	.. 470	579	564	572	517	667	707	631	418	659	613	646	668	633	.. Y
इतर															Others
अ	.. 296.5	325.8	357.1	338.6	412.0	398.9	374.6	378.0	335.9	489.2	283.2	284.8	305.8	304.2	.. A
प	.. 138.1	138.4	158.7	147.7	206.9	184.6	178.7	175.6	120.1	257.3	130.0	126.7	251.8	247.2	.. P
य	.. 466	425	444	436	502	463	477	465	358	523	2159	445	823	813	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	.. 4477.3	4265.2	4567.1	4466.3	4672.5	4679.5	4573.8	4396.8	4001.7	3976.3	3786.1	3499.4	3637.4	3393.0	.. A
प	.. 1669.4	1552.2	1965.9	1613.4	1924.1	1751.8	2069.8	1893.9	1424.7	1574.1	1638.4	1229.1	1675.4	1319.4	.. P
य	.. 373	364	430	361	412	374	453	431	356	396	433	351	461	389	.. Y

तफता बत्तीस

TABLE XXXII

निरनिराळ्या राज्यांतील गव्हाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न-(१९७१-७२ ते १९८४-८५)

Estimates of area, production and average yield per hectare of Wheat (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हेक्टर टनामध्ये

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२	७२-७३	७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
बिहार															Bihar
अ	1397.4	2509.1	1334.4	1478.0	1815.3	1945.0	1846.6	1806.2	1700.5	1754.8	1640.1	1733.4	1891.0	1917.1	A
प	2493.7	3136.4	1648.7	2000.0	2296.9	2470.1	2294.3	2502.1	1883.7	2305.7	2201.8	2426.1	2935.2	3099.1	P
य	1785	1250	1236	1353	1265	1270	1242	1385	1108	1314	1342	1400	1552	1617	Y
गुजरात															Gujarat
अ	574.5	371.3	521.4	406.1	686.3	726.7	684.2	619.6	680.5	656.1	703.6	646.6	741.2	636.9	A
प	897.4	547.6	905.9	734.4	1151.1	1071.8	1220.9	1192.4	1215.4	1298.3	1407.3	1352.3	1627.0	1329.3	P
य	1562	1475	1737	1808	1677	1475	1784	1924	1786	1979	2000	2091	2195	2087	Y
हरयाणा															Haryana
अ	1177.0	1270.0	1178.0	1117.4	1226.1	1348.0	1359.8	1481.5	1471.0	1480.0	1562.0	1722.0	1784.0	1704.0	A
प	2402.0	2231.0	1811.0	1954.0	2428.0	2735.0	2845.0	3398.0	3283.0	3492.0	3682.0	4347.0	4458.0	4418.0	P
य	2041	1757	1537	1749	1980	2029	2092	2294	2232	2359	2357	2524	2499	2593	Y
हिमाचल-प्रदेश															Himachal Pradesh
अ	332.9	314.6	302.7	318.8	331.7	289.1	318.1	329.0	347.7	349.8	353.6	367.4	357.1	330.9	A
प	246.2	394.5	333.1	287.0	355.9	402.8	208.4	378.0	397.6	273.2	442.6	430.0	288.1	230.1	P
य	815	1185	1059	948	1116	1214	721	1188	1209	786	1265	1216	807	695	Y
जम्मू व काश्मीर															Jammu & Kashmir
अ	179.7	188.9	190.4	191.1	176.1	186.4	189.8	207.4	202.1	197.9	200.1	212.8	212.7	212.7	A
प	168.0	174.3	161.0	193.5	154.3	156.5	185.9	203.9	206.4	204.3	203.7	226.1	178.6	178.6	P
य	935	923	846	1013	876	840	979	983	1021	1032	1018	1063	840	840	Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	346.5	298.6	346.3	365.3	407.2	365.5	379.4	389.4	378.8	312.0	334.4	334.4	319.4	328.4	A
प	94.6	187.2	109.2	207.3	320.2	280.7	233.1	230.8	264.2	229.6	180.2	211.8	199.4	189.6	P
य	310	560	366	599	877	689	638	608	678	606	578	633	624	577	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	3665.3	3277.3	3273.5	2788.1	3360.4	3143.7	3553.7	3778.0	3085.2	3365.3	3305.8	3593.4	3779.8	3536.5	A
प	3189.2	2284.8	2539.1	2351.5	2750.5	2308.2	3102.9	3523.2	2154.6	3143.5	3313.4	3800.9	4373.8	3729.1	P
य	870	697	776	843	819	734	873	933	698	934	1002	1058	1157	1054	Y

तस्ता बत्तीस-समाप्त
TABLE XXXII-*Concl'd.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
महाराष्ट्र															
अ	1009.3	690.6	922.9	941.7	1183.0	1188.2	1214.6	1186.8	1164.0	1079.1	1128.0	1022.7	1183.2	988.6	Maharashtra
प	502.8	248.5	514.0	775.7	1260.2	937.6	962.3	951.3	1006.0	931.3	988.5	803.3	1142.1	856.5	A
य	498	360	557	824	1065	789	792	802	864	863	876	785	965	866	P
पंजाब															Y
अ	2335.4	2404.3	2337.8	2213.0	2438.6	2579.0	2617.0	2736.0	2823.0	2812.0	2917.0	3047.0	3125.0	3096.0	Punjab
प	5618.0	5368.0	5181.0	5300.0	5788.0	6272.0	6642.0	7423.0	7896.0	7677.0	8553.0	9157.0	9422.0	10183.0	A
य	2406	2233	2216	2395	2375	2432	2538	2713	2797	2730	2932	3005	3015	3289	P
राजस्थान															Y
अ	1513.7	1399.4	1673.1	1421.2	1762.2	1798.8	1833.1	1990.7	1635.0	2072.5	1768.1	2069.8	2158.8	1719.0	Rajasthan
प	1888.7	1753.5	1790.7	1819.3	2290.4	2300.7	2610.0	2874.1	2700.9	2393.9	2933.2	3787.2	3441.7	2794.5	A
य	1248	1253	1070	1280	1300	1279	1424	1444	1303	1464	1659	1830	1594	1626	P
उत्तर प्रदेश															Y
अ	6045.9	6135.3	6009.1	6152.0	6302.1	6624.0	6759.7	7390.5	7531.8	8111.9	7772.0	8296.1	8527.8	8554.1	Uttar Pradesh
प	7550.1	7515.2	5878.8	7175.6	8552.5	8939.9	9884.4	11457.8	9895.2	13385.0	12749.0	15258.2	16121.0	15974.0	A
य	1249	1225	978	1166	1357	1350	1462	1550	1314	1650	1640	1839	1890	1867	P
पश्चिम-बंगाल															Y
अ	422.4	368.2	330.1	421.8	565.3	515.2	484.4	521.0	505.9	283.0	214.0	266.2	329.1	335.9	West Bengal
प	921.2	688.0	629.9	836.8	1187.2	1051.2	1036.5	998.2	768.0	473.2	389.3	605.5	854.2	812.2	A
य	2181	1869	1908	1984	2100	2040	2140	1916	1518	1672	1819	2275	2596	2418	P
इतर															Y
अ	138.9	236.0	163.6	195.8	199.5	211.9	215.3	205.1	208.7	141.9	245.7	255.6	262.4	253.7	Others
प	197.1	345.0	223.1	287.5	303.7	325.4	356.2	322.0	318.0	385.6	388.8	412.0	435.2	435.3	A
य	1419	1462	1364	1468	1522	1536	1654	1570	1524	1594	1582	1612	1659	1716	P
अखिल भारत															Y
अ	19138.9	19463.6	18583.3	18010.3	20453.8	20921.5	21455.7	22641.2	22171.7	22278.8	22144.4	23567.4	24671.5	23613.8	All India
प	26409.9	24734.6	21777.5	24104.4	28846.3	29009.9	31749.2	35507.8	31830.0	36312.6	37451.8	42793.9	45476.3	44229.3	A
य	1380	1271	1172	1338	1410	1387	1480	1568	1436	1630	1691	1816	1843	1873	P
															Y

तक्ता तेहेतोस

TABLE XXXIII

निरनिराळ्या राज्यांतील बारलीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Barley (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	State
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
बिहार															Bihar
अ	234.7	218.5	199.6	192.2	175.8	149.0	141.8	136.5	116.2	119.6	106.2	97.3	98.0	91.0	A
प	155.9	120.4	106.8	123.7	108.5	88.8	89.4	97.3	69.2	88.5	80.1	64.5	79.1	68.0	P
य	664	551	535	644	617	596	630	713	596	740	754	663	807	747	Y
हरियाणा															Haryana
अ	91.0	144.0	154.2	226.1	177.1	103.0	97.0	90.1	81.0	135.0	123.0	82.0	77.0	67.0	A
प	115.0	149.0	137.0	240.0	221.0	126.0	127.0	143.0	98.0	205.0	158.0	123.0	101.0	95.0	P
य	1264	1035	888	1061	1248	1223	1309	1587	1210	1519	1285	1500	1312	1418	Y
हिमाचल प्रदेश															Himachal Pradesh
अ	39.6	40.6	39.1	40.1	40.7	34.6	37.0	36.3	35.5	35.6	35.4	34.4	32.3	31.9	A
प	65.4	50.4	40.4	43.9	56.4	31.8	47.2	42.7	33.0	50.4	40.6	43.2	31.9	25.0	P
य	1652	1241	1033	1095	1386	919	1276	1176	930	1416	1147	1256	988	784	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	172.8	179.8	191.3	211.0	203.8	158.8	177.3	186.4	219.4	197.5	180.9	165.5	159.4	156.4	A
प	173.1	160.7	163.4	202.7	212.7	120.9	198.2	208.5	89.2	235.9	165.4	153.2	168.0	138.3	P
य	1002	894	854	961	1044	761	1118	1119	407	1194	914	926	1054	884	Y
पंजाब															Punjab
अ	48.4	55.7	109.7	189.0	120.2	64.0	49.0	38.0	49.0	65.0	87.0	80.0	60.0	52.0	A
प	55.0	59.0	94.0	218.0	152.0	77.0	68.0	54.0	76.0	108.0	174.0	126.0	94.0	88.0	P
य	1136	1059	857	1153	1265	1203	1388	1421	1551	1662	2000	1575	1557	1692	Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	444.6	433.6	591.0	712.9	803.0	590.2	468.2	405.9	423.4	410.2	450.2	339.2	291.1	259.1	A
प	574.9	489.4	596.1	882.6	1005.5	685.2	656.8	546.5	488.8	521.0	583.3	469.2	442.8	377.8	P
य	1293	1129	1009	1238	1252	1161	1403	1346	1154	1270	1296	1383	1521	1458	Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	1312.1	1288.0	1268.1	1232.0	1202.3	1075.2	963.3	869.2	786.3	779.4	685.7	626.6	607.8	548.9	A
प	1359.5	1299.8	1166.1	1366.4	1373.7	1167.7	1070.3	1001.3	719.5	1032.6	744.4	833.9	866.6	708.9	P
य	1036	1009	920	1109	1143	1086	1111	1152	915	1325	1086	1331	1426	1291	Y

तपता तेहेतीस-समाप्त
TABLE XXXIII—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
पश्चिम बंगाल															West Benga
अ	81.0	62.5	66.1	50.3	48.3	37.9	37.4	35.5	31.3	35.4	31.7	30.3	24.2	19.1	.. A
प	60.5	35.8	47.1	35.6	41.2	26.8	33.5	28.0	29.8	31.2	26.9	26.0	24.0	18.3	.. P
य	747	573	713	708	853	707	896	789	952	881	849	858	992	958	.. Y
इतर															Others
अ	31.1	26.2	31.2	31.3	30.6	28.7	30.5	29.9	29.1	29.3	29.4	27.5	36.3	26.6	.. A
प	17.7	14.6	20.4	21.8	20.9	19.6	20.8	20.4	20.2	20.5	19.9	27.5	26.1	24.4	.. P
य	569	557	654	696	683	683	684	682	694	700	677	1000	719	917	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	2455.3	2448.9	2650.3	2884.9	2801.8	2241.4	2001.4	1827.8	1771.2	1807.0	1727.5	1482.8	1386.1	1252.0	.. A
प	2577.0	2379.1	2371.3	3134.7	3191.9	2343.8	2311.2	2141.7	1623.7	2293.1	1992.6	1866.8	1833.5	1543.7	.. P
य	1050	971	895	1087	1139	1046	1155	1172	917	1269	1153	1259	1323	1233	.. Y

तक्ता चौतीस TABLE XXXIV

निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण तृणधान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
 Estimates of area, production and average yield per hectare of Total Cereals (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
 प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
 य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२	७२-७३	७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	7346.7	7464.2	7999.5	7989.5	8372.2	7574.5	7953.1	8226.9	7455.1	7310.2	7792.4	7314.7	7721.7	6629.8	A
प	6910.9	6408.3	8273.7	8668.2	9007.0	7123.7	8651.9	1026.9	9200.9	9577.1	10946.5	10587.1	11315.2	9102.2	P
य	941	859	1034	1085	1076	940	1088	1247	1234	1310	1405	1447	1465	1373	Y
आसाम															Assam
अ	2025.2	2201.2	2141.9	2145.0	2329.4	2376.2	2356.1	2341.0	2244.4	2408.2	2388.1	2435.4	2439.4	2451.5	A
प	1965.4	2348.3	2126.5	2075.3	2375.4	2218.2	2414.0	2259.5	1990.7	2658.6	2366.9	2720.5	2658.3	2564.6	P
य	970	1067	993	968	1020	934	1025	965	887	1104	991	1117	1090	1046	Y
बिहार															Bihar
अ	8203.4	8651.4	8040.1	8157.3	8586.6	8741.6	8854.7	8785.6	8068.2	8657.2	8293.5	7394.7	7957.5	8119.0	A
प	8177.6	8663.5	7079.8	7384.0	8354.7	8481.5	9013.1	9274.1	6469.9	9078.2	7468.3	6614.0	9040.8	9481.3	P
य	997	1001	881	905	973	970	1018	1056	802	1049	901	894	1136	1168	Y
गुजरात															Gujarat
अ	4505.0	3950.9	4453.1	3537.8	4623.5	4260.0	4024.8	4043.9	3842.1	3919.0	4080.7	3989.6	4152.3	3917.1	A
प	4060.7	2102.4	3751.3	2061.2	4340.2	3841.0	3724.3	4254.5	3813.9	4208.6	4739.1	3923.5	5184.9	4705.2	P
य	901	532	842	583	939	902	925	1052	993	1074	1161	983	1249	1201	Y
हरयाणा															Haryana
अ	2749.1	2910.0	2885.4	2823.4	3013.6	3033.0	2983.6	3136.6	3105.0	3178.0	3235.0	3246.0	3496.0	3291.0	A
प	3861.1	3488.0	3353.0	2965.0	4088.0	4384.0	4335.0	5249.0	4682.0	5540.0	5696.0	6335.0	5226.0	6478.0	P
य	1404	1199	1162	1050	1357	1446	1453	1673	1508	1743	1760	1952	1867	1968	Y
हिमाचल प्रदेश															Himachal Pradesh
अ	755.2	741.4	726.5	756.8	772.0	746.8	755.4	770.6	794.1	817.0	800.9	809.2	806.9	787.4	A
प	916.2	885.5	909.1	1020.8	1097.1	896.8	1024.3	1013.4	858.1	1163.5	1042.0	963.4	1039.3	961.0	P
य	1213	1194	1251	1349	1421	1201	1356	1315	1081	1424	1301	1191	1288	1220	Y
जम्मू व काश्मीर															Jammu & Kashr
अ	725.5	745.2	745.5	745.2	758.5	763.3	769.8	794.7	786.7	782.7	785.3	807.2	812.9	808.0	A
प	929.5	925.6	964.6	977.4	983.2	912.2	1094.5	1178.2	1082.1	1272.3	1240.9	1230.3	1082.1	1222.8	P
य	1281	1242	1294	1312	1296	1195	1422	1483	1375	1626	1580	1524	1331	1513	Y

तक्ता चौतीस-चालू TABLE XXXIV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
कर्नाटक															Karnataka
अ	5963.5	4792.4	5723.6	5823.7	5848.2	4947.4	5785.5	5987.0	5911.2	5135.8	5934.9	5781.5	6020.6	5525.4	.. A
प	5596.4	4361.1	5966.9	5846.1	6457.6	4369.9	6681.4	6830.7	6733.1	5417.1	6685.4	5502.7	6632.8	6007.8	.. P
य	939	910	1043	1004	1104	883	1155	1141	1139	1055	1126	952	1102	1087	.. Y
केरळ															Kerala
अ	886.9	885.4	886.4	892.4	894.0	862.6	846.4	805.1	798.3	807.3	813.0	783.5	745.2	740.6	.. A
प	1360.1	1384.5	1265.2	1341.9	1371.7	1259.5	1298.3	1269.0	1296.0	1275.6	1343.3	1309.3	1211.1	1235.2	.. P
य	1534	1564	1427	1504	1534	1460	1534	1576	1623	1580	1652	1671	1625	1668	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	12727.2	12697.0	12512.2	12119.1	12652.8	12360.9	12895.2	13095.2	12606.7	13220.9	13024.8	13080.2	13485.5	12996.2	.. A
प	9281.2	8375.6	8571.5	7787.2	9461.0	7665.7	10297.1	9604.5	5928.5	10401.1	10361.1	10007.5	13002.1	10753.8	.. P
य	729	660	685	643	748	620	799	733	470	787	795	765	964	827	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	10096.1	8644.0	11083.2	10690.2	11099.5	11382.9	11612.7	11277.9	11410.9	11245.2	11467.2	11029.4	11593.3	11311.0	.. A
प	4310.0	2599.7	6142.2	6742.4	7934.7	8719.4	9443.5	8982.6	9324.5	8926.4	9532.3	8252.7	9694.1	8621.5	.. P
य	427	301	554	631	715	766	813	796	817	794	831	748	836	762	.. Y
ओरिसा															Orisa
अ	5088.8	4974.8	5255.0	4988.8	5350.3	5070.3	5148.8	5113.6	4803.4	5183.3	4864.7	4794.0	5148.0	5158.2	.. A
प	3963.6	4371.6	4799.7	3542.2	5043.2	3665.8	4882.1	4973.8	3304.9	5090.9	4492.9	3641.3	5961.7	5349.8	.. P
य	779	879	913	710	943	722	948	973	688	982	924	760	1158	1037	.. Y
पंजाब															Punjab
अ	3530.1	3633.0	3687.1	3627.5	3890.0	4028.1	4050.8	4357.8	4476.4	4505.2	4675.5	4794.4	5005.0	5156.0	.. A
प	7623.1	7399.6	7374.9	7713.1	8425.1	8866.5	10024.2	11361.3	11732.8	11702.8	13166.9	14023.9	14645.1	15965.1	.. P
य	2159	2037	2000	2126	2166	2201	2475	2607	2621	2598	2816	2925	2926	3096	.. Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	8946.8	9054.2	10152.1	8106.0	7912.3	7835.2	8081.9	8831.0	8723.5	9196.5	9239.1	9218.9	9539.0	8241.5	.. A
प	5017.1	4162.9	5441.4	4016.6	5652.1	5488.2	5124.0	5932.2	4401.3	5326.8	5630.2	6753.6	8396.2	6503.2	.. P
य	561	460	536	496	714	700	634	672	505	579	609	733	880	789	.. Y
तामिळनाडू															Tamilnadu
अ	4636.4	4629.7	4400.1	3939.6	4597.5	4361.3	4720.5	4539.8	4646.8	3576.8	4044.0	3324.4	4014.5	4093.5	.. A
प	6789.4	6975.1	7119.7	4682.6	7055.8	6159.8	7554.4	7384.2	7466.7	5340.1	7217.1	4622.9	5938.0	6841.5	.. P
य	1464	1507	1618	1189	1535	1412	1600	1627	1607	1493	1785	1391	1479	1671	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	15834.1	15847.8	15711.4	15682.9	15831.6	16070.0	16077.1	16791.8	16767.8	17609.7	17173.8	17042.8	17739.0	17880.5	.. A
प	14777.6	15231.3	13736.5	14268.6	16820.4	17479.7	18813.9	20743.1	14871.9	22421.8	22026.0	23941.9	26695.8	27515.9	.. P
य	933	961	874	910	1062	1075	1170	1235	887	1273	1283	1405	1505	1539	.. Y

तक्ता चौतिस—समाप्त
TABLE XXXIV—Concl'd.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
पश्चिम बंगाल															West Bengal
अ		5555.6	5262.7	5677.6	6970.7	6128.1	5834.6	6012.9	5396.3	5514.6	5575.0	5535.7	5233.3	5809.5	5639.3 .. A
प		7538.9	6487.5	6536.0	7490.5	8182.0	7102.3	8636.0	7777.1	6757.6	8043.2	6325.2	5654.6	8912.0	9035.3 .. P
य		1357	1166	1151	1255	1335	1217	1436	1441	1225	1443	1143	1081	1534	1602 .. Y
इतर															Others
अ		896.6	976.7	1030.4	1055.3	1067.2	1123.7	1088.5	1057.4	992.0	1081.9	1145.8	1182.8	1184.1	1191.6 .. A
प		993.5	949.1	1245.0	1228.9	1345.5	1371.3	1422.4	1371.0	1213.9	1517.6	1507.5	1577.6	1545.2	1685.1 .. P
य		1108	972	1208	1165	1261	1220	1307	1297	1224	1403	1316	1334	1305	1414 .. Y
अखिल भारत															All India
अ		100472.2	98362.2	103111.1	99050.9	103727.3	101372.4	104017.8	105352.2	102947.2	104209.9	105294.4	102262.0	107620.5	103937.6 .. A
प		94074.3	87119.6	94657.0	89812.0	107994.7	99805.5	114434.4	119719.1	101128.8	118961.7	121787.6	117661.8	139480.7	134029.3 .. P
य		936	886	918	907	1041	985	1100	1136	982	1142	1157	1151	1296	1290 .. Y

तक्ता पस्तीस
TABLE XXXV

निरनिराळ्या राज्यांतील हरमन्चले क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Gram (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२ 1971-72	१९७२-७३ 1972-73	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
बिहार															Bihar
अ	241.3	261.6	260.5	248.2	245.1	221.4	226.6	217.1	184.2	195.8	172.6	191.9	188.8	180.5	A
प	170.3	133.6	114.3	156.7	134.8	141.4	124.4	133.9	112.5	140.6	123.9	141.3	166.4	162.7	P
य	706	51	439	631	550	639	549	617	611	718	718	736	881	901	Y
गुजरात															Gujarat
अ	57.0	33.5	59.2	36.9	77.2	76.8	70.8	66.0	66.0	63.5	87.6	157.2	122.1	115.7	A
प	40.3	27.5	54.1	15.4	53.6	49.0	39.4	59.0	31.4	47.0	69.8	120.8	117.4	101.2	P
य	707	821	914	417	694	638	556	894	476	740	797	768	962	875	Y
हरियाणा															Haryana
अ	1119.0	970.0	994.2	704.5	1106.2	1029.0	1148.8	1063.1	553.0	741.0	1044.0	508.0	647.0	621.0	A
प	647.0	551.0	448.0	343.0	907.0	824.0	965.0	1044.0	316.0	466.0	309.0	282.0	315.0	318.0	P
य	578	568	451	487	820	801	840	982	571	629	296	555	487	512	Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	151.8	131.6	158.3	163.3	191.8	163.2	167.5	163.7	153.1	143.5	137.3	145.0	155.3	177.5	A
प	61.6	19.5	75.4	65.6	88.8	50.4	58.9	69.3	69.2	57.6	60.5	69.2	61.6	77.1	P
य	406	148	476	402	463	309	352	423	452	401	441	477	397	434	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	1685.6	1625.4	1851.4	1841.9	1917.3	2017.5	1780.1	1738.6	2174.4	1806.7	2028.9	2387.4	2106.5	2074.7	A
प	1148.4	1108.8	1056.5	1144.0	1226.4	1048.7	907.3	1031.8	923.8	1063.3	1362.3	1643.7	1424.9	1283.3	P
य	681	682	571	621	640	520	510	593	425	589	671	688	676	619	Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	433.2	242.2	393.2	412.1	456.3	427.9	471.5	460.2	452.9	429.1	461.3	436.8	494.9	509.3	A
प	132.7	40.8	148.3	141.0	185.2	134.8	147.0	157.3	173.4	150.2	176.9	147.9	211.8	201.7	P
य	306	168	377	342	406	315	312	342	383	350	383	339	428	395	Y
पंजाब															Punjab
अ	335.4	319.1	351.5	266.0	381.2	349.0	353.0	351.0	236.0	258.0	243.0	124.0	97.0	104.0	A
प	282.0	267.0	315.0	216.0	376.0	311.0	322.0	284.0	162.0	150.0	115.0	62.0	58.0	61.0	P
य	841	837	896	812	986	891	912	809	686	581	473	500	598	587	Y

तक्ता पस्तीस-समाप्त
TABLE XXXV-*Concl'd.*

राज्य	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	State
राजस्थान															
अ	1642.2	1204.5	1500.5	1425.2	1952.4	1776.1	1862.0	1747.7	1377.5	1225.4	1935.2	1756.2	1796.3	1532.6	A
प	884.8	803.1	715.2	795.8	1498.3	1361.4	1488.0	1589.3	749.8	854.3	1257.2	1318.0	1088.8	969.3	P
य	539	667	477	558	767	767	799	909	544	697	650	750	606	632	Y
उत्तर प्रदेश															
अ	1988.6	1920.5	1955.9	1721.1	1725.5	1658.7	1656.2	1640.6	1554.3	1495.9	1571.4	1505.8	1358.3	1364.5	A
प	1566.5	1461.2	1044.2	1009.6	1250.1	1361.9	1206.6	1227.8	692.9	1288.2	1061.3	1394.9	1186.1	1272.9	P
य	788	761	534	587	724	821	729	748	446	861	675	926	873	933	Y
पश्चिम बंगाल															
अ	134.7	116.4	94.3	77.0	98.7	100.1	89.2	100.6	104.3	96.2	64.7	72.8	62.1	62.7	A
प	90.3	66.8	53.9	56.0	78.6	69.7	79.1	65.3	72.1	55.6	42.9	50.6	56.7	49.9	P
य	670	574	572	727	796	696	887	649	691	578	663	695	913	796	Y
अन्य															
अ	123.6	142.7	141.8	145.4	168.4	154.4	148.0	159.4	129.3	129.0	122.1	113.8	132.7	114.5	A
प	56.8	57.5	74.3	71.7	80.7	72.0	71.8	77.1	53.2	55.2	63.3	59.5	64.1	50.0	P
य	460	403	524	493	479	466	485	484	411	428	518	523	483	437	Y
संघीय भारत															
अ	7912.4	6967.5	7760.8	7041.6	8320.1	7974.1	7973.7	7708.0	6985.0	6584.1	7868.1	7398.9	7161.0	6857.0	A
प	5080.7	4536.8	4099.2	4014.8	5879.5	5424.3	5409.5	5738.8	3356.3	4328.0	4642.1	5289.9	4750.8	4547.1	P
य	642	651	528	570	707	680	678	745	481	657	590	715	663	663	Y

तबला खलीस
TABLE XXXVI

निरनिराळ्या राज्यांतील तुरीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Tur (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये
A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in kg. per hectare

राज्य १	१९७१-७२ 1971-72	७२-७३ 1972-73	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-85	८४-८५ 1984-85	STATE 1	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh	
अ	..	186.2	183.3	206.9	199.2	216.2	182.0	199.1	205.7	193.3	226.9	248.4	240.5	265.1	242.7	.. A
प	..	42.6	37.9	38.7	46.0	43.8	24.0	29.8	44.6	48.8	44.1	60.4	44.6	73.9	57.0	.. P
य	..	227	207	187	231	203	132	150	217	252	194	243	185	279	235	.. Y
बिहार															Bihar	
अ	..	95.1	134.6	117.9	107.0	102.2	92.9	106.7	85.8	87.2	93.7	85.4	83.7	91.5	84.8	.. A
प	..	59.4	127.1	75.9	88.3	72.0	62.0	69.3	55.6	76.8	91.0	86.5	94.5	108.3	119.4	.. P
य	..	625	944	644	825	705	667	649	648	881	971	1013	1129	1184	1408	.. Y
गुजरात															Gujarat	
अ	..	86.4	86.1	95.5	93.9	101.9	104.5	111.4	131.5	153.0	187.8	228.2	261.5	299.6	328.8	.. A
प	..	44.4	34.4	41.9	36.8	47.5	62.0	44.2	74.4	87.7	141.6	180.3	194.9	205.3	251.1	.. P
य	..	514	400	439	392	466	593	397	566	573	754	790	745	685	764	.. Y
कर्नाटक															Karnataka	
अ	..	306.2	196.6	312.3	278.7	315.0	279.7	320.1	330.5	353.5	336.4	374.0	368.7	388.1	379.6	.. A
प	..	162.9	65.1	157.3	146.4	184.6	126.4	222.5	219.3	234.6	124.0	183.3	156.9	182.9	187.5	.. P
य	..	532	331	504	525	586	452	695	664	664	369	490	426	471	494	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh	
अ	..	504.5	529.3	515.9	513.9	516.8	508.6	488.4	474.5	512.3	522.9	533.5	495.8	508.2	504.4	.. A
प	..	424.7	474.9	291.8	418.6	431.9	280.6	352.3	316.8	229.2	303.6	481.7	334.6	510.2	407.6	.. P
य	..	842	897	566	815	836	552	722	668	447	581	903	675	1004	808	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra	
अ	..	482.1	508.6	626.8	592.3	642.4	647.6	660.3	675.8	662.6	706.1	705.5	680.3	731.2	758.1	.. A
प	..	251.0	199.4	359.7	375.5	406.4	297.1	344.3	399.2	411.3	359.8	427.1	398.9	487.0	485.2	.. P
य	..	521	392	574	634	633	459	521	591	621	510	605	586	666	640	.. Y
तामिळनाडू															Tamilnadu	
अ	..	100.2	93.9	95.3	68.1	80.6	84.3	80.8	73.4	68.5	66.4	117.5	112.0	156.6	135.4	.. A
प	..	40.1	45.8	48.4	31.4	41.9	42.9	37.7	50.7	43.3	28.8	56.5	46.5	98.4	87.3	.. P
य	..	400	488	508	461	520	509	467	691	632	434	481	415	628	645	.. Y

तक्ता छत्तीस-समाप्त
TABLE XXXVI-*Concl.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1	
उत्तर प्रदेश	..	467.8	564.1	526.8	540.4	528.5	530.9	520.7	501.2	542.1	522.6	515.4	480.2	517.5	522.2	Uttar Pradesh
अ	..	599.3	868.6	309.7	610.4	775.1	751.8	750.2	646.5	538.8	756.5	630.2	562.0	715.2	882.0	A
प	..	1281	1540	588	1144	1467	1416	1441	1290	994	1448	122.3	1170	1382	1689	P
य	..															Y
इतर	..	117.0	127.6	148.6	135.4	167.4	135.5	138.7	156.5	158.5	179.4	196.1	204.2	260.6	257.0	Others
अ	..	58.9	74.4	84.8	72.8	96.1	78.5	79.4	80.3	86.5	107.3	130.5	156.0	195.2	188.9	A
प	..	503	583	571	538	574	579	572	513	546	598	666	764	749	735	P
य	..															Y
अखिल भारत	..	2345.5	2424.1	2646.0	2528.9	2671.0	2566.0	2626.2	2634.9	2731.0	2842.2	3004.0	2926.1	3218.4	3213.0	All India
अ	..	1683.0	1927.6	1408.2	1834.2	2099.3	1725.3	1929.7	1887.4	1757.0	1957.3	2236.5	1988.9	2576.4	2666.0	A
प	..	718	795	532	725	786	672	735	716	643	689	745	680	801	830	P
य	..															Y

तक्ता सदतीस
TABLE XXXVII

निरनिराळ्या राज्यांतील इतर कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Other Pulses (1971-72 to 1984-85) in different States

राज्य 1	१९७१-७२	७२-७३	७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	STATE
	1971-72	1972-73	1973-74	1974-75	1975-76	1976-77	1977-78	1978-79	1979-80	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	1090.4	1091.3	1140.2	1167.1	1143.8	1041.0	1040.3	1158.6	1119.5	1173.2	1129.0	1157.7	1173.8	1032.4	A
प	312.5	243.0	336.9	344.1	340.7	303.9	281.7	345.2	260.5	356.8	382.6	514.9	469.4	439.2	P
य	287	223	295	295	298	292	271	298	233	304	339	445	400	425	Y
बिहार															Bihar
अ	1207.9	1078.4	1178.0	1198.8	1184.0	1109.5	1138.0	1120.2	972.7	1078.3	1003.8	913.4	937.5	915.7	A
प	659.6	395.3	494.6	621.9	615.6	498.9	478.8	513.5	445.3	601.4	560.3	466.4	559.3	555.9	P
य	546	367	420	519	520	450	421	458	458	558	558	511	597	607	Y
गुजरात															Gujarat
अ	286.0	259.6	265.7	148.9	268.6	266.8	269.3	348.2	322.5	302.3	346.2	306.9	380.4	384.4	A
प	76.6	50.1	69.2	39.3	78.5	75.8	65.6	97.3	74.5	77.9	99.4	157.0	236.0	203.7	P
य	268	193	260	264	292	284	244	279	231	258	287	512	620	530	Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	901.2	728.5	863.2	905.5	931.7	615.6	835.1	1018.2	1035.1	1005.8	1056.2	1071.7	1030.1	799.2	A
प	241.6	154.3	338.2	335.5	352.3	159.0	324.1	338.0	334.0	280.3	379.1	292.6	374.5	196.8	P
य	268	212	392	371	378	258	388	332	323	279	359	273	364	246	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	2138.2	2206.4	2417.0	2083.3	2359.6	2222.4	2371.9	2517.5	2236.6	2246.7	2294.3	2245.7	2357.3	2205.8	A
प	780.0	671.9	726.0	670.6	881.3	580.7	784.8	774.4	453.6	643.9	629.1	629.4	762.2	627.5	P
य	365	305	300	322	373	261	331	308	203	287	274	280	323	284	Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	1164.4	1076.0	1730.1	1703.6	1813.0	1729.8	1710.5	1666.3	1550.0	1669.2	1585.4	1457.1	1735.0	1566.0	A
प	259.2	210.8	469.4	525.1	576.7	545.2	521.2	477.6	452.9	321.2	435.1	416.1	558.9	427.4	P
य	223	196	271	308	318	315	305	287	292	192	274	286	322	273	Y

तबता सबतीस-समाप्त
TABLE XXXVII—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ओरिसा														Orisa
अ	794.7	862.6	880.7	918.5	1045.0	897.6	1279.3	1451.6	1534.4	1593.7	1621.4	1488.8	1540.7	1540.7 .. A
प	358.1	447.9	433.9	386.3	480.4	380.8	631.7	731.8	519.3	817.3	841.0	810.0	938.5	938.5 .. P
य	451	519	493	481	460	424	494	504	338	513	519	544	609	609 .. Y
राजस्थान														Rajasthan
अ	2027.4	1899.3	2076.0	2123.0	2478.2	2424.9	2141.7	1809.6	1625.9	1886.6	1819.4	1754.5	1877.0	1691.5 .. A
प	412.7	178.6	550.0	158.8	560.2	623.6	536.1	286.4	89.0	303.1	263.4	244.3	576.3	369.1 .. P
य	204	94	265	75	226	257	250	158	55	161	145	139	307	218 .. Y
तामिळनाडू														Tamilnadu
अ	421.4	519.4	556.6	383.3	382.6	448.9	495.7	533.2	530.5	455.1	544.5	479.7	537.3	769.2 .. A
प	111.4	141.1	149.4	78.4	81.2	126.6	155.3	162.7	147.6	111.3	119.9	158.7	139.1	257.3 .. P
य	264	272	268	205	212	282	313	305	278	245	264	331	259	335 .. Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh
अ	1068.3	1024.6	994.1	888.8	901.3	858.3	812.1	874.4	845.4	843.8	957.1	991.1	921.5	1087.8 .. A
प	754.1	593.2	495.7	557.0	631.5	515.1	464.2	461.8	323.5	478.9	571.4	584.6	589.5	603.6 .. P
य	706	579	499	627	701	600	572	528	383	568	597	590	640	555 .. Y
पश्चिम बंगाल														West Bengal
अ	449.6	411.1	526.6	569.8	595.3	483.4	452.4	447.7	436.3	405.0	328.0	277.9	305.3	304.2 .. A
प	222.7	195.5	263.7	290.7	303.5	246.2	234.6	193.7	207.0	165.1	160.3	121.5	171.0	163.0 .. P
य	495	476	501	510	510	509	519	433	474	408	489	437	560	536 .. Y
इतर														Others
अ	343.2	366.6	391.5	363.3	359.5	344.8	350.8	368.5	333.8	370.9	375.9	363.6	366.7	364.3 .. A
प	141.2	160.6	173.1	157.5	158.9	155.9	155.1	174.3	151.1	184.3	186.6	182.6	190.1	199.9 .. P
य	411	438	442	434	442	452	442	473	433	497	496	502	518	549 .. Y
अखिल भारत														All India
अ	11892.7	11523.6	13019.7	12453.9	13462.6	12443.0	12897.1	13314.0	12542.7	13030.6	12971.2	12508.1	13162.6	12661.2 .. A
प	4329.7	3442.3	4500.1	4165.2	5060.8	4211.7	4633.2	4556.7	3458.3	4341.5	4628.6	4578.1	5566.2	4981.9 .. P
य	364	299	346	334	376	338	359	342	276	333	357	366	423	393 .. Y

तक्ता अडतीस

TABLE XXXVIII

निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Total Pulses (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A-Area in thousand hectares
P-Production in thousand tonnes
Y-Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२ 1971-72	७२-७३ 1972-73	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	1342.8	1344.3	1405.6	1434.5	1447.8	1300.1	1302.3	1421.3	1366.7	1445.7	1429.5	1458.2	1498.3	1323.5	.. A
प	379.6	299.4	395.3	417.7	421.1	352.1	332.5	405.6	328.0	414.5	466.6	585.2	566.1	510.0	.. P
य	283	223	281	291	291	271	255	285	240	287	326	401	378	385	.. Y
आसाम															Assam
अ	86.3	98.1	95.0	97.0	90.6	93.6	100.2	103.5	102.6	113.2	117.2	126.4	130.6	138.1	.. A
प	30.9	48.0	44.7	39.6	35.6	37.2	38.1	42.4	41.0	47.1	52.2	52.8	50.6	59.5	.. P
य	358	489	471	403	393	397	380	410	400	416	445	418	387	431	.. Y
बिहार															Bihar
अ	1544.3	1474.6	1556.4	1554.0	1531.3	1423.8	1471.3	1423.1	1244.1	1367.8	1261.8	1189.0	1217.8	1181.0	.. A
प	889.3	656.0	684.8	866.9	822.4	702.3	672.5	703.0	634.6	833.0	770.7	702.2	834.0	838.0	.. P
य	576	445	440	558	537	493	457	494	510	609	611	591	685	710	.. Y
गुजरात															Gujarat
अ	429.4	379.2	420.4	279.7	447.7	448.1	451.5	545.7	541.5	553.6	662.0	725.6	802.1	828.9	.. A
प	161.3	112.0	165.2	91.5	179.6	186.8	149.2	230.7	193.6	266.5	349.5	472.7	558.7	556.0	.. P
य	376	295	393	327	401	417	330	423	358	481	528	652	697	671	.. Y
हरयाणा															Haryana
अ	1208.4	1065.9	1080.4	780.9	1193.8	1102.8	1217.0	1133.4	600.5	803.8	1107.1	557.1	712.4	677.4	.. A
प	684.3	589.8	482.7	374.3	952.0	866.9	1005.4	1084.3	345.8	504.7	344.2	314.7	359.5	355.7	.. P
य	566	553	447	479	797	786	826	957	576	628	311	565	505	525	.. Y
हिमाचल प्रदेश															Himachal Pradesh
अ	68.5	68.9	76.1	68.2	71.3	65.7	76.3	86.5	63.2	58.6	54.9	39.5	43.6	41.7	.. A
प	29.1	28.2	40.9	33.1	31.5	35.8	39.4	44.9	24.4	20.0	12.0	9.2	11.4	7.5	.. P
य	425	409	537	485	442	545	516	519	386	341	219	233	261	180	.. Y

तक्ता अडतीस-वाल
TABLE XXXVIII-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
															Jammu & Kashmir		
जम्मू व काश्मीर	..	49.9	46.8	52.0	50.5	50.1	46.4	53.8	54.5	47.8	53.6	48.8	48.8	47.5	47.7	..	A
अ	..	29.1	28.8	31.6	31.8	23.8	21.6	26.5	36.6	29.5	35.0	31.7	30.4	31.2	31.6	..	P
प	..	583	615	608	630	475	466	493	672	617	653	650	623	657	662	..	Y
य																Karnataka	
कर्नाटक	..	1359.2	1056.5	1333.8	1347.5	1438.5	1058.5	1322.7	1512.4	1541.7	1485.7	1567.5	1585.4	1573.5	1356.3	..	A
अ	..	466.1	238.9	570.9	547.5	625.7	335.8	605.5	626.6	637.8	462.5	622.9	578.7	619.0	461.4	..	P
प	..	343	226	428	406	435	317	458	414	414	311	397	327	393	340	..	Y
य																Kerala	
केरळ	..	37.8	37.6	37.4	37.3	38.6	40.4	36.5	36.5	35.6	34.7	33.0	30.9	31.5	31.5	..	A
अ	..	13.1	12.8	13.7	13.8	14.6	17.3	15.8	16.9	15.5	22.3	20.8	20.6	20.7	22.0	..	P
प	..	347	340	366	370	378	428	433	463	435	643	630	667	657	698	..	Y
य																Madhya Pradesh	
मध्य प्रदेश	..	4328.3	4361.1	4784.3	4439.1	4793.7	4748.5	4640.4	4730.6	4923.3	4576.3	4856.7	5128.9	4972.0	4784.9	..	A
अ	..	2353.1	2255.6	2074.3	2233.2	2539.6	1910.0	2044.4	2123.0	1606.6	2010.8	2473.1	2607.7	2702.3	2318.4	..	P
प	..	544	517	434	503	530	402	441	449	326	439	509	508	544	485	..	Y
य																Maharashtra	
महाराष्ट्र	..	2079.7	1826.8	2750.1	2708.0	2911.7	2805.3	2842.3	2802.3	2665.5	2804.4	2752.2	2574.2	2961.1	2833.4	..	A
अ	..	642.9	451.0	977.4	1041.6	1168.3	977.1	1012.5	1034.1	1037.6	831.2	1039.1	962.9	1257.7	1114.3	..	P
प	..	309	247	355	385	401	348	356	369	389	296	378	374	425	393	..	Y
य																Orisa	
ओरिसा	..	860.9	939.8	962.6	1002.8	1133.3	967.4	1370.2	1566.2	1651.3	1725.5	1767.3	1642.6	1718.3	1718.3	..	A
अ	..	390.2	488.8	475.0	428.4	526.7	409.6	678.8	791.2	566.8	886.1	944.3	921.6	1054.8	1054.8	..	P
प	..	453	520	493	427	465	423	495	505	343	514	534	561	614	614	..	Y
य																Punjab	
पंजाब	..	384.9	380.3	429.8	327.7	438.5	392.5	400.2	409.7	305.0	337.5	320.3	208.0	197.8	205.7	..	A
अ	..	305.2	294.0	352.3	244.6	402.3	331.1	345.5	312.6	196.6	199.9	158.9	121.6	135.6	151.8	..	P
प	..	793	773	820	746	917	844	863	763	645	592	496	585	686	738	..	Y
य																	

तक्ता अडतीस-समाप्त
TABLE XXXVIII--Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
राजस्थान														Rajasthan
अ	.. 3703.7	3140.2	3607.9	3571.6	4478.8	4242.0	4037.0	3602.2	3030.6	3147.2	3786.4	3532.9	3701.7	3264.9 .. A
प	.. 1317.7	994.9	1279.1	960.9	2083.2	2002.1	2034.4	1890.0	843.7	1169.7	1532.9	1569.8	1679.4	1361.0 .. P
य	.. 356	317	355	269	465	472	504	525	278	372	405	444	454	417 .. Y
तामिळनाडू														Tamilnadu
अ	.. 525.1	621.7	663.3	464.2	470.9	545.3	582.3	616.1	605.8	532.6	583.5	600.1	707.5	911.0 .. A
प	.. 153.7	192.0	204.8	114.6	127.4	176.5	196.4	219.0	194.9	146.7	183.3	209.9	246.4	348.0 .. P
य	.. 293	309	309	247	271	324	337	355	322	275	314	350	348	382 .. Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh
अ	.. 3524.7	3509.2	3476.8	3150.3	3155.3	3047.9	2989.0	3016.2	2941.8	2862.3	3043.9	2977.1	2797.3	2974.5 .. A
प	.. 2919.9	2923.0	1849.6	2185.0	2656.7	2628.8	2421.0	2336.1	1555.2	2523.6	2262.9	2541.5	2487.2	2758.5 .. P
य	.. 828	833	532	694	842	862	810	775	529	882	743	854	889	927 .. Y
पश्चिम बंगाल														West Bengal
अ	.. 597.1	545.6	659.7	682.3	727.2	619.4	564.4	561.0	559.3	523.8	419.9	376.1	396.9	377.5 .. A
प	.. 317.0	284.8	349.6	375.5	410.7	351.5	334.2	267.4	304.5	237.8	224.5	197.6	258.0	221.2 .. P
य	.. 531	522	530	550	565	567	592	477	544	454	535	525	650	586 .. Y
इतर														Others
अ	.. 19.6	18.6	34.9	28.8	34.6	35.4	39.6	35.7	32.4	30.6	31.3	32.3	32.1	34.9 .. A
प	.. 10.9	8.7	15.6	14.2	18.4	18.8	20.3	18.5	15.5	15.4	17.6	17.8	20.8	25.0 .. P
य	.. 556	468	447	493	532	531	513	518	478	503	562	551	648	716 .. Y
अखिल भारत														All India
अ	.. 22150.6	20915.2	23426.5	22024.4	24453.7	22983.1	23497.0	22656.9	22258.7	22456.9	23843.3	22833.1	23542.0	22731.2 .. A
प	.. 11093.4	9906.7	10007.5	10014.2	13039.6	11361.3	11972.4	12182.9	8571.6	10626.8	11507.2	11856.9	12893.4	12195.0 .. P
य	.. 501	474	427	455	533	494	510	515	385	473	483	519	548	536 .. Y

तक्ता एकोणचाळीस
TABLE XXXIX

निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण अन्नधान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)

Estimates of area, production and average yield per hectare of Total Foodgrains (1971-72 to 1984-85) in different States

राज्य	अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये प-उत्पादन हजार टनामध्ये य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये														STATE
	७१-७२ 71-72	७२-७३ 1972-73	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	१९८४-८५ 1984-85	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	8689.5	8808.5	9405.1	9423.7	9820.0	8874.6	9255.4	9648.2	8821.8	8755.9	9221.9	8772.9	9220.0	7953.3	.. A
प	7290.5	6707.7	8669.0	9085.9	9428.1	7475.8	8984.4	10666.5	9528.9	9991.6	11413.1	11172.3	11881.3	9612.2	.. P
य	839	762	922	764	960	842	971	1106	1080	1141	1238	1274	1289	1209	.. Y
आसाम															Assam
अ	2111.5	2299.5	2236.9	2242.0	2420.0	2469.8	2456.3	2444.5	2347.0	2521.4	2505.3	2561.8	2570.0	2589.6	.. A
प	1996.3	2396.3	2171.2	2114.9	2411.0	2255.4	2452.1	2301.9	2031.7	2705.7	2419.1	2773.3	2708.9	2624.1	.. P
य	945	1042	971	943	996	913	998	942	866	1073	966	1083	1054	1013	.. Y
बिहार															Bihar
अ	9747.7	10126.0	9596.5	9711.3	10117.7	10165.4	10326.0	10208.7	9312.3	10025.0	9555.3	8583.7	9175.3	9300.0	.. A
प	9066.9	9319.5	7764.6	8250.9	9177.1	9183.8	9685.6	9977.1	7104.5	9911.2	8239.0	7316.2	9874.8	10319.3	.. P
य	930	920	809	850	907	903	938	977	763	989	862	852	1076	1110	.. Y
गुजरात															Gujarat
अ	4934.4	4330.1	4873.5	3817.5	5071.2	4708.1	4476.2	4589.6	4383.6	4472.6	4742.7	4715.2	4954.4	4746.0	.. A
प	4222.0	2214.4	3916.5	2152.7	4519.8	4027.8	3873.5	4485.2	4007.5	4475.1	5088.8	4396.2	5743.6	5261.2	.. P
य	856	511	804	564	891	856	865	977	914	1001	1073	932	1159	1109	.. Y
हरियाणा															Haryana
अ	3957.5	3975.7	3965.8	3604.3	4207.4	4135.8	4200.6	4270.0	3705.5	3981.8	4342.1	3803.1	4158.4	3968.4	.. A
प	4545.4	4077.8	3835.7	3339.3	5040.0	5250.9	5340.4	6333.3	5027.8	6044.7	6040.2	6649.7	6885.5	6833.7	.. P
य	1149	1026	967	926	1198	1270	1271	1483	1357	1518	1391	1749	1656	1722	.. Y
हिमाचल प्रदेश															Himachal Pradesh
अ	823.7	810.3	802.6	825.0	843.3	812.5	831.7	857.1	857.3	875.6	855.8	848.7	850.5	829.1	.. A
प	945.3	913.7	950.0	1053.9	1128.6	932.6	1063.7	1058.3	882	1183.5	1054.0	972.6	1050.7	968.5	.. P
य	1148	1148	1184	1277	1338	1148	1279	1235	1029	1352	1232	1146	1235	1168	.. Y

तफ्ता एकोणचाळीस—चालू
TABLE XXXIX—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
जम्मु व काश्मीर															Jammu & Kashmir
अ	775.4	792.0	797.5	795.7	808.6	809.7	823.6	849.2	834.5	836.3	834.1	856.0	860.4	855.7	.. A
प	958.6	954.4	996.2	1009.2	1007.0	933.8	1121.0	1214.8	1111.6	1307.3	1272.6	1260.7	1113.3	1254.4	.. P
य	1236	1205	1249	1268	1245	1153	1901	1031	1332	1563	1526	1473	1294	1466	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	7322.7	5848.9	7057.4	7171.2	7286.7	6005.9	7108.2	7499.4	7452.9	6621.5	7502.4	7366.9	7594.1	6881.7	.. A
प	6064.5	4600.0	6537.8	6393.6	7083.3	4705.7	7286.9	7457.3	7370.9	5879.6	7308.3	6021.4	7251.8	6469.2	.. P
य	828	786	926	892	972	784	1025	994	989	888	974	817	955	940	.. Y
केरळ															Kerala
अ	924.7	923.0	923.8	929.7	932.6	903.0	882.9	841.6	833.9	842.0	846.0	814.1	776.7	772.1	.. A
प	1373.2	1397.3	1279.9	1355.7	1386.3	1276.8	1314.1	1286.9	1311.5	1297.9	1364.1	1329.9	1231.8	1257.2	.. P
य	1485	1514	1384	1458	1486	1414	1468	1528	1573	1541	1612	1633	1586	1628	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	17055.5	17058.1	17296.5	16558.2	17446.5	17109.4	17535.6	17825.8	17530.0	17797.2	17881.5	18209.1	18457.6	17781.1	.. A
प	11634.3	10631.2	10645.8	10020.4	12000.6	9575.7	12341.5	11727.5	7535.1	12411.9	12834.2	12615.2	15704.4	13072.2	.. P
य	682	623	615	605	688	560	704	658	430	697	718	693	851	735	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	12175.8	10470.8	13833.3	13398.2	14011.2	14188.2	14455.2	14080.2	14076.4	14049.6	14219.4	13603.6	14554.4	14144.4	.. A
प	4952.9	3050.1	7119.0	7764.0	9103.0	9696.5	10456.0	10016.7	10362.1	9757.6	10571.4	9215.6	10951.8	9735.8	.. P
य	407	291	515	581	650	683	723	711	736	695	743	677	752	688	.. Y
ओरिसा															Orisa
अ	5249.7	5914.6	6217.6	5991.6	6483.6	6037.7	6519.0	6679.8	6454.7	6908.8	6632.0	6436.6	6866.3	6876.5	.. A
प	4353.8	4860.4	5274.7	3970.6	5569.9	4075.4	5560.9	5765.0	3871.7	5977.0	5437.2	4562.9	7016.5	6404.6	.. P
य	732	822	848	663	859	675	853	863	600	865	820	709	1022	931	.. Y
पंजाब															Punjab
अ	3915.0	4013.3	4116.9	3955.2	4328.5	4420.6	4451.0	4767.5	4781.4	4842.7	4995.8	5002.4	5202.8	5361.7	.. A
प	7928.3	7693.6	7727.2	7957.7	8827.4	9197.6	10369.7	11673.9	11929.4	11902.7	13325.8	14145.5	14780.7	16116.8	.. P
य	2025	1917	1877	2012	2039	2081	2330	2449	2495	2458	2667	2828	2841	3006	.. Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	12650.5	12194.4	13760.0	11677.6	12391.1	12077.2	12118.9	12433.2	11754.1	12343.7	13025.5	12751.8	13240.7	11506.4	.. A
प	6334.8	5157.8	6720.5	4977.5	7735.3	7490.3	7158.4	7822.2	5245.0	6496.5	7163.1	8323.4	10075.6	7864.2	.. P
य	501	423	488	426	624	620	591	629	446	526	550	653	761	683	.. Y

तबला एकोणचाळीस—समाप्त
TABLE XXXIX—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
तामिळनाडू															Tamilnadu
अ	5161.5	5251.4	5063.4	4403.8	5068.4	4906.6	5302.8	5155.9	5252.6	4109.4	4627.5	3924.5	4722.0	5004.5	.. A
प	6943.1	7167.1	7324.5	4797.2	7183.2	6336.3	7750.8	7603.2	7661.6	5486.8	7400.4	4832.8	6184.4	7189.9	.. P
य	1345	1365	1447	1089	1417	1291	1462	1475	1459	1335	1599	1231	1310	1437	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh
अ	19358.8	19357.0	19188.2	18833.2	18986.9	10117.9	19066.1	19808.0	19709.6	20472.0	20217.7	20019.9	20536.3	20855.0	.. A
प	17697.5	18154.3	15586.1	16453.6	19477.1	19908.5	21234.9	23079.2	16427.1	24945.4	24288.9	26483.4	29183.0	30274.4	.. P
य	914	938	612	874	1026	1041	1114	1165	833	1219	1201	1323	1421	1452	.. Y
पश्चिम बंगाल															West Bengal
अ	6152.7	6108.3	6337.3	6653.0	6855.3	6454.0	6577.3	5057.3	6073.9	6098.8	5955.6	5609.4	6206.4	6016.8	.. A
प	7855.9	6772.3	6885.6	7866.0	8592.7	7453.8	8970.2	8044.5	7062.1	8281.0	6549.7	5852.2	9170.0	9256.5	.. P
य	1277	1109	1087	1182	1253	1155	1364	1350	1163	1358	1099	1043	1478	1538	.. Y
इतर															Others
अ	916.2	995.3	1065.3	1084.1	1101.8	1159.1	1128.1	1093.1	1024.4	1112.5	1177.1	1215.1	1216.2	1226.5	.. A
प	1004.4	957.8	1260.6	1243.1	1363.9	1390.1	1442.7	1389.5	1229.4	1533.0	1525.1	1595.4	1566.0	1710.1	.. P
य	1096	962	1183	1147	1238	1199	1279	1271	1200	1378	1296	1313	1288	1394	.. Y
अखिल भारत															All India
अ	122622.8	119277.4	126537.6	121075.3	128181.0	124355.5	127514.8	129009.1	125205.9	126666.8	129137.7	125095.1	131162.5	126668.8	.. A
प	105167.7	97026.3	104664.5	99826.2	121034.3	111166.8	126406.8	131902.0	109700.4	129588.5	133294.8	129518.7	152374.1	146224.3	.. P
य	858	813	827	824	944	894	991	1022	876	1023	1032	1035	1162	1154	.. Y

सक्ता चाळीस

TABLE XL

निरनिराळ्या राज्यातील भुईमूगाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Groundnut (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७१-७२ 1971-72 2	७२-७३ 1972-73 3	७३-७४ 1973-74 4	७४-७५ 1974-75 5	७५-७६ 1975-76 6	७६-७७ 1976-77 7	७७-७८ 1977-78 8	७८-७९ 1978-79 9	७९-८० 1979-80 10	८०-८१ 1980-81 11	८१-८२ 1981-82 12	८२-८३ 1982-83 13	८३-८४ 1984-85 14	८४-८५ 1984-85 15	STATE
आंध्र प्रदेश	Andhra Pradesh
अ	1523.5	1415.4	1387.5	1471.0	1330.5	1051.3	1099.4	1276.9	1345.7	1304.0	1451.0	1504.4	1664.9	1695.3	.. A
प	1164.2	997.8	1375.7	1413.0	1119.4	583.2	1023.4	1160.4	1118.9	860.5	1437.2	1133.4	1716.2	1323.4	.. P
य	764	705	991	961	841	555	931	909	831	660	990	753	1031	781	.. Y
गुजरात	Gujarat
अ	1770.4	1741.2	1581.6	1493.3	1640.7	1886.7	1371.2	2047.4	2040.1	2124.9	2207.8	2057.7	2149.6	2061.1	.. A
प	1540.7	349.5	1241.4	465.0	2034.6	1898.4	1763.3	1823.2	1813.0	1644.6	2198.2	1312.8	1810.1	1572.3	.. P
य	866	201	785	311	1240	1006	895	890	889	774	996	638	842	763	.. Y
हरयाना	Haryana
अ	8.7	7.6	7.2	11.1	11.3	10.0	8.8	10.1	6.8	6.1	7.9	7.1	7.4	8.7	.. A
प	7.4	6.4	6.2	9.9	12.2	10.9	10.6	12.1	7.8	7.8	7.4	5.0	5.9	7.1	.. P
य	851	842	861	892	1079	1090	1205	1198	1147	1279	937	704	797	816	.. Y
कर्नाटक	Karnataka
अ	985.1	720.1	924.6	895.2	961.0	838.1	863.3	885.6	878.7	765.2	871.9	830.5	878.2	862.5	.. A
प	745.1	434.4	641.6	664.0	629.8	366.6	570.8	609.8	636.1	444.2	658.1	541.6	738.9	746.7	.. P
य	756	603	694	742	655	437	661	689	724	581	755	652	841	866	.. Y
केरळ	Kerala
अ	14.7	16.0	17.2	17.5	17.5	16.6	12.7	13.3	13.9	13.0	9.4	9.7	10.7	11.0	.. A
प	16.8	16.5	18.0	19.5	23.1	17.5	13.3	13.0	13.7	11.1	8.3	8.6	9.3	11.0	.. P
य	1143	1031	1047	1114	1320	1054	1047	977	986	854	883	887	869	1000	.. Y
मध्य प्रदेश	Madhya Pradesh
अ	489.5	436.0	439.4	448.3	491.8	521.1	437.1	409.7	319.7	296.2	300.4	349.2	311.7	324.6	.. A
प	294.4	292.1	210.6	298.6	407.1	326.0	247.6	220.2	168.9	180.3	226.8	179.0	231.9	168.3	.. P
य	601	670	479	666	828	626	566	537	528	609	755	513	744	518	.. Y
महाराष्ट्र	Maharashtra
अ	750.5	762.7	674.5	754.6	839.4	925.3	848.3	814.4	747.2	833.4	823.8	715.6	810.1	824.6	.. A
प	467.7	196.7	495.2	543.3	663.2	605.2	578.4	505.4	568.0	611.0	694.4	550.5	807.3	854.3	.. P
य	623	258	734	727	790	654	682	621	760	733	843	769	997	1036	.. Y

तक्ता चाळीस-समाप्त
TABLE XL-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
ओरिसा	..														Orisa
अ	.. 94.6	86.1	93.5	103.4	109.0	104.7	119.1	143.9	174.6	172.4	216.1	252.9	258.5	312.9	.. A
प	.. 132.7	120.1	138.0	141.8	134.7	118.6	144.7	191.8	122.7	231.4	292.1	333.1	399.4	484.8	.. P
य	.. 1403	1395	1476	1371	1236	1133	1215	1333	703	1340	1352	1317	1545	1549	.. Y
पंजाब	..														Punjab
अ	.. 173.5	160.4	154.7	164.0	168.4	164.0	156.0	129.0	91.0	83.0	92.0	78.0	58.0	45.0	.. A
प	.. 183.0	153.0	150.0	141.0	176.0	150.0	154.0	114.0	81.0	104.0	90.0	63.0	42.0	45.0	.. P
य	.. 1055	954	270	860	1045	915	987	884	890	1253	978	808	724	1000	.. Y
राजस्थान	..														Rajasthan
अ	.. 235.9	250.0	243.1	301.0	280.0	235.5	243.9	383.6	292.2	212.1	161.0	185.8	183.3	251.7	.. A
प	.. 158.8	125.6	142.0	180.9	172.8	157.3	174.6	236.9	71.4	84.9	107.7	106.3	173.9	172.1	.. P
य	.. 673	485	584	601	617	668	716	618	244	405	669	572	949	684	.. Y
तामिळनाडू	..														Tamilnadu
अ	.. 1117.0	1061.3	1136.0	976.8	934.7	890.0	926.0	963.3	998.2	788.5	1013.1	911.6	956.2	1150.8	.. A
प	.. 1273.0	1103.0	1212.0	962.1	1053.4	785.0	1149.7	1128.5	1060.7	679.8	1237.9	853.3	981.8	1250.1	.. P
य	.. 1140	1039	1067	883	1127	882	1242	1148	1063	662	1222	936	1027	1086	.. Y
उत्तर प्रदेश	..														Uttar Pradesh
अ	.. 327.8	314.9	352.8	415.1	424.7	388.6	328.8	324.5	246.3	190.5	261.4	297.0	233.0	185.9	.. A
प	.. 183.4	286.6	286.4	351.4	313.2	232.7	244.0	180.7	96.0	133.5	253.8	184.9	151.1	89.4	.. P
य	.. 559	910	812	847	737	599	742	557	390	701	971	623	648	481	.. Y
इतर	..														Others
अ	.. 11.0	9.6	11.6	11.3	12.5	10.9	13.9	11.9	10.4	12.0	12.9	15.8	17.1	20.1	.. A
प	.. 13.3	9.9	14.9	15.5	15.2	12.5	12.7	12.2	10.2	11.3	11.1	10.8	17.7	19.6	.. P
य	.. 1209	1031	1284	1572	1216	1147	914	1025	981	942	681	684	1035	975	.. Y
अखिल भारत	..														All India
अ	.. 7510.2	6990.0	7023.7	7062.6	7221.5	7042.8	7078.5	7433.3	7164.8	6801.3	7428.7	7215.3	7538.7	7754.2	.. A
प	.. 6180.5	4091.6	5932.0	5111.0	6754.7	5263.9	6087.1	6208.2	5768.4	5005.0	7223.0	5282.3	7085.5	6744.1	.. P
य	.. 823	585	845	724	935	747	866	835	805	736	972	732	940	870	.. Y

तक्ता एकेचाळीस

TABLE XLI

निरनिराळ्या राज्यातील एरंडीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)

Estimates of area, production and average yield per hectare of Casterseed (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A-Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P-Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y-Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२	७२-७३	७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश	Andhra Pradesh
अ	316.8	294.5	393.3	443.5	209.7	332.3	190.1	251.3	214.4	264.3	273.4	293.1	315.3	292.9	A
प	58.3	52.6	121.1	114.8	21.4	40.9	40.2	43.2	42.6	26.3	56.8	68.1	65.7	61.2	P
य	178	179	308	259	102	123	211	172	199	100	208	232	208	209	Y
गुजरात	Gujarat
अ	53.3	49.4	57.1	54.7	71.9	88.4	100.9	100.9	124.2	135.8	175.2	184.8	202.2	258.2	A
प	47.0	33.4	56.1	47.2	70.0	106.0	128.6	135.0	140.9	132.0	196.9	225.2	281.1	348.6	P
य	882	676	982	863	974	1199	1275	1338	1134	972	1124	1219	1390	1350	Y
कर्नाटक	Karnataka
अ	33.9	31.1	34.1	34.5	33.5	23.2	29.3	29.6	28.8	26.6	25.8	24.43	25.8	26.9	A
प	19.0	21.1	18.8	18.6	21.8	7.7	19.7	18.7	15.7	14.4	18.6	16.3	21.8	15.7	P
य	560	678	551	539	651	332	672	632	545	541	721	671	845	584	Y
ओरिसा	Orisa
अ	22.6	26.5	27.6	26.3	28.7	23.7	30.1	37.2	41.3	43.8	44.8	41.6	42.0	44.4	A
प	18.2	21.4	19.5	14.9	15.8	11.4	14.8	20.6	15.5	22.8	25.9	22.3	22.7	27.0	P
य	805	808	707	567	551	481	492	554	375	521	578	536	540	608	Y
इतर	Others
अ	26.7	24.9	34.5	31.3	31.1	28.2	29.3	20.9	31.8	27.0	38.3	36.4	38.1	51.2	A
प	13.5	16.9	13.6	14.9	13.9	13.0	14.0	11.9	12.6	8.9	11.8	12.7	15.2	16.3	P
य	506	679	304	476	447	461	847	427	396	330	308	349	346	318	Y
अखिल भारत	All India
अ	453.3	426.4	546.6	590.3	374.9	495.8	379.7	446.9	440.5	497.5	557.5	580.2	623.4	673.6	A
प	154.0	145.4	229.1	210.4	142.9	179.0	217.2	229.4	227.3	204.4	310.0	344.6	404.5	468.8	P
य	340	341	419	356	381	361	572	513	516	411	556	594	649	696	Y

तक्ता बेचालीस
TABLE XLII

निरनिराळ्या राज्यांतील तिळाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Sesamum (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनांत

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२ 1971-72	७२-७३ 1972-73	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	266.9	217.7	244.0	227.1	136.1	113.3	162.2	173.3	169.9	184.6	172.0	164.4	173.9	135.0	A
प	38.6	29.1	39.5	46.3	26.4	23.3	28.2	24.6	24.7	30.7	29.0	26.1	26.9	18.9	P
य	145	134	162	204	194	206	174	142	145	166	169	159	155	140	Y
गुजरात															Gujarat
अ	120.7	101.5	103.3	80.0	106.9	123.6	110.1	101.5	92.9	91.5	105.2	128.0	126.8	144.0	A
प	42.7	20.1	30.9	11.4	41.7	31.4	23.3	30.4	33.1	25.7	40.2	31.6	46.1	49.9	P
य	354	198	299	143	390	254	212	300	356	281	382	247	364	346	Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	77.6	63.1	79.6	88.3	103.5	87.8	117.7	116.8	114.9	118.4	112.1	118.3	125.4	114.7	A
प	23.1	13.6	23.9	30.9	41.0	24.2	44.9	41.9	34.2	39.7	30.1	29.5	39.6	29.3	P
य	298	21.6	300	350	396	276	381	359	298	335	269	249	316	255	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	308.1	284.0	302.3	302.2	259.5	258.8	250.1	232.8	242.2	250.0	270.4	257.2	258.9	251.5	A
प	40.2	62.3	56.6	50.6	40.5	36.8	42.5	29.2	15.2	39.0	49.8	28.4	47.0	41.8	P
य	130	219	187	167	156	142	170	125	63	156	184	110	181	166	Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	127.4	122.5	153.6	137.1	171.1	176.6	175.1	179.3	205.3	191.4	178.2	198.5	204.9	220.9	A
प	30.1	23.2	37.5	33.0	39.3	42.6	44.2	52.1	48.3	36.0	31.8	46.6	51.0	52.0	P
य	236	189	244	241	230	241	252	291	235	188	178	235	249	235	Y
ओरिसा															Orisa
अ	93.9	101.8	93.6	104.3	119.4	112.1	140.6	162.5	181.0	156.5	230.4	236.9	314.0	236.9	A
प	46.1	51.5	47.0	46.4	53.8	43.2	64.7	78.0	47.5	73.8	123.4	123.3	143.2	106.7	P
य	491	506	502	445	451	385	460	480	262	472	536	520	456	450	Y

सक्ता बेचाळीस—समाप्त
TABLE XLII—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
राजस्थान														Rajasthan	
अ	630.2	454.6	475.8	398.5	366.9	377.5	363.1	423.2	317.9	427.7	425.1	448.7	377.4	410.7	A
प	81.3	27.0	58.9	22.3	64.9	59.2	50.1	75.3	11.7	33.8	49.9	40.7	65.4	72.1	P
य	129	59	124	56	177	157	138	178	37	79	117	91.	173	175	Y
तामिळनाडू														Tamilnadu	
अ	134.2	136.2	130.8	97.2	97.5	112.3	162.0	131.6	123.6	100.8	131.7	110.0	121.3	139.1	A
प	43.4	43.6	38.4	17.9	30.9	38.7	54.5	46.3	43.3	33.2	45.2	26.8	35.9	47.6	P
य	323	320	294	184	317	345	336	352	350	329	343	244	296	342	Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh	
अ	537.9	710.5	692.5	678.1	674.2	790.9	765.9	730.2	793.1	751.2	754.0	356.1	319.8	320.2	A
प	70.2	80.1	113.2	87.6	86.2	70.7	105.0	80.5	32.6	55.2	96.1	109.1	12.8	17.9	P
य	131	113	163	129	128	89	137	110	41	73	127	306	40	56	Y
पश्चिम बंगाल														West Bengal	
अ	14.2	11.1	14.9	25.9	33.3	33.4	52.0	56.0	56.1	108.1	122.5	114.4	94.8	91.2	A
प	8.1	5.5	7.5	15.1	20.7	21.4	34.4	27.8	30.3	47.7	63.8	60.2	54.4	52.4	P
य	570	495	503	583	622	641	662	496	540	441	521	526	574	575	Y
इतर														Others	
अ	80.4	85.4	95.4	95.6	101.7	92.5	85.5	81.9	80.3	91.7	91.5	84.2	86.4	91.9	A
प	25.7	29.4	30.9	30.7	33.8	30.3	28.4	28.0	26.8	30.8	30.9	29.4	36.5	36.2	P
य	320	344	324	321	332	328	332	342	334	336	338	349	422	394	Y
मसिल भारत														All India	
अ	2391.5	2288.4	2385.8	2234.3	2170.1	2278.8	2384.3	2389.1	2377.2	2471.9	2593.2	2216.7	2203.6	2156.1	A
प	449.5	385.4	484.3	392.2	479.2	421.8	520.2	514.1	347.7	445.8	590.2	551.7	558.8	524.8	P
य	188	168	203	176	221	185	218	215	146	180	228	249	254	243	Y

तक्ता चेचालीस TABLE XLIII

निरनिराळ्या राज्यांतील सरसू पिकाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Rapeseed and Mustard (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७१-७२ 1971-72	७२-७३ 1972-73	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	STATE 1
आसाम															Assam
अ	135.6	157.8	185.4	168.2	164.1	167.5	181.5	198.4	210.0	213.0	224.0	267.8	286.1	319.8	A
प	63.6	65.0	90.5	64.9	63.7	60.0	72.7	85.8	95.6	102.4	102.7	125.4	141.5	123.5	P
य	469	412	547	386	388	358	401	437	455	481	458	468	498	386	Y
बिहार															Bihar
अ	78.2	84.0	89.3	91.3	101.9	90.3	102.1	91.3	80.2	85.7	74.9	86.5	80.3	90.1	A
प	34.9	44.0	43.3	48.2	54.7	47.4	52.8	38.3	35.2	39.4	46.4	45.3	67.6	66.9	P
य	146	524	485	528	537	525	517	419	439	460	619	524	842	742	Y
गुजरात															Gujarat
अ	35.2	43.3	54.7	73.9	64.4	77.0	99.6	104.5	108.1	119.2	179.7	171.4	173.6	195.3	A
प	16.1	18.9	31.2	28.3	26.4	37.3	39.9	51.0	49.6	55.0	78.3	211.2	235.9	239.3	P
य	457	436	570	383	410	484	401	488	459	461	436	1232	1359	1225	Y
हरियाणा															Haryana
अ	163.0	211.0	168.9	197.7	136.9	105.0	177.1	118.5	126.0	301.0	202.0	165.0	195.0	315.0	A
प	90.0	99.0	53.0	137.0	65.0	66.0	84.8	81.0	63.0	179.0	141.0	111.0	157.0	300.0	P
य	552	469	314	693	475	629	479	684	500	595	698	673	805	952	Y
जम्मू व काश्मिर															Jammu & Kashmir
अ	21.0	25.3	36.5	25.4	27.9	31.6	47.6	47.2	39.9	42.3	43.1	46.6	51.4	51.4	A
प	17.0	19.5	34.1	22.4	24.3	26.6	44.3	31.4	39.2	59.8	64.0	47.6	51.8	51.8	P
य	810	771	934	882	871	842	931	665	982	1414	1485	1021	1008	1008	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	234.1	213.2	236.1	265.4	242.1	179.9	252.5	238.6	184.5	236.0	291.3	278.2	311.9	304.2	A
प	91.4	99.5	113.6	142.1	126.8	46.7	85.1	92.5	47.2	143.2	158.9	139.6	232.0	200.6	P
य	390	467	481	535	524	260	337	388	256	607	545	502	744	659	Y
ओरिसा															Orisa
अ	60.7	65.3	72.3	85.9	95.0	66.5	109.7	152.0	144.6	162.1	162.1	123.7	106.5	117.4	A
प	27.0	31.0	34.5	38.1	44.7	6.22	48.3	68.4	39.3	72.4	72.4	56.9	50.7	52.6	P
य	458	475	477	444	471	394	441	450	272	447	447	460	476	448	Y

तबता त्रेचाळीस-समाप्त TABLE XLIII-*Concl'd.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
पंजाब															Punjab	
अ	..	127.9	172.0	178.8	179.0	122.0	67.0	128.0	83.0	88.0	146.0	108.0	85.0	83.0	131.0	.. A
प	..	82.0	106.8	136.2	140.0	78.0	46.0	64.0	57.0	63.0	77.0	72.0	64.0	73.0	140.0	.. P
य	..	641	621	762	782	639	687	500	687	716	527	667	753	879	1069	.. Y
राजस्थान															Rajasthan	
अ	..	383.4	294.1	374.1	424.3	252.6	230.5	353.3	314.8	349.0	362.5	651.2	607.0	820.0	1056.6	.. A
प	..	122.7	215.5	110.7	254.6	127.3	101.2	163.2	203.7	149.0	248.5	458.3	443.5	648.2	846.1	.. P
य	..	320	733	296	600	504	439	462	647	427	686	704	731	790	801	.. Y
उत्तर प्रदेश															Uttar Pradesh	
अ	..	2244.2	1935.2	1932.6	2035.3	2008.1	2014.7	2007.2	2058.3	1994.4	2276.2	2258.0	1776.0	1519.1	1527.0	.. A
प	..	844.2	1057.9	1004.2	1323.9	1274.7	1438.7	939.5	1088.8	781.7	1229.2	1071.6	848.9	813.8	820.4	.. P
य	..	376	547	520	650	635	524	468	529	392	540	475	478	536	537	.. Y
पश्चिम बंगाल															West Bengal	
अ	..	107.0	95.5	122.6	102.7	95.3	72.2	96.6	110.0	115.6	131.1	163.3	170.9	189.3	244.7	.. A
प	..	34.8	42.6	44.3	39.7	39.3	25.5	42.8	46.8	53.4	79.2	94.7	91.0	113.0	164.0	.. P
य	..	325	446	361	387	412	353	443	425	462	604	580	532	597	670	.. Y
इतर															Others	
अ	..	23.6	22.0	25.5	31.3	29.1	26.4	28.7	28.9	30.2	37.8	41.7	48.6	57.3	50.7	.. A
प	..	8.3	8.1	8.7	12.4	10.9	11.1	12.2	15.4	11.8	19.2	19.2	22.8	22.6	25.0	.. P
य	..	352	368	341	396	375	420	425	535	321	508	460	469	394	493	.. Y
अखिल भारत															All India	
अ	..	3613.9	3318.7	3456.8	3680.4	3339.4	3128.6	3583.9	3543.5	3470.5	4112.9	4399.3	3826.7	3873.5	4403.2	.. A
प	..	1432.8	1807.8	1704.3	2251.6	1935.8	1550.7	1649.7	1860.1	1428.0	2304.3	2381.5	2207.2	2608.1	3030.2	.. P
य	..	396	545	493	612	580	496	460	525	411	560	541	577	673	688	.. Y

तबता चन्वेचाळीस
TABLE XLIV

निरनिराळ्या राज्यांतील जवसाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Linseed (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A-Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P-Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y-Yield in kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२ 1971-72	७२-७३ 1972-73	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	1
विहार															Bihar
अ	74.5	82.0	86.7	97.9	103.8	94.3	106.7	99.5	88.3	97.2	90.6	87.9	90.7	86.3	.. A
प	30.9	26.0	26.9	44.3	50.4	39.9	40.1	37.9	37.7	41.0	38.4	43.0	42.6	44.1	.. P
य	415	317	310	453	486	423	376	381	427	422	424	489	470	511	.. Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	56.0	37.0	62.7	82.6	86.1	80.4	72.0	73.1	68.3	56.4	63.1	55.8	49.2	60.3	.. A
प	15.9	3.3	14.3	17.6	18.2	17.6	12.5	21.3	15.4	11.0	15.8	10.0	10.9	10.3	.. P
य	284	89	228	213	211	218	174	251	225	195	250	179	222	171	.. Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	722.1	665.6	841.9	766.6	782.8	652.5	741.2	770.6	444.0	508.4	571.9	554.6	584.7	534.6	.. A
प	176.1	160.4	205.4	214.6	217.6	102.5	179.4	173.4	49.8	114.4	120.1	129.8	164.3	117.1	.. P
य	244	241	244	280	278	157	242	225	112	225	210	234	281	219	.. Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	247.6	182.3	222.2	265.9	286.3	269.6	282.9	281.0	261.2	248.5	251.6	245.1	257.3	248.7	.. A
प	50.3	27.7	46.0	61.2	62.7	55.5	67.6	60.2	58.2	52.2	57.7	52.5	64.9	61.8	.. P
य	203	152	207	230	219	206	239	214	223	210	229	214	252	248	.. Y
ओरिसा															Orisa
अ	15.8	21.2	16.7	24.8	24.8	17.7	27.6	32.8	34.4	36.3	37.0	25.1	32.9	36.0	.. A
प	7.1	8.9	6.9	8.3	10.7	6.5	11.3	14.2	13.6	15.6	15.8	10.7	14.5	12.7	.. P
य	449	420	413	335	431	367	409	433	395	430	427	426	441	353	.. Y
राजस्थान															Rajasthan
अ	94.6	55.3	87.4	117.6	98.7	78.4	86.7	101.2	79.7	39.5	83.3	74.1	89.5	105.0	.. A
प	29.8	14.5	26.7	41.2	29.2	24.6	31.1	38.1	16.7	13.1	28.6	27.1	45.1	36.8	.. P
य	315	262	305	350	296	314	359	376	210	332	335	366	504	350	.. Y

तक्ता चव्वेचाळीस-समाप्त
TABLE XLIV-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
															Uttar Pradesh		
उत्तर प्रदेश																	
अ	..	757.9	608.3	622.6	622.3	644.2	630.2	607.6	634.6	557.0	584.2	636.3	268.1	290.4	392.0	..	A
प	..	190.6	166.0	149.8	144.4	181.1	153.2	158.0	164.4	53.5	145.5	183.2	74.3	74.1	81.8	..	P
य	..	251	273	241	232	281	243	260	259	96	249	288	277	255	209	..	Y
															West Bengal		
पश्चिम बंगाल																	
अ	..	53.9	36.9	56.4	63.5	66.0	43.1	60.2	68.3	52.6	67.8	55.1	65.2	62.5	52.6	..	A
प	..	14.2	10.8	14.1	20.0	17.5	11.8	19.4	18.3	13.8	19.4	13.6	17.6	18.7	14.6	..	P
य	..	263	293	250	315	265	274	322	268	262	286	247	270	299	278	..	Y
															Others		
इतर																	
अ	..	42.0	37.0	41.6	29.5	26.0	22.2	25.0	30.4	28.1	35.0	29.3	28.1	30.1	30.6	..	A
प	..	14.6	10.5	13.8	12.2	10.4	7.2	7.4	7.3	10.6	10.8	9.3	10.4	9.2	9.2	..	P
य	..	348	284	332	414	400	324	296	240	377	308	317	370	306	301	..	Y
															All India		
अखिल भारत																	
अ	..	2064.4	1725.6	2038.2	2070.7	2118.7	1888.4	2009.9	2091.5	1613.6	1673.13	1820.2	1404.0	1487.3	1546.1	..	A
प	..	529.5	428.1	503.9	563.8	597.8	418.8	526.8	535.1	269.3	423.0	482.5	375.4	444.3	388.4	..	P
य	..	256	482	247	272	282	222	262	256	167	253	265	267	299	251	..	Y

तक्ता पंचेचाळीस TABLE XLV

निरनिराळ्या राज्यांतील कारळघाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Nigerseed (1971-72 to 1984-85) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२	७२-७३	७३-७४	७४-७५	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२	८२-८३	८३-८४	८४-८५	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
आंध्र प्रदेश															Andhra Pradesh
अ	13.0	8.2	7.4	6.2	9.4	10.9	13.8	11.3	10.6	10.6	9.0	7.0	8.4	8.0	A
प	1.4	5.6	5.5	4.4	7.9	11.2	14.3	7.0	5.9	2.5	3.1	2.2	2.7	2.6	P
य	561	108	683	743	710	840	1028	1036	619	557	236	344	321	325	Y
बिहार															Bihar
अ	54.2	50.8	56.8	60.2	64.8	50.8	52.6	53.4	40.3	47.9	45.1	32.9	37.4	35.7	A
प	13.0	13.6	12.4	17.6	19.5	18.6	20.7	22.5	11.2	17.7	16.6	12.6	14.4	13.7	P
य	240	268	218	292	301	366	394	421	278	370	368	383	385	384	Y
कर्नाटक															Karnataka
अ	29.8	15.4	35.6	42.9	47.4	47.4	57.3	60.3	62.0	54.8	57.7	54.4	59.8	52.2	A
प	6.8	3.2	7.6	7.8	9.3	7.9	10.0	10.2	10.7	9.6	10.1	9.6	10.7	9.3	P
य	228	208	213	182	196	167	175	169	173	175	175	176	179	178	Y
मध्य प्रदेश															Madhya Pradesh
अ	250.7	257.2	284.4	311.0	275.9	254.8	265.1	254.2	224.9	224.7	225.1	218.0	212.9	216.8	A
प	48.1	34.5	55.5	48.1	52.6	29.8	47.7	37.2	21.0	32.5	40.7	38.4	45.4	34.0	P
य	192	134	195	155	191	117	180	146	93	145	181	176	213	157	Y
महाराष्ट्र															Maharashtra
अ	77.5	61.4	83.9	91.6	104.5	106.3	107.7	102.4	102.9	102.0	101.0	86.7	95.1	96.8	A
प	13.3	3.5	15.9	13.7	13.4	10.2	12.9	18.0	17.5	17.9	24.1	14.2	20.3	22.6	P
य	172	57	190	150	128	96	120	176	170	175	239	164	213	233	Y
ओरिसा															Orisa
अ	68.4	73.8	84.2	109.1	112.9	97.5	111.9	129.8	142.3	158.1	163.9	98.0	180.6	156.5	A
प	33.2	32.1	39.1	40.4	47.6	35.4	42.2	51.3	38.8	65.8	64.6	40.5	81.2	62.3	P
य	485	435	464	370	422	363	377	395	273	416	394	413	450	398	Y
दाद्रा व नगर-हवेली															Dadra & Nagar Haveli
अ	0.3	0.4	0.7	0.7	0.5	0.6	0.3	0.2	0.4	0.4	A
प	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	P
य	667	500	429	429	600	167	333	500	250	250	Y
सर्व भारत															All India
अ	493.6	466.8	552.3	621.0	615.2	568.1	609.1	612.1	583.5	598.7	603.6	497.9	599.3	571.8	A
प	115.8	92.5	130.0	132.0	150.5	113.3	148.1	146.5	105.4	145.1	160.2	117.6	176.3	146.9	P
य	235	198	246	213	245	199	243	239	181	244	265	236	294	257	Y

सफ़ता सेहेचाळीस
TABLE XLVI

निरनिराळ्या राज्यांतील फरडईचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७१-७२ ते १९८४-८५)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Safflower (1970-71 to 1983-84) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७१-७२ 1971-72	७२-७३ 1972-73	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	८२-८३ 1982-83	८३-८४ 1983-84	८४-८५ 1984-85	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Andhra Pradesh															
आंध्र प्रदेश A
अ	52.3	56.8	62.7	40.7	17.1	9.5	26.4	33.2	35.3	34.9	43.1	55.1	56.3	45.4	.. P
प	8.4	10.7	13.9	13.2	3.9	1.8	6.5	7.9	9.1	5.5	14.9	18.6	15.7	11.0	.. Y
य	161	188	222	324	228	189	246	238	258	158	346	338	279	242	..
Karnataka															
कर्नाटक A
अ	157.8	110.7	149.9	159.9	178.9	160.8	159.7	150.1	160.4	157.8	157.1	172.7	200.0	208.0	.. P
प	26.8	12.9	23.1	25.7	41.5	35.8	37.1	29.4	75.0	80.9	79.6	96.9	108.8	119.7	.. Y
य	170	117	154	161	232	223	232	196	468	513	507	561	544	575	..
Maharashtra															
महाराष्ट्र A
अ	386.2	254.0	399.4	445.3	471.3	509.9	515.0	513.9	533.4	519.9	542.2	547.2	568.1	610.5	.. P
प	94.8	57.8	153.5	172.4	190.4	181.0	142.2	169.2	193.7	245.6	324.4	277.6	373.3	364.1	.. Y
य	245	228	364	387	404	355	276	329	363	472	598	507	657	596	..
Others															
इतर A
अ	1.4	1.8	1.8	1.9	6.3	2.8	5.4	5.8	4.2	7.3	6.1	7.1	6.9	6.2	.. P
प	0.5	0.4	0.5	0.6	2.5	1.0	2.0	2.5	1.6	3.1	2.6	2.8	3.1	2.5	.. Y
य	357	222	278	316	397	357	370	431	381	425	426	394	449	403	..
All India															
अखिल भारत A
अ	597.7	423.3	613.8	647.8	673.6	683.0	706.5	703.0	733.3	719.9	748.5	782.1	831.3	870.1	.. P
प	130.5	81.8	191.0	211.9	233.3	219.6	187.8	209.0	279.4	335.1	421.5	395.9	500.9	497.3	.. Y
य	218	193	311	327	354	322	266	297	381	465	563	506	603	572	..

तक्ता सत्तेचाळीस
TABLE XLVII

कृषि गणना-१९७०
AGRICULTURAL CENSUS-1970

जिल्हानिहाय वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र
Districtwise number of operational holdings and area operated

अ. नं.	वहिती खातेदार	वहितीचे क्षेत्र	जिल्हानिहाय टक्के-वारी अल्पभूधारक	वहिती खात्याचे सरासरी आकारमान						
Sr. No.	Operational Holdings	Area of Holding	Districtwise percentage Small Holdings	Average size of Holding (ha).	District					
1	संख्या Number	टक्केवारी Percentage	हेक्टर Hectares	टक्केवारी Percentage	संख्या No.	क्षेत्र Area	9			
१	बृहन्मुंबई	3,333	..	4,620	..	90	32	1.39	..	B. S. D.
२	ठाणे	1,43,106	2.9	4,03,613	1.9	64	16	2.82	..	Thane
३	रायगड	1,80,107	3.6	3,77,958	1.8	72	25	2.10	..	Raigad
४	रत्नागिरी	3,87,549	7.8	10,61,489	5.9	64	14	2.74	..	Ratnagiri
५	नाशिक	2,22,305	4.7	10,39,383	4.9	34	7	4.68	..	Nashik
६	धुळे	1,49,065	3.0	7,22,740	3.4	28	6	4.85	..	Dhule
७	जळगाव	2,27,366	4.8	8,49,935	4.0	42	12	3.74	..	Jalgaon
	एकूण-मुंबई विभाग	13,12,831	26.5	44,59,730	21.1	52	12	3.40	..	Total-Bombay Division
८	अहमदनगर	2,59,458	5.2	13,37,530	6.3	33	6	5.16	..	Ahmadnagar
९	पुणे	2,86,354	5.8	11,57,137	5.5	46	10	4.04	..	Pune
१०	सातारा	2,74,658	5.6	7,40,105	3.5	60	17	2.69	..	Satara
११	सांगली	2,12,692	4.3	7,12,423	3.4	54	13	3.35	..	Sangli
१२	सोलापूर	2,18,304	4.4	12,96,989	6.1	29	5	4.94	..	Solapur
१३	कोल्हापूर	2,68,295	5.4	5,38,683	2.5	70	24	2.01	..	Kolhapur
	एकूण-पुणे विभाग	15,19,761	30.7	57,82,867	27.3	49	11	3.81	..	Total-Pune Division
१४	औरंगाबाद	2,22,534	2.5	13,39,339	6.3	22	4	6.02	..	Aurangabad
१५	परभणी	1,64,905	3.3	10,50,139	5.0	20	4	6.37	..	Parbhani
१६	बीड	1,55,654	3.2	9,49,102	4.5	24	4	6.10	..	Beed
१७	नांदेड	1,62,592	3.2	8,01,742	3.8	27	6	4.93	..	Nanded
१८	उस्मानाबाद	1,71,772	4.0	12,89,253	6.1	19	3	6.77	..	Osmanabad
	एकूण-औरंगाबाद विभाग	8,97,617	18.1	54,29,574	25.6	22	4	6.05	..	Total-Aurangabad Division
१९	बुलढाणा	1,53,743	3.1	7,56,767	3.6	37	8	4.92	..	Buldhana
२०	अकोला	1,67,058	3.4	8,44,613	4.0	34	8	5.06	..	Akola
२१	अमरावती	1,73,387	3.5	7,32,098	3.5	44	11	4.22	..	Amravati
२२	यवतमाळ	1,29,854	2.6	9,23,602	4.4	15	3	7.11	..	Yavatmal
२३	वर्धा	80,559	1.6	4,62,726	2.2	26	5	5.74	..	Wardha
२४	नागपूर	1,24,245	2.5	6,34,428	3.8	30	6	5.19	..	Nagpur
२५	भंडारा	1,94,202	3.9	4,20,309	2.0	67	25	2.16	..	Bhandara
२६	चंद्रपूर	1,97,361	4.0	7,32,726	3.5	44	11	3.71	..	Chandrapur
	एकूण-नागपूर विभाग	12,20,409	24.7	55,07,269	26.0	40	9	4.51	..	Total-Nagpur Division
	एकूण-महाराष्ट्र राज्य	49,50,618	100.0	2,11,79,445	100.0	43	9	4.28	..	Total-Maharashtra State

तत्त्वा भट्टेचाळीस
TABLE XLVIII

कृषि गणना-१९७०-महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS-1970-MAHARASHTRA STATE

आकारमान गटानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र
Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	वैयक्तिक खातेदार Individual Holdings		संयुक्त खातेदार Joint Holdings		एकूण खातेदार Total Holdings		सरासरी क्षेत्र Average Area			Size Class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	वैयक्तिक खातेदार ४/३ Indiv. Hldgs. 4/3	संयुक्त खातेदार ६/५ Joint Hldgs. 6/5	एकूण खातेदार ८/७ Total holding 8/7	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
१	०.५ हे. चे आत	6,67,488	1,59,976	15,881	3,391	6,83,369	1,63,367	0.24	0.21	0.24	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	5,45,608	4,04,777	12,948	9,437	5,58,556	4,14,214	0.74	0.73	0.74	0.5-1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,56,261	12,52,315	22,006	31,849	8,78,267	12,84,164	1.46	1.45	1.46	1.0-2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	6,09,436	14,96,872	17,133	41,746	6,26,569	15,38,618	2.46	2.44	2.46	2.0-3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	4,47,348	15,46,583	13,232	45,446	4,60,580	15,92,029	3.46	3.43	3.46	3.0-4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	3,47,318	15,50,471	10,295	45,582	3,57,613	15,96,053	4.46	4.43	4.46	4.0-5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	8,45,684	59,40,640	25,864	1,80,658	8,71,548	61,21,298	7.02	6.98	7.02	5.0-10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	4,04,870	54,52,638	13,121	1,77,601	4,17,991	56,30,239	13.47	13.54	13.47	10.0-20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	67,094	15,90,057	3,242	77,061	70,336	16,67,118	23.70	23.77	23.70	20.0-30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	15,319	5,20,231	986	33,466	16,305	5,53,697	33.96	33.94	33.96	30.0-40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	4,650	2,05,368	379	16,648	5,029	2,22,016	44.17	43.93	44.15	40.0-50.0 ha.
१२	५०.० व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	4,026	3,44,829	429	51,783	4,455	3,96,612	85.65	120.71	89.03	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		48,15,102	2,04,64,757	1,35,516	7,14,668	49,50,618	2,11,79,425	4.25	5.27	4.28	(Total all size classes)

तक्ता एकोणपन्नास
TABLE XLIX

कृषि गणना १९७०, महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1970, MAHARASHTRA STATE

ओलीत क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांची संख्या व त्याचे आकारमान गटानुसार निव्वळ ओलीत क्षेत्र
Number of operational holdings reporting irrigation and net area irrigated by size class of operational holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		संपूर्ण ओलीत Wholly Irrigated		संपूर्ण जिराईत Wholly Unirrigated		अंशतः ओलीत Partly Irrigated			Size Class	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	एकूण क्षेत्र Total Area	ओलीताचे क्षेत्र Irrig. Area		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
१	०.५ हे. चे आत	6,83,369	1,63,367	67,135	14,662	5,63,327	1,12,389	52,907	14,283	7,203	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	5,58,556	4,14,214	36,794	24,402	4,44,473	2,82,768	77,289	53,535	24,291	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,78,267	12,84,164	34,164	42,574	6,93,532	8,59,978	1,50,571	2,04,596	78,199	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	6,26,569	15,38,618	14,905	30,386	4,84,348	9,96,240	1,27,316	2,84,413	92,018	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	4,60,580	15,92,029	7,127	20,283	3,49,155	9,99,657	1,04,298	3,23,968	91,197	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	3,57,613	15,96,053	4,235	15,003	2,67,236	9,81,052	86,142	3,41,262	85,633	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	8,71,548	61,21,298	6,512	33,453	6,23,668	35,53,600	2,41,368	14,91,577	3,06,301	..	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	4,17,991	56,30,239	1,558	13,913	2,76,208	29,47,868	1,40,225	16,05,322	2,44,091	..	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	70,336	16,67,118	145	2,122	42,474	7,57,118	27,717	5,29,716	62,803	..	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	16,305	5,53,697	42	469	9,462	2,24,639	6,801	1,77,061	19,178	..	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	5,029	2,22,016	10	160	2,922	83,905	2,097	68,413	7,164	..	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	4,455	3,96,612	22	1,825	2,625	1,05,293	1,808	1,05,130	19,597	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		49,50,618	2,11,79,425	1,72,649	1,99,252	37,59,430	1,19,04,507	10,18,539	51,99,276	10,37,475	..	(Total all size classes)

तक्ता पत्रात
TABLE L

कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य

AGRICULTURAL CENSUS 1970 MAHARASHTRA STATE

भू-धारणेच्या सत्ता प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्याचे आकारमानानुसार वहितीचे क्षेत्र
Number and area of operational holdings by tenure and by size class of holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. S. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		संपूर्ण मालकीची Wholly Owned		संपूर्ण भाड्याची Wholly Rented		अंशतः मालकीची व भाड्याची Partly Owned and Rented			Size class	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	एकूण क्षेत्र Area	भाड्याने घेतलेले क्षेत्र Rented Area		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
१	०.५ हे. चे आत	6,83,369	1,63,367	6,41,959	1,53,081	30,056	6,814	11,354	2,919	1,293	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	5,58,556	4,14,214	5,22,019	3,87,099	20,174	14,647	16,363	11,739	4,803	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,78,267	12,84,164	8,16,618	11,94,539	28,883	41,180	32,766	47,359	18,206	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	6,26,569	15,38,618	5,78,729	14,21,514	19,231	46,290	28,609	69,730	25,281	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	4,60,580	15,92,029	4,23,058	14,62,807	13,272	45,227	24,250	82,927	29,155	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	3,57,613	15,96,053	3,26,951	14,59,699	10,130	44,687	20,532	90,636	32,196	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	8,71,548	61,21,298	7,88,089	55,28,686	20,652	1,43,721	62,807	4,47,169	1,57,442	..	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	4,17,991	56,30,239	3,68,897	49,62,325	7,745	99,458	41,349	5,67,055	1,90,751	..	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	70,336	16,67,118	59,904	14,18,742	873	20,379	9,559	2,27,466	71,288	..	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	16,305	5,53,697	13,601	4,61,992	212	7,161	2,492	84,374	25,299	..	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	5,029	2,22,016	4,155	1,83,409	83	3,643	791	34,904	10,121	..	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र.	4,455	3,96,612	3,717	3,15,981	105	18,010	633	62,575	20,938	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		49,50,618	2,11,79,425	45,47,697	1,89,49,874	1,51,416	4,91,217	2,51,505	17,28,853	5,86,773	..	(Total all size classes)

सक्ता एकावध
TABLE LI
कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1970, MAHARASHTRA STATE
आकारमान गटानुसार जमिनीच्या वापरानुसार वर्गीकरण
Area under different land use by size class of operational holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		क्षेत्र Area								Size class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	निव्वळ पेरलेले Net Sown	चालू पड Curr. Fallows	लागणीलायक क्षेत्र Culti. Land	लागवड न केलेले क्षेत्र Unculti. Land	इतर पड Other Fallows	लागवडीस अयोग्य क्षेत्र Culti. Waste	लागवडीस न मिळणारे क्षेत्र Not Avail. For Culti.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
१	०.५ हे. चे आत ..	6,83,369	1,63,367	1,41,334	1,906	1,43,240	3,110	2,096	3,529	8,430	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे. ..	5,58,556	4,14,214	3,60,705	6,163	3,66,868	9,070	6,689	10,924	16,547	..	0.5— 0.1 ha.
३	१.० ते २.० हे. ..	8,78,267	12,84,164	11,07,148	25,053	11,32,201	31,521	24,668	37,862	51,951	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे. ..	6,26,569	15,38,618	13,11,039	37,721	13,48,760	39,936	32,155	47,950	63,557	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे. ..	4,60,580	15,92,029	13,43,908	45,223	13,89,131	41,949	35,126	51,008	68,580	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे. ..	3,57,613	15,96,053	13,37,317	50,025	13,87,342	43,189	37,430	52,028	69,966	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे. ..	8,71,548	61,21,298	50,78,630	2,18,907	52,97,537	1,72,989	1,48,578	2,00,633	2,93,387	..	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे. ..	4,17,991	56,30,239	45,67,103	2,41,129	48,08,232	1,70,877	1,46,085	2,02,944	2,94,755	..	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे. ..	70,336	16,67,118	12,88,956	81,720	13,70,676	61,795	50,269	75,777	1,04,645	..	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे. ..	16,305	5,53,697	4,02,169	28,592	4,30,761	26,175	19,441	33,225	42,408	..	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे. ..	5,029	2,22,016	1,52,478	11,889	1,64,367	12,185	8,508	15,737	20,519	..	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र ..	4,455	3,96,612	2,12,248	22,851	2,35,099	32,065	20,966	48,256	59,573	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे) ..		49,50,618	2,11,79,425	1,73,03,035	7,71,179	1,80,74,214	6,44,861	5,32,011	7,79,873	10,94,318	..	(Total all size classes)

तबला बावला
TABLE LII

कृषल गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य

AGRICULTURAL CENSUS 1970-MAHARASHTRA STATE

आकारमान गटानुसार नलरनलरालघा सलचन प्रकारामुळे भलजणारे नलव्वळ क्षेत्र
Sourcewise net area irrigated by size class of holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No. 1	आकारमान गट 2	एकूण खालेदार Total Holdings		ओललाचे प्रकारानुसार भलजणारे नलव्वळ क्षेत्र Net area Irrigated By					एकूण भलजणारे क्षेत्र Total Irrigated Area 10	Size class
		संख्या No. 3	क्षेत्र Area 4	कालवे Canals 5	तलाव Tanks 6	वलहलरी Wells 7	कूपनलला Tube Wells 8	इतर Others 9		
१	०.५ हे. व्हे आत	6,83,369	1,63,367	5,030	4,089	9,107	3,525	21,865	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	5,58,556	4,14,214	12,031	11,257	19,289	5,970	48,693	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,78,267	12,84,164	27,801	26,510	53,677	12,570	1,20,773	1.0—2.0 ha.
५	२.० ते ३.० हे.	6,26,569	15,38,618	25,539	24,507	61,568	10,571	1,22,404	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ५.० हे.	4,60,580	15,92,029	21,671	19,632	61,817	8,150	1,11,480	3.0—4.0 ha.
६	५.० ते १०.० हे.	3,57,613	15,96,053	18,525	16,452	58,789	6,672	1,00,636	4.0—5.0 ha.
७	१०.० ते २०.० हे.	8,71,548	61,21,298	56,324	47,372	2,17,931	17,784	3,39,754	5.0—10.0 ha.
८	२०.० ते ३०.० हे.	4,17,991	56,30,239	32,671	30,751	1,84,612	9,709	2,58,004	10.0—20.0 ha.
९	३०.० ते ५०.० हे.	70,336	16,67,118	6,929	8,596	46,652	2,669	64,925	20.0—30.0 ha.
१०	५०.० ते १००.० हे.	16,305	5,53,697	1,993	2,867	13,956	807	19,647	30.0—40.0 ha.
११	१००.० ते ५००.० हे.	5,029	2,22,016	802	1,414	4,803	297	7,324	40.0—50.0 ha.
१२	५००.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	4,455	3,96,612	11,378	1,813	7,020	998	21,222	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		49,50,618	2,11,79,425	2,20,694	1,95,260	7,39,221	79,722	12,36,727	(Total all size classes)

तक्ता त्रपन्न
TABLE LIII

कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1970—MAHARASHTRA STATE

प्रमुख पिकांखालील आकारमान गटानुसार क्षेत्र
Area under principal crops by size class of holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हॅक्टर मध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खाती Total Holdings		एकूण-पिकाखालील क्षेत्र Total Gross Cropped Area		पीकवार क्षेत्र CROPWISE AREA						Size class	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	भिजलेले Irr.	एकूण Total	तांदूळ Rice		खरीप ज्वार Kh. Jowar		रब्बी ज्वार Rabi Jowar			
						भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
१	०.५ हे. वर आत	6,83,389	1,63,367	24,597	1,55,090	7,799	60,625	235	15,569	2,689	13,593	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	5,58,556	4,14,214	53,783	3,94,286	19,084	1,03,980	461	51,340	6,794	45,234	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,78,267	12,84,164	1,32,541	11,92,108	42,303	2,04,627	1,177	1,71,856	17,944	1,63,592	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	6,26,569	15,38,618	1,34,067	13,99,049	37,229	1,70,695	1,241	2,04,048	19,320	2,18,857	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	4,60,580	15,92,029	1,22,746	14,27,783	29,246	1,34,181	1,204	2,07,034	18,500	2,35,109	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	3,57,613	15,96,053	1,10,665	14,12,937	23,989	1,09,865	932	2,03,046	17,297	2,38,776	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	8,71,548	61,21,298	3,73,517	53,36,972	66,882	3,06,772	3,239	7,39,193	60,957	9,33,817	..	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	4,17,991	56,30,239	2,83,263	47,70,441	41,267	1,86,132	2,553	6,22,531	51,162	8,87,194	..	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	70,336	16,67,118	70,665	13,41,086	11,130	46,714	635	1,75,958	13,904	2,52,076	..	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	16,305	5,53,697	21,227	4,17,251	3,670	14,427	183	58,486	3,972	72,793	..	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	5,029	2,22,016	7,877	1,57,486	1,737	5,915	70	23,338	1,359	25,691	..	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	4,455	3,96,612	22,363	2,18,417	1,917	7,783	191	30,490	2,430	28,034	...	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		49,50,618	2,11,79,425	13,57,311	1,82,22,906	2,86,253	13,51,786	12,121	25,02,889	2,16,328	31,14,766	..	(Total all size classes)

सबसा क्षेत्र—चालू

TABLE LIII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	पीकवार क्षेत्र Cropwise Area										Size Class	
		एकूण ज्वार (ख + रब्बी) Total Jowar (Kh. + Rabi)		बाजरी Bajri		गहु Wheat		रागी Ragi		एकूण एकदल Total Cereals			
		भिजलेले Irr 13	एकूण Total 14	भिजलेले Irr. 15	एकूण Total 16	भिजलेले Irr. 17	एकूण Total 18	भिजलेले Irr. 19	एकूण Total 20	भिजलेले Irr. 21	एकूण Total 22		
१	०.५ हे. क्षेत्र	2,924	29,162	837	9,829	2,747	4,738	13	2,701	14,674	1,08,872	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	7,255	96,574	1,603	29,990	6,199	13,117	1	5,678	34,777	2,52,739	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	19,121	3,35,448	4,002	1,08,528	16,918	40,870	13	15,495	83,567	7,15,463	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	20,561	4,22,905	4,321	1,43,199	18,597	50,211	4	17,255	81,938	8,17,951	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	19,704	4,42,143	4,144	1,56,767	18,488	52,930	13	16,422	72,865	8,17,720	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	18,229	4,41,822	3,681	1,58,956	17,419	53,565	7	15,721	64,591	7,96,115	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	64,196	16,73,010	12,848	6,25,733	64,953	2,19,881	86	53,536	2,13,500	29,44,033	..	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	53,715	15,09,725	9,429	5,55,617	51,956	2,08,593	35	37,598	1,60,601	25,48,679	..	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	14,539	4,28,034	2,148	1,39,607	12,106	60,258	8	9,147	41,175	6,97,738	..	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	4,155	1,31,279	635	38,145	3,771	18,827	..	3,053	12,622	2,09,712	..	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	1,429	49,029	215	12,985	1,346	7,002	..	1,071	4,873	77,259	..	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	2,621	58,524	572	16,610	2,174	8,710	..	2,522	7,555	96,362	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		2,28,449	56,17,655	44,435	19,95,966	2,16,674	7,38,702	180	1,80,199	7,92,738	1,00,82,643	..	(Total all size classes)

तक्ता त्रेपन्न—चालू

TABLE LIII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	पीकवार क्षेत्र Cropwise Area										Size Class		
		तूर Tur		हरभरा Gram		एकूण द्विदल Total Pulses		एकूण अन्नधान्य Total Foodgrains		ऊस Sugarcane				
		भिजलेले Irr. 23	एकूण Total 24	भिजलेले Irr. 25	एकूण Total 26	भिजलेले Irr. 27	एकूण Total 28	भिजलेले Irr. 29	एकूण Total 30	भिजलेले Irr. 31	एकूण Total 32			
१	०.५ हे. चे आत	10	1,288	262	1,192	418	10,501	15,092	1,19,373	3,829	3,832	..	Below 0.5	ha.
२	०.५ ते १.० हे.	33	6,309	760	4,074	1,075	37,391	35,852	2,90,130	7,794	7,794	..	0.5—1.0	ha.
३	१.० ते २.० हे.	104	26,928	2,221	13,698	2,978	1,33,709	86,545	8,49,172	20,011	20,023	..	1.0—2.0	ha.
४	२.० ते ३.० हे.	106	36,670	2,540	16,984	3,320	1,66,544	85,258	9,84,495	19,906	19,910	..	2.0—3.0	ha.
५	३.० ते ४.० हे.	130	40,659	2,484	18,286	3,293	1,77,991	76,158	9,95,711	17,942	17,953	..	3.0—4.0	ha.
६	४.० ते ५.० हे.	93	43,346	2,303	18,872	2,930	1,81,527	67,521	9,77,642	15,913	15,915	..	4.0—5.0	ha.
७	५.० ते १०.० हे.	407	1,82,505	8,382	78,277	10,695	7,31,900	2,24,195	36,75,933	50,804	50,820	..	5.0—10.0	ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	276	1,82,691	6,449	74,914	8,451	6,81,197	1,69,052	32,29,876	33,178	33,235	..	10.0—20.0	ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	72	52,871	1,424	21,368	1,978	1,87,253	43,153	8,84,991	7,565	7,569	..	20.0—30.0	ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	18	16,192	430	6,140	575	55,479	13,197	2,65,191	2,070	2,070	..	30.0—40.0	ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	12	6,230	150	2,203	202	20,046	5,075	97,305	640	646	..	40.0—50.0	ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	80	7,221	293	2,776	437	23,292	7,992	1,19,654	10,814	10,814	..	50.0 ha. and above	
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		1,341	6,02,910	27,698	2,58,784	36,352	24,06,830	8,29,090	1,24,89,473	1,90,466	1,90,575	..	(Total all size classes)	

सक्ता व्हेपन्न—वालू

TABLE LIII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	पिकवार क्षेत्र Cropwise Area										Size class	
		एकूण मसाल्याची पिके Total Cond. and Spices		एकूण फळे Total Fruits		एकूण भाजीपाला Total Vegetable		एकूण खाद्य पिके Total Food Crops		कापूस Cotton			
		भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total		
1	2	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42		
१	०.५ हे. व्हे आत ...	685	1,324	735	1,220	1,198	1,393	21,539	1,27,142	888	5,910	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे. ...	1,152	3,090	1,688	2,396	2,343	2,753	48,829	3,06,163	2,095	35,373	..	०.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे. ...	3,368	9,628	4,903	6,537	6,198	7,184	1,21,025	8,92,544	5,586	1,42,701	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे. ...	4,077	11,708	5,385	6,988	6,786	8,014	1,21,412	10,31,115	6,133	1,78,196	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे. ...	4,307	12,308	5,242	6,725	6,583	7,696	1,10,232	10,40,393	6,143	1,89,975	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे. ...	4,296	12,031	4,928	6,182	6,075	7,103	98,733	10,18,873	5,642	1,96,928	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे. ...	17,495	49,058	19,831	24,382	22,420	26,179	3,34,745	38,26,372	20,504	7,96,324	..	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे. ...	15,109	40,046	17,238	21,240	17,019	20,230	2,51,596	33,44,627	16,109	7,67,776	..	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे. ...	3,548	10,024	4,926	6,305	3,626	4,493	62,818	9,13,382	3,643	2,32,071	..	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे. ...	975	2,832	1,744	2,411	999	1,243	18,985	2,73,747	1,015	78,980	..	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे. ...	364	1,025	711	1,035	316	396	7,106	1,00,401	371	32,505	..	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा .. जास्त असणारे क्षेत्र	346	1,030	862	1,764	412	567	20,426	1,33,829	555	39,514	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		55,722	1,54,104	68,193	87,185	73,975	87,251	12,17,446	1,30,08,588	68,684	26,96,253	..	(Total all size classes)

तक्ता त्रपस—चालू

TABLE LIII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

पिकवार क्षेत्र
Cropwise Area

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	भुईमूग Groundnut		तीळ Sesamum		करडी Safflower		जवस Linseed		एकूण गळीत धान्य Total Oil Seeds		Size class
		भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	
1	2	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
१	०.५ हे. चे आत	90	6,387	1	194	3	476	..	1,081	823	9,534	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	346	19,671	2	764	26	2,638	5	3,437	724	27,684	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,035	64,476	7	4,068	125	13,023	24	10,917	1,563	95,770	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,157	74,681	8	6,137	144	19,977	21	12,765	1,546	1,18,389	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,187	74,024	6	8,209	118	24,040	26	12,808	1,449	1,24,729	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,180	72,809	6	8,312	146	26,250	8	12,597	1,439	1,26,366	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	4,391	2,61,984	50	35,230	647	1,17,901	40	51,784	5,383	4,98,177	.. 5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	3,690	2,16,758	50	33,285	562	1,29,571	60	51,159	4,519	4,65,862	.. 10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	910	53,536	16	9,550	126	40,114	9	16,712	1,129	1,30,655	.. 20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	243	14,993	6	3,244	33	12,117	5	5,445	312	38,874	.. 30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	67	5,113	1	1,273	10	4,060	..	2,070	91	13,469	.. 40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	101	6,430	..	1,772	29	4,082	2	2,574	166	15,903	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		14,397	8,70,862	153	1,12,038	1,969	3,94,249	200	1,83,349	19,144	16,65,412	.. (Total all size classes)

सक्ता क्षेत्र—समाप्त

TABLE LIII—Concl'd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	पिकवार क्षेत्र Cropwise Area						Size class	
		एकूण चान्याची पिके Total Fodder Crops		एकूण अखाद्य पिके Total Non-Food Crops		इतर पिके Other Crops			
		भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total		
1	2	53	54	55	56	57	58		
१	०.५ च्या आतील हे.	..	193	5,067	1,993	20,863	29	100	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	..	409	12,273	3,370	76,298	51	195	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	..	1,247	37,496	8,691	2,79,188	146	628	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	..	1,580	44,980	9,595	3,45,789	158	722	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	..	1,571	45,549	9,457	3,64,867	135	842	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	..	1,565	43,884	8,945	3,71,826	138	860	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	..	5,869	1,61,456	32,846	14,75,714	450	2,980	.. 5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	..	4,912	1,41,677	26,546	13,94,880	277	2,600	.. 10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	..	1,057	45,072	6,080	4,13,693	54	738	.. 20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	..	279	18,544	1,678	1,38,271	21	363	.. 30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	..	97	8,447	579	55,079	12	133	.. 40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा अधिक असणारे क्षेत्र	..	596	25,260	1,742	82,750	17	260	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)			19,375	5,89,705	1,11,520	50,19,218	1,488	10,421	.. (Total all size classes)

तक्ता चोपन्न TABLE LIV
कृषि गणना १९७६-७७
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77

जिल्हानिहाय वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांच्या वहितीचे क्षेत्र-१९७६-७७
Districtwise number of operational holdings and area operated in 1976-77

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	वहिती खातेदार Operational holding		वहितीचे क्षेत्र हे. Operated area ha.		जिल्हानिहाय टक्केवारी अल्पभूधारक Percentages small holdings		वहिती सात्याचे सरासरी आकारमान Average size of holdings		District
		संख्या No: 3	टक्केवारी Percentage 4	क्षेत्र Area 5	टक्केवारी Percentage 6	संख्या No. 7	क्षेत्र (हे.) Area 8	हे. ha. 9		
१	बृहन्मुंबई	2,391	0.04	3,041	0.01	93	35	1.27	..	Gr. Bombay
२	ठाणे	1,61,227	2.80	4,14,133	1.96	66	19	2.57	..	Thane
३	रायगड	1,95,344	3.39	3,69,789	1.75	75	28	1.89	..	Raigad
४	रत्नागिरी	3,98,663	6.92	10,57,309	5.01	65	15	2.65	..	Ratnagiri
५	नाशिक	2,51,547	4.36	10,35,997	4.91	38	9	4.12	..	Nashik
६	घुळे	1,64,368	2.85	7,29,308	3.46	30	7	4.44	..	Dhule
७	जळगाव	2,48,196	4.30	8,47,555	4.02	43	14	3.41	..	Jalgaon
एकूण—मुंबई विभाग		14,21,736	24.66	44,57,129	21.12	54	12	3.13	..	Total Bombay Division
८	अहमदनगर	3,22,148	5.59	13,07,654	6.20	40	10	4.06	..	Ahmednagar
९	पुणे	3,23,435	5.61	11,50,092	5.45	49	12	3.56	..	Pune
१०	सातारा	3,20,401	5.56	7,64,729	3.62	63	20	2.39	..	Satara
११	सांगली	2,42,881	4.21	7,25,136	3.44	57	16	2.99	..	Sangli
१२	सोलापूर	2,43,947	4.23	13,05,036	6.18	30	6	5.35	..	Solapur
१३	कोल्हापूर	3,02,384	5.25	5,37,163	2.54	73	29	1.78	..	Kolhapur
एकूण—पुणे विभाग		17,55,196	30.45	57,89,809	27.43	53	13	3.30	..	Total Pune Division
१४	औरंगाबाद	2,78,464	4.83	12,94,084	6.13	29	7	4.65	..	Aurangabad
१५	परभणी	2,22,413	3.86	10,49,460	4.97	29	7	4.72	..	Parbhani
१६	बीड	2,10,729	3.66	9,58,379	4.54	34	8	4.55	..	Beed
१७	नांदेड	2,00,316	3.48	7,97,704	3.78	36	9	3.98	..	Nanded
१८	उस्मानाबाद	2,36,945	4.11	12,81,797	6.08	25	5	5.41	..	Osmanabad
एकूण—औरंगाबाद विभाग		11,48,867	19.94	53,81,424	25.50	30	7	4.68	..	Total Aurangabad Division
१९	बुलढाणा	1,79,837	3.12	7,51,238	3.56	39	10	4.18	..	Buldhana
२०	अकोला	2,01,704	3.50	8,46,829	4.01	39	11	4.20	..	Akola
२१	अमरावती	2,03,581	3.53	7,25,330	3.44	46	15	3.56	..	Amravati
२२	यवतमाळ	1,66,764	2.89	9,21,956	4.37	21	5	5.53	..	Yavatmal
२३	वर्धा	1,00,023	1.74	4,59,050	2.17	30	8	4.59	..	Wardha
२४	नागपूर	1,51,252	2.62	6,22,632	2.95	34	10	4.12	..	Nagpur
२५	भंडारा	2,18,944	3.80	4,24,059	2.01	70	29	1.94	..	Bhandara
२६	चंद्रपूर	2,16,403	3.75	7,25,305	3.44	47	13	3.35	..	Chandrapur
एकूण—नागपूर विभाग		14,38,508	24.95	54,76,396	25.95	43	12	3.81	..	Total—Nagpur Division
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		57,64,307	100.00	2,11,04,758	100.00	46	11	3.66	..	Total—Maharashtra State

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत, कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता मंचावन्न TABLE LV
कृषि गणना—१९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS—1976-77 MAHARASHTRA STATE

वहिली खातेदारांची संख्या व त्याचे वहिलीचे क्षेत्र
Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	वैयक्तिक खातेदार Individual holdings		संयुक्त खातेदार Joint holdings		एकूण (वैयक्तिक + संयुक्त) Sub-total (Individual + Jt. holdings)		संस्थेची खाती Institutional holdings		Size class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१	०.५ हे. चे आत	7,94,290	1,94,534	16,976	3,907	8,11,266	1,98,441	1,191	230	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,77,752	4,96,485	14,471	10,433	6,92,223	5,06,918	752	571	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.०० ते २.० हे.	11,16,163	16,37,527	24,971	36,668	11,41,135	16,74,195	956	1,386	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,72,136	18,88,920	17,471	42,525	7,89,607	19,31,445	588	1,425	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,35,877	18,53,629	12,958	44,707	5,48,835	18,98,336	461	1,580	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,00,585	17,85,593	9,641	42,743	4,10,226	18,28,336	307	1,364	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,03,383	36,60,7	14,727	88,908	6,18,110	37,49,694	543	3,288	.. 5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,14,207	26,84,546	7,927	67,242	3,22,184	27,51,788	390	3,327	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,58,212	47,44,600	10,145	1,40,106	3,68,726	48,84,706	604	8,354	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	42,041	9,81,855	1,710	40,282	43,751	10,22,137	287	6,835	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,055	2,39,663	416	14,115	7,471	2,53,778	154	5,261	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	1,893	86,059	137	6,006	2,075	92,065	106	4,778	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,753	1,58,969	191	37,935	1,944	1,96,904	415	77,615	.. 50.0 ha. & above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		56,25,392	2,04,13,167	1,32,161	5,75,577	57,57,553	2,09,88,744	6,754	1,16,014	.. (Total all size classes)

नमुन। पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या गावांच्या उभ्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेणी तंतोतंत जुळणार नाहीत, कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in the fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता छप्पन्न
TABLE LVI

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

वह्ती खातेदारांची संख्या व त्याचे वह्तीचे क्षेत्र
Number of operational holdings and area operated by size class of operational holding (Including Institutional holdings)

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total holdings		सरासरी क्षेत्र Average Area					Size class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	वैयक्तिक खातेदार Individual holdings	संयुक्त खाते Jt. holdings	वैयक्तिक+संयुक्त Individual+ Jt. holdings	संस्थेची खाती Institutional holdings	एकूण खातेदार Total holdings	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
१	०.५ हे. चे आत	8,12,457	1,98,671	0.24	0.23	0.24	0.19	0.24	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,975	5,07,489	0.73	0.72	0.73	0.76	0.73	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,42,091	16,75,581	1.47	1.47	1.47	1.45	1.47	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,90,195	19,32,870	2.45	2.43	2.45	2.42	2.45	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,49,296	18,99,916	3.46	3.45	3.46	3.43	3.46	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,533	18,29,700	4.46	4.43	4.46	4.44	4.46	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,653	37,52,982	6.07	6.04	6.07	6.06	6.07	.. 5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,574	27,55,115	8.54	8.43	8.54	8.53	8.54	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,69,330	48,93,060	13.25	13.33	13.25	13.83	13.25	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	44,038	10,28,972	23.35	23.56	23.36	23.82	23.37	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,625	2,59,039	33.97	33.93	33.97	34.16	33.97	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,181	96,843	44.41	43.84	44.37	45.08	44.60	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	2,359	2,74,519	90.68	198.61	101.29	187.02	116.37	.. 50.0 ha. & above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		57,64,307	2,11,04,758	3.63	4.36	3.65	17.18	3.66	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णाने केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता सत्ताधर

TABLE LVII

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

भूधारणेच्या संख्या प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची व वहितीचे क्षेत्र
Number and area of operational holdings by Tenure and Tenancy Status

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total holdings		संपूर्ण मालकीची Wholly owned		संपूर्ण भाड्याची Wholly rented		अंशतः मालकीची व भाड्याची Partly owned and rented				Size Class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	मालकीचे क्षेत्र Owned area	भाड्याचे क्षेत्र Rented area	एकूण क्षेत्र Total area	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	7,85,743	1,91,733	16,859	4,098	8,521	1,454	1,111	2,566	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	6,67,318	4,88,594	12,252	8,954	12,466	5,518	3,715	9,233	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	10,98,829	16,12,041	17,941	25,910	24,137	22,630	13,292	35,922	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	7,57,201	18,52,606	12,774	30,897	19,561	30,861	16,874	47,735	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	5,24,482	18,14,120	8,220	28,304	16,065	35,999	19,694	55,694	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	3,90,920	17,42,136	6,501	28,982	12,734	37,125	19,950	57,075	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	5,86,798	35,56,778	8,435	51,536	22,878	93,034	48,175	1,41,209	5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	3,04,099	25,97,387	3,823	32,449	14,180	80,476	41,341	1,21,817	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	3,44,120	45,54,246	4,061	52,963	20,533	1,80,803	96,522	2,77,325	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	39,768	9,28,760	499	11,817	3,487	56,492	25,026	81,518	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	6,718	2,27,324	150	4,969	620	13,749	7,734	21,483	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	1,901	83,401	72	3,395	106	3,670	1,599	5,269	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	1,828	1,84,504	20	2,397	94	6,527	3,475	10,002	50.0 ha. & above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		57,57,553	2,09,88,744	55,09,725	1,98,33,630	91,607	2,86,671	1,55,382	5,68,337	2,98,510	8,66,848	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी कांही वावरीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या वावीच्या उभ्या स्तंभानिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता अठ्ठावन्न
TABLE LVIII

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

जमिनीच्या वापरानुसार क्षेत्राचे वर्गीकरण
Estimated area under different land uses

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total holdings		क्षेत्र Area									Size Class
		संख्या Number	क्षेत्र Area	निव्वळ पेरलेले Net sown	चालू पड Current fallow	निव्वळ लागणी- लागवड न लायक क्षेत्र Net cultivated land Col. 5+6	लागवड न केलेले क्षेत्र Uncultivated land	इतर पड Other fallows	लागवडीस अयोग्य क्षेत्र Cultivated waste	एकूण लागवडीस अयोग्य क्षेत्र Total uncultivated land Col. 8+9+10	लागवडीला न मिळणारे क्षेत्र Not available for cultivation		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	1,72,111	4,435	1,76,546	2,408	3,375	5,658	11,441	10,403	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	4,42,925	13,194	4,56,119	6,829	8,766	14,363	29,958	20,699	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	14,53,014	54,126	15,07,139	20,362	32,989	49,465	1,02,816	63,910	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	16,49,482	75,296	17,24,778	26,010	43,270	61,470	1,30,751	75,704	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	16,10,249	80,055	16,90,305	26,955	43,125	60,113	1,30,193	77,615	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	15,41,944	80,610	16,22,554	27,056	43,402	59,486	1,29,944	75,689	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	31,16,433	1,84,428	33,00,861	64,533	91,437	1,27,062	2,83,033	1,65,625	..	5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	22,54,950	1,50,040	24,04,989	46,212	73,531	96,559	2,16,302	1,30,355	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	38,57,810	3,06,720	41,64,530	95,750	1,61,834	1,97,759	2,55,343	2,64,654	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	7,36,339	75,076	8,10,415	24,724	47,355	57,541	1,29,620	82,055	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	1,60,887	19,696	1,80,583	9,659	13,502	20,684	43,846	29,347	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	54,749	6,175	60,923	3,495	5,497	9,114	18,106	12,966	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	98,353	10,150	1,08,503	13,082	8,874	32,940	54,895	33,500	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		5757553	20988744	17148244	1060002	18208246	367077	576956	792215	1736248	1042522	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही वास्तविक क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या वावीच्या उभ्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णाने केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकोणसाठ

TABLE LIX

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य

AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

ओलीत क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांच्या अंदाजे संख्या व क्षेत्र यांचे ओलीतानुसार वर्गीकरण

Distribution of estimated number and area of operational holdings by Irrigation Status

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		संपूर्ण ओलीत Wholly irrigated		संपूर्ण जिराईत Wholly unirrigated		अंशतः ओलीत/जिराईत Partly irrigated / Unirrigated			ओलीत क्षेत्र असणारे खातेदार Holdings Receiving Irrigation		Size Class	
		संख्या Number	क्षेत्र Area	संख्या Number	क्षेत्र Area	संख्या Number	क्षेत्र Area	संख्या Number	एकूण क्षेत्र Total area	ओलीताचे क्षेत्र Irrigated area	संख्या Number	ओलीताचे क्षेत्र Irrigated area		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	74,465	18,047	6,75,957	1,35,296	60,405	18,768	10,072	1,34,870	28,116	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	52,815	34,976	5,48,722	3,44,405	90,198	63,544	30,968	1,43,013	65,944	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	55,346	68,820	9,08,779	11,40,433	1,76,488	2,43,761	98,600	2,31,834	1,67,420	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	26,050	53,707	6,18,003	12,71,304	1,45,186	3,24,471	1,09,669	1,71,236	1,63,375	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	14,171	39,800	4,18,561	12,08,804	1,15,765	3,61,644	1,07,381	1,29,936	1,47,181	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	7,702	27,675	3,08,638	11,40,403	93,556	3,73,866	96,810	1,01,258	1,24,485	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	8,368	40,012	4,56,509	22,55,624	1,52,980	8,20,797	1,87,597	1,61,348	2,27,608	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	2,715	16,724	2,28,917	15,69,943	90,210	6,68,283	1,26,859	92,925	1,43,584	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	2,503	18,882	2,50,571	25,72,150	1,15,387	12,66,777	1,92,874	1,17,890	2,11,756	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	139	1,298	26,994	4,37,986	16,425	2,96,055	35,479	16,564	36,776	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	64	865	4,733	96,596	2,592	63,426	7,572	2,656	8,437	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	11	390	1,299	32,997	718	21,361	2,629	729	3,019	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	19	1,025	1,459	75,737	431	21,591	3,767	450	4,792	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे) ..		57,57,553	20988744	2,44,368	3,22,221	44,49,142	1,22,81,679	10,60,341	45,44,344	10,10,276	13,04,709	13,32,497	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटामाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता साठ
TABLE LX
कृषि गणना १९७६-७७, महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77, MAHARASHTRA STATE
निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणाऱ्या क्षेत्राचे व खातेदाराचे अंदाजे वर्गीकरण
Estimated number of operational holdings receiving irrigation and area irrigated by different sources
राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		ओलिताचे प्रकारानुसार भिजणारे निव्वळ क्षेत्र व खातेदार Number of holdings and area irrigated by						Size Class	
		संख्या Number	क्षेत्र Area	कालवे Canals	तलाव Tanks	विहिरी Wells	संख्या Number	ओलित क्षेत्र Area irrigated	संख्या Number		ओलित क्षेत्र Area irrigated
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	34,949	7,840	16,155	4,420	46,195	10,365	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० लक्ष	6,92,223	5,06,918	36,881	19,004	21,170	11,850	52,179	25,101	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० लक्ष	11,41,135	16,74,195	55,793	46,728	29,004	25,811	1,05,872	74,774	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० लक्ष	7,89,607	19,31,445	37,880	43,235	17,903	22,535	93,447	83,085	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० लक्ष	5,48,835	18,98,336	25,333	36,320	12,856	18,906	79,558	81,334	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० लक्ष	4,10,226	18,28,336	18,039	29,219	8,404	15,447	67,863	71,962	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ लक्ष	6,18,110	37,49,694	25,654	50,598	12,934	26,172	113,774	1,37,813	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० लक्ष	3,22,184	27,51,788	11,937	26,239	6,999	16,365	70,892	94,573	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० लक्ष	3,68,726	48,84,706	11,479	29,926	7,538	23,592	95,134	1,49,205	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० लक्ष	43,751	10,22,137	1,092	3,672	1,055	4,533	14,156	26,727	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० लक्ष	7,471	2,53,778	206	1,075	224	1,267	2,130	5,621	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० लक्ष	2,075	92,065	42	335	39	410	603	1,982	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	38	793	50	617	271	2,670	..	50.0 ha. and above
	(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)	57,57,553	2,09,88,744	2,59,323	2,94,985	1,34,331	1,71,926	7,42,074	7,65,218	..	Total (all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in the fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता साठ—समाप्त
TABLE LX—Concl'd.

(क्षेत्र हेक्टरमा
(Area in hecta)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	ओलितांचे प्रकारानुसार भिजणारे निव्वळ क्षेत्र व खातेदार Number of Holdings and Area Irrigated by						वागाईत खातेदारांची निव्वळ संख्या Exclusive No. of irrigated holdings	निव्वळ ओलितांचे क्षेत्र Net irrigated Area	Size Class	
		कूपनलिका Tube wells		लिफ्ट Lift irrigation		इतर Others					
		संख्या No.	ओलित क्षेत्र Area Irr.	संख्या No.	ओलित क्षेत्र Area Irr.	संख्या No.	ओलित क्षेत्र Area Irr.				
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18		
१	०.५ हे. चे आत	60	9	30,276	4,652	7,344	831	1,34,870	28,119	.. Below 0.5 ha.	
२	०.५ ते १.० हे.	151	48	27,296	3,408	6,523	1,530	1,43,013	65,944	.. 0.5— 1.0 ha.	
३	१.० ते २.० हे.	405	217	33,527	16,191	10,180	3,695	2,31,834	1,67,420	.. 1.0— 2.0 ha.	
४	२.० ते ३.० हे.	290	291	17,467	11,240	7,338	2,985	1,71,236	1,63,375	.. 2.0— 3.0 ha.	
५	३.० ते ४.० हे.	378	432	9,544	7,286	5,301	2,900	1,29,936	1,47,181	.. 3.0— 4.0 ha.	
६	४.० ते ५.० हे.	274	173	6,031	5,347	3,990	2,333	1,01,258	1,24,485	.. 4.0— 5.0 ha.	
७	५.० ते ७.५ हे.	192	271	7,271	7,545	6,005	5,206	1,61,348	2,27,608	.. 5.0— 7.5 ha.	
८	७.५ ते १०.० हे.	142	315	2,798	3,275	3,329	2,808	92,925	1,43,584	.. 7.5—10.0 ha.	
९	१०.० ते २०.० हे.	116	358	2,938	3,996	4,109	4,676	1,17,890	2,11,756	.. 10.0—20.0 ha.	
१०	२०.० ते ३०.० हे.	2	16	322	772	749	1,053	16,564	36,776	.. 20.0—30.0 ha.	
११	३०.० ते ४०.० हे.	2	20	62	222	169	231	2656	8,437	.. 30.0—40.0 ha.	
१२	४०.० ते ५०.० हे.	..	1	11	107	58	185	729	3,019	.. 40.0—50.0 ha.	
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	..	2	17	234	98	476	450	4,792	.. 50.0 ha. and above	
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		..	2,012	2,154	1,37,560	69,275	55,193	28,908	13,04,709	13,32,497	.. Total (all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत, कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकसष्ट
TABLE LXI
कृषि गणना १९७६-७७, महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77, MAHARASHTRA STATE

प्रमुख पिकाखालील ओलित व जिराईत क्षेत्र
Estimated irrigated and unirrigated area under different crops

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		पिकाखालील एकूण क्षेत्र Gross Cropped Area			तांदूळ (खरीप) Rice (Kharif)			Size Class	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	ओलित Irr.	जिराईत Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओलित Irr.	जिराईत Unirri.		एकूण Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	31,494	1,59,894	1,91,388	4,05,613	9,695	62,051	71,746	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	73,341	4,14,341	4,87,681	2,87,622	23,315	96,901	1,20,216	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	1,84,482	13,90,594	15,75,076	3,98,369	49,732	1,97,972	2,47,704	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	1,80,831	15,80,607	17,61,438	2,66,718	42,017	1,59,274	2,01,291	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	1,64,513	15,47,124	17,11,637	1,91,254	33,172	1,22,830	1,56,002	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	1,38,238	14,95,267	16,33,505	1,45,282	26,663	98,818	1,25,481	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	2,54,687	30,36,530	32,91,217	2,28,229	45,416	1,67,400	2,12,816	5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	1,58,893	22,10,569	23,69,461	1,24,780	26,237	1,01,791	1,28,028	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	2,32,665	38,02,625	40,35,290	1,48,756	35,311	1,47,969	1,83,880	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	40,024	7,25,163	7,65,187	20,441	6,299	29,566	35,866	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	9,410	1,57,629	1,67,038	3,771	1,532	8,686	10,218	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	3,243	53,706	56,949	1,042	614	4,445	5,060	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	5,114	95,853	1,00,967	1,177	813	10,975	11,788	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		57,57,553	2,09,88,744	14,76,933	1,66,69,901	1,81,46,884	22,23,054	3,00,817	12,08,679	15,09,496	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता एकसष्ट—चालू

TABLE LXI-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	तांदूळ (उन्हाळी) Rice (Summer)				तांदूळ (खरीप + उन्हाळी) Rice (Kharif + Summer)			ज्वारी (खरीप) Jowar (Kharif)				Size Class
		संख्या No.	ओ. Irr.	जि. Unirr.	एकूण Total	ओ. Irr.	जि. Unirr.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irr.	जि. Unirr.	एकूण Total	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
१	०.५ हे. चे आत	4,492	866	866	10,561	62,051	72,612	1,30,808	831	23,980	24,811	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	4,545	1,728	1,728	25,043	96,901	1,21,944	2,02,695	2,010	82,709	84,719	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	7,793	4,238	4,238	53,970	1,97,972	2,51,942	4,23,766	5,120	2,98,654	3,03,775	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	4,393	2,909	2,909	44,926	1,59,274	2,04,200	3,35,160	4,811	3,32,381	3,37,192	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	3,020	2,344	2,344	35,516	1,22,830	1,58,346	2,48,258	4,582	3,12,600	3,17,182	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,998	1,370	1,370	28,033	98,818	1,26,851	1,95,315	3,876	3,01,967	3,05,843	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	3,288	2,349	2,349	47,766	1,67,400	2,15,166	3,02,129	6,914	5,84,776	5,91,690	5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,043	1,287	1,287	27,524	1,01,792	1,29,316	1,68,190	4,528	4,15,876	4,20,404	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	2,632	2,089	2,089	37,400	1,47,969	1,85,370	1,90,361	6,202	6,62,395	6,68,597	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	515	383	383	6,682	29,566	36,249	20,816	1,195	1,10,348	1,11,544	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	148	185	185	1,718	8,686	10,403	2,765	277	20,756	21,033	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	36	79	..	79	693	4,445	5,138	565	51	6,250	6,301	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	94	388	388	1,201	10,975	12,176	465	156	9,534	9,690	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		34,997	20,216	20,216	3,21,033	12,08,679	15,29,713	22,21,293	40,554	31,62,226	32,02,780	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तपता एकसष्ट-चालू

TABLE LXI-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. आकारमान गट Sr. No.	ज्वारी (रब्बी) Jowar (Rabi)				ज्वारी (खरीप + रब्बी) Jowar (Kharif & Rabi)				(बाजरी) Bajri				Size Class
	संख्या No.	ओलीत Irr.	जिरायत Unirr.	एकूण Total	ओलीत Irr.	जिरायत Unirr.	एकूण Total	संख्या No.	ओलीत Irr.	जिरायत Unirr.	एकूण Total		
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
१	०.५ हे. चे आत	81,327	2,845	13,500	16,345	3,676	37,479	41,156	68,447	1,329	12,187	13,516	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	1,11,090	7,196	46,874	54,070	9,206	1,29,583	1,38,788	84,090	2,777	33,190	39,085	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	2,44,762	20,116	1,88,191	2,08,308	25,237	4,86,846	5,12,062	1,83,068	6,895	1,21,556	1,28,335	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	2,09,608	21,495	2,41,256	2,62,751	26,309	5,73,637	5,99,943	1,60,742	6,107	1,53,414	1,59,522	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,67,397	21,300	2,52,622	2,73,922	25,883	5,65,222	5,91,104	1,31,274	6,404	1,56,332	1,62,736	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,35,405	17,524	2,50,361	2,67,885	21,400	5,52,328	5,73,728	1,05,119	4,891	1,49,350	1,54,241	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	2,18,808	34,859	5,27,785	5,62,644	41,774	11,12,560	11,54,334	1,74,212	8,765	3,01,891	3,10,655	5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	1,24,271	21,297	3,91,440	4,12,737	25,825	8,07,316	8,33,141	1,00,814	6,147	2,19,684	2,25,831	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,54,394	33,629	7,22,389	7,56,018	39,831	13,84,784	14,24,615	1,27,422	7,506	3,69,223	3,76,729	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	19,911	6,967	1,47,940	1,54,906	8,162	2,58,288	2,66,450	17,551	1,455	69,283	70,737	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	3,247	1,897	30,682	32,578	2,174	51,438	53,612	2,656	372	15,719	16,091	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	818	510	10,461	10,971	561	16,711	17,272	681	184	5,081	5,266	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	545	836	14,284	15,120	992	23,818	24,809	416	195	6,341	6,587	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		14,71,583	1,90,472	28,37,783	30,28,255	2,31,026	60,00,009	62,31,035	11,56,478	53,026	16,13,254	16,66,280	(Total all size classes)

255

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	गहू Wheat				नागली Nagli				इतर तृणधान्य Other Cereals				Size Class
		संख्या No.	ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	
1	2	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	
१	०.५ हे. चे आत	49,442	5,883	3,275	8,658	43,027	..	4,388	4,388	23,611	308	2,176	2,484	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	67,185	12,626	10,930	23,556	46,070	..	9,067	9,067	24,938	521	4,746	5,267	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,46,346	34,326	36,942	71,268	72,920	..	23,025	23,025	56,751	1,234	15,406	16,640	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,33,694	37,402	48,804	80,706	53,529	..	23,961	23,961	51,271	1,187	18,652	19,840	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,13,869	35,870	43,896	79,766	38,809	..	20,959	20,959	46,926	1,249	20,464	21,713	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	95,385	32,226	48,463	75,689	30,119	..	19,916	19,916	40,459	1,142	21,488	22,629	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,65,057	61,301	91,769	1,53,070	46,974	..	39,475	39,475	67,358	2,345	44,125	46,470	.. 5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	97,599	39,741	67,119	1,06,861	25,585	..	25,470	25,470	40,639	1,474	31,951	33,426	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,28,026	60,141	1,17,263	1,77,404	30,194	..	41,783	41,783	51,502	2,774	54,596	57,370	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	16,638	9,572	21,323	30,895	5,332	..	9,995	9,995	8,214	642	10,207	10,849	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	2,504	1,890	3,877	5,768	1,365	..	3,647	3,647	1,438	132	2,573	2,704	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	654	701	1,321	2,082	347	..	1,038	1,038	352	33	923	957	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	334	850	2,095	2,946	525	..	6,099	6,099	324	43	1,516	1,516	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		10,16,724	3,32,030	4,86,640	8,18,669	3,94,796	..	2,28,821	2,28,821	4,16,871	13,084	2,28,823	2,41,906	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे. Though the sample census was carried out in the fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबला एकसष्ट—चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण तृणधान्य Total Cereals			मूग M u g			तूर T u r			Size Class		
		ओ. Irri. 46	जि. Unirri. 47	एकूण Total 48	संख्या No. 49	ओ. Irri. 50	जि. Unirri. 51	एकूण Total 52	संख्या No. 53	ओ. Irri. 54		जि. Unirri. 55	एकूण Total 56
१	०.५ हे. ते १.० हे.	21,258	1,21,556	1,42,814	18,569	30	2,600	2,630	47,284	21	1,992	2,014	Below 0.5 ha.
२	१.० ते २.० हे.	50,290	2,84,417	3,34,707	52,472	98	12,120	12,219	1,01,605	92	8,727	8,819	0.5— 1.0 ha.
३	२.० ते ३.० हे.	1,21,543	8,81,749	10,03,293	1,51,869	275	46,951	47,226	2,42,586	288	37,438	37,726	1.0— 2.0 ha.
४	३.० ते ४.० हे.	1,15,929	9,72,243	10,88,172	1,41,731	196	54,194	54,390	2,17,049	265	46,477	46,741	2.0— 3.0 ha.
५	४.० ते ५.० हे.	1,04,922	9,29,701	10,34,623	1,19,739	258	54,306	54,565	1,77,859	304	48,490	48,794	3.0— 4.0 ha.
६	५.० ते ६.५ हे.	87,692	8,85,362	9,73,054	1,01,443	169	53,320	53,488	1,50,038	250	49,094	49,344	4.0— 5.0 ha.
७	६.५ ते १०.० हे.	1,61,950	17,57,220	19,19,170	1,74,464	650	1,09,265	1,09,915	2,46,600	425	1,06,168	1,06,593	5.0— 7.5 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	1,00,711	12,53,334	13,54,045	1,04,212	343	80,703	81,047	1,46,153	362	79,495	79,857	7.5—10.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	1,47,653	21,15,618	22,63,270	1,27,539	570	1,33,111	1,33,681	1,80,370	389	1,47,475	1,47,864	10.0—20.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	26,512	3,98,662	4,25,174	14,827	133	20,631	20,764	22,758	149	28,270	28,419	20.0—30.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	6,286	85,939	92,225	1,995	25	3,797	3,822	3,185	23	5,726	5,749	30.0—40.0 ha.
१२	५०.० ते ५०.० हे.	2,172	29,580	31,752	476	9	1,123	1,132	715	1	1,898	1,899	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	3,281	50,844	54,125	281	11	1,384	1,396	498	7	2,319	2,325	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		9,50,199	97,66,226	1,07,16,424	10,09,617	2,768	5,73,506	57,62,741	5,36,700	2,575	5,63,569	5,66,143	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या गावांच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी झालेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

सकता एकसष्ट—चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. न. Sr. No.	आकारमान गट 2	उडीद Udid			कुळीथ Kulith				माठ Math				Size Class		
		संख्या No. 57	ओ. Irri. 58	जि. Unirri. 59	एकूण Total 60	संख्या No. 61	ओ. Irri. 62	जि. Unirri. 63	एकूण Total 64	संख्या No. 65	ओ. Irri. 66	जि. Unirri. 67		एकूण Total 68	
१	०.५ हे. वर आत	24,840	..	2,899	2,899	17,082	..	1,446	1,446	15,797	..	805	805	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	50,563	..	10,395	10,395	24,773	..	4,073	4,073	27,144	..	2,510	2,510	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,30,978	..	40,614	40,614	65,083	..	18,473	18,473	69,072	..	10,631	10,631	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,12,698	..	45,517	45,517	65,618	..	27,604	27,604	68,141	3	15,473	15,476	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	90,219	1	44,544	44,545	57,809	..	30,196	30,196	56,747	1	16,076	16,077	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	75,217	4	42,391	42,395	49,880	..	31,542	31,542	48,561	..	15,917	15,917	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,20,060	2	83,286	83,288	89,965	..	70,040	70,040	81,788	..	33,618	33,618	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	70,942	..	61,234	61,234	56,290	..	56,512	56,512	48,442	1	25,425	25,426	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	84,486	26	96,320	96,346	76,502	..	1,10,030	1,10,030	65,652	2	50,281	50,283	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	10,024	6	15,629	15,635	11,901	..	23,650	23,650	10,215	..	12,041	12,041	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	1,427	..	3,041	3,041	1,976	..	5,488	5,488	1,818	..	3,314	3,314	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	302	..	842	842	444	..	1,377	1,377	510	..	1,091	1,091	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	200	..	1,026	1,026	326	..	1,619	1,619	300	..	1,012	1,012	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		7,71,956	39	4,47,737	4,47,776	5,17,649	..	3,82,047	3,82,047	4,94,187	8	1,88,194	1,88,202	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	मुख्य खरीप कडधान्ये Main Kharif Pulses			हरभरा Gram				लास Lakh			Size Class	
		ओ. Irr. 69	जि. Unirri. 70	एकूण Total 71	संख्या No. 72	ओ. Irr. 73	जि. Unirri. 74	एकूण Total 75	संख्या No. 76	ओ. Irr. 77	जि. Unirri. 78		एकूण Total 79
१	०.५ हे. चे आत	51	9,742	9,793	13,938	370	1,537	1,907	5,425	..	1,186	1,186	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	190	37,825	38,015	26,019	930	4,954	5,884	8,364	..	3,081	3,081	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	563	1,54,107	1,54,670	69,496	2,776	17,373	20,150	15,582	6	7,420	7,426	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	464	1,89,264	1,89,728	67,717	2,895	20,407	23,302	12,163	2	6,621	6,623	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	564	1,93,612	1,94,176	57,304	2,703	19,858	22,560	9,202	20	5,695	5,714	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	422	1,92,265	1,92,687	52,198	2,609	19,717	22,326	7,211	..	4,601	4,601	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,077	4,02,377	4,03,454	91,804	4,679	41,755	46,434	12,456	9	9,059	9,068	.. 5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	707	3,03,368	3,04,075	55,662	2,763	31,359	34,122	6,720	43	5,482	5,524	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	987	5,37,216	5,38,204	73,928	4,494	53,059	57,553	8,355	15	8,055	8,071	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	288	1,00,221	1,00,509	10,154	643	9,594	10,237	1,015	..	1,606	1,606	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	48	21,366	21,414	1,481	99	1,612	1,711	202	4	373	377	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	10	6,331	6,341	360	45	614	660	53	..	156	156	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	18	7,359	7,377	212	52	899	951	30	..	190	190	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे) ..		5,390	21,55,052	21,60,442	5,20,273	25,056	2,22,740	2,47,796	86,778	99	53,526	53,624	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तथता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	मुख्य रब्बी कडधान्ये Main Rabi Pulses			इतर कडधान्ये Other Pulses			एकूण कडधान्ये Total Pulses			Size Class	
		ओ. Irr.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irr.	जि. Unirri.	एकूण Total	ओ. Irr.	जि. Unirri.		एकूण Total
1	2	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	
१	०.५ हे. चे आत	370	2,724	3,094	17,527	59	1,651	1,710	480	14,116	14,596	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	930	8,035	8,965	21,171	102	3,389	3,491	1,221	49,249	50,471	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	2,782	24,794	27,576	47,359	411	8,890	9,302	3,756	1,87,791	1,91,547	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	2,897	27,028	29,925	44,201	232	9,743	9,975	3,593	2,26,035	2,29,627	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	2,722	25,553	28,275	36,118	436	8,889	9,325	3,723	2,28,053	2,31,776	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	2,609	24,319	26,927	30,908	251	8,518	8,769	3,282	2,25,102	2,28,384	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	4,688	50,814	55,501	51,971	610	16,314	16,925	6,375	4,69,505	4,75,880	5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,805	36,841	39,646	30,967	200	11,635	11,835	3,711	3,51,845	3,55,556	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	4,509	61,115	65,623	39,128	427	21,773	22,200	5,923	6,20,104	6,26,027	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	643	11,200	11,843	5,580	69	4,710	4,779	1,000	1,16,131	1,17,131	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	103	1,985	2,088	811	44	874	919	195	24,225	24,420	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	45	770	816	144	7	204	211	63	7,305	7,368	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	52	1,090	1,142	131	58	502	560	128	8,951	9,079	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		25,154	2,76,266	3,01,420	3,26,016	2,905	97,093	99,999	33,449	25,28,412	25,61,862	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या चम्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

क्र. नं. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण खाद्य पिके Total foodgrains			ऊस Sugarcane			एकूण मसाल्याची पिके Total cond. and spices			Size Class		
		ओलित Irrigated	जिरायत Un- irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated		एकूण Total	
		90	91	92	93	94	95	96	97	98		99	
१	०.५ हे. व आत	21,738	1,35,672	1,57,411	40,397	6,059	6,059	649	1,135	1,784	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	51,511	3,33,666	3,85,177	47,889	13,312	13,312	1,213	3,000	4,213	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,25,300	10,69,540	11,94,840	81,497	34,313	34,313	3,718	9,103	12,821	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,19,521	11,98,278	13,17,799	63,797	33,362	2	33,364	4,178	10,438	17,615	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,08,645	11,57,755	12,66,399	49,349	30,006	30,006	4,486	10,801	15,287	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	90,974	11,10,464	12,01,438	38,776	24,355	24,355	3,979	10,207	14,186	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,68,324	22,26,725	23,95,049	61,595	41,380	41,380	8,122	21,323	29,445	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	1,04,422	16,05,179	17,09,601	36,043	25,115	25,115	5,977	16,076	22,053	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,53,576	27,35,721	28,89,297	45,915	34,675	34,675	8,880	26,829	35,709	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	27,512	5,14,792	5,42,305	6,594	5,131	5,131	1,797	4,867	6,665	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	6,481	1,10,164	1,16,645	1,000	1,095	1,095	340	1,072	1,413	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,235	36,886	39,121	243	467	467	116	316	433	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	3,409	59,795	63,204	120	873	873	167	343	510	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		9,83,648	1,22,94,638	1,32,78,286	4,73,215	2,50,144	2	2,50,146	43,622	1,15,512	1,59,135	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही वाढतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या वावीच्या उभ्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकसब्द-पालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. न. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण फळझाडे Total Fruit Crops			एकूण भाजीपाला Total Vegetables			एकूण धान्य पिके Total Food Crops			Size Class
		ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	
1		100	101	102	103	104	105	106	107	108	
१	०.५ हे. चे आत	956	993	1,949	886	497	1,383	30,288	1,38,297	1,68,585	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	2,629	717	3,347	2,005	921	2,926	70,670	3,38,305	4,08,975	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,043	1,630	9,674	5,306	2,325	7,632	1,76,681	10,82,599	12,59,280	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	8,716	1,933	10,649	6,029	2,975	9,004	1,71,806	12,13,626	13,85,431	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	7,908	1,749	9,657	5,599	2,296	7,895	1,56,644	11,72,600	13,29,244	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	7,364	1,386	8,751	4,660	2,853	7,513	1,31,332	11,24,911	12,56,243	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	14,356	2,793	17,149	8,693	5,811	14,504	2,40,876	22,56,652	24,97,528	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	8,739	2,418	11,156	5,824	3,200	9,024	1,50,077	16,26,873	17,76,951	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	12,840	4,163	17,003	8,230	5,060	13,290	2,18,201	27,71,773	29,89,974	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	1,928	1,671	3,599	1,353	882	2,236	37,722	5,22,213	5,59,935	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	367	918	1,285	289	74	363	8,572	1,12,228	1,20,801	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	127	363	490	98	113	212	3,043	37,679	40,722	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	141	1,553	1,694	195	151	346	4,785	61,843	66,628	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		74,114	22,288	96,402	49,168	27,160	76,328	14,00,697	1,24,59,599	1,38,60,296	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभय स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटामाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr No.	आकारमान गट	कापूस Cotton			इतर तंतुमय पिके Other Fibre Crops			Size Class		
		संख्या Number	ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलीत Irrigated		जिरायत Un-irrigated	एकूण Total
1	2	109	110	111	112	113	114	115	116	
१	०.५ हे. व आत	12,601	161	2,807	2,967	1,786	1	165	166	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	48,414	647	23,804	24,451	4,139	25	596	621	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,44,782	1,880	1,16,960	1,18,839	16,395	45	2,608	2,653	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,38,878	2,235	1,50,307	1,52,542	18,630	32	3,567	3,598	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,17,372	1,729	1,58,303	1,60,032	18,870	25	3,916	3,941	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	99,866	1,891	1,62,009	1,63,900	17,600	41	3,715	3,756	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,73,183	3,995	3,51,700	3,55,696	32,705	74	8,670	8,744	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	1,02,132	2,288	2,70,289	2,72,577	22,508	49	7,721	7,770	7.5— 10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,24,932	3,787	4,70,064	4,73,851	31,008	76	14,513	4,589	10.0— 20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	13,782	569	85,033	85,602	4,144	12	1,817	1,829	20.0— 30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	1,812	233	14,476	14,709	497	2	328	330	30.0— 40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	367	29	4,459	4,488	138	7	91	98	40.0— 50.0 ha.
१३	५०.० व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	230	67	4,817	4,884	53	1	100	101	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		9,78,351	19,511	18,15,026	18,34,537	1,68,473	390	47,805	48,195	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या ऋषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभय स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other level.

तस्ता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण तंतुमय पिके Total Fibre Crops			भुईमूग (खरीप) Groundnut (Kharif)			भुईमूग (उन्हाळी) Groundnut (Summer)			Size Class		
		ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलीत Irrigated		जिरायत Un-irrigated	एकूण Total
1	2	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	
१	०.५ हे. चे आत	161	2,972	3,133	48,747	113	6,516	6,629	444	82	82	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	672	24,399	25,072	73,472	301	21,481	21,782	1,140	317	317	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,925	1,19,568	1,21,493	1,60,711	927	79,429	80,356	2,976	919	919	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	2,267	1,53,873	1,56,140	1,35,537	1,642	86,838	88,480	2,677	1,188	1,188	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,754	1,62,218	1,63,972	1,06,226	1,280	83,677	84,956	2,570	990	990	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,933	1,65,724	1,67,657	84,432	934	78,302	79,236	2,062	849	1	849	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	4,069	3,60,370	3,64,439	1,37,664	1,866	1,49,388	1,51,254	3,674	1,562	1,562	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,337	2,78,009	2,80,347	80,807	1,222	1,05,089	1,06,311	2,389	1,148	1,148	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,863	4,84,577	4,88,440	97,648	1,865	1,62,666	1,64,532	3,165	1,881	1,881	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	581	86,850	87,431	11,923	268	25,506	25,773	561	452	452	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	235	14,803	15,039	1,579	86	3,954	4,040	87	72	72	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	37	4,549	4,586	372	10	1,474	1,484	18	19	19	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	68	4,917	4,986	284	28	2,884	2,912	16	40	39	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		19,901	18,62,831	18,82,732	9,39,402	10,541	8,07,205	8,17,746	21,779	9,519	1	9,520	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही वावतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या वावींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेची तंतानंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णिकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकसष्ट-चालू
TABLE LXI—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	भुईमूग (खरीप+उन्हाळी) Groundnut (Kharif-Summer)			एकूण गळीत धान्ये Total Oil Seeds			Size Class
		ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	
1	2	128	129	130	131	132	133	
१	०.५ हे. चे आत	195	6,516	6,711	456	10,943	11,398	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	618	21,481	22,099	850	34,408	35,257	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,846	79,429	81,275	2,398	1,31,493	1,33,891	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	2,831	86,838	89,668	3,322	1,53,913	1,57,236	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	2,270	83,677	85,947	2,681	1,53,692	1,56,373	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,783	78,304	80,087	2,036	1,49,745	1,51,781	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	3,428	1,49,388	1,52,816	4,009	3,06,507	3,10,516	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,370	1,05,089	1,07,459	2,911	2,28,710	2,31,621	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,746	1,62,666	1,66,413	4,664	3,98,134	4,02,798	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	719	25,506	26,225	868	72,717	73,585	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	158	3,954	4,112	262	14,039	14,301	30. —40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	29	1,474	1,503	43	4,637	4,681	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	67	2,884	2,951	106	7,291	7,397	50.0 ha and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		20,060	8,07,206	8,27,266	24,605	16,66,229	16,90,835	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या वृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकसष्ट-समाप्त
TABLE LXI-Concl'd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	इतर चान्याची पिके Other Fodder Crops			एकूण चान्याची पिके Total Fodder Crops			Size Class	
		संख्या Number	ओलित Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	ओलित Irrigated	जिरायत Un-irrigated		एकूण Total
1	2	134	135	136	137	138	139	140	
१	०.५ हे. चे आत	68,089	284	7,187	7,471	407	7,332	7,738	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	66,125	672	15,812	16,484	899	16,133	17,032	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,10,359	2,071	52,445	54,516	2,923	53,266	56,189	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	77,172	2,146	54,801	56,947	3,038	55,757	58,794	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	57,190	2,328	54,634	56,962	3,133	55,305	58,438	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	41,352	1,809	51,447	53,285	2,590	52,333	54,923	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	63,145	3,563	1,06,885	1,10,449	5,050	1,08,288	1,13,338	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	32,482	2,131	73,246	75,376	3,162	74,192	77,354	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	39,424	1,3421	42,038	1,45,459	5,226	1,43,808	1,49,034	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	6,179	572	42,240	42,811	711	42,306	43,017	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	1,443	170	16,391	16,561	309	16,423	16,732	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	368	102	6,809	6,911	113	6,816	6,929	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	474	65	21,644	21,709	132	21,714	21,847	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		5,63,802	19,333	6,45,609	6,64,941	27,693	6,53,674	6,81,367	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता बासष्ट TABLE LXII

प्रशिक्षण व भेट योजनेत आयोजित करण्यात येणाऱ्या निरनिराळ्या प्रकारच्या प्रशिक्षणाच्या कार्यक्रमाची प्रगती दर्शविणारा तक्ता
Statement showing progress made under various Training Programmes

अ. क्र. Sr. No.	बाब	घटक Unit	१९८२-८३ 1982-83		१९८३-८४ 1983-84		१९८४-८५ 1984-85		१९८५-८६ 1985-86		Item	
			लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement	लक्ष्य Target	साध्य Achievement		
१	व्यावहारिक प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	संख्या No.	2000	2902	2000	2002	800	730	311	..	Induction Training for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.	
२	पूर्वहंगामी प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	—	3912	4729	6000	5151	6000	6152	6000	6070	..	Preseasonal Training for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.
३	पूर्वहंगामी प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	—	615	952	1049	843	1049	950	1049	1290	..	Preseasonal Training for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.
४	विशिष्ट अल्पमुदतीचे प्रशिक्षण (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	—	4400	4158	6847	1527	6847	4073	6847	1844	..	Special Short Courses for Agril. Assistants/Agril. Supervisors.
५	विशिष्ट अल्पमुदतीचे प्रशिक्षण (जि. वि. वि./इतर कर्मचारी)	—	205	224	317	370	317	480	317	619	..	Special Short Courses for Subject Matter Specialists/other staff.
६	प्रकल्पाभिमुख कृतिसत्र (सर्व संवर्ग व सर्व स्तरावर)	—	4605	5965	7164	9641	7164	3141	7164	2195	..	Project Orientation Workshop at all levels for all staff.
७	ग्रामविस्तारकांना कृषि पदवीच्या प्रशिक्षणासाठी प्रतिनियुक्तिवर पाठविणे	—	32	..	50	..	50	..	50	Deputation for Agril. Assistants for B.Sc. (Agril.) Courses.
८	कृषि अधिकारी व विषय विशेषज्ञ यांचेसाठी पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी प्रतिनियुक्तीवर पाठविणे	—	16	5	25	21	25	24	25	41	..	Deputation of Agril. Extension Officers/Subject-Matter Specialists M.Sc. (Agril.) Course.
९	मासिक चर्चासत्र विषय विशेषज्ञ व उपविभागीय अधिकारी यांचेकरिता	—	225	301	346	353	346	353	346	355	..	Monthly District Workshop for Subject-Matter Specialists/Sub-Divisional Agril. Officers/Assistant Sub-Divisional Agril. Officers.
१०	उजळणी वर्ग (कृषि विस्तारक/कृषि पर्यवेक्षक)	—	400	37	2000	637	..	Refreshers Course for Agril. Assistants/Ag. il. Supervisors.

तक्ता-वेसष्ट TABLE-LXIII

प्रशिक्षण व भेट योजनेमधील विभागीय, जिल्हा व तालुका पातळीवरील मुख्यालये.

Headquarters of Divisional, District and Taluka level under Training and Visit Scheme.

- १ विभागीय कृषि सहसंचालक (विस्तार) :
1. Divisional Joint Director of Agriculture (Extension):
१) ठाणे २) नाशिक ३) पुणे ४) कोल्हापूर ५) औरंगाबाद ६) अमरावती ७) नागपूर
1) Thane 2) Nashik 3) Pune 4) Kolhapur 5) Aurangabad 6) Amravati 7) Nagpur
- २ प्रमुख कृषि अधिकारी (प्रवर्धने)
2. Principal Agricultural Officer (T & V):
महाराष्ट्र राज्यातील २९ जिल्ह्यांची ठिकाणे
29 District places in Maharashtra State.
- ३ उप-विभागीय कृषि अधिकारी (प्रवर्धने)
3. Sub-Divisional Agricultural Officer (T & V):
- १ ठाणे जिल्हा/Thane District:—
१) पालघर २) वाडा ३) कल्याण
1) Palghar 2) Wada 3) Kalyan
- २ रायगड जिल्हा/Raigad District:—
१) खोपोली २) पेण ३) माणगांव ४) महाड
1) Khopoli 2) Pen 3) Mangaon 4) Mahad
- ३ रत्नागिरी जिल्हा/Ratnagiri District:—
१) लांजा २) चिपळूण ३) दापोली
1) Lanja 2) Chiplun 3) Dapoli
- ४ सिंधुदुर्ग जिल्हा/Sindhudurg District:—
१) सावंतवाडी २) कणकवली
1) Sawantwadi 2) Kankawali
- ५ नाशिक जिल्हा/Nashik District:—
१) नाशिक २) निफाड ३) मालेगांव ४) दिंडोरी
1) Nashik 2) Niphad 3) Malegaon 4) Dindori
- ६ धुळे जिल्हा/Dhule District:—
१) धुळे २) साकरी ३) शाहदा
1) Dhule 2) Sakri 3) Shahda
- ७ जळगांव जिल्हा/Jalgaon District:—
१) जळगांव २) अमळनेर ३) पाचोरा
1) Jalgaon 2) Amalner 3) Pachora
- ८ अहमदनगर जिल्हा/Ahmednagar District:—
१) अहमदनगर २) कर्जत ३) नेवसा ४) संगमनेर
1) Ahmednagar 2) Karjat 3) Newasa 4) Sangamner
- ९ पुणे जिल्हा/Pune District:—
१) बारामती २) भोर ३) राजगुरुनगर ४) सासवड
1) Baramati 2) Bhor 3) Rajgurunagar 4) Saswad
- १० सोलापूर जिल्हा/Solapur District:—
१) सोलापूर २) बारशी ३) पंढरपूर
1) Solapur 2) Barshi 3) Pandharpur
- ११ सातारा जिल्हा/Satara District:—
१) वाई २) वडुज ३) कराड ४) सातारा
1) Wai 2) Vaduj 3) Karad 4) Satara
- १२ औरंगाबाद जिल्हा/Aurangabad District:—
१) औरंगाबाद २) वैजापूर ३) मिल्होड
1) Aurangabad 2) Vaijapur 3) Millod
- १३ कोल्हापूर जिल्हा/Kolhapur District:—
१) करवीर २) शाहवाडी ३) गारगोटी ४) गडहिंग्लज
1) Karveer 2) Shahuwadi 3) Gargoti 4) Gadhinglaj
- १४ परभणी जिल्हा/Parbhani District:—
१) परभणी २) हिंगोली
1) Parbhani 2) Hingoli
- १५ जालना जिल्हा/Jalna District:—
१) जालना २) परतूर
1) Jalna 2) Partur
- १६ बीड जिल्हा/Beed District:—
१) बीड २) मालेगांव ३) अंबेजोगाई
1) Beed 2) Malegaon 3) Ambejogai
- १७ नांदेड जिल्हा/Nanded District:—
१) नांदेड २) किनवट ३) देगलूर
1) Nanded 2) Kinwat 3) Degloor
- १८ उस्मानाबाद जिल्हा/Osmanabad District:—
१) उस्मानाबाद २) उमरगा
1) Osmanabad 2) Umarga
- १९ लातूर जिल्हा/Latur District:—
१) लातूर २) उदगीर
1) Latur 2) Udgir
- २० बुलढाणा जिल्हा/Buldhana District:—
१) बुलढाणा २) खामगांव ३) मेहकर
1) Buldhana 2) Khamgaon 3) Mehkar
- २१ अकोला जिल्हा/Akola District:—
१) अकोला २) अकोट ३) वाशिम
1) Akola 2) Akot 3) Washim
- २२ अमरावती जिल्हा/Amravati District:—
१) अमरावती २) अचलपूर ३) मोर्शी
1) Amravati 2) Achalpur 3) Morshi
- २३ यवतमाळ जिल्हा/Yeotmal District:—
१) यवतमाळ २) पांढरकवडा ३) पुसद
1) Yeotmal 2) Pandakawada 3) Pusad
- २४ वर्धा जिल्हा/Wardha District:—
१) वर्धा २) हिंगणघाट
1) Wardha 2) Hinganghat
- २५ नागपूर जिल्हा/Nagpur District:—
१) नागपूर २) काटोल ३) उमरेड
1) Nagpur 2) Katol 3) Umred
- २६ भंडारा जिल्हा/Bhandara District:—
१) भंडारा २) तुमसर ३) गोंदिया ४) देवरी ५) साकोली
1) Bhandara 2) Tumsar 3) Gondia 4) Deori 5) Sakoli
- २७ चंद्रपूर जिल्हा/Chandrapur District:—
१) चंद्रपूर २) नागभीड ३) राजुरा ४) वरोरा
1) Chandrapur 2) Nagbhir 3) Rajura 4) Warora
- २८ गडचिरोली जिल्हा/Gadchiroli District:—
१) गडचिरोली २) वडसा ३) अहेरी
1) Gadchiroli 2) Wadsa 3) Aheri